John Steinbeck • Kaygılarımızın Kışı

John Steinbeck

Kaygılarımızın Kışı*

Türkçesi: Berrak Göçer

*SEL

KAYGILARIMIZIN KIŞI*

JOHN STEINBECK, babası Prusya, annesi ise İrlanda göçmeni ırgat bir ailenin çocuğu olarak, 1902 yılında Kaliforniya'nın Salinas kentinde doğdu. Çocukluk ve ilk gençlik yılları boyunca okul dışındaki zamanını Salinas Vadisi'ndeki çiftliklerde çalışarak geçirdi. Eserlerinin çoğunda da mekân olarak burayı seçti. Erken yaşlarda yazar olmaya karar veren Steinbeck, 1919'da girdiği Stanford Üniversitesi'nde yalnızca yazarlığına katkısı olacağını düşündüğü derslere katıldı. Öğrenimini sürdürdüğü altı yıl boyunca tezgâhtarlık, ırgatlık, marangozluk, laborantlık, boyacılık, kapıcılık gibi pek çok işte çalıştı. Steinbeck'in ilk romanlarından başlayarak emekçilerin yaşam koşullarını ve ilişkilerini başarıyla yansıtabilmesinde bu yaşam deneyimi etkili oldu. Üniversiteyi bıraktıktan sonra New York'a giderek gazetecilik yapmayı denedi ancak yazılarının büyük kısmını yayınlatmayı başaramayarak Kaliforniya'ya döndü. İlk romanı *Altın Kupa* (1929) fazla ilgi görmedi. Yazarlık yeteneği 1935 yılında *Yukarı Mahalle*'nin yayınlanmasının ardından dikkat çekti. Bu eserini her biri birer klasik sayılan *Bitmeyen Kavga* (1936), *Fareler ve İnsanlar* (1937) ve Pulitzer Ödülü kazanan *Gazap Üzümleri* (1939) takip etti. Kitaplarında işçi sınıfının gündelik ilişkilerini, yaşam koşullarını ve mücadelelerini, döneminin ve çağımızın en temel toplumsal meselelerini tüm insani ayrıntılarıyla resmetti. *Sardalye Sokağı*, *Cennetin Doğusu*, *Al Midilli* ve daha pek çok başyapıt veren yazar 1962 yılında edebiyata katkılarından dolayı Nobel Edebiyat Ödülü ile onurlandırıldı. Eserleri edebi değerleri kadar güncellikleriyle de övgü alan ve birçoğu sinemaya da uyarlanan Steinbeck, 1968 yılında öldü.

*SEL YAYINCILIK / ROMAN

*SEL YAYINCILIK
Piyerloti Cad. 11 / 3 Çemberlitaş - İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85

http://www.selyayincilik.com
E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

SATIŞ - DAĞITIM:
Çatalçeşme Sokak, No: 19, Giriş Kat
Cağaloğlu - İstanbul
E-mail: siparis@selyayincilik.com
Tel. (0212) 522 96 72 Faks: (0212) 516 97 26

*SEL YAYINCILIK: 665
ISBN 978-975-570-686-3

KAYGILARIMIZIN KIŞI
John Steinbeck
Roman

Türkçesi: Berrak Göçer

Özgün Adı:
The Winter of Our Discontent

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı
Editör: Ahmet Ergenç
Yayına hazırlayan: Bilge Sancı
Kapak tasarım ve teknik hazırlık: Gülay Tunç

Birinci Baskı: Eylül 2014

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203
Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 11931

John Steinbeck

Kaygılarımızın Kışı

Roman

Türkçesi: Berrak Göçer

Ablam Beth'e,
feneri hâlâ yanıyor

Burada anlatılan kurgusal insanlar ve mekânların kimler ve nereler olduğunu tespit etmeye çalışan okurlar kendi çevrelerini inceleseler, kendi yüreklerinin derinlerine inseler daha iyi ederler çünkü bu kitap günümüz Amerikası'nın büyük bir kesimini anlatıyor.

BİR

BİRİNCİ BÖLÜM

Mary Hawley, o güzel Nisan sabahının ışıltısıyla uyandığında kocasına döndü ve onun yanaklarını serçeparmaklarıyla çekiştirerek kurbağa taklidi yaptığını gördü.

"Çok şapşalsın," dedi. "Ethan, komikliğin üstünde."

"Pişt, bakar mısınız Bayan Farecik, acaba benimle evlenir misiniz?"

"Şapşal tarafından mı kalktın?"

"Yıl güne dayandı. Gün sehere dayandı."

"Evet, şapşal tarafından kalkmışsın. Bugünün Kutsal Cuma* olduğunu unuttun mu?"

Ethan sesini boğuklaştırarak konuştu:

"Pis Romalılar Golgotha'ya** çıkmak için toplanıyor."

"Dini değerlerle alay etme. Marullo dükkânı on birde kapatmana izin verecek mi?"

"Biricik kabakçiçeğim, Marullo hem Katolik hem de makarnacı.*** Muhtemelen dükkâna gelmeyecektir bile. Yarımda kapatırım, idam bitene kadar."

"Hacılar gibi konuşuyorsun. Hiç hoş değil."

"Yanılıyorsun, uğurböceğim. Anne tarafıma çekmişim bu konuda. Korsanlar gibi konuşuyorum. Hem, yaşanan gerçekten de bir idamdı."

---

* İsa'nın çarmıha gerildiği gün. (e.n.)
** İsa'nın çarmıha gerildiği yer. (e.n.)
*** İtalyanlar için kullanılan aşağılayıcı söz. (ç.n.)

"Korsan değillerdi. Sen kendi söyledin, balina avcısıydılar ve Kıta Meclisi'nden* bilmem ne mektupları aldıklarını söyledin."

"Ateş açtıkları gemilerdeki insanlar korsan olduklarını sanmıştı. O Romalı askerler de yaşananın bir idam olduğunu sanmıştı."

"Seni kızdırdım. Şapşal halini daha çok seviyorum."

"Ben hep şapşalım. Bunu herkes bilir."

"Sürekli kafamı karıştırıyorsun. Gururlanmaya yerden göğe hakkın var – hem hacı rahipler hem de balina avcısı kaptanlar aynı ailede."

"Peki ya onların var mı?"

"Anlamadım?"

"Atalarım, eskiden onlara ait olan bir kasabadaki kahrolası bir makarnacının dükkânında çalışan kahrolası bir şarküteri tezgâhtarı yetiştirdiklerini görselerdi gurur duyarlar mıydı?"

"Tezgâhtar değilsin. Daha ziyade müdür gibisin, hesapları tutuyor, parayı bankaya yatırıyor, ürünleri sipariş ediyorsun."

"Ne demezsin! Ayrıca ortalığı süpürüyor, çöpü çıkarıyor ve Marullo'ya secde de ediyorum; kahrolası bir kedi olsaydım Marullo'nun farelerini yakalamakla da uğraşırdım."

Mary kocasına sarıldı. "Hadi şapşallık yapalım," dedi. "Ne olur bu kutsal günde küfürlü konuşma. Seni gerçekten seviyorum."

"Pekâlâ," dedi Ethan bir an sonra. "Bütün kadınlar böyle diyor. Bu sana evli bir adamın yanında anadan üryan yatma izni veriyor sanma."

"Sana çocuklarla ilgili bir şey diyecektim."

"Hapse mi düştüler?"

"İşte yine şapşallaştın. Belki de kendileri söylese daha iyi olur."

---

* Daha sonra Amerika Birleşik Devletleri'ni oluşturan on üç İngiliz kolonisinin kurduğu meclis. (ç.n.)

"Peki neden sen..."

"Margie Young-Hunt bugün kısmetimi okuyacak."

"Ne yani, kitap okur gibi falan mı? Kimdir bu Margie Young-Hunt, nedir ki kasabadaki bütün delikanlılarımız..."

"Eğer kıskanç bir kadın olsaydım... Yani, derler ki, bir adam güzel bir kızı fark etmemiş gibi davranırsa..."

"Margie? Kız mı? İki koca eskitti."

"İkincisi öldü."

"Kahvaltımı istiyorum. Böyle şeylere inanıyor musun?"

"Eh, Margie kartlarda ağabeyimi görmüştü. Sevdiğin bir yakının, demişti."

"Benim sevdiğim bir yakınım ise hemen yaylanmazsa kıçına tekmeyi yiyecek..."

"Tamam, gidiyorum...Yumurta?"

"Olabilir. Bugüne neden Kutsal Cuma deniyor? Neresi kutsalmış?"

"Ah! Sen yok musun!" dedi Mary. "Her şeyi şakaya vuruyorsun."

Ethan Allen Hawley pencere kenarındaki mutfak masasına geçtiğinde kahve çoktan hazırdı, kasedeki yumurtaların yanında da bir dilim kızarmış ekmek duruyordu.

"Kendimi iyi hissediyorum," dedi. "Bugüne neden Kutsal Cuma deniyor?"

"Bahar," dedi Mary ocağın başından. "Bahar Cuması mı?"

"Bahar yorgunluğu. Çocukların sesi mi bu, kalkmışlar mı?"

"Mümkün değil. Tembel piç kuruları. Hadi onları uyandırıp bir güzel pataklayalım."

"Şapşallaşınca çok kötü konuşuyorsun. On ikiyle üç arası eve gelecek misin?"

"Hayır."

"Neden?"

"Kadınlar. Gizlice dükkâna atacağım. Belki şu Margie'yi atarım."

"Bana bak Ethan, böyle laflar etme. Margie yakın arkadaşım. İnsana sırtındaki gömleği bile çıkarıp verir."

"Demek öyle? Sırtındaki gömleği nereden almış peki?"

"Yine hacılar gibi konuşmaya başladın."

"Aramızda bir akrabalık olduğuna her iddiasına girerim. Onda da korsan kanı var."

"Ah! Yine şapşallık yapıyorsun. İşte liste." Kâğıdı gömleğinin cebine tıkıştırdı. "Fazla görünüyor. Ama unutma, bu hafta sonu Paskalya – ayrıca unutma, yirmi tane yumurta. Geç kalacaksın." "Biliyorum. Marullo için beş para etmez bir satışı kaçırabilirim. Neden yirmi tane?"

"Boyamak için. Allen'la Mary Ellen özellikle istediler. Gitsen iyi olacak."

"Pekâlâ böceğim ama yukarı çıkıp Allen'la Mary Ellen'ı iki dakikada lime lime etsem olmaz mı?"

"Onları fazla şımartıyorsun, Eth. Fazla şımarttığını sen de biliyorsun."

"Elveda, ey, devlet gemisi,"* dedi Ethan ve tel kapıyı çarparak yeşil ile altın sarısı karışımı sabaha kendini bıraktı.

Arkasını dönüp eski, güzel evine baktı, babasının ve büyük dedesinin evine; yalıbaskı tipi beyaz ahşap kaplamalar, giriş kapısının üstünde yarımay şeklinde bir pencere, Adam** süslemeleri ve çatıda bir teras. Ev, yeşilliklerle dolu bir bahçenin göbeğinde, insanın beli kadar kalın, tomurcuklarla dolu yüz yıllık leylakların arasındaydı. Elm Sokağının yeni yeni yaprakları çıktıkça eskileri sararıp dökülen karaağaçları, leylakların ucuyla buluşuyordu.

---

* "Ey, Devlet Gemisi": Henry Wadsworth Longfellow'un (1807-1882) bir şiiri; "devlet gemisi" ayrıca Platon'un *Devlet* kitabında geçen ünlü bir metafordur. (ç.n.)

** Robert Adam (1728-1792), İskoç içmimar ve mobilya tasarımcısı. (ç.n.)

Banka binasından henüz çekilmiş olan güneş gümüş rengi petrol deposunun üstünde ışıldıyor ve eski limandan yosun ile tuz kokularının yükseltmesine neden oluyordu.

Sabahın erken saatlerinde Elm Sokağında sadece tek bir canlı vardı, Bay Baker'ın kırmızı seteri; bankacının köpeği, büyük bir asaletle hareket eden, ara sıra durup karaağaçların gövdelerine uğrayanları koklayan Kırmızı Baker.

"Günaydınlar, efendim. Benim adım Ethan Allen Hawley. Sizinle daha önce ayaküstü çiş yapmışlığımız var."

Kırmızı Baker durdu ve uzun tüylü kuyruğunu hafifçe sallayarak Ethan'ın selamını aldı.

Ethan, "Ben de tam evime bakıyordum. Bir zamanlar ne evler yaparlarmış," dedi.

Kırmızı, başını yana eğdi ve arka bacaklarından biriyle kaburgalarına öylesine vurdu.

"Hem neden olmasın? Yeterince paraları vardı. Yedi denizlerden gelen balina yağı ve ispermeçet. İspermeçetin ne olduğunu biliyor musun?"

Kırmızı'dan iniltiyle karışık bir iç çekme sesi geldi.

"Anlaşılan bilmiyorsun. İspermeçet balinasının kafasındaki boşluktan çıkarılan hafif, gül kokulu, hoş bir yağ. Moby Dick'i oku, köpek. Sana tavsiyem budur."

Seter, oluğun yanındaki dökme demirden kazığın üstüne doğru bacağını kaldırdı.

Uzaklaşmak için dönen Ethan omzunun üstünden konuştu: "Bir de özetini çıkar. Oğluma bir şeyler öğretirsin belki. İspermeçeti heceleyemez bile, ispermeçeti ya da... ya da herhangi bir kelimeyi."

Elm Sokağı, Ethan Allen Hawley'nin eski evinden iki sokak sonra kıvrılıp High Sokağına bağlanıyor. İlk sokağın yarısında, bir grup serseri İngiliz serçesi, Elgarlar'ın evinin yeni çıkmaya başlamış çimleri üstünde dövüşüyordu; oyun oynamıyorlardı,

öyle gaddarca, öyle gürültülü bir şekilde yuvarlanıyor, birbirini didikliyor ve gözlerini oyuyorlardı ki Ethan'ın yaklaştığını görmediler bile. Ethan muharebeyi izlemek için durdu.

"Kuşlar bile küçücük yuvalarının içinde birbiriyle anlaşıyor," dedi. "O zaman biz niye anlaşamayalım? Al sana bir çuval dolusu zırvalık. Siz ufaklıklar böyle güzel bir sabahta bile birbirinizle geçinemiyorsunuz. Üstelik sizler Aziz Francesco'nun iyi davrandığı piçlersiniz. Hay ben böyle işin!" Üstlerine doğru koştu, tekmeler yağdırdı ve serçeler, kapı gıcırtısını andıran sesleriyle acı acı söylenerek, kanatlarını hafif bir gürültüyle çırparak havalandılar. "Size şu kadarını söyleyeyim," dedi Ethan arkalarından. "Öğleyin güneş kararacak, dünyaya bir karanlık çökecek ve hepiniz korkacaksınız." Kaldırıma dönüp yoluna devam etti.

Philipler'in ikinci sokaktaki evi artık bir pansiyon. Giriş kapısından First National'da veznedarlık yapan Joey Morphy çıktı. Dişlerini karıştırdı, küçük kare desenli yeleğini düzeltti ve Ethan'a selam verdi. "Ben de tam sana uğrayacaktım, Bay Hawley," dedi.

"Bugüne neden Kutsal Cuma deniyor?"

"Latinceden geliyor," dedi Joey. "Kutsalus, kutsalius, kutsalum, rezil anlamında."

Joey ata benziyor ve at gibi gülüyordu; gülerken uzun üstdudağı kalkıyor, altındaki büyük, kare dişler ortaya çıkıyordu. Joseph Patrick Morphy, Joey Morphy, bizim Joey –"Morph"– New Baytown'da birkaç yıl içinde gerçekten herkesin gözdesi olmuş bir çocuk. Esprilerini, bir poker oyuncusu misali sisli gözlerle yapan şakacı bir tipti ama başkalarının esprilerine –daha önce duymuş olsun ya da olmasın– mutlaka kişnerdi. Zeki çocuktu Morph, her konuda –ve mafyadan Mountbatten ailesine, herkes hakkında– içeriden bilgi sahibiydi ama bildiklerini anlatırken sesi bir perde yükselirdi, neredeyse bir soru soruyormuş gibi. Bu şekilde bilgiçlik taslamış olmaz, dinleyiciyi de konuya dâhil ederdi; böylece karşısındakı duyduklarını daha sonra kendi hikâyesiymiş gibi an-

latabilirdi. Joey büyüleyici bir mahlûktu; kumarbazdı ama kimse bahis oynadığını görmemişti, başarılı bir muhasebeci ve harika bir veznedardı. First National'ın müdürü Bay Baker, Joey'ye öylesine güveniyordu ki işin çoğunu onun yapmasına müsaade ediyordu. Morph'un herkesle samimiyeti vardı ve insanlara hiçbir zaman adlarıyla hitap etmezdi. Ethan Bay Hawley'ydi. Margie Young-Hunt, Joey için Bayan Young-Hunt'tı; fısıltı gazetesinin birlikte olduklarını söylemesine rağmen. Ailesi, eşi dostu yoktu, Phillipler'in eski evindeki iki oda ve ona ayrılmış banyoda tek başına yaşıyordu, yemeklerinin çoğunu Foremaster Izgara ve Bar'da yiyordu. Bay Baker ve banka onun bankacılık geçmişinden haberdardı ve sicili kusursuzdu ama bizim Joey başkasının başından geçenleri öyle bir anlatıyordu ki, insan olayları bizzat yaşadığı hissine kapılıyordu ve şayet bu doğruysa, gerçekten görmüş geçirmiş biri sayılırdı. Böbürlenmemesi insanların onu daha da çok sevmesine yol açıyordu. Tırnaklarını hep temiz tutuyor, şık, ütülü giysiler giyiyordu, gömleği hep temiz, ayakkabıları da hep parlak oluyordu.

İki adam Elm Sokağından High'a doğru birlikte yürüdüler. "Sana bir şey sormak istiyordum. Amiral Hawley'yle akrabalığın var mı?"

"Amiral Halsey'yi mi kastediyorsun?" diye sordu Ethan. "Ailemizde birçok kaptan vardı ama amiral olduğunu hiç duymadım."

"Büyükbabanın balina avcısı bir kaptan olduğunu öğrendim. Herhalde zihnimde amiralle ilişkilendirdim."

"Bizimki gibi kasabalarda birçok efsane vardır," dedi Ethan. "Mesela baba tarafından birilerinin çok çok eskiden korsanlık yaptığı, annemin ailesinin de Mayflower'la* geldiği söylenir."

"Ethan Allen,"** dedi Joey. "Tanrım, onunla da mı akrabalığın var?"

---

* 1620'de İngiltere'den Yeni Dünya'ya göçmen taşıyan ilk gemi. (ç.n.)

** Ethan Allen (1738-1789), Amerikan Bağımsızlık Savaşı kahramanı. (ç.n.)

"Belki de. Herhalde," dedi Ethan. "Ne gün ama – bundan daha güzel bir gün gördün mü? Sana uğrayacaktım diyordun?"

"Ah, evet. Dükkânı on ikiyle üç arası kapatacaksındır herhalde. Bana on bir buçuk gibi birkaç sandviç yapabilir misin? Gelip alırım. Bir şişe de süt."

"Banka kapanmıyor mu?"

"Banka kapanıyor. Ben kapanmıyorum. Küçük Joey oracıkta defterlere zincirlenmiş olacak. Böyle büyük bir hafta sonu... Herkes, hatta köpekleri bile çek bozduruyor."

"Bu hiç aklıma gelmemişti," dedi Ethan.

"Gerçekten. Paskalya, Anma Günü, 4 Temmuz, İşçi Bayramı – herhangi bir uzun hafta sonu. Eğer banka soymak isteseydim uzun bir hafta sonundan hemen önce yapardım. Her şey ortalıkta, yürütülmeyi bekliyor."

"Çalıştığın bir banka hiç soyuldu mu Joey?"

"Hayır. Ama bir arkadaşımınki iki kere soyuldu."

"Nasıl bir hismiş?"

"Korktuğunu söyledi. Ne derlerse yapmış. Yere yatıp her şeyi almalarına izin vermiş. Paranın kendisinden daha iyi sigortalanmış olduğunu söylemişti."

"Dükkânı kapattığımda sana sandviçleri getiririm. Arka kapıyı çalarım. Nasıl olsun?"

"Zahmet etme, Bay Hawley. Ben ara sokaktan geçiveririm – çavdar ekmeğine bir jambonlu bir de peynirli, yeşillik, mayonez, belki sonrası için de bir şişe süt ve kola."

"Güzel salamlarımız var, Marullo'dan."

"Kalsın, sağol. Tek kişilik mafyadan ne haber?" "İyi sayılır."

"Gineleri* sevmesen bile bir el arabasını mala mülke dönüştürebilen adama saygı duymalısın. Pek şeker biri. İnsanlar kenarda köşede ne kadar biriktirdiğinin farkında değiller. Belki de bunu söylememeliyim. Bankacıların ağzı sıkı olmalı."

---

* İtalyan asıllılar için kullanılan argo deyim. Afrika'daki Gine Cumhuriyeti'nden gelmektedir. (ç.n.)

"Bir şey söylemedin."

Elm'in High'a kıvrıldığı köşeye gelmişlerdi. İstem dışı olarak durup eskiden Bay Otel olan pembe tuğla ve alçıpan yığınına baktılar; otel şimdi yeni Woolworth's inşası için yıkılmaktaydı. Sarı buldozer ile gülleyi savuran büyük vinç, sabahın erken saatlerinde pusuya yatmış yırtıcı hayvanlar misali sessizlerdi.

"Bunu hep yapmak istemişimdir," dedi Joey. "O çelik topu savurup bir duvarın yıkıldığını görmek çok eğlenceli olmalı."

"Ben Fransa'da yeterince yıkım gördüm," dedi Ethan. "Evet! Kordondaki anıtın üstünde adın var."

"Arkadaşını soyan hırsızları yakaladılar mı?" Ethan bu arkadaşın Joey'nin kendisi olduğuna emindi. Kim olsa aynı şeyi düşünürdü.

"Elbette. Fare gibi kapana kıstırdılar. Hırsızların akıllı olmayışı büyük şans. 'Bizim Joey' bir gün banka soymanın kitabını yazsa, polisler hiç kimseyi yakalayamaz."

Ethan güldü. "Sen nasıl yapardın?"

"Benim bir haber kaynağım var, Bay Hawley. Gazete okuyorum. Ayrıca eskiden iyi tanıdığım bir adam polisti. İki dolarlık semineri mi istersin?"

"Şöyle altı sentliği yeter. Dükkânı açmam gerek."

"Baylar ve bayanlar," dedi Joey. "Bu sabah burada... Yok yok, bak şimdi! Banka soyguncuları nasıl yakalanıyor? Bir, sabıkası var, daha önce yakalanmış. İki, kazancı paylaşamıyorlar ve biri işin içine ediyor. Üç, hatunlar. Hatunlardan uzak kalamıyorlar ve bu bizi dört numaraya getiriyor – o parayı harcamaları gerekiyor. Yeni harcama yapanları izlersen soyguncuları bulursun."

"Peki sizin yönteminiz nedir hocam?"

"Çocuk oyuncağı. Her şeyin tam tersi. Daha önce herhangi bir şey için yakalandıysan, sabıkan varsa asla banka soyma. Suç ortağı olmayacak – tek başına yap, kimseye, hiç kimseye söyleme. Kadınları unut. Ve parayı harcama. Bir kenara koy, belki yıllarca.

Sonra, eline para geçmesi için bir bahanen olunca azar azar çıkarıp yatırım yap. Harcama."

"Peki ya soyguncu tanınırsa?"

"Yüzünü kapatıp konuşmazsa onu kim tanıyacak? Görgü tanıklarının ifadelerini hiç okudun mu? Manyaklar. Polis arkadaşım anlatıyor, bazen sıralamada onu suçluların arasına koyarlarmış ve birçok kez seçilmiş. İnsanlar suçu –her ne suçsa artık– onun işlediğine yeminler ediyorlarmış. Altı sent, lütfen."

Ethan elini cebine koydu. "Borcum olsun."

"Sandviçlerden düşerim," dedi Joey.

İkili High'ı geçip karşı tarafta sağa kıvrılan ara sokağa girdiler. Joey First National'ın arka kapısına gitti, Ethan Marullo Meyve ve Lüks Şarküteri'nin ara sokağa bakan kapısının kilidini yan dönerek açtı. "Jambon ve peynir miydi?" diye seslendi Joey'ye.

"Çavdar ekmeğine – yeşillik ve mayonez."

Dar sokaktan ardiyeye biraz ışık vurdu, tozlu, demir parmaklıklı pencerenin grileştirdiği bir ışık. Ethan, rafları tavana uzanan ve kutu kutu, kasa kasa konserve meyve, sebze, balık, işlenmiş et ve peynirle dolu olan, alacakaranlığa gömülmüş yerde duraksadı. Un, kurutulmuş fasulye ve bezelyelerin ersuyu kokularının, kutulanmış gevreklerin kâğıt ve mürekkep karışımı kokusunun, peynirlerle sucuğun yoğun, zengin ekşiliğinin, jambonlarla domuz pastırmasının ufunetinin, lahana artıklarının, kıvırcığın, pancar köklerinin ekşimiş kokularının arasında, arka kapının yanında duran gümüş rengi çöp kovalarından yayılan tüm bu kokuların ortasında, fare olup olmadığını anlamak için havayı kokladı. Farenin o paslı küf kokusunu almayınca arka kapıyı tekrar açtı ve kapağı kapalı çöp kovalarını sokağa yuvarladı. Gri bir kedi içeri girmek için atıldı ama Ethan kediyi kovaladı.

"Yok öyle yağma," dedi kediye. "Kedilerin yemi farelerle sıçanlardır ama sen sucuk tırtıklıyorsun. Defol! Duydun mu – defol!" Kedi yere oturmuş, ucunu kıvırdığı pembe patisini ya-

lıyordu ama ikinci "defol"dan sonra alelacele kaçtı ve bankanın arkasındaki tahta çitlere tırmanıp kayboldu. "Bu sihirli bir kelime olmalı," dedi Ethan yüksek sesle. Ardiyeye dönüp kapıyı ardından kapattı.

Şimdi tozlu odadan şarküterinin çarpma kapılarına doğru ilerliyordu ama minik tuvaletin orada sızan suyun fısıltısını duydu. Kontrplak kapıyı açtı, ışığı yaktı ve sifonu çekti. Sonra, küçük, tel örgülü cam bölmesi olan geniş kapıyı itip açtı ve altına takoz koydu, tahta parçasını ayağıyla iyice sıkıştırdı.

Dükkân, ön taraftaki büyük camların storları çekili olduğundan yeşilimsi bir renge bürünmüştü. Yine tavana kadar uzayan raflara pırıl pırıl yiyecek konserveleri ve kavanozları nizami bir şekilde sıralanmıştı; insan midesi için bir kütüphane. Bir tarafta tezgâh, kasa, poşet, ip ve paslanmaz çelik ile beyaz minenin o görkemli birlikteliği, içinde kompresörün kendi kendine fısıldadığı buzdolabı. Ethan bir düğmeye bastı ve soğuk et dilimleri, peynirler, sucuklar, pirzolalar, biftekler ile balıklar neon lambanın soğuk, mavimsi göz kamaştırıcılığına boğuldu. Katedrallerde olduğu gibi camlardan kırılarak yansıyan bir ışıkla doldu dükkân, Chartres'taki gibi dağınık bir katedral ışığıyla. Ethan görüntüyü hayranlıkla seyretmek için durdu, konserve domateslerden oluşan orgu, hardal ve zeytinlerden oluşan şapeli, sardalyelerden oluşan yüzlerce oval mezarı.

"Unimum et unimorum," diye okudu, genizden gelen ve ayinlerde kullanılanlara benzeyen bir ses tonuyla. "Uni unimouse quod unibug in omnem unim, domine – aaaaaamin," dedi şarkı söylercesine. Karısının ne yorum yapacağını duyabiliyordu:

"Bu çok şapşalca, hem birilerini rencide edebilir. Sürekli insanları rencide edip duramazsın."

Şarküteride –Marullo'nun şarküterisinde– bir tezgâhtar, eşi ve iki sevimli çocuğu olan bir adam. Ne zaman yalnız kalır, ne zaman yalnız kalabilir ki bu adam? Sabahleyin müşteriler, akşam-

leyin karısı ve çocukcağızları; geceleyin karısı, sabahleyin müşteriler, akşamleyin karısı ve çocukcağızları. "Tuvalete çıkınca – işte o zaman," dedi Ethan yüksek sesle, tam şimdi, baraj kapaklarını açmadan hemen önce. Ah, o loş, miskimsi, kokuşmuş mokuşmuş, şapşallık mapşallık anları, o dağınık güzellik anları. "Şu an kimi rencide edebilirim ki şeker kamışım?" dedi karısına. "Burada kimse yok, kimsenin rencide edilecek hisleri de yok. Yalnızca ben ve benim unimum unimorum'um var, ta ki, ta ki şu kahrolası ön kapıyı açana kadar."

Kasanın durduğu tezgâhın arkasındaki bir çekmeceden temiz bir önlük çıkardı, açtı, iplerini düzeltti, ince beline tuttu, ipleri önden arkaya iki kere sardı. Beline uzanıp iki eliyle beceriksizce bir fiyonk attı.

Önlük uzundu, baldırlarına geliyordu. Hafifçe çukur yaptığı sağ elini, avucu yukarı bakacak şekilde havaya kaldırıp söyleve başladı:

"Duyun sesimi, ey konserve armutlar, kornişonlar ve garnitürler: 'Gün doğunca halkın ileri gelenleri, baş kâhinler ve din bilginleri toplandılar. İsa, bunlardan oluşan Yüksek Kurul'un önüne çıkarıldı...' *Gün doğunca.* Adamcağızlar erkenden işe koyuluyorlarmış, değil mi? Katiyen vakit kaybetmiyorlarmış. Dur bir bakalım. 'Altıncı saat sularında' –bu belki öğlen on ikidir– 'güneş karardı, dokuzuncu saate kadar bütün ülkenin üzerine karanlık çöktü.' Ben bunu nasıl hatırlıyorum şimdi? Yüce Tanrım, ölmesi uzun sürmüş, felaket uzun sürmüş." Elini indirdi ve tıklım tıkış raflara bir yanıt beklercesine baktı. "Benimle artık konuşmuyorsun, Mary, mantım. Yoksa sen Yeruşalim Kızları'ndan biri misin? 'Benim için ağlamayın,' dedi. 'Kendiniz ve çocuklarınız için ağlayın... Çünkü yaş ağaca böyle yaparlarsa, kuruya neler olacaktır?' Hâlâ içimi parçalar. Deborah Hala beni tahmin ettiğinden daha iyi işlemiş. Henüz altıncı saat değil – henüz değil."

Büyük pencerelerin yeşil storlarını çekip, "İçeri gir, gün!" dedi. Ardından ön kapıların kilitlerini açtı. "Böyle buyur, dünya." Demir parmaklıklı kapıları itip açık kalacak şekilde sürgüsünü tutturdu. Gündüz güneşi kaldırımın üstüne tatlı tatlı vuruyordu, tam da olması gerektiği gibi çünkü Nisan'da güneş High Sokağının koyla kesiştiği noktadan doğuyordu. Ethan, kaldırımı süpürmek için süpürge almak üzere tekrar tuvalete gitti.

Bir gün, dolu dolu bir gün sadece bir değil, birçok şeydir. Yalnızca giderek artan ışığın doruk noktasına varıp tekrar azalmasıyla değil, dokusu ve havası, tınısı ve manasıyla da değişim geçirir; mevsim, sıcak ya da soğuk, rüzgârın yokluğu ya da çeşitliliği gibi binlerce etkenle eğrilir; kokular, tatlar ve buz ya da çimin yapısıyla, tomurcuk ya da yaprak ya da karalar bağlamış, çıplak dallarla bükülür. Ve bir gün değişirken günün özneleri de değişir, böcekler ve kuşlar, kediler, köpekler, kelebekler ve insanlar.

Ethan Allen Hawley'nin sessiz, loş ve içe dönük günü bitmişti. Sabah kaldırımını bir metronom kadar düzenli aralıklarla süpüren adam, konservelere vaaz verebilen adam değildi, bir unimum unimorum adamı, hatta şapşal mapşal bir adam bile değildi. Süpürgesini sallayarak izmarit çöplerini ve çiklet paketlerini, polen üreten ağaçlardaki tomurcuk kabuklarını ve bildiğimiz ince tozu bir araya topladı ve enkaz yığınını gümüşi kamyonlu kasabalıları beklemeleri için oluğa sürdü.

Bay Baker, Elm Sokağındaki evinden First National Bankası'nın kırmızı tuğla bazilikasına doğru ölçülü ve edepli yürüyüşüne başladı. Adımlarını eşit atmasaydı çok eski bir alışkanlık yüzünden kaldırımdaki çatlaklara basmaktan kaçındığını kim anlayabilirdi ki?

"Günaydın Bay Baker," dedi Ethan ve bankacının temiz, şayak pantolonu tozlanmasın diye yere süpürge vurmadı.

"Günaydın, Ethan. Güzel bir sabah."

"Çok güzel," dedi Ethan. "Bahar geldi, Bay Baker. Dağsıçanı yine doğru bildi."*

"Bildi, bildi." Bay Baker duraksadı. "Bir süredir seninle konuşmak istiyordum, Ethan. Ağabeyinin vasiyetinde karına kalan para... beş binden fazlaydı, değil mi?"

"Vergiyi düşersek altı bin beş yüz," dedi Ethan.

"Eh, bankada öylece duruyor. Yatırım yapmalı. Seninle bu konuyu konuşmak isterim. Paran çalışmalı."

"Altı bin beş yüz dolar fazla bir işe yaramaz, efendim. Ancak acil durumlar için bir köşede bekleyebilir."

"Paranın boşta durmasından hoşlanmam, Ethan."

"Ama bu para hizmet de ediyor – yalnızca durup bekleyerek."** Bankacının sesi buz kesti. "Anlayamadım." Hecelerin tonlanışındaki değişiklik anladığına ve anladığı şeyi aptalca bulduğuna işaret ediyordu; ses tonu Ethan'ın öfkeye kapılmasına yol açtı ve öfke bir yalan doğurdu.

Süpürge kaldırımda narince bir kavis çizdi. "Şöyle ki, efendim, şayet başıma bir iş gelirse o para Mary'ye geçici bir güvence sağlayacak."

"O zaman bir kısmıyla hayat sigortası yaptırmalısın."

"Ama yalnızca geçici, efendim. O para Mary'nin ağabeyinin mülkündendi. Annesi hâlâ hayatta. Uzun yıllar da yaşayabilir."

"Anlıyorum. Yaşlılar insana yük olabiliyor."

"Ayrıca cimri de olabiliyorlar." Ethan bu yalanı sarf ederken

Bay Baker'ın yüzüne baktı ve bankacının teninin yakasından yukarıya doğru hafifçe kızardığını gördü. "Anlıyorsunuz ya efendim, Mary'nin parasıyla yatırım yaparsam tüm birikimi kaybede-

* Bir halk inanışına göre dağsıçanı 2 Şubat'ta yuvasından çıktığında hava bulutluysa bahar erken gelecek, güneşliyse kış altı hafta daha sürecek demektir. (ç.n.)

** John Milton'ın (1608-1674) "On His Blindness" adlı sonesinin son satırından: "Yalnızca durup bekleyenler de hizmet eder." (ç.n.)

bilirim, tıpkı kendiminkini kaybettiğim gibi, tıpkı babamın ortaya koyduğu tüm parayı kaybetmesi gibi."

"Köprünün altından çok sular aktı, Ethan, çok sular aktı. Bu işten ağzının yandığını biliyorum. Ama devir değişiyor, yeni olanaklar doğuyor."

"Benim olanağım vardı, Bay Baker, akıl almayacak derecede çok olanağım vardı. Bu dükkânın savaşın hemen ardından benim olduğunu unutmayın. Şarküteride mal stoklayabilmek için yarım sokak dolusu evi, yani son mülklerimi de satmak zorunda kaldım."

"Biliyorum Ethan. Senin bankacınım ben. Doktorun nasıl nabzını biliyorsa, ben de işlerini biliyorum."

"Elbette biliyorsunuz. İki yıldan kısa bir sürede iflasın eşiğine geldim. Borçlarımı kapatabilmek için evim dışında her şeyi satmam gerekti."

"Tüm suçu sen yüklenemezsin. Ordudan yeni dönmüştün, ticari tecrüben sıfırdı. Ayrıca unutma ki ekonomik krizin ortasına düştün, tabii o zamanlar krize piyasa durgunluğu diyorduk. Bir kısım görmüş geçirmiş işadamı bile battı."

"Battım ki hem de nasıl. Aile tarihi boyunca bir Hawley ilk defa bir Gine şarküterisinde tezgâhtarlık yapıyor."

"Şimdi, benim anlayamadığım nokta da bu işte, Ethan. Herkes batabilir. Benim anlayamadığım, senin şartlarında yetiştirilmiş, senin gibi eğitimli bir aile babasının neden böyle batık kaldığı. Bu durum kalıcı olmak zorunda değil, yeter ki cesaretin kırılmasın. Seni nakavt eden şey neydi, Ethan? Yeniden ayağa kalkmana ne engel oldu?"

Ethan öfkeyle karşılık vermeye başladı –"elbette anlayamazsınız, sizin hiç başınıza gelmedi"– ama sonra bir çiklet paketi ve izmaritten oluşan küçük bir yığından piramit yapıp oluğa sürdü. "İnsanlar nakavt olmaz, yani daha doğrusu büyük şeylere karşı direnebilirler. Onları asıl öldüren aşınmadır; hafifçe dürtüklene

dürtüklene başarısızlığa itilirler. Korkmaya yavaş yavaş başlarlar. Ben korkuyorum. Long Island Elektrik Şirketi ışıklarımı söndürebilir. Karımın kıyafete ihtiyacı var. Çocuklarımın... ayakkabı ve eğlenceye. Peki ya okula gidemezlerse?

Üstüne aylık faturalar ve doktor ve diş ve bademcik ameliyatı, ayrıca bunun ötesinde ya hasta olur da bu kahrolası kaldırımı süpüremezsem? Elbette anlayamazsınız. Süreç yavaş. İnsanın bağırsaklarını çürütüyor. Gelecek ayın buzdolabı taksitinden öteyi düşünemiyorum. İşimden nefret ediyorum ve onu kaybetmekten korkuyorum. Bunu nasıl anlayacaksınız?"

"Peki Mary'nin annesi?"

"Söyledim ya. Zırnık koklatmıyor. Koklatmadan da ölecek."

"Bilmiyordum. Mary'nin fakir bir aileden geldiğini sanıyordum. Ama insanın hastalandığında ilaca ya da belki ameliyata, hatta belki şok tedavisine ihtiyaç duyduğunu biliyorum. Bizim atalarımız gözü pek adamlardı. Bunu sen de biliyorsun. Hayatın kendilerini ölümüne didiklemesine izin vermediler. Şimdi de devir değişiyor. Atalarımızın hayal bile edemeyeceği olanaklar var. Hepsini de yabancılar değerlendiriyor. Yabancılar dizginlerimizi ele geçiriyorlar. Uyan, Ethan."

"Peki ya buzdolabı?"

"Gerekirse buzdolabından vazgeç."

"Peki ya Mary ile çocuklar?"

"Onları da bir süreliğine unut. Bu çukurdan kurtulursan seni daha çok seveceklerdir. Onlar için endişelenerek onlara iyilik yapmış olmuyorsun."

"Ya Mary'nin parası?"

"Gerekirse kaybet ama riske at. Dikkatli davranır, doğru tavsiyelere uyarsan kaybetmezsin. Risk, kayıp anlamına gelmez. Bizim atalarımız her zaman hesaplı bir şekilde risk alan adamlar olmuşlardır ve hiç kaybetmemişlerdir. Sana şok tedavisi uygulayacağım, Ethan. İhtiyar Kaptan Hawley'nin anısına saygısızlık

ediyorsun. Ona gönül borcun var. O ve babam, balina gemilerinin en son yapılanlarından ve en güzellerinden biri olan Belle-Adair'in ortak sahibiydiler. Kıçını kaldır, Ethan. Belle-Adair'e, henüz ödemediğin bir cesaret borcun var. Finans şirketinin canı cehenneme."

Ethan, yerinden kıpırdamak istemeyen bir jelatin parçasını süpürgesinin ucuyla oluğun kenarına itti. "Belle-Adair su hattına kadar yandı, efendim."

"Biliyorum ama bu bizi durdurdu mu? Durdurmadı."

"Belle-Adair sigortalıydı."

"Elbette sigortalıydı."

"Eh, ben sigortalı değildim. Ancak ve ancak evimi kurtarabildim."

"Bunları unutman gerek. Hâlâ olup bitmiş bir şeyi dert ediniyorsun. Biraz cesaretini toplaman, biraz yüreklenmen lazım. İşte bu yüzden Mary'nin parasıyla yatırım yapmanı önerdim. Sana yardımcı olmaya çalışıyorum, Ethan."

"Teşekkürler efendim."

"O önlüğü üstünden söküp atacağız. İhtiyar Kaptan Hawley'ye borçlusun bunu. Gözleriyle görse inanmazdı."

"Haklısınız sanırım."

"İşte böyle konuşacaksın. O önlüğü çıkaracağız."

"Mary'yle çocuklar olmasaydı..."

"Unut onları diyorum sana – kendi iyilikleri için. Burada, New Baytown'da son derece ilginç birtakım gelişmeler olacak. Sen de bunların bir parçası olabilirsin."

"Teşekkürler efendim."

"Yalnızca müsaade et de biraz düşüneyim."

"Bay Morphy öğle tatilinde çalışmaya devam edeceğini söylüyor. Ona sandviç götüreceğim. Size de hazırlamamı ister misiniz?"

"Hayır, teşekkürler. İşi Joey'ye bırakıyorum. İyi bir adam. Benim bakmak istediğim birkaç mülk var. İl idaresindeki büroda

bakacağım yani. Orası on ikiden üçe kadar sessiz sakin oluyor. Bu işte senin payına da bir şey düşebilir. Yakında konuşuruz. Görüşmek üzere." Bir çatlaktan kaçınmak için ilk adımını uzunca attı ve arka kapıyı geçerek First National'ın ana girişine gitti; Ethan onun giderek uzaklaşan sırtına bakarak gülümsedi.

Süpürme işini hızla bitirdi, nitekim insanlar işe gitmek için yavaş yavaş sokağa akmaya başlamıştı. Dükkânın girişine taze meyve tezgâhlarını kurdu. Ardından, kimsenin kapının önünden geçmediğini kontrol ettikten sonra, üç tane istifli köpek maması kutusunu indirdi, arkaya uzanarak sevimsiz, küçük bir paraçantası çıkardı, köpek mamalarını geri yerleştirdi, kasada "satış dışı"ya bastı ve yirmilikler, onluklar, beşlikler ile birlikleri küçük, yuvarlak ağırlıkların altındaki yerlerine yerleştirdi. Nakit bölmesinin önündeki meşe çanakların içine de ellilik, yirmi beşlik, onluk, beşlik ve birlik bozukları ayırdı ve kasayı çarparak kapattı. Yalnızca birkaç müşteri geldi, bir somun ekmek, bir kutu süt ya da unutulmuş beş yüz gramlık kahve için gönderilen çocuklar, yataktan yeni kalktıkları saçlarından anlaşılan küçük kızlar.

İçeri Margie Young-Hunt girdi, somon rengi kazağının içinde biçimli göğüsleri dikkat çekiyordu. Tüvit eteği kalçalarına şefkatle sarılmış, gururlu poposuna yapışmıştı ama asıl gözlerinde, o kahverengi, miyop gözlerinde gördü Ethan, etrafta birinin karısı varsa kaybolduğu için karısının asla göremediği şeyi. Bu yırtıcı bir hayvandı, bir avcı kadın, pantolonlar için bir Artemis. İhtiyar Kaptan Hawley "gözü dışarıda olmak" derdi bu duruma. Sesinden de anlaşılıyordu, kadifemsi bir mırıltı, kadınların yanında ince, yumuşak, güven veren bir tona bürünen ınırıltı vardı sesinde.

"Günaydın, Eth," dedi Margie. "Tam piknik havası!"

"Günaydın. Her iddiasına varım kahven kalmamıştır."

"Alka-Seltzer'imin kalmadığını da tahmin edersen senden korkacağım."

"Büyük bir gece miydi?"

"Eh işte. Gezgin pazarlamacı hikâyesi. Boşanmış bir kadının kasası. Bedava numunelerle dolu bir evrak çantası. Sen onlara seyyar satıcı diyorsun herhalde. Belki tanıyorsundur. Adı Bigger mı Bogger mı ne, B.B.D. & D. için çalışıyor. Bahsetmemin sebebi seni görmeye geleceğini söylemesi."

"Biz genelde Waylands'dan alıyoruz."

"Eh, belki de Bay Bugger yalnızca yeni müşteriler bulmaya çalışıyordur, tabii bu sabah kendini benden daha iyi hissediyorsa. Bana bir bardak su verebilir misin? Bir-iki tane tablet alayım artık."

Ethan ardiyeye gidip kâğıt bir bardakta musluk suyu getirdi. Kadın suya üç yassı tablet atıp kabarcık çıkarmalarını izledi. Ardından, "Şerefine," diyerek bardağı kafasına dikti. "Hadi marifetinizi gösterin sizi küçük şeytanlar," dedi.

"Bugün Mary'nin falına bakacağını duydum."

"Aman Tanrım! Az daha unutuyordum. Bunu profesyonel olarak yapmalıyım. Bir servet kazanabilirdim bu işten."

"Mary'nin çok hoşuna gidiyor. İyi fal bakar mısın?"

"İyi yapılacak bir şey değil ki. İnsanların –yani kadınların– kendilerine dair anlattıklarını dinliyor, sonra onlara aynı şeyleri geri söylüyorsun ve altıncı hissin olduğuna inanıyorlar."

"Peki ya üç vakte kadar çıkagelecek boylu poslu adamlar?"

"Onlar da var tabii. Eğer erkekleri okuyabilseydim başım bu kadar ağrımazdı. Vay be, kimi tipleri nasıl da yanlış okumuşluğum var!"

"İlk kocan ölmemiş miydi?"

"Hayır, ikincisi, huzur içinde yatsın, şerefsiz kö... Hayır, boşver. Huzur içinde yatsın."

Ethan o sırada içeri giren yaşlı Bayan Ezyzinski'yi büyük bir ilgiyle karşıladı ve yüz gramlık tereyağını hazırlama işlemini uzattı, hatta havanın güzelliğiyle ilgili bir-iki atıfta da bulundu

ama Margie Young-Hunt, yüzünde bir tebessümle, rahat rahat kasanın oradaki tezgâhın arka tarafında pâté de foie gras dolu yaldızlı konserveleri ve havyar dolu minnacık mücevher kutularını inceliyordu.

"Şimdi," dedi Margie, yaşlı kadın yalpalaya yalpalaya ve kendi kendine Lehçe mırıldanarak çıktıktan sonra.

"Şimdi ne?"

"Düşünüyordum da, erkekleri, kadınları tanıdığım kadar iyi tanısam kendime ofis bile açabilirim. Bana erkekleri öğretemez misin, Ethan?"

"Erkeklerle ilgili yeterince şey biliyorsun. Belki de çok fazla biliyorsun."

"Saçmalama ya! Eğlenceden hiç mi anlamıyorsun?"

"Hemen başlamak ister misin?"

"Belki bir akşam."

"Tamam," dedi Ethan. "Grup halinde. Mary, sen ve çocuklar. Konu: erkekler, zayıf noktaları ile aptallıkları ve bunların nasıl kullanılacağı."

Margie, Ethan'ın ses tonunu duymazdan geldi. "Hiç fazla mesai yapmaz mısın – ayın ilk günü hesap kapatma işleri için falan?"

"Elbette. İşi eve götürüyorum."

Kollarını başının üstüne kaldırdı ve parmaklarıyla saçlarını karıştırdı.

"Niye?" diye sordu.

"Çıkmaz ayın son çarşambasına yetişsin diye."

"Bak, istesen bana neler öğreteceksin."

Ethan şöyle dedi:

"'Onunla böyle alay ettikten sonra kaftanı üzerinden çıkarıp kendi giysilerini giydirdiler ve çarmıha germeye götürdüler. Dışarı çıktıklarında Simun adında Kireneli bir adama rastladılar. İsa'nın çarmıhını ona zorla taşıttılar. Golgota, yani Kafatası denilen yere vardıklarında...'"

"Yapma Allah aşkına!"

"Evet, evet, Allah aşkına..."

"Ne fena bir orospu çocuğu olduğunu biliyor musun?"

"Evet, ey, Yeruşalim Kızı."

Margie aniden gülümsedi. "Ne yapacağım, biliyor musun? Bu sabah inanılmaz bir fal bakacağım. Tam bir kodaman olacağının farkında mıydın? Dokunduğun her şey altına dönecek, insanları yöneteceksin." Hızla kapıya yürüdü, sonra geri dönüp sırıttı. "Gerçekleştir bu kaderi bakalım gerçekleştirebiliyorsan – ve bakalım gerçekleştiremezsen neler oluyor. Hoşçakal, ey Mesih!" Öfkeyle kaldırıma vuran topukların sesi ne kadar da garipti.

Saat onda her şey değişti. Bankanın büyük cam kapıları açıldı ve bir yığın insan para çekmek için bankaya uğrayıp o parayı Marullo'nun yerine getirdi, sonra da Paskalya'nın gerektirdiği özel yiyecekleri alıp götürdüler. Ethan altıncı saate dek harıl harıl çalıştı.

Öfkeli itfaiye çanı, il idare binasındaki kümbetinde altıncı saati vurdu. Müşteriler pişmiş et poşetleriyle uzaklaştı. Ethan meyve tezgâhını içeri aldı, ön kapıları kapattı, sonra, yalnızca ve yalnızca dünyanın ve kendisinin üstüne bir karanlık çökmüş olduğu için kalın, yeşil storları indirdi ve karanlık dükkâna çöktü. Bir tek buzdolabındaki neon lambalar hayaletimsi mavilikte bir ışıkla parlıyordu.

Tezgâhın arkasında çavdardan dört kalın dilim kesti ve dilimlere bolca tereyağı sürdü. Buzdolabının kapısını açtı ve iki dilim gravyer peyniri ile üç dilim jambon aldı. "Yeşillikle peynir," dedi, "yeşillikle peynir. İnsan evlenince tekneye yerleşir." Üste gelecek ekmek dilimlerine bir kavanozdan mayonez sürdü, sandviçi kapatıp bastırdı ve kenarlardan sarkan kıvırcıkla jambon yağlarını kesti. Şimdi de bir kutu süt ile paketleme için kare bir yağlı kâğıt parçası. Paketin kenarlarını itinayla katlarken ön kapıdan anahtar sesi geldi ve Marullo içeri girdi; bir ayı kadar genişti ve çuvalımsı bir göğsü vardı, bu yüzden kolları kısacık görünüyor ve gövdesinden uzak duruyordu. Şapkası kafasının arkasında kaydığından

sert, demir grisi perçemleri bir kasket misali ortadaydı. Nemli, sinsi ve mahmur gözleri vardı ama ön dişlerinin altın kaplamaları buzdolabının ışığında parıldıyordu. Pantolonun üst iki düğmesi açıktı, altındaki kalın, gri iç çamaşırı görünüyordu. Küçük, tombul başparmaklarını karnının altına, pantolonunun kıvrımlarına yerleştirdi ve yarı karanlığın içinde gözlerini kırptı.

"Günaydın Bay Marullo. Gerçi öğleden sonra oldu sanırım."

"Merhaba evlat. Hemen sıkı sıkı kapatmışsın dükkânı."

"Tüm kasaba kapandı. Ayine gidersiniz, diye düşünmüştüm."

"Bugün ayin yok. Yıl içinde ayinin olmadığı tek gün."

"Öyle mi? Bilmiyordum. Size nasıl yardımcı olabilirim?"

Kısa, tombul kolları ileri uzandı ve dirsekleri de öne arkaya sallandı. "Kollarım ağrıyor evlat. Kireçlenme... Gitgide kötüleşiyor."

"Yapabileceğiniz bir şey yok mu?"

"Her şeyi yapıyorum, sıcak su torbaları, köpekbalığı yağı, ilaçlar – yine de ağrıyor. Güzel güzel, sıkı sıkı kapanmış dükkân. Belki biraz konuşabiliriz, ne dersin evlat?" Dişleri pırıldadı.

"Bir sorun mu var?"

"Sorun mu? Ne sorunu?"

"Bir dakika bekleyebilirseniz şu sandviçleri bankaya götüreceğim. Bay Morphy istedi."

"Akıllı çocuksun. Hizmet ediyorsun. İyi bir şey bu."

Ethan ardiyeden çıktı, ara sokağı geçti ve bankanın arka kapısını tıklattı. Sütle sandviçleri Joey'ye uzattı.

"Sağol. Zahmet oldu."

"Hizmetmiş. Marullo öyle dedi."

"Bir-iki kolayı soğuk tut, olur mu? Dilim damağım kurudu."

Ethan döndüğünde Marullo'yu çöp kutusunun içine bakarken buldu.

"Nerede konuşmak istersiniz Bay Marullo?"

"Buradan başlayalım evladım." Çöp kutusundan karnabahar çiçeklerini aldı. "Fazla kesiyorsun."

"Yalnızca güzelleştirmek için."

"Karnabahar kiloyla satılıyor. Parayı çöpe atıyorsun. Yaklaşık yirmi lokantası olan akıllı bir Yunan tanıyorum. Sırrın çöp kutularını dikkatle takip etmekte yattığını söylüyor. Attığın şeyi satamazsın. Akıllı bir arkadaş."

"Evet, Bay Marullo." Ethan huzursuzca dükkâna geçti, dirseğini bir kırıp bir açan Marullo da onu izledi.

"Sebzeleri dediğim gibi iyice ıslatıyor musun?"

"Tabii."

Patron bir kıvırcığı kaldırdı. "Bana kuru geliyor."

"E yani Marullo, sırılsıklam etmek de istemiyorum, üçte birleri su oldu zaten."

"Taze, güzel ve canlı görünmelerini sağlıyor. Bilmiyorum mu sanıyorsun? Bir el arabasıyla başladım ben – tek bir el arabasıyla. Ben biliyorum. Numaraları öğrenmen lazım evlat, yoksa batarsın. Şimdi, et, ete çok fazla ödüyorsun."

"Eh, A Kalite dana eti sattığımızı söylüyoruz."

"A, B, C, kim bilecek? Yalnızca kartta yazıyor, öğle değil mi? Şimdi, seninle şöyle güzel güzel konuşalım. Hesaplarımızda ölü bir kambur var. On beşine kadar ödemeyenlerin hepsi defterden silinecek."

"Böyle bir şey yapamayız. Bu insanlardan bazıları yirmi yıldır bizden alışveriş ediyor."

"Bana bak evlat. Zincir dükkânlar John D. Rockefeller'ın beş kuruşu veresiyeye yazmasına müsaade etmezler."

"Evet ama bu insanlar güvenilir, birçoğu öyle."

"'Güvenilir' olmaları ne anlama geliyor? Nakit akışını durduruyor. Zincir dükkânlar kamyon kamyon ürün alıyor. Biz bunu yapamayız. Öğrenecek çok şeyin var evlat. Tabii, hepsi de iyi insanlar! Para da iyidir. Kutuda çok fazla et artığı bırakmışsın."

"Onlar yağ ve kabuk."

"Kesmeden önce tartacaksan sorun yok. Kendine göz kulak olman lazım. Sen olmazsan kim olacak? Öğrenecek çok şeyin var evlat." Altın dişi artık parlamıyordu çünkü dudakları bir kapan misali sıkıca kapanmıştı.

Ethan ne olduğunu anlayamadan içinde bir öfke kabardı; şaşırmıştı. "Ben üçkâğıtçı değilim, Marullo."

"Kim üçkâğıtçıymış? Burada yalnızca akıllıca iş yapmaktan bahsediyoruz ve ayakta kalan tek işyeri akıllıca iş yapan işyeridir. Bay Baker'ın bedava numuneler dağıttığını mı sanıyorsun evlat?"

Ethan kendini tamamen kaybetti. "Bana bak," diye bağırdı. "Hawleyler 1700'lerin ortasından beri burada yaşıyor. Sen yabancısın. Bunun ne demek olduğunu anlamazsın. Tüm bu süre zarfında komşularımızla iyi geçindik, edepli davrandık. Sicilyalardan gelip bunu değiştirebileceğini sanıyorsan çok yanılıyorsun. İşimi istiyorsan al senin olsun – hemen, şu saniye. Ayrıca bana evlat deme yoksa burnuna yumruğu indireceğim..."

Artık Marullo'nun bütün dişleri ışıldıyordu. "Tamam, tamam. Sinirlenme. Sana iyilik yapmaya çalışıyordum."

"Bana evlat deme. Benim ailem iki yüz yıldır burada yaşıyor." Söyledikleri Ethan'ın kendi kulağına çocuksu geldi ve öfkesi dinmeye başladı.

"Benim İngilizcem çok iyi değil. Marullo'nun Gine adı olduğunu düşünüyorsun, makarnacı adı, *dago* adı. Benim *genitori*'m,* benim adım belki iki bin, üç bin yıllıktır. Marullus Roma'dan gelir, Valerius Maximus ondan bahseder. İki yüz yıl da neymiş!"

"Sen buralı değilsin."

"İki yüz yıl önce sen de buralı değildin."

Öfkesi yatışmış olan Ethan şimdi bir şey gördü, insanın kendi dışındaki gerçeklerin istikrarından şüphelenmesine neden olan bir şey. Göçmenin, Gine'nin, seyyar meyvecinin gözlerinin önün-

---

* *Dago*, İtalyanca, İspanyolca ya da Portekizce konuşan kişilere kullanılan aşağılayıcı söz; *genitori*, İtalyanca "aile." (ç.n.)

de değiştiğini gördü, kubbe gibi alnı, büyük ve kemerli burnu, sert ve korkusuz bakışlara sahip çukur gözleri gördü, sütunumsu kaslarla dik duran başı gördü, mütevazılık taklidi yapabilecek denli derin ve kendinden emin gururu gördü. Sarsıcı bir keşifti bu, insanı düşünmeye sevk ediyordu: Bunu kaçırdıysam daha başka neleri görmemişimdir?

"*Dago* ağzı yapmana gerek yok," dedi usulca.

"Akıllıca iş yapmak. Sana iş öğretiyorum. Altmış sekiz yaş var bende. Karım öldü. Kireçlenme! Canım acıyor. Sana iş öğretmeye çalışıyorum. Belki öğrenemiyorsun. İnsanların çoğu öğrenemiyor. Batıyor."

"Batmış olduğum gerçeğini yüzüme vurmana gerek yok."

"Hayır. Yanlış anladın. Ben sana akıllıca iş yapmayı öğretmeye çalışıyorum ki daha da batma."

"Öyle bir ihtimal yok zaten. Şirketim falan yok ki."

"Daha çocuksun."

Ethan konuştu:

"Bana bak, Marullo. Bu dükkânı resmen senin için ben yürütüyorum. Hesaplarla ilgileniyorum, parayı bankaya yatırıyorum, sipariş geçiyorum. Müşterileri hoşnut tutuyorum. Tekrar geliyorlar. Bu akıllıca iş yapmak değil mi?"

"Elbette – bir şeyler öğrendin. Artık çocuk değilsin. Sana evlat dememe kızıyorsun. Sana ne diyeceğim? Ben herkese evlat derim."

"Adımı kullanmayı dene."

"Dostane olmuyor. Evlat dostane."

"Haysiyetsizce."

"Haysiyetli olan dostane değildir."

Ethan güldü. "Gine dükkânında tezgâhtarlık yapıyorsan haysiyet sahibi olman lazım – karın için, çocukların için. Anlıyor musun?"

"Dalga geçiyorsun."

"Elbette. Gerçekten haysiyet sahibi olsaydım durup üstüne düşünmezdim. Benim ihtiyar pederin ölmeden kısa süre önce bana söylediği bir şey vardı, neredeyse unutuyordum. Hakaret eşiğinin zekâ ve güvenceyle doğrudan ilişkili olduğunu söylemişti. 'Orospu çocuğu' kelimelerinin ancak annesinden şüphelenen bir adam için hakaret sayılabileceğini söylemişti ama örneğin Albert Einstein'a nasıl hakaret edecektin? Einstein o zamanlar hayattaydı. Bu yüzden istiyorsan bana evlat demeye devam et."

"Gördün mü evlat? Daha dostane."

"Pekâlâ. Bana yapmadığım işle ilgili ne söyleyecektin?"

"İş para demektir. Para dostane değildir. Evlat, sen belki de fazla cana yakınsın, fazla kibarsın. Para kibar değildir. Paranın daha fazla paradan başka dostu yoktur."

"Saçmalıyorsun, Marullo. Ben birçok kibar, cana yakın, namuslu işadamı tanıyorum."

"İş yapmadıkları zaman evet, evlat. Sen de göreceksin. O sırada iş işten geçmiş olacak. Sen dükkânı iyi idare ediyorsun evlat ama kendi dükkânın olursa belki cana yakın cana yakın iflas edersin. Ben okul gibi gerçek ders veriyorum. Hoşçakal evlat." Marullo kollarını ileri uzattı ve ön kapıdan hızla çıkıp kapıyı arkasından çarptı; Ethan dünyanın üstüne karanlık çöktüğünü hissetti.

Ön kapıda keskin, madeni bir tıkırtı duyuldu. Ethan storu itip dışarıya seslendi:

"Üçe kadar kapalıyız."

"Kapıyı açar mısınız? Sizinle konuşmak istiyorum."

Yabancı içeri girdi: ince bir adam, gençliğini hiç yaşamadan daima genç olan, şık giyimli, ince saçları kafasının üstünde parlayan, neşeli ve kıpır kıpır bakışlara sahip bir adam.

"Rahatsızlık verdiğim için kusura bakmayın. Kasabadan kaçmam gerekiyor. Sizinle yalnız görüşmek istedim. İhtiyar hiç çıkmayacak sandım."

"Marullo mu?"

"Evet. Sokağın diğer tarafındaydım."

Ethan adamın pirüpak ellerine baktı. Sol elinin ortaparmağında, altın bir yüzüğün ortasına yerleştirilmiş büyük bir kedi gözü gördü.

Yabancı Ethan'ın bakışını fark etti. "Bu bir soygun değil," dedi. "Dün bir arkadaşınızla tanıştım."

"Öyle mi?"

"Bayan Young-Hunt. Margie Young-Hunt."

"Hımm?"

Ethan yabancının zihninin huzursuzca havayı kokladığını, yakınlık kurmak için bir fırsat, bir bağ yakalamaya çalıştığını görebiliyordu.

"İyi kız. Sizi yere göğe sığdıramadı. Ben de o yüzden... Adım Biggers. B.B.D. & D. adına bu bölgeden sorumluyum."

"Biz malımızı Waylands'dan alıyoruz."

"Biliyorum. Ben de o yüzden buradayım. Biraz açılmak isteyebileceğinizi düşündüm. Biz bu bölgede yeniyiz. Hızla büyüyoruz. Bir ayağımızı içeri sokabilmek için kimi şeylerden ödün vermemiz gerekecek. Bu fırsattan istifade ederseniz kârlı çıkarsınız."

"Bu konuda Bay Marullo'yla konuşmanız gerekecek. Onun hep Waylands'la anlaşması olmuştur."

Adam sesini alçaltmadı ama sır veriyormuş gibi bir tonla konuşmaya başladı. "Siparişleri siz mi geçiyorsunuz?"

"Yani, evet. Çünkü Marullo'da kireçlenme var, zaten başka şeyler daha çok ilgisini çekiyor."

"Fiyatları biraz düşürebiliriz."

"Eminim Marullo fiyatları düşebilecekleri kadar düşürtmüştür. Onunla görüşseniz daha iyi olur."

"Ben de bunu özellikle istemiyorum. Ben siparişleri veren adamı istiyorum, o da sizsiniz."

"Ben altı üstü bir tezgâhtarım."

"Siparişleri siz geçiyorsunuz Bay Hawley. Size yüzde beş verebilirim."

"Kalite aynı olduğu takdirde böyle bir indirimi kabul edebilir Marullo."

"Anlamıyorsunuz. Ben Marullo'yu istemiyorum. Bu yüzde beş nakit olacak, ne çek ne kayıt ne vergi memurlarıyla bir dert – yalnızca benim elimden sizin elinize, sizin elinizden de cebinize geçecek güzel, gıcır gıcır yeşil lahanalar."

"İndirimi neden Marullo alamıyor?"

"Fiyat anlaşmaları."

"Pekâlâ. Diyelim bu yüzde beşi alıp Marullo'ya verdim?"

"Sanırım onları benim kadar iyi tanımıyorsunuz. Parayı ona verirseniz daha ne kadarını vermediğinizi merak eder. Gayet doğal bu."

Ethan sesini alçalttı. "İşverenime ihanet etmemi mi istiyorsunuz?"

"Ne ihaneti! O hiçbir şey kaybetmiyor, sizin de cebinize üç kuruş giriyor. Herkesin üç kuruş kazanmaya hakkı vardır. Margie sizin akıllı bir adam olduğunuzu söylemişti."

"Bugün karanlık bir gün," dedi Ethan.

"Hayır, değil. Storlarınız çekili." Etrafı kolaçan eden zihin tehlike kokusu aldı: kapan teli ile peynir kokusu arasında bocalayan bir fare. "Bakın ne diyeceğim," dedi Bigger. "Bu konuyu etraflıca düşünün. Bakın bakalım bize de biraz iş verebilir misiniz. Bölgeye geldiğimde size uğrarım. İki haftada bir buradayım. İşte kartım."

Ethan elini kaldırmadı. Biggers kartı buzdolabı tezgâhının üstüne koydu. "Bu da yeni dostlarımıza verdiğimiz küçük bir hediye." Yan cebinden bir cüzdan çıkardı, fok derisinden dolgun, güzel bir şey. Cüzdanı beyaz porselenin üstüne, kartın yanına bıraktı. "Güzel bir şey. Ehliyetiniz, kulüp kartlarınız için yer de var."

Ethan yanıt vermedi.

"Birkaç haftaya uğrarım," dedi Biggers. "Siz bir düşünün. Muhakkak geleceğim. Margie'yle randevum var. Ne kız ama." Cevap alamayınca, "Geçirmenize gerek yok, kendim çıkarım. Yakında görüşürüz," dedi. Ardından aniden Ethan'a yaklaştı. "Aptallık etmeyin. Herkes yapıyor," dedi. "Herkes!" Ve hızla çıkıp kapıyı arkasından sessizce kapattı.

Ethan, kararan sessizliğin içinde buzdolabındaki neon lambanın trafosundan gelen usul mırıltıyı duyabiliyordu. Yavaş yavaş raflara yığılmış ve dizilmiş seyircilere döndü.

"Sizi dost bilmiştim! Benim için kılınızı kıpırdatmadınız. İyi gün dostu istiridyeler, iyi gün dostu kornişonlar, iyi gün dostu kek karışımları. Size daha fazla unimus yok. Bir köpek ısırsa ya da üstüne bir kuş sıçsa Aziz Francis ne derdi acaba? 'Teşekkürler, Bay Köpek, *grazie tanto*,* Sinyora Kuş,' mu derdi?" Ara sokağa açılan kapıdan gelen seslere doğru döndü, birileri kapıyı tıkırdatıyor, çalıyor ve yumrukluyordu; hızla arka tarafa geçti ve "Açık olsak bu kadar müşteri gelmezdi," diye mırıldandı.

Joey Morphy yalpalayarak içeri girdi; elleri boğazına yapışmıştı. "Allah aşkına," diye inledi. "İmdadıma yetiş ya da en azından bir Pepsi ver, susuzluktan ölüyorum. Burası neden bu kadar karanlık? Yoksa bir de kör mü oluyorum?"

"Storlar çekili. Susamış bankacılardan sakınmak için."

Ethan Joey'yi buzdolabına götürdü, aşağılardan buz tutmuş bir şişe çıkardı, kapağını açtı ve ikinci bir şişe için yeniden uzandı. "Ben de bir tane içeyim bari."

"Bizim Joey" aydınlanmış cama yaslanıp şişenin yarısını kafaya dikti. "Baksana!" dedi. "Biri Knox Kalesi'ni** kaybetmiş." Cüzdanı aldı.

"O B.B.D. & D.'nin pazarlamacısından küçük bir hediye. İşimizden kendine pay çıkarmaya çalışıyor."

---

* (İt.) Çok teşekkürler. (ç.n.)

** Amerikan üssü. (ç.n.)

"Ee, bunu fındık fıstıkla yapmaya çalışmıyor en azından. Bu çok kaliteli evlat. Hem üstünde adının baş harfleri de var, yaldızlı."

"Öyle mi?"

"Nasıl, görmemiş miydin?"

"Daha bir dakika önce çıktı."

Joey katlanmış deriyi sallayarak açtı ve saydam plastikten kimlik bölmelerini hışırdattı. "Bir yerlere üye olmaya başlasan iyi edersin," dedi. Cüzdanın arka tarafını açtı. "İşte bu çok ince bir hareket olmuş." İşaret ve başparmağının arasında gıcır gıcır bir yirmi dolar çıkardı. "Bölgeye gireceklerini biliyordum ama tanklarla geleceklerini düşünmemiştim. İnsanın unutamayacağı bir hediye bu."

"Cüzdanda mıydı?"

"Ben mi koydum sanıyorsun?"

"Joey, seninle konuşmam lazım. Adam yapacağımız her alışverişin yüzde beşini teklif etti bana."

"Vay, tebrik ederim! Nihayet refaha kavuşuyorsun. Boş bir vaat de değildir bu. Kolaları hazırlasan iyi olur. Bugün senin günün."

"Anlaşmayı kabul etmemi söylemiyorsun herhalde..."

"Neden olmasın, eğer o parayı ücrete yansıtmayacaklarsa? Herkes kazanmış oluyor."

"Marullo'ya söylersen daha fazlasını aldığını düşünecektir, dedi."

"Öyle düşünecektir. Senin neyin var Hawley? Keçileri mi kaçırdın? Herhalde ışıktan. Yeşil görünüyorsun. Ben de yeşil görünüyor muyum? Teklifi reddetmeyi düşünmüyordun herhalde?"

"Adamın kıçına tekmeyi vurmamak için kendimi zor tuttum."

"Haa! Demek öyle – tam bir dinozorsun."

"Herkesin yaptığını söyledi."

"Böyle bir fırsat herkesin eline geçmiyor. Sen talihlilerdensin."

"Dürüstçe değil."

"Ne açıdan? Kime zarar geliyor? Yasaya aykırı mı?"

"Yani sen olsan kabul eder miydin?"

"Kabul etmek mi, ben olsam versinler diye yerlere yatıp yalvarırdım. Benim mesleğimde hiç açık yok. Bir bankada yapabileceğin neredeyse her şey yasaya aykırı – müdür olmadığın takdirde. Gerçekten anlayamıyorum seni. Ne zırvalıyorsun? Parayı Alfio babadan yürütüyor olsaydın bunun pek doğru olmadığını söylerdim ama yürütmüyorsun. Sen onlara bir iyilik yapıyorsun, onlar da sana iyilik yapıyor – güzel, gıcır gıcır, yeşil bir iyilik. Delilik etme. Karını ve çocuklarını düşünmen lazım. Çocukların masrafları zamanla azalmayacak."

"Artık gitsen iyi olacak."

Joey Morphy boş kola şişesini tezgâha sertçe çarptı. "Bay Hawley, hayır, Bay Ethan Allen Hawley," dedi mesafeli bir edayla. "Şu hayatta namussuzca bir iş yapacağımı ya da sana namussuzca bir iş yapmanı önereceğimi düşünüyorsan... ne halin varsa gör!"

Joey tehditkâr bir edayla yavaş yavaş ardiyeye yürümeye başladı.

"Öyle demek istemedim. Öyle demek istemedim. Yemin ederim öyle demek istemedim, Joey. Yalnızca bugün birkaç şok geçirdim, hem zaten... bu korkunç bir bayram... korkunç."

Morphy duraksadı. "Ne açıdan? Ah! Evet, biliyorum. Evet, anlıyorum. Anladığıma inanıyor musun?"

"Ve her yıl, çocukluğumdan beri her yıl daha da kötüleşiyor çünkü... Belki çünkü anlamını daha iyi kavrıyorum, o 'lema şevaktani'* kelimelerini duyuyorum."

"Anlıyorum Ethan, gerçekten anlıyorum. Yakında bitecek, az kaldı. Deminki sözlerimi unut, olur mu?"

Ve demir itfaiye çanı çaldı – tek bir vuruş.

"Artık bitti," dedi Joey. "Bitti gitti – bir yıl yok." Sessizce ardiyeden geçip çıktı ve ara sokağa açılan kapıyı dikkatle kapattı.

---

* "Beni neden terk ettin?" İsa'nın çarmıha gerildiği zaman söylediği sözlerden. (ç.n.)

Ethan storları çekti ve dükkânı tekrar açtı ama fazla bir alışveriş olmadı: "şişe süt ve ekmek" ikilisinden almaya gelen birkaç çocuk; Bayan Borcher'a, elektrikli ocağında hazırlayacağı akşam yemeği için küçük bir kuzu pirzola ve bir kutu bezelye. Sokakta kimsecikler yoktu. Saat altıyı vurmadan önceki yarım saat boyunca, Ethan dükkânı kapatmak için hazırlanırken tek bir müşteri bile gelmedi. Kapıları kilitleyip uzaklaşmaya başlamıştı ki evin alışveriş listesini hatırladı; geri dönüp her şeyi iki büyük çantaya yerleştirip dükkânı tekrar kapatması gerekti. Koya yürüyüp gri dalgaların dokların kazıklarına çarpmasını izlemek, deniz suyunu koklamak, bir şamandıranın üstünde gagasını rüzgâra karşı çevirmiş bir martıyla konuşmak istemişti. Uzun zaman önce, bir martının sarmallar çizerek süzüldüğünü görünce çıldıran bir kadının yazdığı bir şiiri hatırladı. Şöyle başlıyordu şiir: "Ah! Mutlu kuş, seni böyle heyecanlandıran ne?" Şair kadın sorunun yanıtını hiç öğrenemiyordu, muhtemelen öğrenmek de istemiyordu.

Bayram alışverişinin ağır torbaları Ethan'ı yürüyüşten caydırdı. High Sokağında yorgun argın ilerledi, Elm'de yavaş yavaş Hawleyler'in eski evine doğru yola koyuldu.

İKİNCİ BÖLÜM

Mary ocağın başından ayrılıp büyük poşetlerden birini Ethan'ın elinden aldı.

"Sana anlatacak öyle çok şeyim var ki, sabırsızlanıyorum."

Ethan karısını öptü, Mary Ethan'ın dudaklarının dokusunu hissetti. "Neyin var?" diye sordu.

"Biraz yorgunum."

"Ama üç saat kapalıydı dükkân."

"Yapacak iş çoktu."

"Umarım keyifsiz değilsindir."

"Bugün keyifsiz bir gün."

"Bugün harika bir gündü. Hele anlatana kadar bir bekle."

"Çocuklar nerede?"

"Yukarıda radyo dinliyorlar. Onların da havadisleri var."

"Kötü bir şey mi?"

"Neden böyle diyorsun şimdi?"

"Bilmiyorum."

"Kendini iyi hissetmiyorsun."

"Allah kahretsin ki iyi hissetmiyorum."

"Bütün o harika şeyler dururken... Bizimle ilgili kısım için yemekten sonrayı bekleyeceğim. Nasıl da şaşıracaksın."

Allen ile Mary Ellen merdivenden pata küte inip mutfağa girdiler. "Gelmiş," dediler.

"Baba, sizin dükkânda Peeks var mı?"

"O mısır gevreğinden bahsediyorsan evet, Allen."

"Bana biraz getirebilir misin? Kutusunda kesilebilen fare maskesi olandan."

"Fare maskesi için fazla büyük değil misin?"

Ellen konuştu:

"Kutunun kulakçığı ile on sent gönderirsen bir vantrilokluk şeyi ile kılavuzunu gönderiyorlar. Az önce radyoda duyduk."

Mary, "Babana ne yapmak istediğinizi söyleyin," dedi.

"Şey, *Amerika'yı Seviyorum Yarışması'*na katılacağız. Birincilik ödülü Washington'a gidip başkanla tanışmak, ebeveynimizle birlikte, başka da bir sürü ödül var."

"Tamam," dedi Ethan. "Yarışma nedir? Ne yapmanız gerekiyor?"

"Hearst'ün* gazeteleri," diye bağırdı Ellen. "Tüm ülkedeki gazeteler. Neden Amerika'yı sevdiğini anlatan bir kompozisyon yazman gerekiyor. Kazanan herkes de televizyona çıkıyor."

"Çok bomba," dedi Allen. "Washington'a gidiyorsun, oteller, gösteriler, başkanla tanışıyorsun, daha neler neler. Acayip bomba."

"Peki ya ödevleriniz?"

"Yarışma yazın. Kazananları 4 Temmuz'da açıklıyorlar."

"Pekâlâ, o zaman olabilir. Amerika'yı gerçekten seviyor musunuz yoksa ödülleri mi seviyorsunuz?"

"Dur bakalım, babacık," dedi Mary. "Çocukların şevkini kırma."

"Ben yalnızca mısır gevreğini fare maskesinden ayırmak istemiştim. Hep birbirine karışıyorlar."

"Baba, nerede araştırma yapabiliriz dersin?

"Araştırmak mı?"

"Tabii, eskilerin neler dediği gibi şeyleri..."

---

* William Randolph Hearst (1863-1951), Amerikalı gazete imparatoru. (ç.n.)

"Büyük büyükbabanın oldukça güzel kitapları vardı. Tavanarasındalar."

"Ne gibi kitaplar?"

"Ya işte Lincoln'ın konuşmaları ve Daniel Webster ile Henry Clay gibi kitaplar. Thoreau'ya, Walt Whitman'a ya da Emerson'a da bakabilirsin; Mark Twain'e de. Hepsi de tavanarasında."

"Sen hepsini okudun mu baba?"

"Kitaplar benim büyükbabamındı. Bana bazen okurdu."

"Belki yazılarımızda bize yardımcı olabilirsin."

"O zaman yazılar sizin olmaz."

"Peki," dedi Allen. "Eve Peeks getirmeyi unutma, olur mu? İçinde demir falan varmış."

"Unutmamaya çalışırım."

"Sinemaya gidebilir miyiz?"

Mary, "Paskalya yumurtalarını boyayacağınızı sanıyordum," dedi. "Şimdi haşlıyorum yumurtaları. Yemekten sonra verandaya götürebilirsiniz."

"Tavanarasına çıkıp kitaplara bakabilir miyiz?"

"Arkanızdan ışığı kapatırsanız olur. Bir keresinde bir hafta açık kalmıştı. Sen açık bırakmışsın, Ethan."

Çocuklar gittikten sonra Mary, "Yarışmaya katıldıkları için memnun değil misin?" dedi.

"Elbette memnunum, eğer doğru düzgün yaparlarsa."

"Sana anlatmak için sabırsızlanıyorum: Margie bugün falıma baktı, kartları tam üç kere okudu çünkü hiç böyle bir şey görmediğini söyledi. Üç kere! Açılan kartları ben de gördüm."

"Ah! Tanrım!"

"Duyunca tüm şüphelerin yok olacak. Sen her zaman üç vakte kadar çıkagelecek boylu poslu adamlarla dalga geçiyorsun. Falda ne çıktığını tahmin bile edemezsin. Söyleyeyim... Tahmin etmek ister misin?"

"Mary, seni uyarmak istiyorum," dedi Ethan.

"Uyarmak mı? Ama ne hakkında olduğunu bilmiyorsun bile. Falımda *sen* çıktın."

Ethan kendi kendine sert, acı bir kelime fısıldadı.

"Ne dedin?"

"'Yazık sana,' dedim."

"Sen öyle san, kartlar başka düşünüyor. Üç kere açtı."

"Kartlar düşünebiliyor mu?"

"Biliyorlar," dedi Mary. "İşte burada kartlarımı okudu ve hepsi seninle ilgiliydi. Sen bu kasabadaki en önemli adamlardan biri olacaksın; evet, doğru duydun, *en önemlilerinden.* Üstelik öyle ileride de değil. Kısa sürede. Açtığı her kartta para ve daha çok para çıktı. Zengin olacaksın."

"Hayatım," dedi. "Lütfen seni uyarmama müsaade et lütfen!"

"Bir yatırım yapacaksın."

"Neyle?"

"Şey, ben ağabeyimin parasını düşünmüştüm."

"Hayır," diye feryat etti Ethan. "O paraya asla dokunmam. O senin. Senin olarak da kalacak. Bu senin mi aklına geldi yoksa o mu..."

"Margie ağzına bile almadı. Kartlarda da çıkmadı. Temmuzda yatırımını yapacaksın, sonrasında da her şey arka arkaya gelecek, her şey arka arkaya. Ama kulağa hoş gelmiyor mu bu? Öyle dedi: 'Senin kısmetini Ethan açıyor. Çok zengin bir adam, belki de bu kasabadaki en önemli adam olacak.'"

"Allah onun belasını versin! Bu onun üstüne vazife değil."

"Ethan!"

"Margie'nin ne yaptığının farkında mısın? Kendinin ne yaptığının farkında mısın?"

"İyi bir eş olduğumu, onun da iyi bir dost olduğunu biliyorum. Ayrıca çocuklar evdeyken tartışmak istemiyorum. Margie Young benim en yakın arkadaşım. Ondan hoşlanmadığının farkındayım. Bence sen arkadaşlarımı kıskanıyorsun – bence böyle.

Güzel bir gün geçirdim, sense tadını kaçırmak istiyorsun. Bu hiç hoş değil." Mary'nin yüzü öfke ve hüsranla kızarmıştı, hayallerinin önüne çıkan bu engele kinlenmişti.

"Sen orada öylece oturup insanları aşağılamaya devam et, çokbilmiş beyefendi. Margie'nin her şeyi uydurduğunu sanıyorsun. Uydurmadı çünkü kartları ben üç kere kestim ama diyelim ki uydurdu, bunu nezaket, dostluk ve iyilikten başka neden yapsın ki? Hadi bana bunun yanıtını ver, çokbilmiş beyefendi! Her şeye çirkin sebepler buluyorsun."

"Keşke bilseydim," dedi Ethan. "Safi yaramazlıktandır belki. Bir erkeği ya da işi yok. Yaramazlıktan olabilir."

Mary sesini alçaltıp kocasını hor gören bir tonla konuştu:

"Yaramazlıktan bahsediyorsun – burnunun dibinde yapılsa fark etmezsin sen yaramazlığı. Margie'nin yaşadıklarından habersin. Bu kasabada sürekli peşinden koşan erkekler var. Önemli adamlar, evli adamlar, sürekli kulağına fısıldayıp aklını çelmeye çalışıyorlar – pislikler. Bazen kimden destek alacağını bilemiyor. İşte bu yüzden bana, kadın bir arkadaşa ihtiyacı var. Ah, bana öyle şeyler anlattı ki, duysan inanmayacağın erkekler. Hatta kimileri insan içinde ondan hoşlanmıyormuş gibi davranıyor, sonra gizlice evine gidiyor ya da onu arayıp buluşma ayarlamaya çalışıyor – sözde sofular, önce ahlak bekçiliği yapıp sonra da gidip böyle işler çeviriyorlar. Sen de tutmuş yaramazlıktan bahsediyorsun."

"İsim verdi mi?"

"Hayır, vermedi ve bu da dürüstlüğünün bir başka kanıtı. Margie kimseye zarar vermek istemez, kendisi incinmiş bile olsa. Ama duysam çok şaşıracağım biri olduğunu söyledi. Bilsem ağzım beş karış açık kalırmış."

Ethan derin bir nefes aldı, nefesini tuttu ve gürültülü bir iç çekiş şeklinde geri verdi.

"Acaba kim?" dedi Mary. "Sanki tanıdığımız biriymiş de duysak kulaklarınıza inanamazmışız gibi anlattı."

"Ama belirli şartlar altında adamın kimliğini ifşa edecektir," dedi Ethan usulca.

"Ancak baskı altında hissederse. Bunu kendi söyledi. Ancak mecbur kalırsa, hani onuru ya da namusu falan, anlıyorsun ya... Sence kimdir?"

"Sanırım biliyorum."

"Biliyor musun? Kim?"

"Benim."

Mary'nin ağzı açık kaldı. "Ah! Budala seni," dedi. "Gardımı indirdiğim anda kandırıyorsun beni. Eh, en azından keyifsiz durmandan iyidir."

"Ne acayip. Adam karısının en yakın arkadaşıyla zina yaptığını itiraf ediyor, hor görüyle yüzüne gülünüyor."

"Hiç hoş sözler değil bunlar."

"Belki de adamın gerçeği inkâr etmesi gerekirdi. En azından o zaman karısı şüphelenerek şereflendirirdi onu. Hayatım, kutsal sayılan her şeye el basarak yemin ederim ki Margie YoungHunt'a ne bir sözüm ne de bir hareketimle kur yaptım. Artık suçlu olduğuma inanır mısın?"

"Sen var ya sen!"

"Yeterince iyi olduğumu, yeterince çekici olduğumu, kısacası yeterli olduğumu düşünmüyorsun, öyle mi?"

"Şakalardan hoşlanıyorum. Bunu sen de biliyorsun ama bu konunun şakası olmaz. Umarım çocuklar yukarıda sandıkları karıştırmamışlardır. Hiçbir şeyi yerine koymuyorlar."

"Bir kere daha deneyeceğim, güzel karım. Adının baş harfleri M. Y. H. olan bir kadın, yalnızca kendine malum gerekçelerden etrafıma ağını ördü. Bu ağlardan birine ya da birkaçına yakalanma tehlikesindeyim."

"Neden servetini düşünmüyorsun? Kartlar temmuz dedi, üstelik üç kere – gözlerimle gördüm. Eline para geçecek, bir sürü para. Bunu düşün."

"Parayı o kadar mı çok seviyorsun, ponponum?"

"Parayı sevmek mi? Ne demek istiyorsun?"

"Ruh çağırma, sihir yapma, hokus pokus ve diğer kara büyüleri kullanmayı haklı çıkaracak kadar çok istiyor musun parayı?"

"Para lafını sen ettin! Bu konuşmayı sen başlattın. Kendi kelimelerinin arasına gizlenmene izin vermeyeceğim. Parayı seviyor muyum? Hayır, parayı sevmiyorum. Ama endişelenmeyi de sevmiyorum. Bu kasabada başımı dik tutarak yürüyebilmek istiyorum. Diğer çocuklardan bazıları kadar güzel, iyi giyinemiyorlar diye çocuklarımızın adlarının çıkmasını istemiyorum. Başımı dik tutabilmeyi çok isterim."

"Para da başını dikleştirecek, öyle mi?"

"O kendini beğenmiş züppelerin bize dudak bükmelerini engelleyecektir."

"Kimse Hawleyler'e dudak bükemez."

"Sen öyle san! Hiç görmüyorsun."

"Belki de özellikle bakmadığımdandır."

"O yüce Hawleyler'ini bana karşı mı kullanıyorsun?"

"Hayır, hayatım. Artık silah sayılmazlar zaten."

"Eh, bunu nihayetinde fark etmene sevindim. Adı Hawley olan bir şarküteri tezgâhtarı bu kasabada da başka kasabada da bir şarküteri tezgâhtarından fazlası değildir."

"Başarısızlığım için beni mi suçluyorsun?"

"Hayır. Elbette hayır. Ama başarısızlığın içine iyice kurulduğun için suçluyorum seni. O demode ve ukalaca fikirlerin olmasa içinde bulunduğun çukurdan çıkabilirsin. Herkes sana gülüyor. Parası olmayan muhteşem bir centilmen esasen serserinin tekidir." Son kelime zihninde bir bomba etkisi yaptı, sessizleşti ve utandı.

"Özür dilerim," dedi Ethan. "Bana bir şey öğrettin – belki de üç şey, budala tavşanım benim. Üç şeye kimse asla inanmaz: gerçeğe, makul olana ve mantıklı olana. Servetimi kazanmak için gerekli parayı nereden bulacağımı biliyorum."

"Nereden bulacaksın?"

"Banka soyacağım."

Fırının üstündeki alarmın küçük zili kısa aralıklarla çınlamaya başladı.

Mary, "Git çocukları çağır," dedi. "Güveç hazır. Işığı söndürmelerini söyle." Kocasının adımlarını dinledi.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Karım, Maryciğim bir dolabın kapağını kapatırcasına dalıyor uykuya. Onu kaç kere gıptayla izledim. Güzel vücudu bir anlığına kıvrılıyor, sanki kendini bir kozaya yerleştirirmiş gibi. Bir kere iç çekiyor, iç çekişinin sonunda gözleri kapanıyor ve tasasız dudakları eski Yunan tanrılarının o bilge, mesafeli tebessümüne bürünüyor. Uykusunda gece boyunca gülümsüyor, nefesi boğazında mırıltı sesleri çıkarıyor, horlama değil, bir kedinin mırıltısı. Bir anlığına ateşi çıkıyor, öyle ki yatakta, yanımda ışıldadığını hissedebiliyorum; sonra ateşi yine düşüyor ve karım gitmiş oluyor. Nereye, bilmiyorum. Rüya görmediğini söylüyor. Kuşkusuz rüya görüyor olmalı. Hatırlamaması yalnızca rüyalarının onu huzursuz etmediği anlamına geliyor – ya da öyle huzursuz ediyorlar ki uyanmadan önce unutuyor gördüklerini. Uyumayı çok seviyor ve uyku ona kucak açıyor. Keşke bende de böyle olsaydı. Ben uykuyla boğuşuyorum; bir yandan da arıyorum uykuyu.

Aramızdaki farkın şu olduğunu düşündüm: Maryciğim sonsuza dek yaşayacağını biliyor, uykudan uyanıklığa geçiş kadar kolay bir biçimde fani hayattan bir başka hayata geçeceğini biliyor. Bu gerçeği tüm bedeninde hissediyor, öyle eksiksiz bir biçimde biliyor ki nefes almak gibi, durup düşünmesine gerek yok. Bu yüzden de uyumaya, dinlenmeye, varoluşunu kısa bir süreliğine askıya almaya vakti var.

Öte yandan ben, er ya da geç bir gün yaşamayı bırakacağımı kemiklerimde, iliklerimde hissediyorum ve bu yüzden uykuya karşı koyuyor, uykuya yalvarıyor, hatta uykuyu gelmesi için kandırmaya çalışıyorum. Benim uyku anım büyük bir azap, büyük bir ıstırap. Bunu biliyorum çünkü şu saniye o ezici darbeyi hissederek uyandım. Ve bir kere uykuya daldıktan sonra da çok yoğun saatler geçiriyorum. Rüyalarım, gündelik sorunların saçmalık derecesine varmasından ibaret; bir açıdan boynuz ve maske takıp dans eden adamları andırıyorlar.

Mary'ye kıyasla vaktimin çok daha azını uyuyarak geçiriyorum. O çok fazla uykuya ihtiyacı olduğunu söylüyor; ben de daha az uykuya ihtiyacım olduğunu kabul ediyorum ama aslında katiyen inanmıyorum buna. İnsan vücudu ancak belli bir miktar enerji depolayabilir; elbette yiyecekler bu miktarı artırır.

İnsan bu enerjiyi, kimi çocukların şekeri tek seferde yutması gibi hızla tüketebilir ya da ambalajını yavaş yavaş açabilir. Çocukların arasında, şekerinin bir kısmını saklayıp bu sayede tek seferde yalayıp yutanlar bitirdikten çok sonra bile hâlâ şekeri olan küçük bir kız her zaman vardır. Bence Maryciğim benden çok yaşayacak. Hayatının bir kısmını daha sonrası için saklamış olacak. Zaten düşününce kadınlar her zaman erkeklerden daha uzun ömürlü oluyor. Kutsal Cuma beni hep üzmüştür. Çocukken bile Kutsal Cuma günü büyük bir kedere kapılırdım; çarmıha gerilmenin ıstırabı karşısında değil, çarmıha gerilenin kahredici yalnızlığını algıladığım için. Ve Matta tarafından, New Englandlı büyük halam Deborah'nın sözleri kesik kesik, gergin gergin okumasıyla yüreğime yerleştirilen o kederi asla yitirmedim.

Belki de bu yıl daha kötüydü. Hakikaten de hikâyeyi benimsiyor, kendimizle özdeşleştiriyoruz. Bugün Marullo bana ticaretin doğasıyla ilgili öyle bir ders verdi ki olayı ilk defa gerçekten anladım. Hemen ardından ilk rüşvet teklifimi aldım. Benim yaşımda böyle bir laf etmek garip ama daha önce rüşvet teklifi aldığımı

hiç hatırlamıyorum. Margie Young-Hunt'ı düşünmem lazım. Kötücül biri mi? Amacı ne? Bana bir vaatte bulunduğunu, kabul etmemem durumunda da tehdit ettiğini biliyorum. İnsan kendi hayatı üzerine düşünebilir mi yoksa kendini akıntıya bırakması mı gerekir?

Birçok gece uyanık yatıp Maryciğimin yanımda mırıldanmasını dinledim. Karanlığın içine bakarsanız gözlerinizin önünde kırmızı noktacıklar dolaşmaya başlıyor ve saatler uzuyor. Mary uyumayı öyle seviyor ki onu uykusunda hep korumaya çalışıyorum, yerimde duramayacağımı hissettiğim zamanlarda bile. Yataktan kalkarsam uyanıyor. Kalkınam onu endişelendiriyor. Yegâne uykusuzluk tecrübesini hastalık dönemlerinde yaşadığı için kendimi iyi hissetmediğimi sanıyor.

Bu gece kalkıp çıkınam gerekiyordu. Nefes alırken usul usul mırlıyordu; dudaklarındaki o kadim tebessümü görebiliyordum. Belki de rüyasında bahtımızın açıldığını, benim kazanmak üzere olduğum serveti görüyordu. Mary böbürlenmek istiyor.

Bir insanın, özel bir yerde daha iyi düşünebildiği inancı ne tuhaf. Benim de böyle bir yerim var, hep oldu ama orada yaptığım şeye düşünmek denmeyeceğini; hissetmek, tecrübe etmek ve hatırlamak deneceğini iyi biliyorum. Burası bir sığınak – kuşkusuz herkesin bir sığınağı vardır, gerçi hiç kimsenin sığınağından bahsettiğini duymadım. Gizli, sessiz hareketler uykudaki kişiyi genelde uyandırır, oysa kasti, normal davranışlar uyandırmaz. Ayrıca zihinlerin uyku sırasında başkalarının düşüncelerine sızdığına inanıyorum. Tuvalet ihtiyacımın gelmesine neden oldum, geldiğinde de kalkıp tuvalete gittim. Sonrasındaysa kıyafetlerimi yanımda taşıyarak sessiz sessiz aşağı indim ve mutfakta giyindim.

Mary, başkalarının var olmayan dertlerine ortak olduğumu söylüyor. Belki haklıdır ama loş mutfakta bir sahnenin yaşanma olasılığını hayal ettim – Mary uyanıyor ve endişeli bir ifadeyle evde beni arıyor. Alışveriş listesi yapmak için kullandığı defte-

re bir not yazdım, "Hayatım, yerimde duramıyorum. Yürüyüşe çıktım. Fazla gecikmem," diye. Sanırım kâğıdı, ışık duvardaki düğmeden açılırsa göze çarpan ilk şey olması için açık bir şekilde mutfak masasının ortasına bıraktım.

Sonra arka kapıyı yavaşça açıp havayı ciğerlerime çektim. Hava soğuktu, kırağı düşmüş gibi kokuyordu. Kendimi kalın bir paltoya sarıp sarmaladım ve bir yün bereyi kulaklarıma kadar çektim. Elektrikli mutfak saati vızırdadı. Saat üçe çeyrek vardı. On birden beri karanlıkta uzanmış kırmızı noktacıkları izliyordum.

New Baytown, kasabamız, çok güzeldir, eski bir kasabadır, Amerika'daki ilk tanımlı ve nizami kasabalardandır. Yanlış bilmiyorsam ilk yerleşimciler ve atalarım, Elizabeth Çağı'nda Avrupa'da onca baş ağrısına neden olan o yerinde duramayan, hain, geçimsiz, paragöz gemicilerdendi; Cromwell'in önderliğinde Batı Hint Adaları'nı ele geçirmiş, nihayetinde de tahta dönen Charles Stuart'tan aldıkları imtiyazla kuzey kıyısına yerleşmişlerdi. Korsanlıkla püritenizmi başarılı bir şekilde birleştirmişlerdi; zaten şöyle bir düşündüğünüzde ikisi birbirinden çok da farklı şeyler değiller. İkisi de muhalefetten hiç hoşlanmaz, ikisi de başkalarının mülküne göz dikerdi. Bir araya geldiklerinde hayatta kalmayı başaran arsız maymunlara dönüştüler. Haklarında bunca bilgiye sahibim çünkü babam onları tanımamı istedi. Babam, amatör olarak soy ağaçlarıyla ilgilenirdi ve bu konuda tecrübeliydi; soy ağaçlarıyla ilgilenen adamların genellikle övdükleri kişilerin özelliklerine sahip olmadıkları hep dikkatimi çekmiştir. Babam kibar, tahsilli, ihtiyatsız, bazen de şahane bir budalaydı. Toprağı, parayı, saygınlığı ve geleceği tek başına kaybetti, sahiden de Allenlarla Hawleyler'in yüzyıllardır biriktirdiği neredeyse her şeyi kaybetti, isimleri dışında her şeyi – zaten babamı tek ilgilendiren de isimdi. Babam bana, kendi tabiriyle "cet dersleri" verirdi. Bu yüzden moruklarla ilgili bu kadar çok bilgi sahibiyim. Belki eskiden Hawleyler'in sahip olduğu bir sokaktaki Sicilya

şarküterisinde tezgâhtarlık yapmamın sebebi de budur. Keşke durumuma bu kadar çok içerlemesem. Bizim sonumuzu getiren buhran ya da zor günler değildi.

New Baytown güzel bir kasabadır lafından nerelere geldik. Elm Sokağında sola değil de sağa döndüm ve hızla Porlock'a, High'ın paralelinde kıvrılan sokağa yürüdüm. Şişko polis memurumuz Wee Willie muhakkak High'da, devriye arabasının içinde uyukluyordu ve geceyi onunla geçirmek istemiyordum. "Bu saatte ayakta ne işin var Eth? Birini mi götürdün?" Wee Willie kendini yalnız hissediyor ve konuşmayı çok seviyor, daha sonra da nelerden konuştuğundan konuşuyor. Willie'nin yalnızlığından bir sürü küçük ama nahoş skandalın ortaya çıkmışlığı vardır. Gündüz devriyesindeki memur Stonewall* Jackson Smith. Takma ad değil bu. Ona doğuşta verilen ad Stonewall Jackson; ayrıca diğer Smithlerden ayrılmasını sağlıyor. Kasabalardaki polisler neden birbirlerinin zıttı bilmiyorum ama genelde öyle oluyorlar. Stoney Smith, doğruyu söyleyeceğine yemin ettirilip mahkeme kürsüsüne çıkarılmadığı sürece günlerden ne olduğunu bile açık etmez. Amir Smith kasabanın polis teşkilatının başında ve kendini işine adamış biri; en yeni usulleri öğreniyor, ayrıca Washington'daki FBI eğitimine katılmışlığı var. Sanırım karşılaşabileceğiniz en iyi polis memurlarından biri, uzun boylu, sessiz sakin ve küçük maden parçacıkları gibi ışıldayan gözlere sahip. Suç işleyecekseniz amirden kaçınmanız gerekir.

Wee Willie'yle konuşmamak için Porlock Sokağı'na gitmemden nerelere geldik. New Baytown'un güzel evleri Porlock Sokağında. Efendime söyleyeyim, 1800'lerin başlarında yüzden fazla balina gemimiz vardı. Gemiler, Antarktika'ya da Çin Denizi'ne kadar uzanan bir-iki yıllık yolculuğun ardından döndüklerinde yağla dolu ve zenginleşmiş olurlardı. Ama aynı zamanda yabancı

* Bir kişiye ya da sürece engel olmak. (ç.n.)

limanlarda durmuş, eşyaların yanı sıra fikirler de yüklenmiş olurlardı. Porlock Sokağındaki evlerde bu kadar çok Çin eşyasına rastlanılmasının da sebebi bu. Kaptan olan bu eski ev sahiplerinden bazıları ayrıca zevkli adamlardı. Servetlerinin bir kısmıyla, evleri için İngiltere'den mimarlar getirttiler. Porlock Sokağında Adam ve antik Yunan mimari etkisinin bu kadar göze çarpmasının sebebi de budur. Çünkü İngiltere bu mimari dönemi yaşıyordu. Ama tüm o yarımay şeklinde pencerelere, yivli sütunlara ve menderes motiflerine rağmen çatıya bir teras eklemeyi hiçbir zaman ihmal etmediler. Evde kalan sadık eşlerin oraya çıkıp gemilerin yolunu gözleyebileceklerini düşünüyorlardı çünkü, belki bazıları gerçekten de yapmıştır bunu. Benim ailem, Hawleyler, ayrıca Phillipsler, Elgarlar ile Bakerlar daha eski ailelerdendi. Onlar Elm Sokağından ayrılmadılar; evleri de, dik çatıları ve yalıbaskı tipi duvarlarıyla Erken Dönem Amerikan Mimarisi olarak anılan türdendi. Benim evim, eski Hawley evi de böyle. Dev karaağaçlar da evler kadar eski.

Porlock Sokağı gazlı sokak lambalarını değiştirmedi ama artık içlerinde elektrik ampulleri var. Yazları turistler kasabamızın mimarisini ve "eski zamanların büyüsü" diye adlandırdıkları şeyi görmeye geliyorlar. Büyü neden eski zamanlara ait olmak zorunda?

Vermontlu Allenlar'la Hawleyler 'in nasıl karıştıklarını unuttum. Devrimden kısa bir süre sonra olmuş bu. Elbette istesem öğrenebilirim. Tavanarasında bir yerlerde muhakkak bir kayıt vardır. Babam öldüğünde, Hawley ailesinin tarihinden Maryciğime gına gelmişti; haliyle her şeyi tavanarasına kaldırmamızı önerdiğinde neler hissettiğini anlayabiliyordum. Mary New Baytown doğumlu bile değil. İrlanda kökenli bir aileden geliyor ama Katolik değil. Bu noktanın hep altını çiziyor. Ulsterli* aile, diyor onlara. Buraya Boston'dan geldi.

---

* İrlanda'nın kuzey bölgesi. (ç.n.)

Hayır, Boston'dan da gelmedi. Onu Boston'dan ben aldım. Şimdi ikimizi de görebiliyorum, belki o zamankinden daha açık bir biçimde, hafta sonu iznine çıkmış heyecanlı, ürkek Teğmen Hawley ile yumuşak, pembe yanaklı, Miss kokulu, tatlı kız; üstelik savaş ve ders kitapları yüzünden tüm bunları fazlasıyla hissediyorduk. Ne ciddiydik, ne kadar da müthiş derecede ciddi. Ben şehit düşecektim; o da hayatını benim kahramanlık anıma adamaya hazırdı. Milyonlarca zeytin yeşili üniforma ile komando deseni pamuklu tişörtün birbirinin aynı milyonlarca hayalinden biriydi bu. Ve o "Çok Sevgili John" diye başlayan mektuplardan biriyle bitebilirdi, eğer Mary hayatını savaşçısına adamasaydı. Mektupları tatlı azimlilikleriyle beni her yere izledi, açık mavi kâğıdın üstüne lacivert mürekkeple ve okunaklı bir el yazısıyla yazıyordu, böylece tüm bölüğüm onun mektuplarını tanıyor ve tüm askerler ilginç bir biçimde benim adıma seviniyorlardı. Mary'yle evlenmek istemeseydim bile vefakârlığı yüzünden, güzel ve sadık kadınlardan oluşan bir dünya hayalini sürdürebilmek için evlenmek zorunda kalırdım.

Boston'daki, İrlandalıların arasında yaşadığı kiralık dairesinden Hawleyler'in Elf Sokağındaki eski evine geçiş sürecinde hiç değişmedi. Batan işimin ağır ümitsizliği, çocuklarımızın doğumu ya da uzatmalı tezgâhtarlığımın felç ediciliği boyunca da değişmedi. O, bekleyenlerden; bunu şimdi anlayabiliyorum. Ve sanırım en nihayetinde beklemekten yoruldu. Arzularının ne kadar güçlü olduğunu daha önce hiç belli etmemişti çünkü Maryciğim alaycı değildir ve kimseyi hor görmez. Çok fazla kötü durum karşısında idare etmek için çok fazla uğraşmıştı. Zehrin sızmaya başlaması, yalnızca daha önce sızmadığı için olağanüstü geliyordu insana. Geceleyin sokakta kırağıyı ezen adımların çıkardığı sesler karşısında görüntüler ne kadar da çabuk aklıma üşüşüyordu.

New Baytown'da seher vakti yürürken sinsice bir iş yapıyormuşum gibi hissetmeme gerek yok. Wee Willie bana takılıyor

ama sabahın üçünde koyda yürüdüğümü gören çoğu kişi balık tutmaya gittiğimi farz eder ve üstünde durmaz bile. Bizim insanlarımızın bin bir türlü balık tutma teorisi vardır, bazıları ailelerin yemek tarifleri gibi bir sırdır, bu tür şeyler saygındır ve bunlara saygı duyulur.

Ön bahçeler ve kaldırımlardaki sert, beyaz kırağılar sokak lambalarının ışığında milyonlarca küçük pırlanta misali parıldıyordu. Bu tür kırağıda ayak izleri kalır ama önümde hiç iz yoktu. El değmemiş kar ya da kırağının üstünde yürümek bana

çocukluğumdan beri hep garip bir heyecan vermiştir. Yeni bir dünyaya ilk giren kişi olmak gibi, pak, yeni, hiç kullanılmamış, kirletilmemiş bir şeyi keşfetmekten gelen derin, tatmin edici bir his. Gecenin asıl sahipleri, kediler, kırağı üstünde yürümekten hoşlanmıyorlar. Hatırlıyorum da bir keresinde, biri bana meydan okuduğu için kırağı düşmüş bir yola çıplak ayak çıkmıştım; ayaklarım yanıyor gibi hissetmiştim. Ama şimdi galoşlar ve kalın çoraplarla ışıltılı tazeliğin üstündeki ilk lekeyi oluşturdum.

Porlock'un Torquay'la kesiştiği noktada –bisiklet fabrikasının olduğu yer burasıydı– Hicks Sokağı'nın hemen ötesinde temiz kırağı, ayağını sürüyerek yürüyen birinin uzun izleriyle doluydu. Danny Taylor, huzursuz, dengesiz bir hayalet; başka bir yerde olmak isteyen, ayağını sürüye sürüye oraya giden ve sonra başka bir yerde olmak isteyen hayalet. Danny, kasabanın ayyaşı. Herhalde her kasabada bir tane ayyaş vardır. Danny Taylor –çoğu kasabalının başını yavaş yavaş sallayarak onayladığı gibi– iyi bir aile, eski bir aile, soyunun son temsilcisi, iyi bir eğitim. Harp okulunda mı bir sorun çıkmuştı? Neden kendine çeki düzen vermiyor? Alkolle kendini öldürüyor, bu da kötü bir şey çünkü Danny bir centilmen. İçki alacak para için dilenmek utanç verici. İyi ki anne babası hayatta değil de onu böyle görmüyorlar. Görseler yüreklerine inerdi – ki zaten ölüler. Ama bunlar yalnızca New Baytownlıların lafları işte.

Benim için Danny acı bir keder ve bu kederden doğan suçluluk duygusu demek. Ona yardımcı olabilmem gerekir. Denedim ama izin vermiyor. Danny benim için bir kardeş gibi; onunla aynı yaştayız ve büyürken hep aynı boyda, aynı güçte olduk. Belki de suçluluk hissi, kardeşimin koruyucusu olmama rağmen onu kurtaramamamdan ileri geliyor. Böylesine derinlerde saklı bir hissin karşısında bahaneler –geçerli olanları dahi– beni rahatlatmıyor. Taylorlar; Hawleyler, Bakerlar ya da diğer aileler kadar eski bir aile. Danny'nin sağ kolum kadar yakınımda olmadığı ne bir piknik ne bir sirk gösterisi ne bir yarışma ne de bir Noel hatırlayabiliyorum çocukluğumdan. Belki de üniversiteye birlikte gitseydik böyle olmazdı. Ben Harvard'a gittim – yabancı dillerin keyfini çıkardım, beşeri bilimlere boğuldum, eskinin, güzelin, muğlak olanın arasına kuruldum, daha sonra anlaşıldığı üzere bir şarküteriyi yürütme konusunda bana bir parça bile yararı olmayacak bilgilerle şımarttım kendimi. Ve her zaman, keşke Danny de o coşkulu, aydınlık, kutsal yolculukta benimle birlikte olabilseydi, diye düşündüm. Ama Danny'nin kaderinde deniz yazılıydı. Deniz Harp Okulu'ndaki yeri ta çocukluğumuzdan itibaren ayrılmış, teyit edilmiş, kesinleşmişti. Kongre üyemiz ne zaman değişse babası yerini yeniden ayarlardı.

Üstün başarılarla geçen üç yıl, sonra okuldan atılma. Bu olayın ailesini kahırdan öldürdüğünü söylüyorlar; Danny'nin de büyük bir kısmını öldürdü. Geriye yalnızca bu ayak sürten keder kaldı; yarım litre viski için bozukluk dilenen bu avare gece kederi. Sanırım İngilizler "Yüzümüzü kara çıkardı," derdi, bu laf da yüzü kara çıkaranı her zaman yüzü kara çıkandan daha çok yaralar. Danny artık bir gece gezgini, seher adamı, yalnız, ayağını sürüyen bir şey. Viski için bir çeyreklik istediğinde bakışları onu affetmeniz için yalvarıyor çünkü o kendini affedemiyor. Wilburların eskiden gemi inşaatı yaptığı tersanenin arkasındaki bir barakada yatıyor. Eve mi yoksa başka bir yere mi gidiyor diye bakmak için ayak izlerinin üstüne eğildim. Kırağıdaki çizgilere bakılırsa gezmeye çıkmıştı ve

onunla herhangi bir yerde karşılaşabilirdim. Wee Willie onu tutuklamıyordu. Ne manası olurdu ki onu tutuklamanın?

Nereye gittiğime hiç şüphe yoktu. İstikametimi henüz yataktan çıkmadan görmüş, hissetmiş ve koklamıştım. Eski limandan geriye pek bir şey kalmadı. Yeni dalgakıran ve belediye iskelesi yapıldıktan sonra kum ve silt yavaş yavaş ilerleyerek Whitsun Kayalığı'nın sivri dişleriyle korunan, bir zamanların o ihtişamlı rıhtımını sığlaştırdı. Bir zamanlar gemi kızaklarının, halat düzeneklerinin, ambarların, balina yağı varillerini yapan büyük fıçıcı ailelerin, ayrıca dokların da bulunduğu rıhtımı; doklarda balina gemilerinin cıvadraları, zincir maşalarının ve gemi aslanları ya da kemanelerin önüne çıkardı. Gemiler çoğunlukla üç yelkenli, kabasorta armalı olurdu, kıça en yakın direkte kabasorta donanımın yanı sıra randa bumbası ve gizi de bulunurdu – denizde tüm hava koşullarında yıllarca ayakta durabilecek şekilde inşa edilmiş, derin gövdeli gemiler. Civadra bastonu ayrı bir çubuktu ve çifte bumba palangası yan yelken gizi görevi de görüyordu.

Gemilerle tıka basa dolu olan eski limanın çelik üstüne yapılmış bir gravürü var bende, birkaç tane de teneke baskı fotoğrafı ama bunlara pek de ihtiyacım yok. Limanı da biliyorum gemileri de. Büyükbabam denizgergedanı dişinden yapılmış bastonuyla benim için hepsini yeniden inşa etmiş, terminolojiyi iyice kafama sokmuştu, bir zamanların Hawley dokuna, bugününse akıntılarla çıplak kalmış kütük yığınına bastonuyla vurarak tekrarlardı terimleri; kalın, beyaz favorileri çenesine kadar uzayan, ateşli bir ihtiyar. Onu öyle çok seviyordum ki yüreğim sızlıyordu.

"Pekâlâ," derdi, köprüüstüne çıksa megafonsuz duyulacak bir sesle. "Tüm armayı say, yüksek sesle say. Fısıldayarak konuşanlardan nefret ediyorum."

Ben de bağırırdım, o da her kelimede denizgergedanı dişi bastonuyla yığına vururdu. "Kontra flok," diye bağırırdım (tak), "dış büyük flok" (tak), "iç büyük flok, tirinketine flok" (tak! tak!).

"Bağır! Fısıldıyorsun."

"Pruva kontra yelkeni, pruva kontra babafingo yelkeni, pruva babafingo yelkeni, pruva gabya yelkeni, pruva abaşo gabya yelkeni, pruva yelkeni..." Her birinde bir tak sesi.

"Grandi! Bağır."

"Grandi kontra yelkeni..." Tak.

Ama yaşlandıkça bazen yorulurdu. "Grandiyi şimdilik volta et," diye haykırırdı. "Mizanaya geç. Başla, bağır."

"Emredersiniz efendim. Mizana kontra yelkeni, mizana kontra babafingo yelkeni, mizana babafingo yelkeni, mizana gabya yelkeni, mizana abaşo gabya yelkeni, mizana yelkeni..."

"Başka?"

"Randa."

"Neyle donatılmış?"

"Bumba ve gizle."

Tak, tak, tak – denizgergedanı dişi bastonu su çekmiş yığına çarpıyor.

Kulakları ağırlaştıkça, gitgide daha çok kişiyi fısıldayarak konuşmakla suçladı. "Doğru bir söz söyleyeceksen ya da doğru olmasa bile sen doğruluğuna inanıyorsan bağırarak söyle," diye feryat ederdi.

İhtiyar kaptanın kulakları hayatının sonlarına doğru bozulsa da, hafızası sapsağlamdı. Sanki koydan çıkan her geminin tonajı ile geçmişini, seferden geriye ne getirdiğini, yükün nasıl bölüştürüldüğünü ezberden anlatabiliyordu ve işin garibi, muhteşem balinacılık günleri o kaptan olana kadar neredeyse çoktan bitmişti. Gazyağına "kokarca yağı" diyordu, gaz lambaları da "gaz bombası"ydı. Elektrikli lambalar geldiğinde pek umursamadı ya da eskiyi hatırlamak ona yetiyordu. Ölümü beni sarsmamıştı. İhtiyar beni gemiler konusunda olduğu kadar ölümü konusunda da eğitmişti. Kendi içimde de dışarıda da ne yapmam gerektiğini biliyordum.

Silt ve kumla dolmuş eski limanın kenarında, tam Hawley dokunun eski yerinde taştan temel hâlâ duruyor. Tam suyun çektiği noktaya kadar iniyor ve sular yükseldiğinde dalgalar kare şeklindeki taş duvarın üstüne çarpıyorlar. Bittiği yerden üç metre uzaklıkta, yaklaşık bir metre genişliğinde ve yüksekliğinde ve bir buçuk metre derinliğinde küçük bir boşluk var. Tepesi kemerli. Belki bir zamanlar suyolu işlevi görmüştür ama şimdi karaya bakan girişi kum ve kırık taşlarla kapanmış durumda. Burası benim Yer'im, herkesin ihtiyaç duyduğu yer. İçinde insanı yalnızca deniz görüyor. Eski limanda artık bir-iki midyeci barakası –takırdayıp tıkırdayan, kışın da çoğunlukla terk edilen barakalar– dışında bir şey kalmadı ama midyeciler zaten her halükârda kendi hallerinde insanlardır. Günün başından sonuna nadiren konuşurlar, başları eğik, omuzları çökük bir halde yürürler.

İstikametim işte burasıydı. Askere gitmeden önceki geceyi burada geçirdim, Maryciğimle evlenmeden önceki geceyi de, Ellen'ın doğumunda Mary'nin onca acı çektiği gecenin bir kısmını da. Gidip o taşın içinde oturmak, küçük dalgaların taşa çarpışını dinlemek, testere dişlerini andıran Whitsun kayalıklarına bakmak zorunda hissettim kendimi. Yatakta uzanır, kırmızı noktacıkların dansını izlerken gördüm taşı ve içinde oturmam gerektiğini hemen anladım. Beni oraya büyük değişiklikler çekiyor – büyük değişiklikler.

Güney Devon kıyı boyunca devam ediyor; düşünceli vatandaşlar, sevgililerin başı belaya girmesin diye yol boyunca sahile bakan ışıklar yerleştirmişler. Sevgililer başka bir yere gitmek zorunda. Kasabanın yasalarına göre Wee Willie saat başı devriye geziyor. Sahilde hiç kimse yoktu, tek bir kişi bile; bu son derece garipti çünkü aslında her an balık tutmaya giden, balık tutan ya da balık tutmaktan dönen birileri vardır. Kenardan inip çıkık taşı buldum ve eğilerek küçük mağaraya girdim. Tam yerleşmiştim ki Wee Willie'nin arabasıyla geçtiğini duydum. Geceyi onunla geçirmekten iki kere yırtmış bulunuyordum.

Bağdaş kurup, göz kırpan bir Buda misali oyukta oturmam kulağa çok rahatsız ve aptalca geliyor ama bir şekilde taş üstüme tam oturuyor ya da ben ona uyuyorum. Belki de oraya o kadar çok gittim ki sırtım taşların şeklini aldı. Aptalca olmasına gelirsek, o pek umurumda değil. Aptalca davranmak bazen çok eğlenceli olabiliyor, tıp oynarken gülmekten katılan çocuklar gibi. Ve bazen aptalca davranmak düzenli tempoyu bozarak insana taze bir başlangıç sunuyor. Endişeli olduğumda aptalca davranma oyunu oynuyorum ki tasaların bir taneme geçmesin. Henüz yakalanmadım, yakalandıysam da hiçbir zaman öğrenemeyeceğim. Maryciğimle ilgili bilmediğim o kadar çok şey var ki; bunlardan biri de, benim hakkımda ne kadar şey bildiği. Yer'i bildiğini sanmıyorum. Nasıl bilebilir ki? Hiç kimseye anlatmadım. Zihnimde "Yer"den başka bir adı yok – ne bir ritüeli ne bir formülü ne de başka bir şeyi var. Burası, farklı konularda düşünmek için geldiğim bir mekân. Hiçbir insan diğer insanları gerçekten anlayamaz. Elinden en fazla, onların da kendisi gibi olduğunu varsaymak gelir. Şimdi, rüzgârdan korunaklı bir biçimde Yer'de oturur, koruyucu ışıkların altında, karanlık gökyüzünün siyaha bürüdüğü dalgaların kıyıya vuruşunu izlerken, her insanın bir Yer'i var mı, her insan bir Yer'e ihtiyaç duyuyor mu ya da bir Yer istiyor da sahip olamıyor mu, diye düşündüm. Bazı gözlerde belli bir bakış gördüğüm oldu; sessiz, gizli bir yer ihtiyacını anlatan çıldırmış, hayvani bir bakış, ruhun titreyişinin yatışacağı, insanın gerçekten de çıldırmış bir hayvana dönüştüğü ve bu halini enine boyuna değerlendirebileceği bir yer. Elbette rahme dönüş ve eceline susama teorilerinden haberdarım ve bunlar bazı erkekler için geçerli olabilir ama benim için geçerli olduklarını sanmıyorum; bana yalnızca kolay olmayan bir şeyi anlatmak için kolay bir yol sağlıyorlar. Yer'de yaptığım şeye "durum değerlendirmesi" diyorum. Başkaları dua adını verebilir, hem belki ikisi aynı şey olur. Ama aynı olduklarına inanmıyorum. Bu sürecin kendim için bir imge-

sini oluşturmak isteseydim, tatlı bir rüzgârda bükülüp şaklayarak kuruyan ve gitgide daha hoş bir beyazlığa bürünen ıslak bir çarşafı seçerdim. Yaptığım şey, iyi olup olmaması bir yana, kendi adıma doğru.

Değerlendirilecek birçok mesele vardı ve dikkatimi çekmek için ilkokul öğrencileri misali zıplıyor, parmak kaldırıyorlardı. Sonra bir motorun usul taka tukalarını duydum, tek silindirli, bir balıkçı teknesi. Teknenin silyon feneri, Whitsun kayalıklarının ötesine, güneye doğru ilerledi. Tekne kırmızı ve yeşil ışıklarını güvenle kanala çevirene kadar kendi işime ara vermem gerekiyordu; kanal girişini bu kadar kolay bulabildiğine göre buranın yerlisi olmalıydı. Sığlıkta demir attı ve iki adam futadan karaya çıktı. Küçük dalgacıklar kumsalı okşadı ve rahatı kaçan martıların şamandıralara tekrar yerleşmeleri vakit aldı.

Gündem Maddesi: Maryciğimi, gizemli dudaklarında bir tebessümle uyuyan bir tanemi düşünmem lazımdı. Uyanıp da beni aramaya başlamaz umarım, diye düşünüyordum. Uyansa bile bana söyler miydi? Hiç sanmıyorum. Bence Mary, her şeyi anlatıyor gibi görünmesine rağmen çok az şey anlatıyor. Bir kere falı değerlendirmek gerekiyor. Mary servet sahibi mi olmak istiyor yoksa serveti benim için mi istiyor? Burada söz konusu olanın, Margie Young-Hunt tarafından kestiremediğim sebeplerle uydurulmuş sahte bir servet olması hiç fark etmezdi. Sahte bir servet de herhangi bir servet kadar değerliydi; zaten tüm servetlerin biraz sahte olması da muhtemel. Makul bir zekâya sahip her erkek isterse zengin olabilir. Çoğunlukla gerçekten istediği şeyler kadınlar ya da giysiler ya da beğenilmek olduğu için dikkati dağılıyor. Morgan ve Rockefeller gibi büyük finans zanaatkârlarının dikkati hiç dağılmamıştır. Onlar para istediler ve paraya sahip oldular, yalnızca paraya. Ardından bu parayla ne yaptıkları başka bir mevzu. Ben her zaman uyandırdıkları hayaletten korkup onu satın almaya çalıştıklarını düşünmüşümdür.

Gündem Maddesi: Mary para derken yeni perdeleri, çocukların eğitimini, başını biraz daha dik tutabilmeyi ve dürüst olmak gerekirse benden birazcık utanmak yerine benimle gurur duyabilmeyi kastediyordu. Öfke anında söylediği bu sözler gerçeği yansıtıyordu.

Gündem Maddesi: Ben para istiyor muydum? Eh, hayır. Bir yanım şarküteride tezgâhtar olmaktan nefret ediyordu. Orduda yüzbaşı olmuştum ama O.T.C.'ye* nasıl girdiğimi biliyordum. Ailem ve tanıdıklarım sayesinde girmiştim. Güzel gözlerimin hatırına seçmemişlerdi beni ama iyi bir subaydım, hakikaten iyi bir subay. Tabii komuta etmekten, insanlara buyurgan davranıp onların yerlerinde hopladıklarını görmekten gerçekten hoşlansaydım belki orduda kalır, şimdiye kadar da albaylığa terfi ederdim. Ama hoşlanmıyordum. Bir an önce bitmesini istedim. Gerçek askerler göğüs göğüse çarpışır, savaşla uğraşmaz, derler. Savaş siviller içindir.

Gündem Maddesi: Marullo'nun bana iş yapmakla ilgili anlattığı şeyler, yani iş yapmanın para kazanma süreci olduğu doğruydu. Joey Morphy de doğruları söylüyordu, Bay Baker ile pazarlamacı da. Hepsi de doğru söylüyordu. Bu beni neden bu kadar tiksindiriyor, ağzımda neden böyle çürük yumurta tadı bırakıyordu? Ben o kadar iyi ya da o kadar nazik ya da o kadar adil miyim? Öyle olduğumu düşünmüyorum. O kadar gururlu muyum? Evet, biraz gurur var. Tembel miyim, bir şeylere dahil olmayacak kadar tembel? Müthiş derecede durgun bir iyilik var bende, aslında tembellikten başka bir şey değil bu, dertten, karışıklıktan, çabadan kaçınma.

Işık belirmeden çok önce bir şafak kokusu ve hissi yayılıyor.

Şimdi de havadaydı bu koku ve his, rüzgâr biçim değiştiriyordu; yeni bir yıldız ya da gezegen, ufku doğu yönünde belirginleş-

---

* Operational Test Command; Operasyon Test Komutanlığı. (ç.n.)

tiriyordu. Hangi yıldız ya da gezegen olduğunu bilmem gerekir ama bilmiyorum. Rüzgâr, sahte şafakta ya sertleşiyor ya da yatışıyor. Gerçekten. Benim de birazdan dönmem gerekecek. Yıldız, geç yükseldiğinden gün ağarmadan önce pek parıldayamamıştı. Neydi o söz, "Yıldızlar hükmetmez, yönlendirir"* mi? Eh, ben birçok ciddi finansçının, hisse alımı talimatları için astrologlara gittiğini duydum. Yıldızlar insanları sürekli yükselen bir borsaya yönlendiriyor mu? AT&T şirketi yıldızlardan etkileniyor mu? Benim falımda bir yıldız kadar güzel ve uzak bir şey çıkmıyor. Geleceği gösteren kartlardan oluşan, eski püskü bir tarot destesi bolca boş vakti olan, art niyetli bir kadının eline düşmüş, o da hile yapıyor. Kartlar hükmetmiyor ama yönlendiriyorlar mı? Eh, kartlar beni gecenin bir yarısı Yer'e yönlendirdiler, hiç hazzetmediğim bir konuya hiç istemediğim kadar vakit ayırmaya yönlendirdiler. Al sana bir sürü yönlendirme. Hiç sahip olmadığım bir ticaret zekâsına, bana yabancı bir paragözlüğe yönlendirebilirler mi beni? İstemediğim şeye yönlenebilir miyim? Şu hayatta yiyenler ve yenilenler var. Başlangıç noktası olarak iyi bir kural bu. Yiyenler yenilenlerden daha mı ahlaksız? Nihayetinde her şey –ama her şey– yeniliyor, toprak tarafından yutuluyor, en acımasız, en kurnaz olanlar bile.

Clam Tepesi'ndeki horozlar epeydir ötüyordu; onları hem duymuştum hem de duymamıştım. Keşke güneşin tam Yer'den yükselip doğuşunu izlemek için burada kalabilseydim.

Yer'de herhangi bir ayin yapmadığımı söylemiştim ama bu tam doğru sayılmaz. Her ziyaretimin bir kısmında, keyif yapmak adına eski limanı zihnimde canlandırıyorum – dokları, ambarları, gemi direklerinden oluşan ormanları ve arma ile brandalardan oluşan çalılıkları. Ve atalarımı, soyumu – gençler güvertede, yetişkinler direk başında, kemale erenler köprüüstünde. O zaman-

---

* Latincesi "*Astra inclinant, non necessitant*". Elizabeth Çağı'na özgü bir astroloji kavramı. (ç.n.)

lar ne pazarlama taktiği zırvalıkları ne de karnabahar çiçeklerini fazla kesmek vardı. İnsanın az da olsa bir onuru vardı o zamanlar, bir itibarı. Nefes alabiliyordu insan.

Babam gibi konuştum; budala babam. İhtiyar kaptan mallar bölüşülürken çıkan kavgaları hatırlıyordu, dükkânlarla nasıl kılın kırk yaran pazarlıklar yapıldığını, her kaplamaya her karinaya şüpheyle yaklaşıldığını, davaları, evet, cinayetleri de – kadınlar, şan şöhret, serüven adına mı? Hiç de bile. Para adına. İki kere tekrar eden bir ortaklığa, derdi, çok ender rastlanır; sonrasında haşin kan davaları doğar, sebebi unutulduktan sonra bile devam eder.

İhtiyar Kaptan Hawley'nin asla unutmadığı özel bir acısı, affedemediği bir suç vardı. Bana kim bilir kaç kere anlatmıştır bu hikâyeyi, eski limanın kenarında durur ya da otururken. Eski limanda çok hoş vakitler geçirdik, kaptanla ben. Denizgergedanı dişi bastonuyla ileriyi işaret ettiğini hatırlıyorum.

"Whitsun Kayalığı'ndaki şu üçüncü taşa bak," demişti. "Görüyor musun? Şimdi, sular yükselince onunla Porty Burnu'nun ucu arasında bir çizgi çek. Gördün mü? Şimdi, o çizgide, yarım gomina ötede yatıyor, en azından omurgası."

"Belle-Adair mi?"

"Belle-Adair."

"Gemimiz."

"Yarısı, ortaklık vardı. Demir atmışken yandı – su hattına kadar yandı. Kaza olduğuna bir an bile inanmadım."

"Kundaklandığını mı düşünüyorsunuz efendim?"

"Evet."

"Ama... Ama böyle bir şey yapamazsınız."

"Ben yapamam."

"Kim yaptı peki?"

"Bilmiyorum."

"Neden?"

"Sigorta parası için."

"O zaman artık fark etmez."

"Fark etmez."

"Mutlaka fark eden bir şeyler olmalı."

"Sadece bir kişide fark var – sadece bir kişide. Tek bir güç var – sadece bir kişi. Başka hiçbir şeye güvenemezsin."

Babamın söylediğine göre, büyükbabam Kaptan Baker'la bir daha hiç konuşmamış ama küskünlüğünü oğlu, Bay Bankacı Baker'a yansıtmamış. Zaten böyle bir şey yapma olasılığı, bir gemi kundaklama olasılığıyla aynıydı.

Ah, Tanrım, eve dönmem lazım. Döndüm de. Neredeyse koştum ve fazla düşünmeden High Sokağından geçtim. Hava hâlâ karanlık sayılırdı ama ufuk çizgisinden bir ışık şeridi yükseliyor, dalgaları demir grisine bürüyordu. Savaş anıtının etrafından dolaşıp postanenin önünden geçtim. Tıpkı tahmin ettiğim gibi bir kapı kirişinde duruyordu Danny Taylor, elleri ceplerinde, eskimiş paltosunun yakası kaldırılmış ve eski, siperlikli avcı şapkasının kulaklıkları ters çevrilmiş. Yüzü soğuktan ve hastalıktan mavi-gri bir renk almıştı.

"Eth," dedi. "Seni rahatsız ettiğim için özür dilerim. Üzgünüm ama birazcık kafa yaran viskiye ihtiyacım var. İhtiyacım olmasa sormazdım, biliyorsun."

"Biliyorum. Yani, bilmiyorum ama sana inanıyorum." Ona bir dolar verdim. "Bu yeter mi?"

Dudakları, ağlamak üzere olan bir çocuğun dudakları gibi titremeye başladı. "Teşekkürler, Eth," dedi. "Evet, bu bana bütün gün, hatta belki bütün gece yeter." Sırf düşüncesi bile daha iyi görünmesine yetmişti.

"Danny... Buna bir son vermen lazım. Unuttuğumu mu sanıyorsun? Sen benim kardeşimdin, Danny. Hâlâ da kardeşimsin. Sana yardım etmek için her şeyi yaparım."

Zayıf yanaklarına biraz renk geldi. Elindeki paraya baktı, sanki viskiden ilk yudumu içmişti bile. Sonra sert, soğuk bir bakış yöneltti bana.

"Birincisi, ne yaptığım hiç kimseyi ilgilendirmez. İkincisi, sende zırnık yok, Eth. Benim kadar körsün, yalnızca seninki farklı bir körlük."

"Beni dinle, Danny."

"Niçin dinleyecekmişim? Hem ben senden de iyi durumdayım. Elimde son bir koz var. Sayfiyedeki yerimizi hatırlıyor musun?"

"Yanan evin olduğu yeri mi? Kilerden kalan çukurda oyun oynadığımız yer?"

"Çok da güzel hatırlıyorsun. Orası benim."

"Danny, orayı satıp yeni bir başlangıç yapabilirsin."

"Satmayacağım. Bölge idaresi vergi borcu için her yıl küçük bir kısmını alıyor. Büyük ova hâlâ benim."

"Neden satmıyorsun?"

"Çünkü burada benden bahsediyoruz. Daniel Taylor'dan. Orası benim olduğu sürece kendini ilah gibi gören hiçbir orospu

çocuğu bana ne yapacağımı söyleyemez, hiçbir piç beni kendi iyiliğim için parmaklıkların arkasına atamaz. Anlıyor musun?"

"Danny, bir dinlesen..."

"Dinlemeyeceğim. Bu bir doların sana vaaz verme hakkı kazandırdığını sanıyorsan buyur, al geri!"

"Hayır, kalsın."

"Kalacak. Sen daha ne dediğini bilmiyorsun. Sen hiçbir zaman bir... ayyaş olmadın. Ben sana domuz pastırmalarını nasıl rulo yapacağını öğretmeye kalkmıyorum, değil mi? Şimdi kendi yoluna devam edersen, ben de bir pencereyi tıklatıp, biraz viski alacağım. Ve unutma; benim halim seninkinden iyi. Tezgâhtar değilim ben." Arkasını dönüp kafasını kirişinde durduğu kapalı kapının köşesine yasladı; gözlerini kapatarak kendince dünyayı yok eden bir çocuğu andırıyordu. Ben pes edip yola koyulana dek orada kaldı.

Arabayı otelin önüne çekmiş olan Wee Willie şekerlemesinden uyanıp Chevroletsinin penceresini açtı. "Günaydın Ethan," dedi. "Erkenci misin yoksa gececi mi?"

"İkisi de."

"Kendine güzel bir parça bulmuş olmalısın."

"Evet Willie, bir huri buldum."

"Eth, bana bir sokak kadınıyla aşna fişne yapabileceğini söyleme sakın."

"Yok daha neler!"

"İnsan artık neye inanacağını şaşırıyor. Kesin balık tutuyordun. Yenge nasıl?"

"Uyuyor."

"Nöbetim bir bitsin, ben de aynısını yapacağım."

Az önce de aynısını yaptığını hatırlatmadan yoluma devam ettim.

Evin arka basamaklarından sessiz sessiz çıkıp mutfak ışığını yaktım. Notum masada, ortadan biraz daha solda duruyordu. Tam ortada bıraktığıma yemin edebilirdim.

Kahve koydum ve demlenmesini bekledim, tam fokurdamaya başlamıştı ki Mary indi. Bir tanem yeni uyandığında küçük bir kız gibi oluyor. Görseniz, iki kocaman arsızın annesi olduğunu tahmin edemezdiniz. Teninin de çok güzel bir kokusu var, yeni biçilmiş çim gibi, bildiğim en samimi, en rahatlatıcı rayiha.

"Hayırdır canım bu saatte?"

"Hiç sorma. Gecenin büyük bir kısmını ayakta geçirdiğimi bilmekten memnuniyet duyacaksınızdır. Kapının önündeki galoşlarıma bakınız. Islaklıklarını hissediniz."

"Nereye gittin?"

"Deniz kıyısında küçük bir mağara var, saçı başı karışık ördeğim benim. Emekleyerek içine girdim ve geceyi inceledim."

"Nasıl yani?"

"Denizden bir yıldızın yükseldiğini gördüm ve sahipsiz olduğu için bizim yıldızımız yaptım onu. Evcilleştirdim ve tombullaşması için geri gönderdim."

"Şapşallık ediyorsun. Bence daha yeni kalktın, beni de uyandırmış oldun."

"Bana inanmıyorsan Wee Willie'ye sor. Onunla konuştum. Danny Taylor'a sor. Ona bir dolar verdim."

"Ona para vermemelisin. Gidip sarhoş olacak."

"Biliyorum. İstediği de oydu zaten. Yıldızımızı nerede yatırabiliriz, tatlı asma yaprağı?"

"Kahve çok güzel kokmuyor mu? Yeniden şapşallaşmana sevindim. Keyifsiz halin pek fena oluyor. O fal meselesi konusunda da özür dilerim. Mutsuz olduğumu düşünmeni istemiyorum."

"Hiç kafana takma, bu kaderimiz."

"Efendim?"

"Şaka yapmıyorum. Servetimizi kazanacağım."

"Kafandan geçenleri asla kestiremiyorum."

"Doğruyu söylemenin en zor yanı da bu. Yeniden dirilişten önceki günü kutlamak adına çocukları birazcık dövebilir miyim? Kemiklerini kırmayacağıma söz veriyorum."

"Yüzümü bile yıkamadım," dedi Mary. "Mutfakta kimin takır tukur ettiğini anlayamamıştım."

Mary banyoya gittiğinde ona yazdığım notu cebime attım. Hâlâ emin değildim. İnsan bir başkasını yüzeysel olarak bile tanıyabilir mi? Ruhunun derinliklerinde nasıl birisin? Mary, duyuyor musun? İçeride kimsin sen?

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

O cumartesi sabahı belli bir düzeni izliyor gibiydi. Acaba tüm günler böyle mi? Durgun bir gündü. Deborah Hala'nın hafif, gri fısıltısı çalındı kulağıma: "Elbette İsa öldü. Dünyanın tüm günlerinin içinde ölü olduğu tek gün bu. Tüm erkeklerle kadınlar da ölü. İsa cehennemde. Ama yarın. Hele bir yarın olsun. Bak o zaman ne göreceksin."

Halamı çok iyi hatırlamıyorum, tıpkı insanın bakamayacağı kadar yakınında duran birini hatırlamaması gibi. Ama bana Kutsal Kitap'ı günlük gazeteymişçesine okurdu; sanırım zaten yazılanları böyle görüyordu, ebediyen yaşanan ama heyecan vericiliğini ve tazeliğini her daim koruyan bir olay gibi. İsa her Paskalya gerçekten de diriliyordu; beklenen ama yine de yeni sayılan bir patlamaydı bu. Onun nazarında iki bin yıl önce yaşanmamıştı, şimdi yaşanıyordu. Ve bu bakış açısını bana da bir nebze aşılamıştı.

Daha önce dükkânı açmak istediğimi hiç hatırlamıyorum. Sabahların o uyuşuk, derbeder halinden nefret ediyordum sanırım. Ama bugün gitmek için sabırsızlanıyordum. Maryciğimi tüm kalbimle, kimi yönlerden kendimi sevdiğimden daha çok seviyorum ama onu her zaman pür dikkat dinlemediğim de bir gerçek. Giyim kuşam, sağlık ve kendisini memnun edip aydınlatan sohbetlerden oluşan günlük olayları anlattığı zamansa onu hiç dinlemediğim için bazen feryat ediyor: "Ama bilmen gerekir-

di. Sana söylemiştim. Perşembe sabahı sana söylemiştim, çok iyi hatırlıyorum." Buna hiç şüphe yok. Hakikaten de söylemişti. Bazı konularda bana her şeyi anlatır.

Bu sabah dinlememekle de kalmadım, konuşmasından uzaklaşmak istedim. Belki de kendim konuşmak istiyordum da söyleyecek bir şeyim yoktu çünkü, hakkını yemeyeyim, o da beni dinlemiyor; bu da bazen iyi bir şey sayılır. Ses tonumu, vurgularımı dinliyor ve bunlardan sağlığıma, keyfime dair, yorgun mu yoksa neşeli mi olduğuma dair gerekli bilgileri topluyor. Bu da gayet geçerli bir yöntem. Şimdi düşünüyorum da, beni dinlemiyor çünkü aslında onunla değil, içimdeki karanlık bir dinleyiciyle konuşuyorum. O da tam olarak benimle konuşmuyor. Elbette çocuklar ya da ortalığı birbirine katan başka bir kriz söz konusu olduğunda her şey değişiyor.

Anlatının dinleyicinin mizacına göre nasıl değiştiğini çok düşünürüm. Ben konuşmalarımın çoğunda ölü insanlara, örneğin Plymouth Taşım* olan Deborah Hala'ya ya da ihtiyar kaptana hitap ediyorum. Onlarla tartışırken buluyorum kendimi. Bir keresinde bezdirici, tozlu bir çarpışmada ihtiyar kaptana, "Mecbur muyum?" diye seslendiğimi hatırlıyorum. O da açıkça yanıt verdi: "Tabii ki mecbursun. Ayrıca fısıldayarak konuşma." Benimle tartışmamıştı, zaten hiç tartışmazdı. Yapmam gerektiğini söyledi, ben de yaptım. Gizemli ya da mistik bir yanı yok bunun. Biçimlenmiş, kendinden emin bir parçanızdan tavsiye ya da açıklama istemek sadece.

Safi anlatı için –ki aslında soru sormak demektir bu– şarküterideki dilsiz ama ifade yeteneğine sahip konserveler ve cam kavanozdaki yiyecekler gayet işe yarıyor. Yanımdan geçen herhangi bir hayvan ya da kuş da. Tartışmıyorlar ve söyleneni başkasına anlatmıyorlar.

---

* Mayflower gemisiyle gelen hacıların karaya ilk ayak bastıkları nokta. (ç.n.)

Mary, "Hemen gitmiyorsun değil mi? Baksana, daha yarım saatin var. Erken kalkınca da işte böyle oluyor," dedi.

"Açmam gereken bir yığın kasa var," dedim. "Dükkânı açmadan raflara dizmem gereken şeyler var. Alınması gereken büyük kararlar. Kornişonlarla domatesler aynı rafta mı durmalı? Konserve kayısılar şeftalilerle kavga eder mi? Renk uyumunun bir vitrine giydirilen elbisede ne kadar önemli olduğunu biliyorsun."

"Her şeyi de şakaya vuruyorsun," dedi Mary. "Ama şikâyetçi değilim. Huysuzlanmandan iyidir. Birçok erkek huysuzlanıyor."

Erkenciydim. Kırmızı Baker daha çıkmamıştı. İnsan saatini o köpeğe ya da herhangi bir köpeğe göre kurabilir. Haşmetli gezintisine tam yarım saat sonra başlayacaktı. Joey Morphy de görünmeyecekti ve görünmedi. Banka bugün açılmayacaktı ama bu Joey'nin orada defterlerin üzerinde çalışmayacağı anlamına gelmiyordu. Kasaba sessizdi ama bu normaldi, birçok kişi Paskalya haftasonu için kasaba dışına çıkmıştı. Paskalya, 4 Temmuz ve İşçi Bayramı, en büyük tatiller. İnsanlar istemeseler bile bir yerlere gidiyorlar. Sanırım Elm Sokağındaki serçeler bile bir yerlere gitmişti.

Ama Stonewall Jackson Smith'i görev başında gördüm. Foremaster Kafe'den elinde karton bardakta bir kahveyle çıkıyordu.

Öyle zayıf ve narindi ki tabancalarıyla kelepçeleri olağanüstü büyüklükte görünüyordu. Şapkasını hava atarcasına yamuk takmıştı; sivri uçlu bir kaz tüyü kalemle de dişlerini karıştırıyordu.

"Büyük iş günü, Stoney. Para kazanmakla geçecek uzun, yorucu bir gün."

"Ha?" dedi. "Kasaba bomboş." Keşke boş olmasaydı, demek istiyordu.

"Cinayet var mı Stoney, ya da başka bir ürkütücü güzellik?"

"Ortalık sakin," dedi. "Birkaç çocuk köprüde bir arabayı parçalamış. Ama yani, zaten kendi arabaları. Yargıç köprünün onarım parasını ödetir. Floodhampton'daki banka soygununu duydun mu?"

"Hayır."

"Televizyonda da mı görmedin?"

"Henüz televizyonumuz yok. Fazla götürmüşler mi?"

"1300 diyorlar. Dün, kapanış saatinden hemen önce. Üç adam. Dört eyalette aranıyorlar. Willie şu an otoyolda, söylenmekten çenesi düşecek."

"Normalde yeterince uyuyor."

"Biliyorum ama ben uyumuyorum. Dün bütün gece dışardaydım."

"Sence hırsızları yakalayacaklar mı?"

"Ah! Herhalde. İşin içinde para olunca genelde yakalıyorlar. Sigorta şirketleri dırdır edip duruyor. Asla soluk aldırmıyorlar."

"Sonunda yakalanmasan güzel bir iş olurdu."

"Kesinlikle," dedi.

"Stoney, keşke arada Danny Taylor'ı bir yoklasan. Epey hasta görünüyor."

"Vakti daralıyor," dedi Stoney. "Ama uğrarım. Çok yazık. İyi bir oğlan. İyi bir aile."

"Kahroluyorum. Onu cidden severim."

"Eh, yapabileceğin hiçbir şey yok. Yağmur yağacak, Eth. Willie ıslanmaktan nefret ediyor."

Hayatımda ilk defa ara sokağa neşeyle gidip arka kapıyı heyecanla açtım. Kedi kapının önündeydi, bekliyordu. O sıska ve işgüzar kedinin arka kapıdan içeri girebilmek için beklemediği bir sabah hatırlamıyorum; ona bir sopa fırlatmayı ya da onu kovalamayı da hiç ihmal etmedim. Bildiğim kadarıyla içeri hiç içeri giremedi. Kedinin erkek olduğunu düşünüyorum çünkü kulakları dövüşmekten parçalanmış hep. Kediler garip hayvanlar mı, yoksa maymunlar gibi bize çok benziyorlar da biz mi onları ilginç buluyoruz? Şu kedi belki altı yüz ya da sekiz yüz kere içeri girmeyi denemiştir ve henüz başaramadı.

"Seni acı bir sürpriz bekliyor," dedim kediye. Kendi kuyruğuyla yaptığı çemberin ortasında oturuyordu, kuyruğunun ucu ön patilerinin arasında havaya kalkmıştı. Karanlık dükkâna girdim, raftan bir karton süt aldım, kartonu delip açtım ve sütü bir kaba döktüm. Sonra kabı ardiyeye taşıdım, kapıdan hemen içeri koydum ve kapıyı açık bıraktım. Kedi beni ciddiyetle izledi, süte baktı, sonra uzaklaşıp bankanın arka tarafındaki çitin üstünden atladı.

Joey Morphy, elinde bankanın arka kapısının anahtarıyla çıkageldiğinde kedinin gidişini izliyordum. Bütün gece ayakta kalmış gibi hırpani –yabani– bir görünümü vardı.

"Merhaba Bay Hawley."

"Bugün kapalısınız sanıyordum."

"Görünüşe göre ben hiç kapanmıyorum. Defterlerde 36 dolarlık hata var. Dün gece yarısına kadar çalıştım."

"Eksik mi?"

"Hayır, fazla."

"Ee, iyi bir şey bu."

"Hayır, değil. Kaynağını bulmam lazım."

"Bankalar o kadar dürüst mü?"

"Bankalar, evet. Dürüst olmayan yalnızca bazı insanlar. Azıcık tatil yapmak istiyorsam fazlalığın kaynağını bulmam lazım."

"Keşke ticaretten biraz anlasaydım."

"Sana tüm bildiklerimi tek cümlede özetleyebilirim: para parayı çeker."

"Bu pek işime yaramıyor."

"Benim de. Ama yine de nasihat verebilirim."

"Ne gibi?"

"Asla ilk teklifi kabul etme gibi, biri satmak istiyorsa kesin bir gerekçesi vardır gibi, bir şeyin değeri onu kimin istediğine bağlıdır gibi."

"Hızlandırılmış kurs bu kadar mı?"

"Bu kadar ama ilki olmadan hiçbir manası yok."

"Para parayı çeker mi?"
"Bu birçoğumuzu devre dışı bırakıyor."
"Bazıları borç almıyor mu?"
"Evet ama sağlam bir krediye sahip olman lazım ki bu da bir tür para demek."
"Ben en iyisi şarküteriden şaşmayayım."
"Evet. Floodhampton'daki bankayı duydun mu?"
"Stoney anlattı. Ne garip, bu konuyu daha dün konuşuyorduk, hatırlıyor musun?"
"Orada bir arkadaşım var. Üç adam – biri aksanlı konuşuyor, diğeri topallıyor. Üç adam. Kesin yakalanacaklar. Belki haftaya. Belki iki haftaya!"
"Zor!"
"Eh, bilemiyorum. Pek zeki değiller. Zeki olmayanlara karşı yasalar var."
"Dün için özür dilerim."
"Unut gitsin. Fazla konuşuyorum. Bu da bir diğer kural; konuşma. Hiç öğrenemeyeceğim bunu. Bu arada, iyi görünüyorsun."
"Halbuki iyi görünmemem lazım. Pek uyumadım."
"Evde hasta mı var?"
"Hayır. Kötü gecelerden biriydi işte."
"Bilmez miyim..."
Dükkânı süpürdüm, storları açtım; bu hareketleri yapıyor muydum yoksa bunlardan nefret mi ediyordum, bilmiyordum. Joey'nin kuralları zihnimde dört dönüyordu. Ben de hadiseyi raflardaki arkadaşlarımla konuştum; belki yüksek sesle, belki içimden. Bilmiyorum.
"Aziz dostlarım," dedim. "O kadar basitse neden daha fazla insan yapmıyor bunu? Neden neredeyse herkes aynı hataları defalarca, defalarca tekrarlıyor? Her zaman unutulan bir şeyler mi kalıyor? Belki gerçek, temel zaaf, yufkayürekli olmaktır. Marullo paranın yüreği olmaz, dedi. O zaman paragöz insandaki yufka

yürekliliğin tam bir zaaf olduğu söylenemez mi? İyi, sıradan. Joe'ların savaşta adam öldürmesi nasıl sağlanıyor? Eh, düşmanın senden farklı görünmesi, farklı konuşması işleri kolaylaştırıyor. Peki, o zaman ya iç savaşta? Eh, Yankiler bebek yiyorlardı, isyancılar da mahkûmları aç bırakıyorlardı. Bu da işi kolaylaştırıyor. Sıra sizlere de gelecek, dilimlenmiş pancarlarla konserve kültür mantarları, bir dakika. Sizler hakkında konuşmamı istediğinizin farkındayım. Herkes öyle istiyor. Ama tam sınırındayım, referans noktasının yani. Eğer düşünce yasaları eşyanın yasasıysa, o zaman ahlâk değerleri de görecelidir ve sevap ile günah... bunlar da göreceli bir evrende görecelidir. Öyle olmak zorunda. Kaçışı yok. Referans noktası.

"Sen, kutusunda Mickey Fare maskesi olan, etiket ve on sent karşılığında da vantrilokluk aleti gönderen mısır gevreği. Seni nihayetinde eve götürmek zorundayım ama şimdilik otur da dinle. Sevgili Mary'ye şaka yollu söylediğim şey gerçek. Atalarıma, o saygıdeğer gemi sahipleriyle kaptanlara, devrim sırasında ve sonra tekrar 1812'de ticari gemilerini yağmalama görevi verilmişti. Ne vatanperver ve erdemli bir hareket. Ama İngilizlere göre korsandılar; aldıklarını da kendilerine sakladılar. Babamın yitirdiği aile servetimizi işte böyle kazanmaya başlamıştık. Parayı çeken para işte buradan geliyor. Gurur duymalıyız."

İçeri salça dolu bir kutu getirdim, kutuyu kesip açtım ve büyüleyici, ince, küçük konserveleri boş kalan raflarına dizdim. "Belki bilmiyorsunuzdur çünkü siz yabancı sayılırsınız. Paranın yalnızca yüreği değil, şerefi ya da herhangi bir hatırası da yoktur. Parayı bir süre tutabilirsen kendiliğinden haysiyet kazanır. Parayı kınadığımı sanmayın sakın. Ona gerçekten hayranımdır. Beyefendiler, müsaadenizle topluluğumuza yeni katılan birkaç arkadaşı tanıştıracağım. Bakalım; onları buraya, siz ketçapların yanına koyacağım. Bu dilimlenmiş kornişonları yeni evlerinde rahat ettirin. New York doğumlular, dilimlenmiş ve kavanozlan-

mışlar. Buradaki dostlarınla paradan bahsediyorduk. Sizin en saygın ailelerinizden biri...

Ah, adını kesin bilirsiniz! Galiba dünyadaki herkes biliyor. Neyse, ülkemiz İngilizlerle savaştayken İngilizlere et satarak başladılar işe ve paraları başka herkesin parası kadar beğeniliyor; ailenin kendisi de öyle. Ve bir başka aile, muhtemelen gelmiş geçmiş en büyük bankacılar. Bankanın kurucusu, ordudan üç yüz tane tüfek satın aldı. Ordu tüfekleri tehlikeli derecede kusurlu diye ıskartaya çıkardığından hepsini ucuza kapattı; tüfek başına belki elli sent vermişlerdir. Kısa süre sonra General Frémont batıya doğru kahramanca yolculuğuna başlamaya hazırdı ve tüfekleri daha önce duyulmamış bir fiyata, tanesini 20 dolara aldı. Tüfeklerin süvarilerin ellerinde patlayıp patlamadığı bilinmiyor. İşte parayı çeken para buydu. Parayı nasıl elde ettiğinizin önemi yok, yeter ki elde edip daha fazla para kazanmak için kullanın. Şüpheci davranmıyorum. Efendimiz ve üstadımız, eski Roma'daki adıyla Marullo son derece haklı. Parayla ilgili meselelerde her zamanki davranış kuralları çöpe atılıyor. Neden sizlerle konuşuyorum? Çünkü ağzınız sıkı. Ne sözlerimi başkasına anlatıyorsunuz ne de dedikodu yapıyorsunuz. Para, yalnızca ona sahip olduğunda yakışıksız ve nahoş bir konuya dönüşür. Fakirler parayı büyüleyici bulurlar. Ama sizce de biri paraya bilfiil yakınlık gösterecekse önce paranın doğası, mizacı ve eğilimleriyle ilgili bir şeyler öğrenmeli, öyle değil mi? Korkarım ki büyük sanatçılar olmalarına, paragöz olmalarına rağmen çok az insan parayla sırf para için ilgileniyor. Korkuyla şartlanan o paragözleri de bir kenara atabilirsiniz."

Bu sırada boş kutular yerde büyük bir yığın oluşturmuştu. Kutuları, kenarlarını kırpıp saklamak için ardiyeye taşıdım. Birçok kişi aldıklarını bu kutularla evlerine taşıyor. Marullo'nun şöyle dediğini hayal edebiliyorum: "Poşet tasarrufu yapmış oluyoruz evlat."

Yine şu "evlat" lafı. Artık umursamıyorum. Bana "evlat" demesini, hatta beni bir çocuk olarak görmesini istiyorum. Kutuları üst üste dizerken biri ön kapıyı yumrukladı. Eski, büyük, gümüş demiryolu saatime baktım ki ne göreyim, hayatımda ilk defa dükkânı tam dokuzda açmamıştım. İşte, saat alenen dokuzu çeyrek geçiyordu. Şarküteriyle yaptığım sohbete dalıp gitmiştim. Kapının demir ve camdan oluşan ızgarasından bakınca, gelenin Margie Young-Hunt olduğunu görebiliyordum. Ona daha önce hiç doğru dürüst bakmamış, onu hiç incelememiştim. Belki de o fala bu yüzden bakmıştı, varlığından haberdar olayım diye. Hemen farklı davranmamalıyım.

Kapıları açtım.

"Seni zorla çıkarmış oldum."

"Zaten gecikmiştim."

"Öyle mi?"

"Tabii. Saat dokuzu geçiyor."

Salına salına içeri girdi. Poposu çok hoş ve yuvarlak duruyor, her adımda biri yukarı biri aşağı, usulca sallanıyordu. Ön tarafı yeterince dolgun olduğundan göğüslerini belirginleştirmek zorunda kalmıyordu. İşte karşımdaydılar. Margie, "bizim Joey"nin ve belki kendi oğlum Allen'ın bile "lokum" olarak tanımlayacağı bir kadındı. Belki de onu ilk defa görüyordum. Yüz hatları sıradandı, burnu biraz uzundu, dudaklarına, onları olduklarından daha dolgun gösterecek şekilde kalem çekilmişti, özellikle de altdudağına. Saçları parlak bir kestane rengine boyanmıştı; doğada rastlanamayacak bir renk de olsa güzeldi. Çenesi narin ve belirgindi ama yanakları dolgun, elmacıkkemikleri de oldukça genişti. Margie'nin gözleri özene bezene yaratılmıştı. O elâdan maviye, maviden de parlak griye çalan ve ışıkla değişen renktendiler. Üstüne gelenleri, şiddeti, hatta yumrukları bile kaldırabilmiş, hâlâ da kaldırabilecek, dayanıklı bir yüzdü bu. Gözleri hızla bir bana, bir şarküteriye, sonra tekrar bana döndü. Çok dikkatli bir gözlemci olduğunu, çok da kuvvetli bir hafızaya sahip olduğunu düşündüm.

"Umarım dünkü sorunu yine yaşamıyorsundur."

Güldü. "Hayır, hayır. Her gün bir pazarlamacıyla buluşmuyorum. Bu sefer gerçekten kahvem kalmamış."

"Çoğunluğun kalmıyor."

"Ne demek istiyorsun?"

"Sabah gelen ilk on kişinin kahvesi bitmiş oluyor."

"Doğru mu bu?"

"Elbette. Ne diyeceğim, şu senin pazarlamacıyı bana yönlendirdiğin için teşekkür ederim."

"Kendi fikriydi."

"Ama sen yönlendirdin. Hangi kahveden istersin?"

"Fark etmez. Hangisini alırsam alayım yaptığım kahve berbat oluyor."

"Ölçüyle yapmıyor musun?"

"Elbette, yine de berbat oluyor. Kahve beni pek 'açmıyor.'"

"Şu harmanı dene." Raftan bir kutu seçtim ve kutuyu elimden almak için uzanırken –sırf o küçücük hareketle– tüm vücudu hareketlendi, yer değiştirdi, kendini usulca ilan etti. Ben bacak, buradayım. Ben, kalça. Benden, yumuşak göbekten daha iyi değilsiniz. Her şey yeniydi, yeni göze çarpıyordu. Nefesimi tuttum. Mary bir kadının istediği zaman sinyal gönderip istediği zaman kestiğini söylüyor. Eğer bu doğruysa Margie'nin haberleşme sistemleri, sivri uçlu rugan ayakkabısının içindeki ayak parmaklarından dalgalı, yumuşak, kestane saçına kadar uzanıyordu.

"Heyheylerini üstünden atmış gibisin."

"Dün fena basmışlardı. Nereden geliyorlar hiç anlamıyorum."

"Bilmez miyim! Bazen bana da hiç nedensiz geliyorlar."

"Çok güzel bir fal bakmışsın."

"Kızdın mı?"

"Hayır. Yalnızca nasıl yaptığını öğrenmek istiyorum."

"Fala inanmıyorsun ki."

"İnançla alakası yok. Bazı şeyleri çok iyi bilmişsin. Düşündüğüm şeyleri ve yaptığım şeyleri."

"Ne gibi?"

"Değişim vaktinin gelmesi gibi."

"Hile yaptığımı düşünüyorsun, değil mi?"

"Fark etmez. Eğer yaptıysan da, hile yapmana sebep olan neydi? Bunu düşündün mü hiç?"

Gözlerimin içine baktı; bakışları şüpheli, irdeleyici, sorgulayıcıydı. "Evet!" dedi usulca. "Yani, hayır, bunu hiç düşünmedim. Hile yaptıysam, buna sebep olan neydi? Bu hilenin hilesini bozmak olur."

Bay Baker kapıdan içeri baktı. "Günaydın Margie," dedi. "Ethan, önerimi değerlendirebildin mi?"

"Tabii. Sizinle bir görüşmek isterim."

"Dilediğin zaman, Ethan."

"Yani, hafta içinde kaçamam çünkü Marullo dükkâna hemen hiç uğramıyor. Yarın evde misiniz?"

"Kiliseden sonra evet. Bak ne güzel fikir. Dört gibi Mary'yi de kap gel. Hanımlar Paskalya şapkalarından falan konuşurken biz sıyrılıp..."

"Sormak istediğim yüzlerce şey var. Not etsem iyi olur herhalde."

"Tüm bildiklerimi seninle seve seve paylaşırım. Yarın görüşürüz. İyi günler Margie."

Bay Baker çıktıktan sonra Margie, "Hızlı bir başlangıç yaptın," dedi.

"Belki de daha sadece ısınıyorumdur. Baksana, ilginç bir fikrim var. Kartları gözlerin kapalı falan açsan da dünküyle ne kadar aynı çıktıklarını görsek?"

"Hayır!" dedi. "İşe yaramaz. Benimle dalga mı geçiyorsun yoksa gerçekten inanıyor musun?"

"Ben diyorum ki, inanıp inanmamak fark etmez. Altıncı hisse, yıldırıma ya da hidrojen bombasına, hatta menekşelere ya da balık sürülerine inanmıyorum ama var olduklarını biliyorum. Hayaletlere inanmıyorum ama onları gördüm."

"İşte şimdi kesin dalga geçiyorsun."

"Geçmiyorum."

"Aynı insan değil gibisin."

"Değilim. Belki kimse uzun süre aynı kalmıyordur."

"Bu değişimin sebebi ne, Eth?"

"Bilmiyorum. Belki şarküteri tezgâhtarı olmaktan bıkmışımdır."

"Vakti gelmişti."

"Mary'den gerçekten hoşlanıyor musun?"

"Elbette. Bu soru da nereden çıktı şimdi?"

"Yalnız görünüşte aynı türde... Yani, Mary'den o kadar farklısın ki."

"Ne demek istediğini anlıyorum. Ama ondan hoşlanıyorum. Onu seviyorum."

"Ben de."

"Ne büyük şans."

"Benim için öyle, evet."

"Ben onu kastetmiştim. Neyse, gidip berbat kahvemi yapayım. Şu kart açma işini düşüneceğim."

"Ne kadar erken o kadar iyi, kartlar hâlâ sıcakken." Topuklarıyla ritim tutarak gitti; düzgün poposu canlı bir lastikmişçesine sıçrıyordu. Onu daha önce hiç görmemiştim. Hayatım boyunca kaç kişiyi bakıp da görmedim acaba? Düşüncesi bile korkutucu. Yine referans noktası. İki insan tanıştığında, her biri karşısındaki aracılığıyla değişiyor, böylece iki yeni kişi oluyorlar. Belki de bu, şu demektir... Ah, çok karışık. Böyle konuları geceleri uyuyamadığımda düşünmeye karar vermiştim. Dükkânı vaktinde açmamak beni korkuttu. Cinayet mahallinde mendilinizi düşürmeye benziyor bu ya da Chicago'da şu bilmem ne denen yerlerde gözlüklerinizi unutmaya. Bu ne demek? Ne suçu? Ne cinayeti?

Öğlen dört tane sandviç hazırladım, peynir jambon, yeşillik ve mayonezle. Jambonla peynir, jambonla peynir – insan evlenince

tekneye yerleşir. Sandviçlerden ikisini ve bir şişe kolayı bankanın arka kapısına götürüp "bizim Joey"ye verdim. "Hatayı buldun mu?"

"Henüz değil. Yani, burnumun dibinde olduğu için körleşmiş haldeyim."

"Neden pazartesiye kadar ara vermiyorsun?"

"Yapamam. Bankalar acayip yerler."

"Bazen bir şey düşünmeyi bırakınca o şey gelir insanı bulur."

"Biliyorum. Sandviçler için sağol." Yeşillikle mayonez olup olmağını görmek için ekmeğin içine baktı.

Şarküteri işinde, Paskalya öncesi cumartesi gününün öğleden sonraları, yüce ve cahil oğlumun deyimiyle "çok sıkıcı"dır. Ama en azından bilinçaltımın derinliklerinde bir değişim yaşadığımı kanıtlayan iki şey oldu. Demek istediğim, dün ya da dünden önceki herhangi bir gün, bu yaptığımı yapmazdım. Duvar kâğıdı örneklerini incelemeye benziyor bu. Galiba yeni bir desen açmıştım.

İlki, Marullo'nun gelişiydi. Kireçlenme çok canını yakıyordu. Kollarını bir halterci gibi sürekli açıp kapatıyordu.

"Nasıl gidiyor?"

"Yavaş, Alfio." Ona daha önce ön adıyla hiç hitap etmemiştim.

"Kasabada kimse yok..."

"Bana 'evlat' diye hitap etmenizi daha çok seviyorum."

"Bundan hoşlanmadığını sanıyordum."

"Meğer hoşlanıyormuşum, Alfio."

"Herkes gitti." Omuzları, eklemlerine sıcak kum dökülmüş gibi yanıyor olmalıydı.

"Sicilya'dan buraya ne zaman geldiniz?"

"Kırk yedi yıl önce. Uzun zaman oldu."

"Hiç geri döndünüz mü?"

"Hayır."

"Neden ziyarete gitmiyorsunuz?"

"Ne diye gideceğim ki? Her şey değişti."

"Hiç merak etmiyor musunuz?"

"Pek sayılmaz."

"Hayatta olan akrabalarınız var mı?"

"Tabii, kardeşimle çocukları, onların da çocukları var."

"İnsan onları görmek isteyeceğinizi düşünüyor."

Bana baktı, sanırım tıpkı benim Margie'ye baktığım gibi; beni ilk defa gördü.

"Aklında ne var senin evlat?"

"Kireçlenmeden çektiğinizi görmek beni üzüyor. Sicilya'nın nasıl sıcak olduğunu düşündüm. Belki ağrılarınıza iyi gelir."

Beni şüpheyle süzdü. "Sana ne oldu?"

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Farklı görünüyorsun."

"Ah! Güzel haberler aldım."

"İşi bırakmayacaksın değil mi?"

"Hemen değil. İtalya'ya gitmek isterseniz burada kalacağıma söz verebilirim."

"Güzel haberler ne?"

"Henüz söyleyemem. Şöyle bir şey..." Avucumu öne arkaya çevirdim.

"Para mı?"

"Bir ihtimal. Bakın, sizin yeterince paranız var. Neden Sicilya'ya dönüp onlara zengin bir Amerikalının neye benzediğini göstermiyorsunuz? Güneş de iyi gelir. Dükkâna ben bakarım. Biliyorsunuz."

"İşi bırakınıyor musun?"

"Tabii ki hayır. Sizi yüzüstü bırakmayacağımı bilecek kadar tanıyorsunuz beni."

"Değişmişsin evlat. Neden?"

"Söyledim ya. Gidin de bebekleri biraz hoplatın."

"Benim yerim orası değil," dedi ama ben biliyordum. Zihnine bir kuşku tohumu düşürmüştüm, gerçek bir kuşku tohumu. Ve

o gece geç vakitte gelip defterlerin üzerinden geçeceğini biliyordum. Şüpheci bir piçtir Marullo.

Daha yeni çıkmıştı ki –yani tıpkı dün olduğu gibi– B.B.D. & D.'nin pazarlamacısı geldi.

"İş için gelmedim," dedi. "Hafta sonu Montauk'ta kalıyorum. Bir uğrayayım dedim."

"İyi yaptın. Sana şunu vermek istiyordum." Yirmi yazısı dışarıda kalan banknotu uzattım.

"Yapma ama, o bir iyi niyet göstergesiydi. Sana iş için gelmediğimi söyledim."

"Al!"

"Ne yapmaya çalışıyorsun?"

"Bu benim geldiğim yerde bir anlaşma demektir."

"Ne oldu, kızdın mı?"

"Kesinlikle hayır."

"O zaman neden?"

"Al şunu! Henüz tüm teklifler gelmedi."

"Tanrım – Waylands daha iyi bir teklif mi yaptı?"

"Hayır."

"Kim o zaman, o lanet iskontocular mı?"

Yirmi doları göğüs cebine, ucu sivri bir şekilde çıkmış mendilinin arkasına yerleştirdim. "Cüzdan bende kalsın," dedim. "Güzelmiş."

"Bak, genel müdürlükle konuşmadan teklif yapamam. Salıya kadar falan karar verme. Sana telefon açacağım. Hugh, deyince ben olduğumu anlarsın."

"Parasını ankesörlü telefona harcayacak olan sensin."

"Yalnızca teklifleri açık tut, tamam mı?"

"Açıktır," dedim. "Ava çıkıyor musun?"

"Yalnızca piliç avına. Şu fıstık Margie'yi Montauk'a götürmeye çalıştım. Bir türlü gelmedi. Neredeyse kafamı koparacaktı. Piliçleri hiç anlamıyorum."

"Acayipleştikçe acayipleşiyorlar."

"Doğru söze ne denir," dedi; bu deyimi on beş yıldır duymamıştım. Endişeli görünüyordu. "Benden haber alana kadar bir şey yapma," dedi. "Tanrım, ben de bir süt çocuğunu kandırıyorum sanıyordum."

"Efendimi öyle hemen satacak değilim."

"Deli. Az önce bahsi yükselttin."

"İlla bu konuda konuşmak istiyorsan, az önce yaptığım şey rüşveti reddetmekti."

Sanırım bu değiştiğimi kanıtlıyor. Adam bana saygıyla bakmaya başladı ve bu hoşuma gitti. Buna bayıldım. Lanet herif ona benzediğimi, yalnızca daha iyi olduğumu sanıyordu.

Tam dükkânı kapatmaya hazırlanırken Mary aradı. "Ethan," dedi. "Şimdi, sinirlenme ama..."

"Neye sinirlenmeyeyim, çiçek ayaklım?"

"Şey, öyle yalnız ki, ben de düşündüm ki... Şey, Margie'yi akşam yemeğine davet ettim."

"Neden olmasın?"

"Kızmadın mı?"

"Kızmadım be, hay lanet olsun."

"Lanet okuma. Yarın Paskalya."

"Yarın demişken, cicilerini ütüle. Dörtte Bakerlara gidiyoruz."

"Evlerine mi?"

"Evet, çaya."

"Paskalya için ayırdığım kilise kıyafetimi giymek zorundayım."

"Çok güzel, eğreltiotu yaprağım."

"Margie meselesine kızmadın mı?"

"Seni seviyorum," dedim. Seviyorum da. Gerçekten seviyorum. Ve bir insanın nasıl da feci bir insana dönüşebileceğini düşündüğümü hatırlıyorum.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Elm Sokağında ilerleyip, yere gömülü balast taşlarından yapılma giriş yoluna geldiğimde durup eski eve baktım. Farklı geliyordu bana. Benimmiş gibi geliyordu. Ne Mary'nin ne babamın ne de ihtiyar kaptanın; benim. Onu satabilir, yakabilir ya da olduğu gibi bırakabilirdim.

Arka basamaklardan henüz ikisini tırmanmıştım ki tel kapı çat diye açıldı ve Allen bağırarak dışarı fırladı: "Peeks nerede? Bana Peeks getirmedin mi?"

"Hayır," dedim. Ve hayret ki ne hayret, Allen acısını ve kaybını çığlıklarla ifade etmedi. Söz vermiş olduğumu teyit etsin diye annesine yalvarmadı.

"Ah!" dedi ve sessizce uzaklaştı.

"İyi akşamlar," dedim uzaklaşan sırtına; o da durup "İyi akşamlar," dedi, sanki yeni öğrendiği, yabancı bir kelimeymiş gibi.

Mary mutfağa geldi. "Saçını kestirmişsin," dedi. Halimdeki gariplikleri hep ateş yükselmesi ya da saç kesimi olarak tanımlar.

"Hayır, bigudi buklem benim, kestirmedim."

"Neyse, ben de evi hazırlamak için dört döndüm."

"Ne hazırlaması?"

"Dedim ya, Margie akşam yemeğine geliyor."

"Biliyorum ama bu şölen velvelesine ne gerek var?"

"Akşam yemeğinde misafir ağırlamayalı yıllar oldu."

"Doğru. Çok doğru."

"Koyu renk takımını mı giyeceksin?"

"Hayır, İhtiyar At'ı, düzgün gri takımı."

"Neden koyu renk olanı giymiyorsun?"

"Yarın kiliseye gitmeden önce ütüsünü bozmak istemiyorum."

"Yarın sabah tekrar ütülerim."

"İhtiyar At'ı, yani ülkede görüp görebileceğin en tatlı takımı giyeceğim."

"Çocuklar," diye seslendi. "Hiçbir şeye dokunmayın! Kuruyemişleri çıkardım. Koyu renk olanı giymek istemiyor musun?"

"Hayır."

"Margie takıp takıştıracaktır."

"Margie İhtiyar At'ı seviyor."

"Nereden biliyorsun?"

"Kendi söyledi."

"Hiç de bile."

"Gazeteye bu konuda mektup yazdı."

"Ciddi ol biraz. Ona iyi davranacaksın, değil mi?"

"Onunla sevişeceğim."

"Koyu renk takımı giymek istersin diye düşünmüştüm – Margie geliyor diye."

"Bana bak, çiçekçi kız, içeri girdiğimde ne giyeceğim ya da başka herhangi bir şey şu kadarcık umurumda değildi. İki kısacık dakika içinde benim İhtiyar At'tan başka bir şey giymemi imkânsızlaştırdın."

"Sırf beni sinir etmek için mi?"

"Evet."

"Ah!" dedi, Allen'la aynı ses tonuyla.

"Yemekte ne var? Etin rengiyle uyumlu bir kravat takmak istiyorum."

"Kızarmış tavuk. Kokusunu almıyor musun?"

"Galiba alabiliyorum. Mary... ben..." Ama sözlerimi tamamlamadım. Neden tamamlayacaktım ki? Ulusal bir içgüdüyü bastıra-

mazsınız. Safe Rite Market'teki Tavuk Fırsat Günü'ne gitmişti. Burası Marullo'nun yerinden daha ucuzdu. Elbette ben de ürünleri halden alıyordum ve Mary'ye zincir dükkânların müşteri çekmek için sunduğu fırsatları anlatmıştım. İndirim sizi dükkâna çekiyor, sonra da sırf elinizin altında olduğu için indirimsiz bir düzine başka ürün alıyorsunuz. Bunu herkes biliyor ve herkes yapıyor.

Mary Çokçiçek'e çektiğim nutuk daha başlamadan bitti. Yeni Ethan Allen Hawley ulusal ahmaklıklara uyuyor ve onları fırsat buldukça kendi lehine kullanıyor.

Mary, "Umarım vefasızlık ettiğimi düşünmüyorsundur," dedi.

"Tatlım, bir tavuk alışverişi ne kadar erdemli ya da günahkâr olabilir ki?"

"Fevkalade ucuzdu."

"Bence akıllıca olanı, bir eşe yakışanı yaptın."

"Dalga geçiyorsun."

Allen yatak odamda beni bekliyordu. "Tapınak Şövalyeleri kılıcına bakabilir miyim?"

"Elbette. Dolabın köşesinde."

Nerede olduğunu çok iyi biliyordu. Ben giysilerimi üstümden sıyırırken o kılıcı deri kılıfıyla kınından çıkardı ve parlak, kaplama bıçağı ışığa tutup aynadaki asil duruşuna baktı.

"Kompozisyon nasıl gidiyor?"

"Ha?"

"'Pardon efendim,' demek istedin herhalde?"

"Evet efendim."

"Kompozisyon nasıl gidiyor, dedim."

"Ah! İyi."

"Yazacak mısın?"

"Tabii."

"Tabii?"

"Tabii efendim."

"İstersen şapkaya da bakabilirsin. Raftaki şu büyük deri kutuda. Tüyü biraz sarımsı."

Aslan pençesi şeklinde ayakları olan büyük, geniş tabanlı küvete girdim. Eski günlerde küvetleri, iyice tadını çıkarabileceğiniz kadar büyük yapıyorlardı. Bir fırçayla Marullo'yu ve tüm günü tenimden sildim ve küvette tıraş oldum, aynaya bakmadan, tüyleri parmak uçlarımla hissederek. Bunun Romalılara özgü ve yozlaşmış bir hareket olduğuna herkes katılır herhalde. Saçımı tararken aynaya baktım. Yüzümü uzun bir süredir görmemiştim. Her gün tıraş olup yüzünüzü aslında gerçekten görmemek son derece mümkün, özellikle de onu pek umursamıyorsanız. Güzellik yüzeysel bir şeydir, ayrıca güzellik içten gelmelidir. Bir yere varacaksam, bu laflardan ikincisinin doğru olması gerekiyordu. Yüzüm çirkin olduğundan değil. Bana sorarsanız pek ilginç bir yüze sahip değilim, o kadar. Suratıma birkaç ifade yerleştirdim, sonra pes ettim. Soylu, tehditkâr, mağrur ya da komik değillerdi. Yalnızca aynı boktan yüz kendini şekilden şekle sokuyordu işte.

Yatak odasına döndüğümde tüylü Tapınak Şövalyeleri şapkası Allen'ın kafasındaydı; beni o kadar şapşal gösteriyorsa şapkadan vazgeçmem gerek. Deri şapka kutusu yerde açık duruyordu. Kutunun, ters dönmüş bir yulaf lapası kâsesini andıran, kadife kaplı kartondan bir desteği vardı.

"O devekuşu tüyünü beyazlatabilirler mi acaba, yoksa yenisini mi alrnam gerekecek?"

"Yenisini alırsan bu benim olabilir mi?"

"Neden olmasın. Ellen nerede? O genç, cırlak sesini duymadım."

"Amerika'yı Seviyorum kompozisyonunu yazıyor."

"Peki ya sen?"

"Düşünme aşamasındayım. Eve Peeks getirecek misin?"

"Muhtemelen unuturum. Neden bir gün dükkâna uğrayıp kendin almıyorsun?"

"Tamam. Bir şey sorabilir miyim... efendim?"

"Şeref duyarım."

"Tüm High Sokağı iki blok boyunca bizim miydi?"

"Bizimdi."

"Balina gemilerimiz de var mıydı?"

"Hı hı."

"Peki şimdi neden yok?"

"Kaybettik."

"Neden?"

"Kaybettik gitti işte."

"Şaka gibi."

"Biraz deşersen oldukça ciddi bir şaka olduğunu görürsün."

"Okulda kurbağa deşiyoruz."

"Ne mutlu size. Kurbağa için pek mutlu bir durum değil tabii. Bu güzel kravatlarından hangisini takmalıyım?"

"Mavi olanı," dedi ilgisizce. "Baksana, giyindikten sonra... Tavanarasına çıkmak için vaktin var mı?"

"Önemli bir şeyse vakit yaratırım."

"Gelecek misin?"

"Geleceğim."

"Pekâlâ. Şimdiden gidip ışığı yakacağım."

"Birkaç kravat-bağlama-dakikasından sonra yanındayım."

Halıyla kaplı olmayan tavanarası merdiveninde adımları tok sesler çıkarıyordu.

Kravat bağlarken yaptığım şeyi düşündüğümde kravat sürekli ters dönüyor ama parmaklarımı serbest bırakırsam mükemmel bir şekilde işliyorlar. Parmaklarımı göreve çağırdım ve eski Hawley konağındaki, benim evimdeki tavanarasını, benim tavan aramı düşündüm. Kırılanlar, terk edilenler için karanlık, örümcek ağlı bir hapishane değil tavanarası. Pencereleri var; pencerelerin camları öyle eski ki ışık içeri eflatun renginde vuruyor ve dışarısı dalga dalga görünüyor, dünyaya suyun içinden bakıyormuşsunuz gibi. Orada duran kitaplar atılmayı ya da Denizciler Enstitüsü'ne verilmeyi beklemiyor. Raflarına rahat rahat kurulmuş, yeniden keş-

fedilmeyi bekliyorlar. Ve sandalyeler –kiminin bir süredir modası geçmiş, kiminin minderi eskimiş– büyük ve yumuşak. Tozlu bir yer de değil tavanarası. Ev temizliği tavanarası temizliğini de içeriyor ve burası çoğunlukla kapalı kaldığından tozlanmıyor. Çocukken muhteşem kitapların arasında dört döndüğümü, yahut acılardan yılmış ya da yalnızlık gerektiren, hayaletlere özgü o arafa dünyaya gömülmüş bir halde, pencereden vuran mor-eflatun ışığın altında vücut şeklimi almış kocaman bir sandalyeye kıvrılıp uzanmak için tavanarasına çıktığımı hatırlıyorum. Orada çatıyı destekleyen, keserle kare şekline sokulmuş büyük kirişleri inceleyebiliyor, geçmelerin nasıl yapıldığını, kirişlerin, meşe takozlarla yerlerine nasıl tutturulduklarını görebiliyordum. Yağmurda –fısıltıyla düşen damlacıklardan damda gümbürdeyen sağanağa kadar– güzel, güvenli bir sığınaktır burası. Sonra bir de ışıkla hafifçe renklenen kitaplar vardı, büyümüş, evlat sahibi olmuş, gitmiş çocukların resimli kitapları; Chatterboxes ve Rollo dizisi; Tanrı'nın bin bir afeti –Yangın, Sel, Tsunami, Deprem–, hepsi de resimlendirilmiş; Gustave Doré'nin Cehennemi, Dante'nin kare çerçeveye alınmış kantoları çizimlerin arasında tuğlalar gibi duruyor; Hans Christian Andersen'in yürek parçalayıcı masalları; Grimm Kardeşler'in insanın kanını donduran şiddet ve acımasızlıkları; Majesteleri Morte d'Arthur, hastalıklı, çarpık bir yaratık olan Aubrey Beardsley'nin çizimleriyle – muhteşem, erkeksi Malory'yi resimlemek için tuhaf bir tercih.

H. C. Andersen'i bilge bir adam olarak gördüğümü hatırlıyorum. Kral sırlarını bir kuyuya anlatıyordu ve sırları sır olarak kalıyordu. Sır ya da öykü anlatan bir adam, kendisini kimin dinlediğini ya da okuduğunu hep göz önünde bulundurmalıdır çünkü bir öykü, okurlarının sayısı kadar değişkendir. Herkes öyküden istediğini ya da alabildiğini alır, böylece öyküyü kendi doğrultusunda biçimlendirir. Kimileri belli bölümleri seçip geri kalanı reddeder, kimileri öyküyü kendi önyargı ağından geçirir, kimileri öyküye

kendi zevklerinden oluşan bir perde çeker. Bir öykünün okurla en azından birkaç temas noktası bulunmalıdır ki okur onun içindeyken kendini evinde hissetsin. Okur, mucizeleri ancak o zaman kabullenebilir. Allen'a belki anlatacağım hikâyenin, Maryciğime anlattığım aynı hikâyeden daha farklı kurgulanması, anlatıma Marullo da katılacaksa da Marullo'ya uygun bir şekilde biçimlenmesi gerekir. Ama belki de en iyisi Hosay Andersen'in kuyusudur. Kuyu yalnızca alıyor; geriye verdiği ise sessiz ve çabuk dinen bir yankı.

Sanırım hepimiz ya da çoğumuz, ölçemediği ya da açıklayamadığı herhangi bir şeyin varlığını inkâr eden o 19. yüzyıl biliminin vesayetindeyiz. Açıklayamadığımız şeyler var olmayı sürdürüyorlardı ama bunlara katiyen olur vermiyorduk. Açıklayamadığımız şeyleri görmezden geliyorduk; bu sırada dünyanın büyük bir kısmı çocuklara, delilere, budalalara ve mistiklere; "ne" sorusuyla "neden"den daha çok ilgilenenlere terk edilmişti. O kadar çok eski ve hoş şey dünyanın tavanarasında saklanıyor ki; bunları etrafımızda görmek istemiyor ama atmaya da kıyamıyoruz.

Tavandaki kirişte çıplak bir ampul asılıydı. Zemin elli santim genişliğinde ve beş santim kalınlığında elle yontulmuş çam parkelerle kaplıydı; düzgünce dizilmiş sandıklarla kutular, kâğıtlara sarılmış lambalar, vazolar ve çeşit çeşit sürgün edilmiş güzellik için yeterli desteği sağlıyordu bu parkeler. Işık, nesillerden nesillere aktarılan kitapların üstünde yumuşak yumuşak parlıyordu; açık kitaplıklarda tertemiz, üstlerinde tek bir toz zerresi olmadan duran kitapların. Maryciğim katı ve taviz vermeyen bir toz avcısıdır, bir kıdemli başçavuş kadar titizdir. Kitaplar boylarına ve renklerine göre dizili.

Allen alnını kitaplığın üstüne yaslayıp kitaplara sinirli sinirli baktı. Sağ eli Tapınak Şövalyeleri kılıcının topuzundaydı, kılıcın ucu, bir bastonmuşçasına aşağı bakıyordu.

"Sembolik bir tablo gibisin, oğlum. Adını 'Gençlik, Savaş ve Eğitim' koyalım."

"Sana sormak istediğim bir şey var; burada bir şeylere bakabileceğim kitaplar olduğunu söylemiştin."

"Ne gibi şeylere?"

"Vatansever nanelere, kompozisyon için."

"Anladım. Vatansever naneler. Şu nane nasıl? 'Zincirler ve kölelik pahasına satın alınacak kadar değerli midir hayat, o kadar tatlı mıdır barış? Yüce Tanrım, sen bizi bu kaderden koru! Başkalarının izleyeceği yolu bilemem ama bana gelince, ya özgürlük ya ölüm!'"*

"Harika! Muhteşem bir şey."

"Öyle tabii. O günlerde dünyada devler yaşardı."

"Keşke ben de o zamanlarda yaşasaydım. Korsan gemileri. Off! Bam bam! Bayrağı indirin! Çanak çanak altınlar, sonra ipek elbiseler giymiş, mücevherler takmış kadınlar. Ah, keşke o zamanlarda yaşasaydım. Bizim akrabalarımızdan bazıları bunu yaptı, yapmış. Sen kendin söylemiştin."

"Yaptıkları bir tür kibar korsanlıktı; onlara izinli korsan deniliyordu. Sanırım kulağa uzaktan geldiği kadar hoş değildi. Tuzlanmış etle bisküvi. O zamanlar yeryüzünde iskorbüt de vardı."

"Ben hiç umursamazdım. Altınları alıp eve getirirdim. Herhalde insanın böyle yapmasına artık izin vermiyorlar."

"Hayır, dünya artık daha büyük ve daha düzenli. Buna da diplomasi diyorlar."

"Okulumuzdan bir çocuk iki televizyon ödülü kazandı: elli dolarla iki yüz dolar. Nasıl iş ama?"

"Akıllı biri olmalı."

"O mu? Tabii ki değil. Bir numara olduğunu söylüyor. Numarayı öğrenip sonra hileye başvuruyorsun."

"Hile mi?"

"Tabii, mesela sakatsan ya da ihtiyar annene bakmak için kurbağa yetiştiriyorsan. Bu izleyicilerin ilgisini çekiyor, böylece seni

---

* Patrick Henry'nin (1736-1799), 23 Mart 1775'te, Virginia Kongresi'nden önce yaptığı konuşma. (ç.n.)

seçiyorlar. Ülkedeki bütün yarışmaların listelendiği bir dergisi var. Ben de o dergilerden alabilir miyim baba?"

"Eh, korsanlar kalmadı ama sanırım korsanlık dürtüsü hiç dinmedi."

"Nasıl yani?"

"Vermeden almak. Çaba harcamadan zengin olmak."

"O dergiden alabilir miyim?"

"O yarışmalar rüşvet skandalından bu yana kötü bir ün saldı sanıyordum."

"Yok daha neler. Yani hayır, demek istedim efendim. Yalnızca biraz değiştirdiler. O ganimetten ben de kesinlikle pay isterim."

"Gerçekten de ganimet, değil mi?"

"Nasıl kazanırsan kazan, hepsi neticede para."

"Buna inanmıyorum. O şekilde kazanmak parayı incitmiyor ama kazananı incitiyor."

"Neden incitsin ki? Yasalara aykırı değil. Hatta bu ülkedeki en büyük insanlardan bazıları..."

"Charles,* oğlum, oğlum."

"Charles da kim?"

"Zengin olmak zorunda mısın Allen? Zengin olmaya mecbur musun?"

"Motosikletsiz yaşamaktan hoşlandığımı mı sanıyorsun? Neredeyse yirmi çocuğun motosikleti var. Ayrıca ailenin bırak televizyonu, otomobilinin bile olmamasının nasıl bir his olduğunu sanıyorsun?"

"Hayretler içindeyim."

"Neler yaşadığımı hiç bilmiyorsun baba. Bir gün sınıfta, büyük büyükbabamın balina gemisinde kaptan olduğuna dair bir konu işledim."

"Öyleydi."

---

* Charles Van Doren (1926), 1950'lerde televizyon bir yarışması skandalına karışan Amerikalı akademisyen. (ç.n.)

"Tüm sınıf kahkahalara boğuldu. Bana ne dediler biliyor musun? Balinacık. Sen olsan nasıl hissedersin?"

"Çok kötü."

"Sen bir avukat olsaydın ya da bir bankada falan çalışsaydın o kadar kötü olmazdı. Ganimetten aldığım ilk payla ne yapacağım, biliyor musun?"

"Hayır, ne yapacaksın?"

"Sana bir otomobil alacağım, böylece başka herkesin otomobili olduğunda kendini eksik hissetmezsin."

"Teşekkür ederim, Allen," dedim. Boğazım kurumuştu.

"Hiç sorun değil. Zaten ben ehliyet alamam."

"Ulusumuzun önemli konuşmalarının hepsini şu kitaplıkta bulabilirsin Allen. Umarım bir kısmını okursun."

"Okuyacağım. Okumam gerekiyor."

"Evet, kesinlikle gerekiyor. İyi avlar." Merdivenden sessizce indim ve inerken dudaklarımı ıslattım. Allen haklıydı. Kendimi berbat hissediyordum.

Okuma ışığının altındaki büyük koltuğuma oturduğumda Mary gazetemi getirdi.

"Sen rahatlığın ta kendisisin, kıvrağım."

"Bu takım çok yakışmış."

"Yenilgiyi zarafetle kabullenebilen, harika bir aşçısın."

"Kravat göz rengine uyuyor."

"Sen bir işler çeviriyorsun. Hissedebiliyorum. Bana bir sır verirsen ben de sana bir sır veririm."

"Ama bende hiç sır yok ki," dedi.

"Uydur bir tane!"

"Uyduramam. Hadi Ethan, söyle lütfen."

"Pür dikkat kesilmiş, bizi dinleyen çocuklar var mı?"

"Hayır."

"O zaman, bugün Margie Young-Hunt geldi. Kahvesi bitmiş, en azından öyle dedi. Bence bana abayı yakmış."

"Eee?"

"Eh işte, faldan bahsediyorduk, ben de kartları tekrar açıp aynı çıkıp çıkmadıklarını görmek ilginç olur, dedim."

"İnanmıyorum!"

"Gerçekten. O da ilginç olacağını söyledi."

"Ama sen böyle şeylerden hoşlanmıyorsun."

"İyi olduklarında hoşlanıyorum."

"Sence bu akşam bakar mı?"

"Benim düşüncemi sorarsan, bu akşam gelmesinin sebebi bu."

"Yo, hayır! Onu ben davet ettim."

"Onu davet etmen için seni kandırdıktan sonra."

"Ondan hoşlanmıyorsun."

"Tam aksine; ondan çok hoşlanmaya, ayrıca ona saygı duymaya başlıyorum."

"Keşke ne zaman şaka yaptığını anlayabilsem."

Sonra Ellen geldi; içeri öyle usulca girmişti ki bizi dinleyip dinlemediğini anlamak çok zordu ama ben dinlediğini düşünüyordum. Ellen kız gibi kızdı, üstelik on üç yaşındaydı; tatlı ve mahzun, neşeli ve kırılgan, icap ettiğinde hastalıklı. Hamurun tam sertleşmeye başladığı zamanki gibi bir dönemden geçiyor. Güzel olabilir de olmayabilir de. İnsanlara dokunmayı ve yaslanmayı çok seviyor, bunu bana da yapıyor, olsun zaten nefesi bir buzağınınki gibi tatlı.

Ellen koltuğumun koluna yaslandı; ince, minik omuzları benimkilere değdi. Pembe parmaklarından birini ceketimin kolundan aşağı gezdirip bileğimdeki kıllara getirdi; gıdıklandım. Kendi kolundaki sarı tüyler, ışığın altında altın tozu gibi parlıyordu. Sinsi bir kızdı bu ama sanırım tüm kız gibi kızlar öyle oluyor.

"Oje," dedim.

"Sırf pembe olursa izin veriyor annem. Senin tırnakların çok sert."

"Değil mi?"

"Ama temizler."

"Fırçaladım."

"Allen'ınki gibi kirli tırnaklardan nefret ediyorum."

"Belki de Allen'dan tepeden tırnağa, hepten nefret ediyorsundur."

"Ediyorum."

"Aferin sana. Onu neden öldürmüyorsun?"

"Çok şapşalsın." Parmaklarını kulağımın arkasında gezdirdi. Muhtemelen kimi oğlanları şimdiden heyecanlandırıyordur.

"Kompozisyonun üstüne çalıştığını duydum."

"Gıcık çocuk söylemiştir."

"Güzel mi?"

"Ah, evet! Çok güzel. Bitince okuyabilirsin."

"Şeref duyarım. Bakıyorum da yemek için şık şık giyinmişsin."

"Bu eski şey mi? Yeni elbisemi yarına saklıyorum."

"İyi fikir. Oğlanlar olacak."

"Oğlanlardan nefret ediyorum. Oğlanlardan gerçekten nefret ediyorum."

"Nefret ettiğini biliyorum. Hasımlık senin yaşam sloganın. Ben de onlara pek bayıldığımı söyleyemem. Şimdi iki dakika bana yaslanınayı bırak. Gazeteyi okumak istiyorum."

1920'lerin bir film yıldızı gibi hışımla hareket etti ve intikamını ânında aldı. "Ne zaman zengin olacaksın?"

Evet, kesin adamın birine çok kötü günler yaşatacak. İçimden ilk geçen şey onu tuttuğum gibi sopalamaktı ama istediği şeyin tam da bu olduğunu biliyordum. Gözlerine far sürmüştü, eminim. Bakışlarında, ancak bir panterin bakışlarında bulabileceğiniz kadar acıma vardı.

"Önümüzdeki cuma," dedim.

"Eh, elini biraz çabuk tutsan iyi olur. Fakir olmaktan çok sıkıldım." Hızla odadan çıktı. Kapıları da dinliyor. Onu gerçekten seviyorum ve bu çok garip bir durum çünkü başka herkeste iğrendiğim her şeyi bünyesinde barındırıyor ve ona bayılıyorum.

Bana bugün gazete yok. Daha sayfayı açmamıştım ki Margie Young-Hunt geldi. Süslenmişti, kuaföre gitmişçesine süslenmişti. Herhalde Mary nasıl yapıldığını bilir ama ben bilmiyorum.

Sabahleyin kahvesi bitmiş Margie beni yakalamak için kurulmuş bir ayı kapanı gibiydi. Aynı akşam Mary'yi nişan almıştı. Poposu hopladıysa da ben göremedim. O pırıl pırıl takımının altında bir şeyler varsa da saklanıyorlardı. Kusursuz bir konuktu –bir başka kadın için–, yardımsever, büyüleyici, iltifatları sakınmayan, düşünceli, mütevazı. Sabahtan bu yana kırk yaş yaşlanmışım gibi davranıyordu bana. Şu kadınlar ne harikulade yaratıklar. Nedenini anlamasam bile yaptıkları şeylere hayranlık duyabiliyorum.

Margie'yle Mary o hoş ayinlerini tekrarlarken ("Saçına ne yaptın?"... "Çok hoşuma gitti"... "Bu tam senin rengin. Hep bu rengi giymelisin" gibi kadınların zararsız tasvip sinyalleri) ben de duyduğum en kadınsı hikâyeyi düşündüm. İki kadın karşılaşıyor. Biri haykırıyor: "Saçına ne yaptın? Peruğa benzemiş." "Peruk zaten." "Aa, hiç anlaşılmıyor."

Belki de bunlar bizim bilmediğimiz, bilmeye de hakkımızın olmadığı kadar derin tepkilerdir.

Yemek, kızarmış tavuğun muhteşemliğine dair nidalar ve yenilebilir olduğunu inkâr eden sözlerle geçti. Ellen konuğumuzu, saç modelinden makyajına her ayrıntıyı kaydeden bakışlarla süzdü. Ve o anda, içgüdü dedikleri şeyin temelinde yatan titiz incelemeye ne kadar genç yaşta başladıklarını anladım. Ellen bakışlarını benden kaçırdı. Ölümcül bir vuruş yaptığının farkındaydı, öcümü almamı bekliyordu. Pekâlâ, yabani kızım. Öcümü aklına gelebilecek en acımasız şekilde alacağım. Olanı unutacağım.

Yemek güzeldi, sofra fazla zengindi, konuk ağırlanan yemeklerde olması gerektiği gibi çok fazla yiyecek ve genelde kullanılmayan bir yığın tabak vardı. Ardından da kahve geldi ki aslında böyle bir alışkanlığımız yoktur.

"Uykunu kaçırmıyor mu?"

"Hiçbir şey uykumu kaçırmıyor."

"Ben bile mi?"

"Ethan!"

Sonra bulaşıkların sessiz, ölümcül savaşı. "Yardım edeyim."

"Hayatta olmaz. Sen misafirsin."

"En azından mutfağa taşıyayım."

Mary bakışlarıyla çocukları aradı ve ruhu, hedefe kilitlenmiş bir süngüyle üzerlerine yürüdü. Çocuklar başlarına gelecekleri biliyorlardı ama çaresizdiler.

Mary, "Bulaşıkları hep çocuklar yıkıyor. Çok seviyorlar. Öyle de güzel yıkıyorlar ki. Onlarla gurur duyuyorum," dedi.

"Bak sen, ne hoş. Artık pek rastlanan bir şey değil bu."

"Biliyorum. Ev işlerine yardım etmek istedikleri için çok şanslıyız."

Küçük zihinlerinin delicesine bir çıkış yolu aradığını, yaygara koparmayı, hastalanmayı, güzel eski tabakları yere düşürmeyi düşündüklerini görebiliyordum. O küçük, şeytani zihinlerini Mary de okumuş olmalı. "İşin en olağanüstü yanı da hiçbir şey kırmamaları, bir bardağı ucundan çatlatmıyor bile."

"Ah, ne şanlısın!" dedi Margie. "Nasıl öğrettin?"

"Öğretmedim. Yapıları öyle. Hani bazı insanlar doğuştan sakar olur ya; işte, Allen'la Ellen da doğuştan el becerisine sahip."

Olanı kaldırabiliyorlar mı diye göz ucuyla çocuklara baktım. Köşeye sıkıştırıldıklarının farkındaydılar. Bence Margie Young-Hunt da farkında mı, diye merak ediyorlardı. Hâlâ bir kaçış yolu arıyorlardı. Işığı doğrudan üstlerine tuttum.

"Elbette kendilerine iltifat edilmesinden çok hoşlanıyorlar," dedim. "Ama onları alıkoyuyoruz. İşe koyulmalarına izin vermezsek filmi kaçıracaklar."

Margie gülmeme inceliğini gösterdi, Mary de hemen şaşkın bir hayranlık ifadesiyle bana baktı. Sinemaya gitmek istememişlerdi bile.

Genç çocuklar çıt çıkarmasalar bile onlar gittikten sonra ev sessizleşiyor. Bulundukları ortamın havasını alttan alta kaynatı-

yorlar. Onlar çıkarken tüm ev iç çekip yerine kuruldu sanki. Gulyabanilerin yalnızca yeniyetme çocukların olduğu evlere dadanmasına şaşmamalı.

Yaklaşmakta olduğunu üçümüzün de bildiği konunun etrafında temkinli temkinli dolaştık. Ben camlı dolaba gidip üç tane uzun, sapı kıvrımlı, zambak şeklinde kadeh çıkardım, buraya

İngiltere'den, kim bilir ta ne zaman getirilmiş kadehler. Ve etrafına sepet örülü, zamanla kararıp rengi solmuş bir galonluk sürahiden içki doldurdum.

"Jamaika romu," dedim. "Hawleyler denizciydi."

"Çok eski olmalı," dedi MargieYoung-Hunt.

"Senden de benden de babamdan da yaşlı."

"Anında başını döndürür," dedi Mary. "Demek bu bir parti. Ethan o romu yalnızca düğünler ve cenazelerde çıkarır. Sence yanlış mı olur hayatım? Paskalya'dan hemen önce yani?"

"Ayine Coca-Cola sponsorluk etmiyor ya, bir tanem."

"Mary, kocanı hiç bu kadar neşeli görmemiştim."

"Senin baktığın fal sayesinde," dedi Mary. "Onu bir gecede değiştirdi."

İnsan denen şey, sayaçlardan, kadranlardan ve kayıt makinelerinden oluşan bu kütle ne kadar ürkütücü bir mahluk; bunların yalnızca birkaçını okuyabiliyoruz ve onları da belki yanlış okuyoruzdur. Bağırsaklarımda yakıcı, kırmızı bir acı kıvılcımı çaktı ve yukarı ilerleyerek kaburgalarımın tam altına mızrak gibi saplanıp içimi parçaladı. Sert bir rüzgâr kulaklarımda uğuldadı ve beni, yelkenlerini indiremeden direği kırılan aciz bir gemi misali sürükledi. Ağzımda buruk bir tuz tadı vardı, gözlerimin önündeyse nabız gibi atan, yükselip alçalan bir oda. Tüm uyarı işaretleri tehlike diye haykırıyordu, facia diye haykırıyordu, şok diye haykırıyordu. Hanımefendilerimin sandalyelerinin arkasından geçerken çarptı acı bana, sarsıntılı bir ıstırapla iki büklüm oldum; sonra geldiği gibi aniden yok oldu. Dikleştim, yürümeye devam ettim;

bir şey olduğunu anlamamışlardı bile. İnsanların, bir zamanlar içlerine şeytan girebileceğine nasıl inandıklarını anlıyorum. Ben bile inanmadığımdan emin değilim. İnsanın içine giren şeytan! Yabancı bir şeyin çalkantılı doğumu; her bir sinirin direnmesi, kavgayı kaybetmesi ve yenik bir şekilde, istilacıyla barışmak için durulması. İhlal – doğru kelime bu, etrafı bir pürmüzünki gibi mavi alevlerle sarılı bir tınıya sahip bir kelime düşünebiliyorsanız, işte bu o kelime.

Canım karımın sesi duyuldu. "Güzel şeyler duymanın zararı yok," dedi.

Sesimi denedim; dolgun ve güçlüydü. "Birazcık umut, hatta ümitsizce umut kimseye zarar vermemiştir," diyerek sürahiyi dolaba kaldırdım, koltuğuma dönüp antik, aromalı romdan yarım bardak içtim, oturdum ve bacak bacak üstüne atıp parmaklarımı kucağımda kavuşturdum.

"Onu anlamıyorum," dedi Mary. "Faldan hep nefret ederdi, falla dalga geçerdi. Hiç anlamıyorum."

Sinir uçlarım, kışın rüzgârda savrulan kuru çimler gibi hışırdıyordu; birbirine geçirdiğim parmaklarım basınçtan bembeyaz kesilmişti.

"Bayan Young'a, Margie'ye açıklamaya çalışacağım," dedim. "Mary soylu ama fakir bir İrlandalı aileden geliyor."

"O kadar da fakir değildik."

"Konuşmasından anlayabiliyor musun?"

"Şimdi sen söyleyince..."

"İşte, Mary bir azize ya da öyle bir şey olmalı, büyükannesi iyi bir Hıristiyan'dı, öyle değil mi Mary?"

Bir tanem bana karşı kin beslemeye başlamış gibi geldi bana. Devam ettim. "Ama; katı, sarsılmaz Hıristiyan teolojisinde bu ikisi birbirine asla karışmamasına rağmen perilere inanmakta hiç sorun yaşamamıştı."

"Ama bu farklı bir şey."

"Elbette öyle hayatım. Neredeyse her şey birbirinden farklı. Bilgi sahibi olmadığın bir şeye inanmayı bırakabilir misin?"

"Kendini kolla," dedi Mary. "Seni her an bir kelime kapanına kıstırabilir."

"Kıstırmam. Ben kısmetten ya da faldan anlamıyorum. O zaman fala nasıl inanmayabilirim? Var olduğuna inanıyorum çünkü yaşanıyor."

"Ama gerçek olduğuna inanmıyorsun."

"Gerçek şu ki insanlar, milyonlarca insan fal baktırıyor, fal baktırmak için para veriyor. Fala ilgi duymam için yeterli değil mi bu?"

"Ama sen..."

"Dur bir dakika! Mesele inanmamam değil, bilmemem. İkisi farklı şeyler. Hangisi önce geliyor bilmiyorum – kısmet mi yoksa fal mı?"

"Sanırım ne demek istediğini anladım."

"Öyle mi?" Mary hoşnut kalmamıştı.

"Diyelim ki falcı halihazırda olacak şeylere karşı bir hassasiyete sahip. Bunu mu kastediyorsun?"

"O farklı bir durum. Ama kartlar nasıl bilebilir?"

"Kartlar, başkaları çevirmedikçe hareket bile edemezler," dedim.

Margie bana bakmadı ama Mary'nin gittikçe huzursuzlandığını hissetti; talimat bekliyordu.

"Bir deneme ayarlayamaz mıyız?" diye sordum.

"İşin garip tarafı da o. Bu şeyler deneme yapılmasına güceniyor ve uzaklaşıyorlar ama denemekten zarar gelmez. Bir deneme yöntemi geliyor mu aklına?"

"Romunuza dokunmamışsınız bile." Bardaklarını birlikte kaldırıp romdan birer yudum aldılar ve indirdiler. Ben kendi içkimi bitirip şişeyi çıkardım.

"Ethan, içmeli misin sence?"

"Evet, hayatım." Bardağımı doldurdum. "Kartları neden gözün bağlıyken açamıyorsun?"

"Okunmaları gerekiyor."

"Peki onları Mary ya da ben çevirsem de sen okusan nasıl olur?"

"Okuyucuyla kartlar arasında bir yakınlık olduğu söyleniyor ama bilmiyorum – deneyebiliriz."

Mary, "Bence bu işi yapacaksak doğru şekilde yapmalıyız," dedi. O hep böyledir. Değişiklikten hoşlanmaz – ufak değişikliklerden yani. Büyük değişiklikleri herkesten daha iyi kaldırır; birinin parmağı kesildiğinde öfkeden kudurur ama boğazı kesilse sakin ve etkin davranır. Kendimi bir nebze tedirgin hissettim çünkü Mary'ye bu konuyu tartıştığımızı söylemiştim, oysa şimdi ilk defa aklımıza gelmiş gibi davranıyorduk.

"Bu sabah konuşmuştuk."

"Evet, kahve almaya geldiğimde. Bütün gün düşündüm. Kartları getirdim."

Mary'de gayreti öfkeyle, öfkeyi de şiddetle karıştırma eğilimi vardır ve şiddetten ölesiye korkar. Bu korkuyu ona birkaç ayyaş amcası aşılamış; çok yazık. Korkmaya başladığını hissedebiliyordum.

"İşleri karıştırmayalım," dedim. "Onun yerine casino* oynayalım."

Margie taktiğimi gördü, anladı; muhtemelen bu taktiği daha önce kendisi de kullanmıştı. "Bana uyar."

"Yazgım belli. Zengin olacağım. O kadarda kalsın."

"Bak işte, sana inanmadığını söylemiştim. İnsana bin dereden su getirtiyor, sonra da oynamıyor. Beni bazen öyle kızdırıyor ki."

"Öyle mi yapıyorum? Hiç belli etmiyorsun. Hep benim sevgili karımsın."

---

* İtalyan göçmenler tarafından Amerika'da yaygınlaştırılan bir kâğıt oyunu. (ç.n.)

İnsanın bazen akıntıları ve ters akıntıları hissedebilmesi çok ilginç değil mi – her zaman değil, bazen. Mary zihninde düzenli düşüncelere yer ayırmıyor; bu da belki onun izlenimleri daha iyi algılamasını sağlıyor. Odada gerilim artıyordu. Bundan sonra Margie'yle en yakın arkadaş olmayabileceğini, Margie'nin yanında kendini hiç rahat hissetmeyebileceğini düşündüm bir an.

"Kartları gerçekten öğrenmek isterim," dedim. "Bu konuda cahilim. Hep Çingenelerin kart açtığını duymuştum. Sen Çingene misin? Galiba bugüne dek hiç Çingene tanımadım."

Mary, "Kızlık soyadı Rusçaydı ama kendisi Alaskalı," dedi.

Geniş elmacıkkemiklerinin sebebi buymuş demek ki.

Margie, "Sana hiç söylemediğim kötü bir sırrım var, Mary, Alaska'ya nasıl gittiğimize dair."

"Alaska Ruslarındı," dedim. "Onlardan satın aldık."

"Evet ama Alaska'nın bir hapishane, Sibirya gibi, yalnızca en kötü suçlara ayrılmış bir hapishane olduğunu biliyor muydunuz?"

"Ne gibi suçlara?"

"En korkunçları. Büyük büyükannem, büyücülükten Alaska'ya yollanmıştı."

"Ne yapmıştı?"

"Fırtınalar çıkarmıştı."

Güldüm. "Anlıyorum ki bu yetenek sende doğuştan varmış."

"Fırtına çıkarma yeteneği mi?"

"Kart okuma yeteneği – belki ikisi de aynı şeydir."

Mary, "Dalga geçiyorsun. Bu doğru değil," dedi.

"Dalga geçiyor olabilir ama söylediği doğru, Mary. Bu en korkunç suçtu, adam öldürmeden daha kötüydü. Belgeleri bende hâlâ duruyor; elbette Rusça."

"Rusça konuşabiliyor musun?"

"Artık yalnızca biraz."

"Belki büyücülük hâlâ en kötü suçtur."

"Görüyor musun işte?" dedi Mary. "Bir o tarafı suçluyor bir bu tarafı. Ne düşündüğünü hiç bilemiyor insan. Dün gece... Bu sabah gün ağarmadan kalktı. Yürüyüşe çıktı."

"Alçağın tekiyim," dedim. "İflah olmaz bir serseriyim."

"Neyse, ben Margie'nin kartları açtığını görmek isterim ama kendi bildiği şekilde, sen karışmadan. Laklaka devam edersek çocuklar eve dönecek, sonra da hiç yapamayacağız."

"Bana bir saniye müsaade edin," dedim. Merdivenden yatak odamıza çıktım. Kılıç yatağın üstündeydi, şapkanın kutusu da yerde açık duruyordu. Banyoya girip sifonu çektim. Suyun akışı evin her yerinden duyuluyor. Küçük bir el havlusunu soğuk suyla ıslatıp alnıma, özellikle de gözlerime bastırdım. Gözlerim içten gelen bir basınçla yuvalarından çıkacak gibiydiler. Soğuk su iyi geldi. Klozetin üstüne oturup yüzümü nemli el havlusuna bastırdım; ısınınca havluyu tekrar ıslattım. Yatak odasına geçince tüylü Tapınak Şövalyeleri şapkasını kutusundan alarak başıma geçirip merdivenden indim.

"Off çok şapşalsın," dedi Mary. Memnun, rahatlamış görünüyordu. Sızı havadan çıkıp gitti.

"Devekuşu tüylerini beyazlatabilirler mi?" diye sordum. "Sararmış da."

"Galiba. Bay Schultz'a sor."

"Pazartesi götürürüm."

"Keşke Margie kartları açsa," dedi Mary. "Bu o kadar hoşuma gider ki."

Şapkayı tırabzan babasına koydum; sarhoş bir amirale benziyordu, sarhoş amiral diye bir şey varsa tabii.

"İskambil masasını çıkarsana Eth. Geniş bir alan gerekiyor."

Masayı koridordaki dolaptan çıkarıp bacaklarını açtım.

"Margie sırtı dik sandalyeleri seviyor."

Yemek masasının sandalyesini getirdim.

"Bizim bir şey yapmamız gerekiyor mu?"

"Odaklanın," dedi Margie.

"Neye?"

"Mümkün mertebe hiçliğe. Kartlar çantamda, koltuğun üstünde."

Fal kartlarını hep yağlı, kalın ve eğik bükük hayal ederdim ama bunlar temiz ve parlaktı, sanki plastikle kaplanmışlar gibi. İskambil kâğıtlarından daha ince, uzun ve elli iki taneden çok daha fazlalardı. Margie masanın başına geçip dik oturdu ve kartları yelpaze şeklinde açtı – açık renklerde resimlerle çetrefilli diziler. Adları Fransızcaydı: *l'empereur, l'ermite, le chariot, la justice, le mat, le diable;** dünya, güneş, ay ve yıldızlar; kılıçlardan, kupalardan, batonlardan oluşan diziler, bir de galiba paradan – eğer *deniero* para demekse çünkü aslında sembolü hanedan armalarındaki gibi bir gül şeklindeydi– ve her dizinin kendi roi'si, reine'i ve *chevalier*'i.** Sonra garip kartlar –rahatsız edici kartlar– gördüm, yıldırımla ikiye yarılmış bir kule, bir çarkıfelek, darağacında ayaklarından asılmış bir adam, adı *le pendu,**** ayrıca ölüm, *la mort*, elinde tırpan olan bir iskelet.

"Çok kasvetli," dedim. "Kartlar, resimler neyi gösteriyorsa o anlama mı geliyor?"

"Yerlerinin birbiriyle alakasına bağlı. Tepetaklak açılırlarsa ters anlama geliyorlar."

"Anlamları her seferinde değişiklik gösterebiliyor mu?"

"Evet. Bu yorumlama oluyor işte."

Margie, kartları eline alır almaz resmileşti. Işıkların altında elleri daha önce gözüme çarpan şeyi, gösterdiğinden daha yaşlı olduğunu belli ediyordu.

"Fal bakmayı nereden öğrendin?" diye sordum.

"Büyükannemi izlerdim, sonraları partilerde eğlence olsun diye öğrenmeye başladım – sanırım bir dikkat çekme yöntemiydi bu."

---

* Sırasıyla; imparator, keşiş, at arabası, adalet, donuk, şeytan. (ç.n.)

** Sırasıyla; papaz, dam, vezir. (ç.n.)

*** Cellat. (ç.n.)

"Fala inanıyor musun?"

"Bilmiyorum. Bazen olağanüstü şeyler oluyor. Bilmiyorum."

"Kartlar bir odaklanma ayini olabilir mi, bir tür psişik egzersiz?"

"Bazen öyle olduğunu düşünüyorum. Bir karta daha önce sahip olmadığı bir değer verdiğimde, işte o zaman genelde doğru çıkıyor." Kartları karıp kesen, karıp kesen ve bana kesmem için uzatan elleri sanki ayrı bir organizma gibiydi.

"Kimin için bakıyorum?"

"Ethan için bak," diye haykırdı Mary. "Bakalım dünkünü tutacak mı..."

Margie bana baktı. "Açık renk saçlar," dedi. "Mavi gözler. Kırkına vardın mı?"

"Az kaldı."

"Değnek kralı." Destede değnek kralını buldu. "Bu sensin." Elinde kocaman, kırmızı-mavi bir değnek tutan, kafasında tacı, sırtında cüppesi olan bir kral; altında *Roi de Bâton* yazıyor. Sonra kartları hızla çevirdi, bir yandan da tekdüze bir sesle konuşuyordu. Benim kartımın üstüne gelen bir kart: "Bu seni örtüyor." Yukarıya yatay: "Bu seni geçiyor." Üstüne bir tane: "Bu seni taçlandırıyor." Altına bir tane: "Bu senin temelin. Bu senden önce, senin arkanda." Masada kartlardan bir haç oluşturmuştu. Sonra haçın sol tarafına, bir sıra halinde dört tane kartı hızla açtı ve

"Sen, evin, ümitlerin, geleceğin," dedi. Son kart, baş aşağı asılı adamdı, *le pendu;* ama benim oturduğum yerden, masanın karşısından düz görünüyordu.

"Geleceğim bu kadarmış demek ki."

"Kurtuluş anlamına da gelebilir," dedi. İşaretparmağını altdudağının çizgisinde gezdirdi.

Mary sordu: "Para var mı?"

"Evet, var," dedi Margie dalgın dalgın. Sonra aniden kartları topladı, tekrar tekrar kardı ve bir kez daha dizdi; ayinini kendi

kendine mırıldanarak. Teker teker kartları değil, tüm grubu aynı anda inceliyor gibiydi; gözleri buğulu, bakışları mesafeliydi.

Güzel numara, diye düşündüm, kadınlar kulüplerinde, hatta her yerde çok sükse yapıyordu. Pythoness de böyle görünmüş olmalıydı, serinkanlı, kendine hâkim ve kafa karıştırıcı. İnsanları uzun süre gergin, nefesi kesilmiş bir halde ve beklenti dolu tutabilirseniz her şeye inanırlar; bu tam olarak rol yapma değil, daha ziyade bir teknik, zamanlama meselesi. Bu kadın yeteneğini pazarlamacılarla ziyan ediyordu. Ama bizden ya da benden ne istiyordu? Birden kartları tuttu, masaya vurarak toparladı, sonra üstünde *I. Muller&Cie, Fabrique de Cartes* yazan kırmızı kutuya koydu.

"Bakamıyorum," dedi. "Bazen böyle oluyor."

Mary nefesi kesilmiş bir halde, "Anlatmak istemediğin bir şey mi gördün?" diye sordu.

"Yo, hiç çekinmeden anlatabilirim! Küçük bir kızken bir keresinde bir yılanın deri değiştirdiğini görmüştüm, Rocky Dağı'nda görülen bir çıngıraklıyılan. Tüm süreci baştan sona izlemiştim.

İşte, şimdi kartlara bakarken kartlar yok oldular ve o yılanın deri değiştirmesini izledim, bir kısmı tozlu ve yırtık, diğer kısmı pak ve yeni. Anlam vermeyi size bırakıyorum."

"Transa geçmişsin gibi geliyor kulağa. Daha önce hiç böyle bir şey yaşamış mıydın?"

"Üç kere."

"O üç seferde bir anlamı var mıydı?"

"Bildiğim kadarıyla hayır."

"Hep yılanı mı görmüştün?"

"Yo, hayır! Başka ama aynı derecede çılgınca şeyler."

Mary hevesle, "Belki Ethan'ın, kısmeti açılınca yaşayacağı değişikliği temsil ediyordur," dedi. "Ethan bir çıngıraklıyılan mı?"

"Haa! Ne demek istediğini şimdi anladım."

"İçimi ürpertiyor," dedi Margie. "Eskiden yılanları sever gibiydim ama sonra, büyüyünce onlardan nefret etmeye başladım. Tüylerimi diken diken ediyorlar. Gitsem iyi olacak."

"Ethan seni evine bıraksın."

"Hiç gerek yok."

"Çok memnun olurum."

Margie Mary'ye gülümsedi. "Onu dizinin dibinden ayırma," dedi. "Erkeksiz olmak nasıl bir şey bilmiyorsun."

"Saçmalama," dedi Mary. "Parmağını şaklattığın anda bir koca bulabilirsin."

"Daha önce öyle yapmıştım. İşe yaramıyor. O kadar kolay gelenler elde tutmaya değmiyor. Ethan'ı evden ayırma. Kurtlar kapabilir." Konuşurken paltosunu giydi, çabuk sıvışanlardandı. "Çok güzel bir yemekti. Umarım beni yine davet edersiniz. Fal için kusura bakma, Ethan."

"Yarın kilisede görüşecek miyiz?"

"Hayır. Bu akşam Montauk'a gidiyorum."

"Ama hava fazla soğuk ve yağışlı."

"Oranın denize karşı sabahlarına bayılıyorum. İyi geceler." Kapıyı onun için tutma fırsatım bile olmadan çıktı; sanki peşinden kovalayan varmış gibi.

Mary, "Bu akşam Montauk'a gideceğini bilmiyordum," dedi.

Ona söyleyemedim: Margie de bilmiyordu.

"Ethan, bu akşamki falın hakkında ne düşünüyorsun?"

"Fal bakmadı ki."

"Unutuyorsun, para olacağını söyledi. Ama ne diyorsun? Bence bize söylemek istemediği bir şeyler gördü. Onu korkutan bir şeyler."

"Belki de yılanı bir kere gördü, sonra aklından çıkaramadı."

"Sence bir... anlamı yoktur, değil mi?"

"Ballı böreğim, fal uzmanı sensin. Ben nereden bileyim?"

"Neyse, boşver. Ondan nefret etmemene sevindim. Nefret ediyorsun sanıyordum."

"Anlaşılması zor bir insanımdır," dedim. "Düşüncelerimi gizlerim."

"Benden hiç gizlemiyorsun. İkinci gösterime kalacaklar."

"Pardon?"

"Çocuklar. Hep ikinci gösterime kalıyor. Bulaşık meselesinde harikaydın."

"Ben sinsi bir adamım," dedim. "Vakti gelince senin haysiyetinle ilgili planlarım da var."

ALTINCI BÖLÜM

Bir meseleyle ilgili alacağım kararı, üzerine enikonu düşünebilmek için genelde bir süre ertelerim. Sonra bir gün, sorunla yüzleşmek için biraz vakit ayırdığımda, sorunun çoktan bitmiş, çözülmüş olduğunu, hükme çoktan varıldığını görürüm. Bence bu herkesin başına geliyordur ama tabii bundan asla emin olamam. Sanki zihnin karanlık ve tenha mağaralarında, yüzleri olmayan bir jüri toplanmış da karara varmışlar. İçimdeki bu gizli, uykusuz bölgeyi hep siyah, derin, dalgasız bir su kütlesi olarak tasavvur ettim, yüzeye ancak tek tük oluşumların çıktığı bir yumurtlama bölgesi. Ya da belki büyük bir kütüphanedir burası; canlı maddenin, hayat bulduğu ilk andan itibaren başına gelen her şeyin kayıt altına alındığı bir kütüphane.

Bence bazıları buraya başkalarından daha kolay erişebiliyor; örneğin şairler. Bir keresinde, gazete dağıtıcılığı yaparken, çalar saatim olmadığından bir sinyal gönderip geri yanıt alma yolu bulmuştum. Geceleyin yatakta uzanırken, kendimi karanlık bir suyun kenarında dururken canlandırıyordum zihnimde. Elimde beyaz bir taş tuttuğumu hayal ediyordum, yuvarlak bir taş. Üstüne simsiyah harflerle "saat 4" yazıyor, sonra taşı suya atıp batmasını izliyordum, döne döne, gözden kaybolana dek. Benim için işe yarıyordu. Saniyesi saniyesine saat dörtte uyanıyordum. Daha sonra beni dörde on kala ya da çeyrek geçe dürtecek şekilde kullanabiliyordum bu hayali. Beni hiç yüzüstü bırakmadı.

Sonra bazen garip, bazen gudubet bir şey hızla yükselirdi yüzeye, suyun derinliklerinden çıkan bir denizyılanı ya da kraken* gibi.

Daha geçen yıl Mary'nin ağabeyi Dennis evimizde öldü, felaket bir şekilde öldü; tiroitleri enfeksiyon kapmıştı ve bu, vücuduna korku sıvıları salgılıyor, hiddetlenmesine, dehşete kapılmasına, vahşileşmesine neden oluyordu. Bir atı andıran o şefkat dolu İrlandalı suratı yabanileşmişti. Ölüm hayallerine daldığında onu tutmak, etkisizleştirmek ve teskin etmek bana düşüyordu; akciğerleri dolmaya başlamadan önce bu hal bir hafta sürdü. Mary'nin onun öldüğünü görmesini istemiyordum. Daha önce hiç ölüm görmemişti ve bu ölüm, kardeşi olan o kibar adamdan kalan tatlı anıları tamamen silebilirdi. Sonra, yatağının yanında oturup beklerken karanlık sularımın içinden bir canavar çıktı. Ondan nefret ettim. Onu öldürmek, boğazını ısırarak koparmak istedim. Çene kaslarım kilitlendi, sanırım dudaklarım ava atılmak üzere olan bir kurdunkiler gibi gerildi.

Her şey bittikten sonra hislerimi, ölüm belgesini imzalayan ihtiyar Doc Peele'e panik ve suçluluk duygusu içinde itiraf ettim.

"Çok sıradışı bir şey olduğunu sanmıyorum," dedi. "Böyle hislerin insanların suratına yansıdığını çok gördüm ama varlıklarını pek azı kabul ediyor."

"Ama sebebi ne? Aslında onu seviyordum."

"Belki eski bir hatıra," dedi. "Belki, hasta ya da yaralı bir üyenin sürüyü tehlikeye attığı bir zamana dönüş. Bazı hayvanlar ve birçok balık, zayıf düşmüş kardeşlerini parçalıyor, yiyorlar."

"Ama hayvan da değilim balık da."

"Doğru, değilsin. Belki o yüzden bu duyguları yadırgıyorsun. Ama bunlar içimizde, hepsi içimizde."

İyi bir ihtiyardır Doc Peele, yorgun bir ihtiyar. Elli yıldır bizi doğuruyor ve gömüyor.

---

* İskandinav folklorunda deniz canavarı. (ç.n.)

Şu Karanlıktaki Kongre'ye dönmek gerekirse: Jüri fazla mesai yapıyor olmalıydı. Bazen birisi kendine ters düşen şeyler yapıyor gibi görünür, bu yüzden insan, "Öyle yapamaz ki. Mizacına uymuyor," der. Belki de uyuyordur. Belki kişiliğinin yalnızca farklı bir açısıdır; belki de yukarıdan ya da aşağıdan gelen baskı bu kişinin şeklini değiştirmiştir. İnsan savaşta sık karşılaşır bununla; ödleğin kahramana dönüşmesiyle ve yiğidin yere serilmesiyle. Ya da sabah gazetesinde iyi, kibar bir aile babasının karısıyla çocuklarını baltayla doğradığını okuyor insan. Sanırım ben insanın sürekli değiştiğine inanıyorum. Ama değişimin dikkat çekmeye başladığı anlar var. Yeterince derine inersem, kendi değişim tohumlarının izini doğumuma ya da öncesine kadar sürebilirim. Yakın zamanda bir sürü küçük şey, daha büyük şeyleri içeren bir desen oluşturmaya başladı. Sanki olaylar ve tecrübeler beni ite kaka normal olan ya da benim gittikçe normal bulduğum istikametten farklı bir istikamete sürüklüyordu; şarküteri tezgâhtarının, başarısızlığa uğramış, doğru dürüst bir ümide ya da güdüye sahip olmayan, ailesinin karnını tok sırtını pek tutma sorumluluğuyla yolu kesilmiş, edepli ve hatta erdemli sandığı alışkanlıklar ile tutumlar tarafından hapsedilmiş bir adamın istikametinden farklı bir yere. "İyi Adam" olarak adlandırdığım niteliği bünyemde barındırdığım için kendini beğenmişlik yapıyordum belki de.

Kuşkusuz etrafımda olan bitenden haberdardım. Marullo'nun bana anlatmasına gerek yoktu. New Baytown büyüklüğünde bir kasabada yaşayıp olanlardan haberdar olmamak imkânsız. Bu konuya fazla kafa yormuyordum. Yargıç Dorcas iyilikler karşılığında trafik cezalarını siliyordu. Sır bile değildi bu. İyilikler de iyilikleri doğurur. Belediye meclis başkanı aynı zamanda Budd

İnşaat Malzemeleri'nin sahibiydi ve kasabaya yüksek fiyatlardan, üstelik bazen ihtiyaç dışı alet edevat satıyordu. Yeni bir yol yapılacaksa Bay Baker'la Marullo'nun ve başka yarım düzine önemli işadamının, henüz proje açıklanmadan sokaktaki arsaları

aldıkları ortaya çıkıyordu genelde. Bunlar işin doğasıydı ama benim işlerimin doğası olmadıklarına inanmıştım hep. Marullo'yla Bay Baker, pazarlamacıyla Margie Young-Hunt ve Joey Morphy, beni bir süredir toplu halde dürtüyordu ve dürtüklemeler toplu-ca bir itelemeye dönüşmüştü, öyle ki "bunun üstüne düşünmek için biraz vakit ayırmam" gerekiyordu.

Sevgilim, dudaklarında o kadim tebessümle uykusunda mırıldanıyordu; her sevişmeden sonra olduğu gibi, rahatlık ve avuntunun fazladan ışıltısı çökmüştü üstüne, durgun bir tatmin olmuşluk hali.

Bir önceki gece ortalıkta dolandığım için bu akşam uykulu olmalıydım ama değildim. Sabah uzun uzun uyuyabileceğimi bildiğim günler hemen hiç uykumun gelmediğini fark ettim. Gözlerimin önünde kırmızı noktacıklar yüzüyordu, sokak lambası tavana çıplak karaağaç dallarının gölgelerini düşürüyordu; bahar rüzgârları estiğinden tavanda yavaş yavaş, görkemli bir biçimde ip oyununa has şekiller oluşturuyordu gölgeler. Pencere yarıya kadar açıktı, beyaz perdeler demir atmış bir teknenin yelkenleri misali şişip kabarıyordu. Mary'nin perdeleri muhakkak beyaz olmalı ve sık yıkanmalı. Beyaz perdeler ona edepli geliyor ve kendini güvende hissettiriyor. Bunun dantel perdeli İrlandalı ruhundan kaynaklandığını söylediğimde bana biraz kızmış gibi davranıyor.

Ben de kendimi iyi ve keyifli hissediyordum ama Mary kendini uykuya bırakırken ben uyumak istemiyordum. Bu harika hissi sonuna kadar tatmak istiyordum. Zürriyetimin katılacağı Amerika'yı Seviyorum yarışmasını düşünmek istiyordum. Ama bu ve diğer konuların ötesinde, bana olanları, bana olanlar konusunda ne yapacağımı değerlendirmek istiyordum; haliyle sonuncuyu başa aldım ve karanlık jürinin çoktan benim adıma bir karar vermiş olduğunu keşfettim. İşte oradaydı, kesin bir şekilde önüme serilmişti. Bir yarış için idman yapıp, hazırlanıp nihayet krampon-

larınız deliklerine oturmuş bir şekilde başlangıç çizgisinde beklemeye benziyordu bu. Şansınız yok. Tabanca sesi duyulduğunda fırlayacaksınız. Ben de kendimi kramponlarım hazır, yalnızca tabanca sesini beklerken buldum. Ve anlaşılan bundan en son haberdar olan gerçekten de bendim. İnsanlar bütün gün ne kadar iyi göründüğümü söylemişlerdi. Kastettikleri şey şuydu; farklı, kendimden daha emin ve değişmiş gibi duruyordum. O pazarlamacı öğleden sonra şaşkın şaşkın bakmıştı bana. Marullo beni tedirgin tedirgin süzmüştü. "Bizim Joey" de benim yanlışım için özür dilemek zorunda hissetmişti kendini. Sonra Margie Young-Hunt – belki de o çıngıraklıyılan rüyası yüzünden aralarında en saldırgan oydu. Bir şekilde ruhuma nüfuz etmiş ve kendimden emin olduğumu benden önce keşfetmişti. Simge de bir çıngıraklıyılandı. Karanlıkta sırıttığımı fark ettim. Ardından, kafası karıştığından en eski numaraya, ihanet tehdidine başvurmuştu:, suda hangi balıkların yüzdüğünü anlamak için akıntıya atılan bir yem. Sakladığı vücudunun gizli fısıltısını hatırlamadım; hayır, zihnimdeki resim, yaşını, gerginliğini ve vaziyetin kontrolünü yitirenlerde ortaya çıkan o acımasızlığı gösteren pençe misali elleriydi.

Keşke gece düşüncelerinin tabiatını anlayabilsem, diye düşünürüm bazen. Rüyalarla yakın bir akrabalıkları var. Kimi zaman onları yönlendirebiliyorum; başka zamanlardaysa önlerini alamıyorum ve güçlü, zapt edilemez atlar gibi üstüme geliyorlar.

Danny Taylor girdi içeri. Onu düşünüp üzülmek istemiyordum ama yine de geldi. Güçlü, ihtiyar bir çavuşun öğrettiği bir numarayı kullanınam gerekti; gerçekten de işe yarayan bir numara. Savaşta, bir bütüne dönüşen bir gün, bir gece ve bir gün vardı; parçaları, yalnızca o iğrenç işte karşılaşılan tüm pis dehşetlerle dolu tek bir birim. Olaylar süregiderken acısını hissetmiyordum galiba çünkü meşguldüm ve anlatılamayacak kadar bitkindim ama sonra o bir gün, bir gece ve bir günden oluşan birim gece düşüncelerimde tekrar tekrar üzerime geldi; ta ki savaş yorgunluğu

denilen, eskiden savaş bunalımı diye anılan o cinnet haline dönüşene kadar. Düşünmemek için aklıma gelen her yöntemi denedim ama bütün çabalarıma rağmen sokuldu zihnime. Gündüzleri bekliyor, karanlıkta saldırıyordu. Bir keresinde, viskiden duygusallaştığım bir anda durumu kıdemli başçavuşuma anlatmıştım; yaşandıklarını bile unuttuğumuz savaşlarda çatışmış yaşlı bir ustaydı başçavuş. Şerit rozetlerini taksaydı düğmelere yer kalmazdı – Mike Pulaski, Chicagolu bir Leh, ünlü kahramanla akrabalığı yok. Şansıma yeterince sarhoştu; yoksa bir subayla dostluk kurmamaya dair şartlanması yüzünden tek bir kelime dahi etmezdi.

Mike beni dinledi; gözlerimin arasındaki bir noktaya bakıyordu. "Evet!" dedi. "Anlattığın şeyi biliyorum. Sorun, insanın düşünceyi kafasından çıkarmaya çalışması. Bu işe yaramaz. Yapman gereken ona bir şekilde kucak açmak."

"Nasıl yani, Mike?"

"Diyelim ki söz konusu uzun bir şey – baştan başlıyorsun ve ta en sonuna dek hatırlayabildiğin her şeyi düşünüyorsun. Aklına her gelişinde bunu yap, baştan sona dek. Kısa süre sonra yıpranacak ve bazı parçaları yok olacak; bir süre sonra da hepsi kaybolacak."

Denedim ve oldu. Kafa doktorları bu yöntemi biliyor mu emin değilim ama bilseler iyi olur.

Danny Taylor geceme girdiğinde ona Çavuş Mike'ın tedavisinden uyguladım.

İkimiz de çocukken, aynı yaşta, aynı boyda, aynı kilodayken High Sokağındaki tahıl ve yem dükkânına gidip tartılara çıkardık. Bir hafta ben yarım kilo daha ağır olurdum, ertesi hafta da Danny benim kiloma erişirdi. Birlikte balık tutar, ava çıkar, yüzerdik, aynı kızlarla çıkardık. Danny'nin ailesi, New Baytown'daki diğer birçok eski aile gibi varlıklıydı. Taylorlar'ın evi, Porlock Sokağındaki o uzun, yivli sütunları olan beyaz ev. Taylorlar'ın bir zamanlar sayfiye evi de vardı, kasabadan yaklaşık beş kilometre uzaklıkta.

Kasabanın dört bir yanı ağaçlık tepelerle çevrili; bir kısmı çamla, bir kısmı sürgün veren meşelerle doluydu, cevizle biraz sedir ağacı da vardı. Bir zamanlar, ben doğmadan önce meşeler devasaymış, öyle büyüklermiş ki burada inşa edilen gemiler omurgalarını, ıskarmozlarını ve kaplamalarını, tüm ağaçlar yok olana dek tersaneden kısa bir mesafe ilerde kesmişler. Bu dolgun kırsalda Taylorlar'ın bir zamanlar büyük bir ovanın, kilometrelerce karşılaşılabilecek tek düzlüğün ortasında bir evleri vardı. Burası muhakkak eskiden bir gölün dibiydi çünkü bir masa kadar düzdü ve alçak tepelerle çevriliydi. Altmış yıl kadar önce Taylorlar'ın evi yanmış, bir daha da inşa edilmemişti. Çocukken Danny'yle bisiklete atlayıp oraya giderdik. Taş kilerde oynar, eski temellerin tuğlalarından avcı kulübesi yapardık. Bahçeler eskiden harikulade olmalıydı. Ağaçlarla sıralı yollar ve yeniden yeşermiş ormanın başladığı noktada, muntazam bir şekilde kesilmiş çalılar ile sınırların izini görebiliyorduk. Şurada burada taş tırabzanlar uzardı; bir keresinde de iyice incelmiş bir kaidenin üstünde Pan'ın büstünü bulduk. Yüzüstü düşmüş, boynuzlarıyla sakalı kumlu toprağa gömülmüştü. Onu doğrultup temizledik ve bir süre yücelttik ama sonra açgözlülüğe ve kızlara yenik düştük. Nihayet onu bir yük arabasıyla Floodhampton'a götürüp bir eskiciye beş dolara sattık. Kuşkusuz kaliteli bir parçaydı, belki gerçekten eskiydi.

Danny'yle dosttuk çünkü tüm çocukların dostlarının olması gerekir. Sonra Danny'nin Deniz Harp Okulu'na gitme vakti geldi. Onu bir kez üniformalı gördüm, sonra da bir daha yıllarca görmedim. New Baytown, insanların sıkı fıkı, iç içe yaşadığı bir kasabaydı; hâlâ da öyle. Danny'nin okuldan atıldığını herkes biliyor ama kimse konuyu açmıyordu. Taylorlar'ın soyu tükendi, eh, tıpkı Hawleyler'in soyunun tükenmesi gibi. Geriye bir tek ben kaldım, tabii bir de oğlum, Allen. Danny ancak tüm akrabaları öldükten sonra döndü; bir ayyaş olarak. Başlarda ona yardım eli uzatmaya çalıştım ama beni istemiyordu. Kimseyi istemiyordu. Ama buna rağmen yakındık, çok yakındık.

Kendinden geçmesini sağlayacak şeyi bulabilmesi için ona bir dolar uzattığım sabaha kadar hatırlayabildiğim her şeyin üstünden geçtim.

Geçirdiğim değişimin yapısını duygular oluşturuyordu, dışarıdan gelen baskılar, Mary'nin temennisi, Allen'ın arzuları, Ellen'ın öfkesi, Bay Baker'ın yardımı. Ancak son anda, hareket planı hazır olduktan sonra düşünce binaya bir çatı yerleştiriyor ve açıklama yapıp kendini haklı çıkarmak için kelimelere başvuruyor. Ya benim uzatmaları oynayan mütevazı tezgâhtarlık kariyerim bir meziyet değil de ahlaki miskinlikse? Herhangi bir başarı için cesaret şarttır. Belki de ben yalnızca girişimin sonuçlarından çekiniyor, korkuyordum, yani kısacası tembeldim. Bizim kasabada başarılı bir iş karmaşık ya da anlaşılmaz değildir; başarısı geniş çaplı da sayılmaz çünkü bu işi icra edenler, icraatları için suni sınırlar çizmişlerdir. İşledikleri suçlar küçük suçlardır, bu yüzden başarıları da küçük başarılardır. New Baytown belediyesi ile ticaret ağı derinlemesine soruşturulacak olsa, yüzlerce yasanın, binlerce de ahlak kuralının çiğnendiği ama hepsinin de azımsanacak ihlaller olduğu ortaya çıkardı; ufak hırsızlıklar. On Emir'in bir kısmını ilga edip geri kalanı korudular. Başarılı adamlarımızdan biri, ihtiyaç duyduğu ya da arzuladığı şeye sahip olduktan sonra gömlek değiştirir gibi yeniden erdemli haline bürünüyor, suç üstünde yakalanmadığını farz edersek de ahlak değerlerini ihmal etmesi ona görünürde hiç zarar vermiyordu. Bu konuya kafa yoran biri var mıydı aralarında? Bilmiyorum. Madem insan kendi küçük suçlarını hoş görebiliyordu, o zaman tek bir hızlı, haşin, cesur suçu neden hoş görmesin? Yavaş ama istikrarlı bir baskıyla işlenen bir cinayet, hızlı ve merhametli bir bıçak darbesinden daha az mı ölümcüldür? Kıydığım Almancanları için suçluluk hissetmiyorum. Diyelim kısıtlı bir süre boyunca yalnızca bazı kuralları değil, tümünü ilga ettim. Amacıma ulaştıktan sonra hepsini yeniden yürürlüğe geçiremez miyim? İş hayatının

da bir tür savaş olduğuna şüphe yok. O zaman bunu neden barış arayışıyla gerçek bir savaşa dönüştürmüyorum? Bay Baker'la arkadaşları belki babamı vurmadı ama ona öğütler verdiler; babamın yapısı çöktüğünde de ellerine miras geçti. Bu da bir nevi cinayet değil midir? Gıptayla baktığımız büyük servetlerin hepsi de acımasızlıkla elde edilmemiş midir? Aklıma aksi tek bir örnek bile gelmiyor.

Kuralları bir süreliğine rafa kaldırırsam yara izleri alacağımı biliyordum ama bunlar, hâlihazırda taşıdığım başarısızlık yaralarından daha mı kötü olacaktı? Yalnızca yaşamak bile yaralı olmak demektir.

Bu meraklanma hali, huzursuzluk ve tatminsizlik binasının tepesindeki rüzgâr gülüydü. Meraklanabiliyordum çünkü daha önce de meraklanmışlığım vardı. Ama o kapıyı açarsam tekrar kapatabilir miydim? Bilmiyordum. Kapıyı açana kadar da öğrenemeyecektim... Bay Baker biliyor muydu? Bay Baker bu konuyu hiç düşünmüş müydü bile? İhtiyar kaptan, Bakerlar'ın Belle-Adair'i sigorta parası için kundakladığına inanıyordu. Bu ve babamın talihsizliği miydi Bay Baker'ın bana yardım etmek istemesine neden olan? Bunlar mıydı onun yara izleri?

Yaşanan, büyük bir geminin birçok küçük römorkör yüzünden dönmesi, itelenip kakılması, çekiştirilmesiydi. Bir kere dalgalar ve römorkörler tarafından döndürülen gemi, yeni bir rota belirleyip motorları çalıştırmalı. Planlama merkezi olan köprüüstünde malum soru sorulmalı: Pekâlâ, nereye gitmek istediğimi biliyorum ama oraya nasıl ulaşacağım, gizli kayalar nerede ve hava nasıl olacak?

Farkında olduğum bir ölümcül kayalık, konuşmaydı. Birçok kişi, ihtişama –hatta ceza çekmenin ihtişamına– duyduğu bir efkârlı açlık yüzünden ihanete uğramadan kendine ihanet ediyor. Andersen'in Kuyusu güvenilebilecek tek sırdaş – Andersen'in Kuyusu.

İhtiyar kaptana seslendim. "Rotayı belirleyeyim mi, efendim? İyi bir rota mı bu? Beni gitmek istediğim yere götürecek mi?"

İlk defa emrini sakındı benden. "Bu meseleyi kendin çözmelisin. Bir kişi için doğru olan bir başkası için yanlıştır ve neyin ne olduğunu ancak en sonunda anlarsın."

Yaşlı piç istese bana anında yardımcı olabilirdi ama belki de hiç önemi yoktur. Kimsenin nasihat istediği yok – herkes onaylanma derdinde.

YEDİNCİ BÖLÜM

Uyandığımda bizim uyuşuk Mary çoktan kalkıp toz olmuştu; kahveyle domuz pastırması hazırlanmaktaydı. Kokularını alabiliyordum. Yeniden diriliş için daha güzel bir gün olamazdı; yeşil, mavi, sarı bir gündü. Yatak odası penceresinden her şeyin, çimlerin, ağaçların yeniden dirildiğini görebiliyordum. Bu iş için doğru bir mevsim seçmişlerdi. Noel hediyesi robdöşambrımla doğum günü hediyesi terliklerimi giydim. Banyoda Allen'ın saç jölesinden biraz bulup saçıma sürdüm; öyle ki taranıp fırçalanmış saçlarım kafama sıkı sıkı yapışmıştı.

Paskalya pazarları kahvaltı, yumurtalarla kreplerden oluşan bir cümbüştür, hemen her yiyeceğin üstünde de domuz pastırmaları kıvrılır. Mary'ye arkasından sinsi sinsi yaklaştım ve ipekle kaplı kukusuna hafifçe vurup, "Kirie eleison!"* dedim.

"Ah!" dedi. "Geldiğini duymadım." Şal desenli robdöşambrımı inceledi. "Güzel," dedi. "Daha sık giymelisin."

"Vaktim yok. Vakit bulamadım."

"Neyse, güzel duruyor," dedi.

"Güzel olacak tabii. Sen seçtin. Çocuklar bu harikulade kokulara rağmen uyuyorlar mı?"

"Yo, hayır. Dışarıda, arka taraftalar, yumurtaları saklıyorlar. Bay Baker ne istiyor acaba?"

---

* (Yun.) Tanrım, merhamet göster. (ç.n.)

Ani geçişler beni her seferinde irkiltiyor. "Bay Baker, Bay Baker. Hah! Muhtemelen servet kazanmaya başlamama yardımcı olmak istiyordur."

"Ona anlattın mı? Kartları?"

"Elbette anlatmadım, bir tanem. Ama belki tahmin etmiştir." Sonra ciddiyetle, "Baksana peynirli kekim, ticari zekâya sahip olduğuma inanıyorsun, değil mi?" dedim.

"Ne demek istiyorsun?" Krepi ters çevirmek için havaya kaldırmıştı; krep havada kaldı.

"Bay Baker kardeşinin mirasıyla yatırım yapmamız gerektiği kanaatinde."

"Eh, eğer Bay Baker..."

"Dur şimdi. Ben istemiyorum. O senin paran, güvencen."

"Bay Baker bu konularda senden daha bilgili değil mi hayatım?"

"Emin değilim. Tek bildiğim, babamın Bay Baker'ın bilgili olduğunu sandığı. O yüzden hâlâ Marullo için çalışıyorum."

"Yine de, bence Bay Baker..."

"Sana benim rehberlik etmeme müsaade eder misin, tatlım?"

"Tabii ki..."

"Her konuda?"

"Şaka mı yapıyorsun?"

"Fevkalade ciddiyim – fevkalade!"

"Ciddi olduğuna inanıyorum. Ama tutup da Bay Baker'dan şüphe duyamazsın. Yani o..."

"O Bay Baker. Söyleyeceklerini dinleyeceğiz, sonra... Yine de paranın olduğu yerde, bankada kalmasını istiyorum."

Allen sapanla fırlatılmış gibi içeri uçtu arka kapıdan. "Marullo," dedi. "Bay Marullo dışarıda. Seni görmek istiyor."

"Bu da neyin nesi?" diye sordu Mary ters ters.

"Ee, içeri çağırsana."

"Çağırdım. Seni dışarıda görmek istiyor."

"Ethan, neler oluyor? Robdöşambrınla çıkamazsın. Bugün Paskalya."

"Allen," dedim. "Git, Bay Marullo'ya kıyafetimin müsait olmadığını söyle. İsterse sonra tekrar uğrayabilir. Ama acelesi varsa ve beni yalnız görmek istiyorsa ön kapıya gelebilir." Allen uçarcasına gitti.

"Ne istediğini bilmiyorum. Belki dükkân soyulmuştur."

Allen hızla döndü. "Ön tarafa dönüyor."

"Bana bak hayatım, onun kahvaltını mahvetmesine izin verme, duydun mu?"

Evin diğer tarafına geçip ön kapıyı açtım. Marullo verandada duruyordu, Paskalya ayini için en şık giysilerini giymişti; en şık giysileri de siyah, çuha bir ceket ile büyük, altın bir saat zincirinden oluşuyordu. Siyah şapkasını elinde tutuyor ve bana, evinden uzaklaşmış gibi tedirgin tedirgin gülümsüyordu.

"İçeri girseydiniz."

"Hayır," dedi. "Diyecek tek bir sözüm var. O adamın sana nasıl rüşvet teklif ettiğini duydum."

"Evet?"

"Onu nasıl kovduğunu duydum."

"Kimden duydunuz?"

"Söyleyemem." Yine gülümsedi.

"Pekâlâ, ne olmuş yani? Alsa mıydım, onu mu söylemeye çalışıyorsunuz?"

Bir adım atıp elimi sıktı, resmiyetle iki kere yukarı aşağı salladı. "İyi bir delikanlısın," dedi.

"Belki yeterince para teklif etmemiştir."

"Dalga mı geçiyorsun? İyi bir delikanlısın. O kadar. İyi bir delikanlısın." Şişkin cebine uzanıp bir poşet çıkardı. "Bunu al." Omzuma hafifçe vurdu, sonra utançla çırpınarak dönüp kaçtı, kısa bacaklarıyla yaylana yaylana uzaklaştı; şişko boynunun, kolalı beyaz yakasının dışına taşan noktası kızarmıştı.

"Ne istiyormuş?"

Poşete baktım; renkli şekerlemeden Paskalya yumurtaları. Dükkânda büyük, kare bir cam kavanozda duruyorlardı.

"Çocuklara hediye getirmiş," dedim.

"Marullo? Hediye getirmiş? İnanmam."

"Getirmiş işte."

"Neden? Bugüne dek hiç böyle bir şey yapmamıştı."

"Beni gerçekten çok seviyor herhalde."

"Bilmediğim bir mesele mi var?"

"Ördek goncam, hiçbirimizin bilmediği sekiz milyon tane mesele var." Çocuklar açık duran arka kapıdan içeri bakıyordu. Poşeti onlara uzattım. "Hayranınızdan bir hediye. Kahvaltıdan sonraya saklayın."

Mary kilise için giyinirken, "Derdi ne acaba?" dedi.

"Marullo'nun mu? Dürüst olmak gerekirse ben de merak ediyorum hayatım."

"Ama bir poşet ucuz şekerleme..."

"Sence bu ileri derece basitlik olabilir mi?"

"Anlayamadım."

"Karısı öldü. Ne manitası var ne de çocuğu. Yaşlanıyor. Belki... Eh, belki yalnız hissediyordur."

"Buraya daha önce hiç gelmemişti. Hazır kendini yalnız hissediyorken ondan zam istemelisin. Bay Baker'a uğramıyor. Bu durum beni tedirgin ediyor."

Kendimi kır çiçekleri gibi süsledim; düzgün, koyu renk takım, cenazelere giydiğim siyah takım, güneş ışığını güneşin yüzeyine geri yansıtacak denli kolalı ve beyaz gömlek ile gömlek yakası, seyrek puantiyeli, gök mavisi kravat.

Bayan Margie Young-Hunt ataları gibi fırtına mı çıkarıyordu? Marullo bu bilgiyi nereden almıştı? Yalnızca Bay Herifçioğlu'ndan Bayan Yount-Hunt'a, oradan da Bay Marullo'ya geçmiş olabilirdi. Margie Young, güvenmiyorum sana, nedeni tam bir muamma.

Ama şu kadarını söyleyebilirim kanımca, Bayan Young, güvenmiyorum sana. Bu sözleri zihnimde bir şarkı gibi tekrar ederken, Paskalya iliğime takacak beyaz bir çiçek arayışıyla bahçeye çıktım. Eğimli kiler kapısıyla evin temeli arasında korunaklı bir nokta var, toprağın fırından ısındığı ve kış güneşinin tüm huzmelerine maruz kaldığı bir nokta. Burada, mezarlıktan getirilmiş beyaz menekşeler açıyor; atalarımın mezarları üzerinde yabani bir şekilde yetişen beyaz menekşeler. İliğim için üç tane küçük, aslanağzını andıran çiçek seçtim ve sevgilim için bir düzine kadar çiçek topladım; demet yapmak için kendi solgun yapraklarını kullanıp onları mutfaktan aldığım alüminyum folyoya sıkıca sardım.

"Ah, çok güzeller," dedi Mary. "Dur da bir topluiğne bulayım, üstüme takarım."

"İlk açanlar bunlar, hepsinden önce açanlar, benim kaymaklı tavuğum. Kulun kölen olayım. İsa yeniden doğdu. Her şey yolunda."

"Lütfen dini değerlerle dalga geçme, hayatım."

"Saçına ne yaptın sen öyle?"

"Hoşuna gitti mi?"

"Bayıldım. Hep böyle yap."

"Beğeneceğinden emin değildim. Margie asla fark etmeyeceğini söyledi. Fark ettiğini söylemek için sabırsızlanıyorum." Kafasına çiçekli bir çanak taktı, Eostre'ye* yaptığı yıllık ilkbahar adağı.

"Nasıl oldu?"

"Harikulade."

Sırada çocukların teftişi vardı, kulaklar, burunlar, ayakkabıların cilası, tüm ayrıntılar; her anına karşı koydular. Allen'ın saçları kafasına öyle yapıştırılmıştı ki neredeyse gözlerini kırpamıyordu. Ayakkabılarının topukları cilalanmamıştı ama müthiş bir itinayla, bir saç buklesinin gür kaşlarının üstünde bir yaz dalgası misali kıvrılmasını sağlayabilmişti.

---

* Germen pagan tanrıçası, Paskalya'nın adaşı. (ç.n.)

Ellen, kızlık timsali bir kızdı. Görünürdeki her şey muntazamdı. Şansımı tekrar denedim. "Ellen," dedim. "Saçına farklı bir şeyler yapmışsın. Çok yakışmış. Mary, tatlım, sen de beğendin mi?"

"Ah! Kendisiyle gurur duymaya başlıyor," dedi Mary.

Evin giriş patikasından Elm Sokağına doğru sırayla ilerledik, sonra sol yapıp kilisemizin, eski, beyaz kuleli, Cristopher Wren'den* santimi santimine çalınmış kilisemizin bulunduğu Porlock'a döndük. Giderek çoğalan bir derenin parçasıydık; yoldan geçen her kadın diğer kadınların şapkalarına hayran kalıyordu.

"Bir Paskalya şapkası tasarladım," dedim. "Yüzün üstüne gelmeyecek, basit, dikenli, altın bir taç; alında da damlacık şeklinde gerçek yakutlar."

"Ethan!" dedi Mary sert sert. "Biri seni duyacak olsa..."

"Doğru, pek tutulacak bir model değil."

"Çok korkunçsun," dedi Mary; ben de aynı kanaatteydim, korkunçtan da beter olduğumu düşünüyordum hatta. Ama Bay Baker'ın, saçıyla ilgili bir yoruma ne tepki vereceğini de merak etmeden duramıyordum.

Ailemizden oluşan çay diğer derelerle birleşip görkemli bayram tebrikleri iletti ve dere, Aziz Thomas'ın Piskopos Kilisesi'ne akan bir ırmağa dönüştü; orta-yüksek bir kiliseydi bu,** belki merkezden biraz daha yüksekteydi.

Oğluma hayatın gizemlerini açacağım zaman –ki zaten hepsini bildiğine eminim– ona saçtan bahsetmeyi unutmamalıyım. Saçla ilgili nazik bir sözü hazırda bulundurduğu müddetçe o küçük, şehvet düşkünü gönlünün arzuladığı her şeye sahip olabilir. Ancak onu uyarmam gerek. Kadınları tekmeleyebilir, dövebilir, düşürebilir, darmadağın edip sarsabilir ama asla, asla saçlarını bozmamalı. Bu bilgiyle kral bile olabilir.

---

* Londra'daki St. Paul Katedrali'ni tasarlayan İngiliz mimar (1632-1723). (ç.n.)

** Yüksek kilise, Anglikanizm'de dini törenlere ve resmiyete önem veren kilise türü. Zıttı, alt kilise. (ç.n.)

Bakerlar hemen önümüzde basamakları çıkıyorlardı, nazik bayram tebriklerimizi ilettik. "Çaya geliyorsunuz değil mi?"

"Evet, kesinlikle. Paskalyanız kutlu olsun."

"Allen mi bu? Nasıl da büyümüş. Ve Mary Ellen. Ah, görsem tanımazdım; ne de hızlı büyüyorlar."

İçinde büyüdüğü kilise insana çok kıymetli gelir. Aziz Thomas'ın tüm gizli köşelerini, gizli kokularını biliyorum. Şu kurnada vaftiz edildim, şu parmaklıklarda kiliseye kabul ayinim yapıldı, şu sırada Hawleyler Tanrı bilir ne zamandır oturuyorlar; üstelik bunu lafın gelişi söylemiyorum. Kutsallık içime iyice aşılanmış olmalı çünkü yaptığım bütün hürmetsizlikleri hatırlıyorum ki sayıca epey fazlaydılar. Çiviyle adımın baş harflerini kazıdığım her noktayı bulabilirim sanırım. Danny Taylor'la birlikte dua kitabına gerçekten ayıp olan bir kelimeyi toplu iğneyle yazarken Bay Wheeler bizi yakalayıp cezalandırmıştı ama başka bir yere daha yazmadığımıza emin olmak için tüm dua ve ilahi kitaplarını elden geçirmeleri gerekmişti.

Bir keresinde, kürsünün altında sandalyenin durduğu yerde korkunç bir şey oldu. Dantelli kuşağı takmış, haçı taşımış ve güçlü soprano sesimle ilahi okumuştum. Piskopos ayine başlamıştı; haşlanmış soğan kadar dazlak, tatlı bir ihtiyardı ama benim gözümde kutsal huzmeler saçıyordu. İşte bu yüzden, aldığım ilhamdan başım dönmüş bir halde haçı ilahinin sonunda yerine oturttum ama onu sabit tutan pirinç mandalı kilide geçirmeyi unuttum. İkinci ders okunurken ağır pirinç haçın sallanıp o kutsal, dazlak kafaya düşmesini dehşet içinde seyrettim. Piskopos, tokmaklı bir baltayla düşürülmüş bir inek gibi yere serildi, ben de dantel kuşağı benim kadar iyi ilahi okuyamayan, Skunkfoot Hill adında bir çocuğa kaptırdım. Skunkfoot Hill şimdi bir antropolog, batıda bir yerlerde. Bu hadise bana niyetin, ister iyi olsun ister kötü, yeterli olmadığını gösterdi. Kazalarda kontrolü ele geçiren talih ya da kader ya da başka bir şey var.

Tören boyunca oturduk ve İsa'nın gerçekten de yeniden dirildiği haberinin verilmesini dinledik. Bu her seferinde ürpertiyor beni. Komünyona kalbimi temiz tutarak katıldım. Allen'la Mary Ellen'ın kiliseye kabul ayini henüz yapılmamıştı; yerlerinde duramaz oldular ve ancak sert bakışlara maruz kalınca kıpraşmayı kestiler. Mary'nin bakışları düşmanlaştığında yeniyetmeliğin zırhını bile delebiliyor.

Sonra, her yeri saran güneşin altında tokalaştık, selamlaştık, tokalaştık ve komşularımızdan oluşan topluluğa bayram tebriklerimizi ilettik. İçeri girerken konuştuğumuz herkesle çıkarken tekrar selamlaştık – ayinin devamı; münasip, görgülü tavırlarla, fark edilmek ve saygı görmek için sessiz bir yakarış halinde süregiden bir ayninin devamı.

"Günaydın. Bu güzel sabahta nasılsınız?"

"Çok iyiyim, sağolun. Anneniz nasıl?"

"Yaşlandı artık, yaşlandı; yaşlılığın ağrılarıyla sızıları. Hatırını sorduğunuzu ileteceğim."

Kelimeler, yalnızca duygusal açıdan anlam taşıyor. Düşünce sonucunda hareket geçen birileri var mı yoksa eylemi duygular tetikliyor da düşünce bazen uyguluyor mu? Güneş altındaki küçük resmigeçidimizin başını Bay Baker çekiyordu, çatlaklara basmamaya çalışarak ilerliyordu; yirmi yıldır ölü olan annesinin beli böylece güvendeydi.* Bayan Baker, yani Amelia da yanında koşuşturuyor, çırpınan ayaklarıyla kocasının düzensiz adımlarına uyum sağlamaya çalışıyordu; küçük, kıpır kıpır, kuşu andıran bir kadındı ama tohumla beslenen bir kuşu.

Oğlum Allen ablasının yanında yürüyordu ama ikisi de birbirlerine külliyen yabancı oldukları izlenimi vermeye çalışıyordu. Sanırım Ellen kardeşini hor görüyor, Allen da ablasından nefret ediyor. İhtimal ki hem ömür boyu böyle hissedecek hem de his-

* Step on a crack, break your mothers back (Çatlağa basarsan annenin belini kırarsın) tekerlemesine gönderme. (ç.n.)

lerini sevgi dolu kelimelerden oluşan pembe bir bulutun ardına gizlemeye çalışacaklar. Onlara öğle yemeklerini ver kız kardeşim, haşlanmış yumurtalarıyla kornişonlarını, reçelli ve fıstık ezmeli sandviçlerini, varil kokan kırmızı elmalarını ver eşim ve çoğalmaları için dünyaya sal onları.

Mary tam da bunu yaptı. Ellerinde kâğıt poşetleriyle yürüyerek uzaklaştılar, her biri kendi dünyasına. "Töreni beğendin mi hayatım?"

"Ah, evet! Hep beğeniyorum. Ama sen... Bazen senin inanıp inanmadığını... Hayır, ciddiyim. Yani, şakaların... Bazen..."

"Sandalyeni çek, gamzeli sevdiceğim."

"Öğle yemeğini hazırlamam gerek."

"Başlarım öğle yemeğine."

"İşte bunu kastediyorum. Şakalarını."

"Öğle yemeği kutsal değil. Hava daha sıcak olsaydı seni bir sandala taşırdım ve dalgakıranı geçer, sinarit balığı avlardık."

"Bakerlar'a davetliyiz. Kiliseye inanıp inanmadığını biliyor musun, Ethan? Bana neden hep saçma isimlerle sesleniyorsun? Adımı neredeyse hiç kullanmıyorsun."

"Kendimi tekrarlayıp usandırıcı olmamak için, ama adını düşününce gönül telim titriyor. İnanıyor muymuşum? Nasıl bir soru bu! İznik amentüsündeki, bir çifte fişeği kadar dolu her parıldayan cümleyi alıp inceliyor muyum? Hayır. Gerek yok. Tuhaf bir şey, Mary. Zihnim, ruhum ve bedenim inanç konusunda bir kuru fasulye kadar kurumuş olsaydı, 'Rab çobanımdır, eksiğim olmaz. Beni yemyeşil çayırlarda yatırır,' kelimeleri yine de mideme krampların girmesine, yüreğimin küt küt atmasına ve beynimin alev alev yanmasına yol açardı."

"Anlamıyorum."

"Aferin. Ben de anlamıyorum. Şöyle diyelim: Ben küçük bir bebekken, bütün kemiklerim yumuşak ve esnekken, piskopos kilisesinin haç şeklindeki küçük bir kutusuna kondum ve böylece şek-

limi aldım. Sonra, bir civcivin yumurtadan kaçması gibi, kutudan çıkınca da haç şeklini korumam garip bir şey mi? Tavukların üç aşağı beş yukarı yumurta şeklinde olduklarına hiç dikkat ettin mi?"

"Öyle korkunç şeyler söylüyorsun ki; çocuklara bile ."

"Onlar da bana söylüyor. Ellen daha dün gece, 'Babacığım, ne zaman zengin olacağız?' diye sordu. Ama bildiklerimi onunla paylaşmadım: 'Yakında zengin olacağız ve fakirliğin üstesinden gelemeyen sen, zenginliğin de üstesinden gelemeyeceksin.' Gerçek bu. Fakirlikte haset duyuyor. Zenginlikte de bir züppeye dönüşebilir.

Para hastalığı değil, yalnızca belirtilerini değiştiriyor."

"Kendi çocukların hakkında böyle konuşuyorsun. Benim hakkımda kim bilir neler diyorsundur."

"Senin bir nimet, kıymetli bir parça, puslu bir hayatın içinde bir ışık kaynağı olduğunu söylüyorum."

"Sarhoş gibi konuşuyorsun – ya da en azından çakırkeyif gibi."

"Öyleyim."

"Değilsin. Kokusunu alırdım."

"Alıyorsun zaten bir tanem."

"Sana neler oldu böyle?"

"Off! Biliyorsun, değil mi? Bir değişim – kocaman, devasa bir değişim fırtınası. Sen yalnızca en uçtaki dalgaları görüyorsun."

"Beni endişelendiriyorsun, Ethan. Gerçekten. Yabanisin."

"Nişanlarımı hatırlıyor musun?"

"Savaş madalyalarını mı?

"Yabanilik için veriliyorlar – yaban için. Yeryüzünde cinayet işlemeye benden uzak biri yoktur. Ama bir başka kutu yapıp beni içine tıktılar. O dönem, o an, ademoğullarını katletmemi gerektiriyordu, ben de katlettim."

"O savaş dönemiydi ve ülken içindi."

"Her zaman bir tür dönem oluyor. Bugüne dek kendi dönemimden kaçındım. Allah kahretsin ki iyi bir askerdim, balkabağım; zeki, atik ve acımasız, savaş döneminde etkili bir birim. Belki bu dönemde de aynı şekilde etkili bir birim olabilirim."

"Bana bir şeyler anlatmaya çalışıyorsun."

"Ne yazık ki öyle. Ve ağzımdan çıkanlar kulaklarıma bir özür gibi geliyor. Umarım özür dilemiyorumdur."

"Öğle yemeğini hazırlayacağım."

"O şölen gibi kahvaltıdan sonra hiç aç değilim."

"O zaman bir şeyler atıştırırsın. Bayan Baker'ın şapkasını gördün mü? New York'tan almış olmalı."

"Saçına ne yapmış?"

"Fark ettin mi? Kızıla çalıyor."

"'Ulusları aydınlatıp halkın İsrail'e yücelik kazandıracak ışığı olmak.'"

"Margie neden yılın bu zamanında kalkıp Montauk'a gitmek istedi ki?"

"Sabahın erken saatlerine bayılıyor."

"Erken kalkan biri değildir. Ona bu konuda takılırım. Ayrıca Marullo'nun şekerlemeden yumurtalar getirmesi sence de tuhaf değil miydi?"

"İki olayı birbiriyle bağdaştırıyor musun? Margie'nin erken kalkmasıyla Marullo'nun yumurta getirmesini."

"Şapşallık etme."

"Etmiyorum. İlk defa etmiyorum. Sana bir sır verirsem kimseye söylemeyeceğine söz verir misin?"

"Şaka yapıyorsun!"

"Hayır."

"O zaman söz veriyorum."

"Bence Marullo İtalya'ya gidecek."

"Nereden biliyorsun? Kendisi mi söyledi?"

"Tam sayılmaz. Bir şeyler ayarladığını sezdim. Bir şeyler *ayarladığımı* sezdim."

"Ama o zaman dükkânda yalnız kalacaksın. Sana yardım edecek birilerini bulman lazım."

"Tek başıma halledebilirim."

"Şimdi bile her şeyi yalnız yapıyor sayılırsın. Bir yardımcı tutman gerekecek."

"Unutma – bu henüz kesin değil ve sır."

"Ha tabii, verdiğim sözü asla unutmam."

"Ama imalı imalı konuşursun."

"Ethan, öyle bir şey elbette yapmam."

"Sen nesin biliyor musun? Başı çiçeklerle süslü, tatlı bir yavru tavşancık."

"Sen mutfakta istediğini al. Ben makyajımı tazeleyeceğim." Mary gidince koltuğumda kaykıldım; gizli kulaklarımda, "Ey Rabbim, verdiğin sözü tuttun; artık ben, kulun huzur içinde ölebilirim" sözleri yankılandı. Ve uyuyakalmadıysam ne olayım. Tam orada, salonda uçurumdan karanlığa düştüm. Bu sık sık gelmiyor başıma. Danny Taylor'ı düşündüğüm için de rüyamda Danny Taylor'ı gördüm. Küçük ya da büyük değil, yetişkindik ve eski evin temelleriyle kiler girişinin bulunduğu kuru, yassı göl zeminindeydik. Yazın ilk günleriydi çünkü yaprakların dolgunluğundan ve çimlerin kendi ağırlıklarıyla eğilmesinden dem vurmuştum; insana kendini de dolgun ve deli hissettiren günlerdendi. Danny, bir sütun kadar düz ve ince olan genç bir ardıcın arkasına geçti. Sesini duydum; kelimeleri kulağa, sualtında konuşuyormuş gibi bozuk ve boğuk geliyordu. Sonra kendimi onun yanında buldum; eriyor, kendi çerçevesi içinde akıp kayıyordu. Avuçlarımla onu yukarı çekerek düzleştirmeye, yerli yerine oturtmaya çalıştım, kalıbından taşan bir çimentoyu düzeltmeye çalışır gibi ama başaramadım. Özü parmaklarının arasından kaydı. Rüyanın bir an olduğunu söylerler. Bu an uzadıkça uzadı ve ben debelendikçe o daha çok eridi.

Mary beni uyandırdığında harcadığım efordan nefes nefese kalmıştım.

"Bahar yorgunluğu," dedi. "Bu ilk işaretlerinden. Ben büyüme çağındayken öyle çok uyuyordum ki annem Doktor Grady'yi

çağırmıştı. Uyku hastalığına yakalandığımı sanmıştı, oysa yalnızca baharda büyüyordum."

"Gündüz kâbusu gördüm. Böyle kâbusu düşmanıma dilemem."

"Hep kafa karışıklığından. Hadi yukarı çıkıp saçını tara ve yüzünü yıka. Yorgun görünüyorsun canım. İyi misin? Neredeyse gitme vakti geldi. İki saat uyudun. İhtiyacın vardı herhalde. Keşke Bay Baker'ın aklından neler geçtiğini bilsem."

"Kısa sürede öğreneceksin hayatım. Ve lütfen bana her kelimesini dinleyeceğine söz ver."

"Ama seninle baş başa konuşmak isteyebilir. İşadamları hanımların konuşulanlara kulak misafiri olmasından hoşlanmaz."

"Ama biz onun yöntemini uygulamayacağız. Ben seni yanımda istiyorum."

"İş konularında tecrübem olmadığını biliyorsun."

"Biliyorum ama senin paran hakkında konuşacak."

Bakerlar gibi insanları tanımanın tek yolu, onların dünyasına doğmaktır. Tanışıklık, hatta ahbaplık farklı bir mevzudur. Benim onları tanıma sebebim Hawleyler'le Bakerlar'ın soy, deneyim, eski servetler ve geldikleri yer itibariyle benzeşmeleri. Bu, yabancılara karşı duvarlar ve hendeklerle korunan bir tür çekirdek oluşturuyor. Babam paramızı kaybettiğinde tamamen dışarı itilmemiştim. Bakerlar karşısında bir Hawley olarak hâlâ kabul ediliyorum çünkü beni bir akraba olarak görüyorlar. Ama fakir bir akrabayım ben. Parasız eşraflar yavaş yavaş eşraf sayılmamaya başlıyorlar. Para olmadan oğlum Allen, Bakerlar'ı tanıyamayacak ve onun oğlu, adı ve ecdadı ne olursa olsun bir yabancı sayılacak. Topraksız çiftçilere, tabursuz kumandanlara, yayan atlılara dönüştük. Bu şekilde hayatta kalamayız. Belki de geçirdiğim değişimin bir sebebi de buydu. Parayı sırf para sahibi olmak için istemiyorum, hiçbir zaman istemedim. Ama alışkın olduğum,

bana belli bir rahatlık sağlayan zümredeki yerimi koruyabilmem için para gerekli. Bütün bunlar, düşünme düzeyimin altındaki karanlık bölgede kendince çözümlenmiş olmalı. Ortaya çıkan sonuç, bir fikir değil, inançtı.

"Hoş geldiniz," dedi Bayan Baker. "Gelebilmenize çok sevindik. Bizi ihmal ediyorsun, Mary. Ne muhteşem bir gün, değil mi? Tören hoşunuza gitti mi? Piskopos bir din adamı için çok ilginç biri."

"Yeterince sık görüşmüyoruz," dedi Bay Baker. "Büyükbabanın tam şu sandalyede oturup pislik İspanyolların Maine'i batırdığını haber verişini dün gibi hatırlıyorum. Çayını dökmüştü ama aslında içtiği çay değildi. İhtiyar Kaptan Hawley romunu azıcık çayla tatlandırırdı. Saldırgan bir adamdı, kimileri onu geçimsiz bulurdu."

Mary'nin bu samimiyet karşısında başta şaşırdığını, ardından memnuniyet duyduğunu görebiliyordum. Elbette onu müstakbel varise terfi ettirdiğimi bilmiyordu. Paranın namı, neredeyse paranın kendisi gibi bir pazarlık nesnesidir.

Sinirsel bir rahatsızlık yüzünden başı titreyen Bayan Baker çayları manolya taçyaprakları kadar ince ve narin fincanlara doldurdu; titremeyen tek yeri çay dolduran eliydi.

Bay Baker çayını düşünceli düşünceli karıştırdı. "Çayı mı daha çok seviyorum merasimini mi, bilmiyorum," dedi. "Her türlü merasimden hoşlanıyorum, saçma olanlardan bile."

"Ne demek istediğinizi galiba anlıyorum," dedim. "Bu sabah törende kendimi rahat hissettim çünkü hiçbir sürpriz içermiyordu. Kelimeleri daha konuşulmadan önce biliyordum."

"Savaş sırasında, Ethan –hanımlar, kulak verin, bakalım bunu hiç duymuş muydunuz– savaş sırasında savaş bakanına danışmanlık yaptım. Bir süre Washington'da kaldım."

"Hiç hoşuma gitmemişti," dedi Bayan Baker.

"Neyse, ordu büyük bir çay daveti verdi, gerçekten muntazamdı, belki beş yüz davetli vardı. En yüksek rütbeli hanım, beş yıldız-

lı bir generalin karısıydı, onu önem sırasında bir korgeneralin hanımı izliyordu. Ev sahibi olan Bayan Bakan, beş yıldızlı hanımdan çayı, Bayan Üç Yıldız'dan da kahveyi doldurmasını rica etti. İşte, rütbeli hanım bu ricayı reddetti çünkü onun ifadesiyle, 'Herkes kahvenin çaydan daha kıdemli olduğunu bilir.' Şimdi söyleyin bakalım, bunu hiç duymuş muydunuz?" Kıkırdadı. "Sonradan viskinin herkesten daha kıdemli olduğu anlaşıldı."

"Öyle huzursuz bir yerdi ki," dedi Bayan Baker. "İnsanlar yeni örf ve âdet edinemeden taşınıyorlardı."

Mary, Boston'da verilen, İrlanda'ya özgü çay daveti hikâyesini anlattı; su, açık ateşin üstündeki yuvarlak kovalarda kaynıyor ve teneke kepçelerle dağıtılıyordu. "Üstelik çayı demlemiyorlar. Haşlıyorlar," dedi. "O çay masanın cilasını bile soyar."

Ciddi bir tartışma yahut eyleme, bir ön hazırlık ayiniyle giriş yapılmalıdır ve konu ne kadar sert ise, cıvıltı da bir o kadar hafif olmalı ve uzun sürmelidir. Herkes sohbete bir parça tüy ya da renkli kumaşla katkıda bulunmalıdır. Mary'yle Bayan Baker ciddi konuya katılacak olmasalardı, çoktan kendi görüşme kalıplarını oluşturmuşlardı. Bay Baker sohbetin toprağına şarap dökmüştü,* Maryciğim de aynısını yapmıştı; ilgileri onu hoşnut etmiş, heyecanlandırmıştı. Sohbete katkıda bulunmayan Bayan Baker'la ben kalmıştık ve ben nezaketen sonuncu olmaya karar verdim.

Bayan Baker sırasını kullandı ve diğerleri gibi o da gücünü demlikten aldı. "Onlarca çeşit çayın bulunduğu zamanları hatırlıyorum," diye bir yorumda bulundu neşeyle. "Yani, herkesin neredeyse tüm çaylar için bir tarifi vardı. Sanırım bir tür çaya dönüştürülmeyen ne bir ot ne bir yaprak ne de bir çiçek kalmıştı. Artık yalnızca iki çay var, Hint ve Çin çayı, Çin çayı da pek yok.

Solucanotuyla papatyayı, portakal yaprağı ve çiçeğini... ve... ve... patiskayı hatırlıyor musunuz?"

---

* Bir tanrıya adakta bulunmak ya da ölüleri anmak için tarih boyunca tüm dünyada farklı biçimlerde yapılan tören. (ç.n.)

"Patiska ne?" diye sordu Mary.

"Yarı sıcak su yarı süt. Çocuklar bayılıyor. Süt ve su tadı yok." Böylece Bayan Baker da diyeceğini demişti.

Sıra bana gelmişti ve Boston Çay Partisi'yle ilgili birkaç manasız yorumda bulunmak niyetindeydim ama neye niyet, neye kısmet. İnsanın ağzından bazen müsaade beklemeden sürprizler dökülüyor.

"Törenden sonra uyudum," dediğimi duydum. "Rüyamda Danny Taylor'ı gördüm; korkunç bir rüyaydı. Danny'yi hatırlıyorsunuzdur."

"Zavallı çocuk," dedi Bay Baker.

"Bir zamanlar kardeşten de yakındık. Kardeşim yoktu. Sanırım bir şekilde kardeş sayılırdık zaten. Bu konuda harekete geçtiğim yok ama kardeşim Danny'nin koruyucusu olmam gerektiğini düşünüyorum."

Mary sohbetin çizgisini bozduğum için bana hiddetlenmişti. Küçük bir intikam aldı. "Ethan ona para veriyor. Bence hata yapıyor. Eline geçeni içkiye yatırıyor."

"Bak seen!" dedi Bay Baker.

"Acaba... Neyse, rüya bir öğle kâbusuydu. Ona öyle az para veriyorum ki – ara sıra bir dolar. Bir dolarla sarhoş olmaktan başka ne yapabilir ki? Belki düzgün bir meblağla iyileşebilirdi."

"Kimse buna cüret edemez," diye haykırdı Mary. "Bu, cinayete teşebbüs olur. Haksız mıyım, Bay Baker?"

"Zavallı çocuk," dedi Bay Baker. "Ne iyi aileydi şu Taylorlar. Onu bu şekilde görmek içimi acıtıyor. Ama Mary haklı. Muhtemelen ölümüne içer."

"Zaten şimdi de ölümüne içiyor. Ama bu konuda benden korkmasına gerek yok. Gerekli meblağa sahip değilim."

"Bu bir prensip meselesi," dedi Bay Baker.

Bayan Baker kadınsı bir merhametsizlikle sohbete katkıda bulundu: "Ona bakabilecekleri bir hastaneye kaldırılmalı."

Üçü de bana kızmıştı. Boston Çay Partisi'nden şaşmamalıydım.

Aklın daldan dala atlaması ne garip; gizli planlardan ve gömülü engellerden oluşan mayın tarlasında, yaptığı bütün gözlemleri kullanarak bir geçiş yolu bulacağına körebe ya da eşeğe kuyruk takma oynuyor.* Bakerlar'ın eviyle Hawleyler'in evine vâkıftım, karanlık duvarlarla perdelere, bir cenaze merasimine yaraşır kasvetteki, güneş yüzü görmemiş plastik bitkilere; portrelere, yazılara, çömleklerden ve süslemeli balina kemiklerinden, kumaşlardan ve tahtalardan oluşan eski zaman yadigârlarına; evi gerçeğe bağlayan, eve kalıcılık sağlayan yadigârlara. Sandalyeler tarza, rahatlığa göre değişiyor ama sandıklarla sehpalar, kitaplıklarla çalışma masaları, o elle tutulur geçmişle bağını koruyor. Hawley bir aileden fazlasıydı. Bir evdi. İşte, zavallı Danny, Taylor Ovası'na hâlâ bu yüzden tutunuyordu. Onsuz ailesiz kalırdı, kısa bir süre sonra da isimsiz. Karşımda oturan üç kişi, ses tonları, vurguları ve arzularıyla Danny'yi silip atmıştı. Belki de kimi erkekler, kendilerini var olduklarına inandırabilmek için bir eve, bir geçmişe ihtiyaç duyuyorlardır; oysa bu olsa olsa zayıf bir bağ sayılır. Dükkânda bir zavallı, bir tezgâhtar, evimdeyse Hawley'dim; demek ki benim de şüphelerim vardı. Baker, Hawley'ye yardım eli uzatabilirdi. Evim olmasaydı ben de silip atılırdım. Yardım eli insandan insana değil, evden eve uzatılıyordu. Danny Taylor gerçeğinden kopulmasına içerliyor ama bu kopuşu durduramıyordum. Bu düşünce beni biledi, sertleştirdi. Baker Hawley'yi, Mary'nin hayali mirasına ortak olmak için yeniden parlatacaktı. Şimdi mayın tarlasının ucundaydım. Kalbim, özverili velinimetime karşı katılaştı. Katılaştığını, daha temkinli ve tehlikeli bir hale büründüğünü hissedebiliyordum. Kalbimin bu yeni istikametiyle birlikte beni bir muharebe hissi sardı, denetimli vahşetin kural-

* Çocukların gözleri bağlı bir halde bir eşek çizimi ya da maketine kâğıttan kuyrukları takmaya çalıştıkları bir oyun. (e.n.)

larını hatırladım, ilk kural da şudur: savunmanız bile hücuma benzesin.

"Bay Baker, en gerilere gitmeye lüzum yok. Babamın, Hawleyler'in varını yoğunu nasıl yavaş ve istikrarlı bir şekilde kaybettiğini siz benden iyi biliyorsunuz. Ben savaştaydım. Nasıl oldu?"

"Öyle bir niyeti yoktu tabii ama aldığı kararlar..."

"Maneviyata bağlı değildi, biliyorum ama nasıl oldu?"

"Eh, çılgınca yatırımların yapıldığı bir dönemdi. Çılgınca yatırımlar yaptı."

"Ona tavsiyelerde bulunan olmuş muydu?"

"Parasını, çoktan miadı dolmuş mühimmatlara yatırdı. Sonra sözleşmeler iptal edilince kaybetti."

"Siz Washington'daydınız. Sözleşmelerin durumundan haberdar mıydınız?"

"Yalnızca genel olarak."

"Ama yatırım yapmayacak kadar biliyordunuz."

"Evet, yatırım yapmadım."

"Babama yatırımlarıyla ilgili tavsiyelerde bulundunuz mu?"

"Ben Washington'daydım."

"Ama parayı, yatırım yapacağı parayı bulmak için Hawleyler'in arazisini ipotek ettirdiğini biliyordunuz herhalde?"

"Evet, biliyordum."

"Bunu yapmaması için onu uyardınız mı?"

"Ben Washington'daydım."

"Ama araziye el koyan sizin bankanızdı."

"Bankanın böyle konularda bir seçeneği yoktur, Ethan. Bunu sen de biliyorsun."

"Evet, biliyorum. Yalnızca babamı uyarma fırsatı bulamamış olmanız çok yazık."

Sanırım Bay Baker bir girizgâh hazırlamıştı. Şansını kaybedince bir sonraki adımı için üstünkörü hazırlanması gerekti. Öksürdü, sümkürdü, yassı bir cep paketinden çıkardığı kâğıt mendille

burnunu, ikinci bir mendille gözlerini sildi, üçüncüyle de gözlüğünün camını temizledi. Herkesin kendine has bir zaman kazanma yöntemi vardır. Eski bir tanıdığımın piposunu doldurup yakması tam beş dakika sürüyordu.

Bay Baker tekrar hazır olduğunda, "Şahsen sizden yardım isteme hakkım olmadığının bilincindeyim," dedim. "Ama ailelerimizin uzun süreli ortaklıklarından siz kendiniz bahsettiniz."

"İyi insanlardı," dedi. "Çoğunlukla da mükemmel muhakeme yeteneğine sahip, muhafazakâr..."

"Ama körü körüne de değil, efendim. Sanırım bir kere rotayı belirlediler mi son sürat ilerliyorlarmış."

"Evet, öyleydi."

"Düşmanı batırmak ya da bir gemiyi kundaklamak gerekse bile mi?"

"Tabii özel olarak görevlendirilmişlerdi."

"Anladığım kadarıyla, efendim, 1801'de kimleri düşman belledikleri konusunda sorgulanmışlardı."

"Savaştan sonra her zaman yeni bir düzen kurmak gerekir."

"Muhakkak. Ama eski defterleri laf olsun diye açmadım. Dürüst olmak gerekirse, Bay Baker, ben... aile servetini geri kazanmak istiyorum."

"Hah işte şöyle, Ethan. Eski Hawley büyüsünü kaybettiğini sanmıştım bir ara."

"Gerçekten de kaybetmiştim; yahut belki de ona hiç sahip olmamışımdır. Yardım teklif ettiniz. Nereden başlamam gerekiyor?"

"Sorun şu ki, başlayabilmek için sermayeye ihtiyacın var."

"Biliyorum. Peki sermaye bulursam nereden başlayabilirim?"

"Bu konuşmalar hanımları yoruyordur," dedi. "Belki de kütüphaneye geçmeliyiz. İş meseleleri hanımlara sıkıcı gelir."

Bayan Baker ayağa kalktı. "Tam da Mary'den büyük yatak odası için duvar kâğıdı seçme konusunda yardım rica edecektim. Numuneler üst katta, Mary."

"Mary'nin de duymasını..."

Ama Mary onlardan taraf oldu; zaten böyle yapacağını tahmin etmiştim. "İş konusunda bilgim sıfırdır," dedi. "Ama duvar kâğıtlarından anlarım."

"Ama bu seni de ilgilendiriyor hayatım."

"Sadece kafam karışıyor, Ethan. Sen de biliyorsun."

"Belki benim sensiz daha çok kafam karışacak hayatım."

Duvar kâğıdı fikrini ortaya muhtemelen Bay Baker atmıştı.

Bence duvar kâğıtlarını karısı seçmiyor. Oturduğumuz odadaki koyu renk, geometrik desenli duvar kâğıtlarını bir kadının seçmiş olmasına hiç ihtimal vermiyorum.

"Şimdi," dedi Bay Baker kadınlar çıkınca, "senin sorunun sermaye, Ethan. Evin temiz. İpotekleyebilirsin."

"Öyle bir şey yapmayacağım."

"Tamam, bu kararına saygım var ama tek güvencen ev. Bir de Mary'nin parası var. Fazla bir şey değil ama biraz parayla daha çok para kazanabilirsin."

"Onun parasına dokunmak istemiyorum. O para Mary'nin güvencesi."

"Ortak hesabınızda duruyor ve hiçbir getirisi yok."

"Diyelim ki tereddütlerimin üstesinden geldim. Aklınızda ne gibi bir fikir var?"

"Annesinde ne kadar olduğuna dair bir fikrin var mı?"

"Hayır ama anlaşılan hatırı sayılır bir rakam."

Gözlüklerini itinayla temizledi. "Şimdi anlatacaklarım aramızda kalacak."

"Elbette."

"Neyse ki ağzının sıkı olduğunu biliyorum. Hiçbir Hawley'nin ağzı sıkı değildi, belki baban hariç. Şimdi, bir işadamı olarak New Baytown'un büyüyeceğinden haberdarım. Büyüyebilmek için gerekli her şeye sahip; liman, sahiller, göller. İyi bir işadamı, kasabasının kalkınmasına katkı sağlamakla yükümlüdür."

"Ve kârdan bir pay almakla."

"Doğal olarak."

"Neden henüz kalkınmadı?"

"Bence bu sorunun yanıtını biliyorsun: meclisteki dinozorlar yüzünden. Geçmişte yaşıyorlar. Gelişmenin önünü tıkıyorlar."

Kâr konuşmalarının bazen hayırseverce bir niteliğe bürünmesi hep ilgimi çekmiştir. "Cemaatin çıkarlarını koruyan, ileri görüşlü işadamı" kılıfını çıkardığınızda, Bay Baker tam da olması gereken konumdaydı. O ve başka birkaç kişi, gerçekten kısıtlı sayıda birkaç kişi, kasabanın şu anki yönetimini, gelecekte açılacak tüm tesisleri satın alana yahut kontrol edene dek destekleyeceklerdi. Sonra belediye meclisi ile meclis başkanını atıp gelişmenin hüküm sürmesine müsaade edeceklerdi; ilerlemenin baş gösterebileceği tüm yollara sahip oldukları da ancak o zaman ortaya çıkacaktı. Saf duygusallıktan bana da küçük bir pay ayırmaya da hazırdı. Zaman çizelgesinden bana bahsetmeyi planlıyor muydu, yoksa kendini heyecana mı kaptırdı emin değilim ama meselenin genel hatlarından bahsederken o da anlaşıldı. Yerel seçimler 7 Temmuz'da. İleri görüşlü grubun gelişme çarklarını o zamana dek kontrol altına almaları şart.

Yeryüzünde akıl vermekten hoşlanmayan tek bir insan yoktur herhalde. Ben hafif çekingen davranmayı sürdürdükçe öğretmenim daha da coştu, daha çok teferruata girdi.

"Bu konuyu düşünmem gerek efendim," dedim. "Size kolay gelen şey benim için tam bir muamma. Elbette Mary'ye de danışmam gerekiyor."

"İşte bu konuda yanılıyorsun," dedi. "Günümüzde iş hayatında gereğinden fazla eksik etek var."

"Ama onun mirası söz konusu."

"Onun adına yapabileceğin en güzel şey ona sürpriz para kazandırmak. Böyle daha çok hoşlarına gidiyor."

"Umarım nankörlük ettiğimi düşünmüyorsunuzdur, Bay Baker. Kafam biraz yavaş işliyor. Konuyu enikonu tartmam lazım. Marullo'nun İtalya'ya gideceğini duydunuz mu?"

Gözleri açıldı. "Temelli mi?"

"Hayır, ziyarete."

"Eh, umarım başına bir iş gelmesi durumunda seni korumak adına birtakım düzenlemeler yapmıştır. Genç bir adam değil. Vasiyeti var mı?"

"Bilmiyorum."

"Makarnacı akrabaları bir anda buraya taşınırsa kendini işsiz bulabilirsin."

Kendimi korumak adına müphem konuştum. "Bana kafa yormamı gerektirecek bir sürü şey anlattınız," dedim. "Peki ne zaman başlayacağınıza dair bir fikir verebilir misiniz?"

"Şu kadarını söyleyebilirim; kalkınma neredeyse tamamen ulaşıma bağlı."

"Yani, büyük otoyollar geliyor."

"Onlara daha çok var. Bizim istediğimiz türden paraya sahip, buraya çekmek istediğimiz türden adamlar hava yoluyla gelmek isteyecektir."

"Ve bizim havaalanımız mı yok?"

"Aynen öyle."

"Dahası, tepeleri düzlemeden havaalanı inşa edebileceğimiz bir yer yok."

"Bu da pahalı bir işlem. Bir kere işgücü maliyeti önümüzü kesecektir."

"O zaman planınız ne?"

"Ethan, bana güvenmeli ve kusuruma bakmamalısın. Sana planı şu an açıklayamam. Ama şayet sermaye bulabilirsen seni de işe en baştan dâhil etmenin yolunu bulacağıma söz veriyorum. Ayrıca bu işin garanti olduğunu söyleyebilirim ama önce bu meselenin çözülmesi gerek."

"Eh, sanırım bu kadarını bile hak etmiyorum."

"Eski aileler birbirini kollamalı."

"Marullo da bu gruba dâhil mi?"

"Katiyen hayır. O kendi adamlarıyla kendi yolunu izliyor."

"İyi iş yapıyorlar, değil mi?"

"Hayra alamet olamayacak kadar iyi. O yabancıların sessiz sedasız iş hayatımıza bulaşmalarından hiç hazzetmiyorum."

"Demek başlangıç günü de 7 Temmuz."

"Bunu ben mi söyledim?"

"Hayır, ben kafamda kurmuş olacağım."

"Kuşkusuz."

Bu sırada Mary duvar kâğıtlarından geri döndü. Bakerlar'a gereken hürmeti gösterip yavaş yavaş evimize yürüdük.

"Ne kadar naziklerdi. Bay Baker ne dedi?"

"Aynı terane. Başlangıç yapmak için senin paranı kullanmalıymışım; ben de kullanmak istemiyorum."

"Beni düşündüğünü biliyorum canım. Ama bence onun tavsiyesini dinlemezsen ahmaklık edersin."

"Bu hiç içime sinmiyor, Mary. Tut ki yanıldı. Hiçbir güvencen kalmaz."

"Sana şu kadarını söyleyeyim, Ethan, eğer sen yapmazsan parayı ben alıp ona vereceğim. Yemin ederim."

"İzin ver de biraz düşüneyim. Seni iş meselelerine bulaştırmak istemiyorum."

"Bulaştırmak zorunda da değilsin. O para ortak hesabımızda. Falda ne çıktığını biliyorsun."

"Yüce Tanrım, yine mi fal."

"Eh, ben inanıyorum."

"Eğer paranı kaybedersem benden nefret edersin."

"Asla. Sen benim kısmetimsin! Margie öyle dedi."

"Margie'nin dediği, zihnime yerleşti, kırmızı bir yazıyla da, kazınacak mezar taşıma."

"Dalga geçme."

"Belki de geçmiyorumdur. Falın, başarısızlığımızın tatlılığını buruklaştırmasına fırsat verme."

"Birazcık para bir şeyi nasıl buruklaştırır, anlamıyorum. Çok fazla değil, yeterince." Yanıt vermedim. "Ee, sen anlıyor musun?"

"Ey, prensin kızı, yeterince para diye bir şey yoktur. Yalnızca iki ölçüt vardır: Sıfır Para ya da Yetersiz Para."

"Niyeymiş? Bu hiç doğru değil."

"Çok doğru. Yakın zamanda ölen Teksaslı milyarderi hatırlıyor musun? Bir otel odasında, valizleriyle yaşıyordu. Ardında ne bir vasiyet bıraktı ne bir varis; yine de yeterli parası yoktu. Paran ne kadar çok olursa o kadar yetersiz kalıyor."

Mary alaycı alaycı konuştu: "Herhalde benim salona yeni perdeler istememi, aynı gün hem dört kişi banyo yapabilsin hem de ben bulaşıkları yıkayabileyim diye daha büyük bir şofben istememi günahkârca buluyorsundur."

"Ben günah sıralamıyordum, aptal şey. Bir olguyu, doğanın kanununu ifade ediyordum."

"İnsan doğasına hiç saygı göstermiyor gibisin."

"İnsan doğası değil, Maryciğim, doğa. Sincaplar kullanabileceklerinin on katı ceviz depoluyorlar. Yer sincapları, mideleri çatlama noktasına geldiğinde bile yanaklarını çuval misali dolduruyor. Peki ya akıllı arıların topladığı balın ne kadarını akıllı arılar yiyor?"

Mary, kafası karıştığında ya da allak bullak olduğunda bir ahtapotun mürekkep fışkırtması gibi öfke saçar etrafına, sonra da oluşturduğu karanlık bulutun ardına gizlenir.

"Beni çıldırtıyorsun," dedi. "Kimsenin azıcık mutlu olmasına izin vermiyorsun."

"Tatlım, öyle değil. Beni korkutan ümitsiz bir mutsuzluk, paranın getirdiği telaş, himayecilik ve haset."

O da bilinçaltında aynı şeyden kaygılanıyor olmalıydı. Bıçağı bana sapladı, canımı acıtabileceği bir nokta aradı, buldu ve sivri uçlu kelimelerini büktü. "Al sana meteliğe kurşun atan bir şarküteri tezgâhtarı, zengin olduğunda hayatın ne kadar zorlaşa-

cağından endişeleniyor. İstediğin an servet edinebilirmişsin gibi davranıyorsun."

"Sanırım edinebilirim."

"Nasıl?"

"İşte beni endişelendiren de bu."

"Nasıl edineceğini bilmiyorsun, yoksa çoktan yapmıştın. Düpedüz blöf yapıyorsun. Sen hep blöf yapıyorsun."

Yaralama gayesi insanı kudurtuyor. Nabzımın yükseldiğini hissedebiliyordum. Çirkin, çaresizce kelimeler, bir zehir misali yükseliyorlardı. Acı bir nefret sardı benliğimi.

Mary, "Bak! Gidiyor! Gördün mü?" dedi.

"Nerede? Ne?"

"Şuradaki ağacın hemen yanından geçip bahçemize girdi."

"Neydi o Mary? Söylesene! Ne gördün?"

Alacakaranlıkta gülümsediğini gördüm, o inanılmaz kadınsı tebessümü. Buna bilgelik diyorlar ama aslında bilgelik değil, bilgeliği lüzumsuz kılan bir tür anlayış.

"Hiçbir şey görmedin, Mary."

"Bir karga gördüm ama uzaklaştı."

Kolumu omzuna atıp onu kendime doğru çevirdim. "Eve girmeden sokakta bir tur atalım."

Gecenin geçidine girdik ve bir daha konuşmadık, konuşma ihtiyacı da duymadık.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Çocukken küçük hayvanları büyük bir şevk ve enerjiyle avlayıp öldürürdüm. Tavşanlar, sincaplar, küçük kuşlar ve daha sonraları ördekler, yaban kazları yığılır kalırdı, kemikten ve kandan, kürkten ve tüyden oluşan buruş buruş biçimsizlikler. Nefret ya da kin ya da suçluluk duygusu içermeyen, yabani bir yaratıcılığı vardı avlanmanın. Savaş, yıkıma duyduğum açlığı dindirdi; belki de şekerlemelere fazlasıyla gömülmüş bir çocuk gibiydim. Bir çiftenin patlayışı artık vahşi bir mutluluğun sesi değildi benim için.

Baharın bu ilk günlerinde hoplayan iki tavşan bahçemizi her gün ziyaret ediyordu. En çok Marycığimin karanfillerini seviyor, onları taçlarına kadar yiyorlardı.

"Onlardan kurtulmamız gerekecek," dedi Mary.

Yağdan yapış yapış olmuş 12 kalibre tüfeğimi çıkardım ve birkaç eski, kalınlaştırılmış beş numara fişek buldum. Akşam arka basamaklara oturdum ve tavşanlar menzilime girince ikisini de tek bir atışta vurdum. Sonra tüylü kalıntıları büyük leylağın altına gömdüm; midem çok fenaydı.

Mesele, bir şeyleri öldürme alışkanlığımı yitirmiş olmamdı. İnsan her şeye alışıyor. Kıyıma, cenaze kaldırmaya, hatta idama bile; insan bir kere alıştıktan sonra işkence masasıyla kerpeten de yalnızca birer aletten ibarettir mutlaka.

Çocuklar yattıktan sonra, "Ben biraz çıkıyorum," dedim.

Mary nereye ya da neden diye sormadı; birkaç gün önce olsa sorardı. "Geç mi gelirsin?"

"Hayır, geçe kalmam."

"Seni beklemem, uyukluyorum," dedi. İstikameti kabul ettikten sonra benden daha çok yol almış gibi görünüyordu. Ben hâlâ tavşanın üzüntüsüyle boğuşuyordum. Bir şeyi yok eden birinin, dengeyi yeniden kurmak için bir şey yaratmaya çalışması doğaldır herhalde. Ama içimdeki dürtü bu muydu?

Danny Taylor'ın yaşadığı, köpek kulübesini andıran kokuşmuş yere doğru düşe kalka ilerledim. Askerden kalma kampet yatağının yanında, bir fincan altlığında bir mum yanıyordu.

Danny kötü görünüyordu, yüzü morarmış ve çökmüştü, hastaydı. Teni sanki kalaylanmış gibi parlıyordu. Bu pis mekânın ve kirli bir yorganın altında yatan pis adamın kokusu karşısında insanın midesinin bulanmaması zordu. Açık gözlerine sanki bir perde çekilmişti. Hezeyan halinde sayıklamasını falan bekliyordum. Danny Taylor'ın ses tonu ve tavrıyla konuşmaya başlaması haliyle bir şok oldu.

"Burada ne arıyorsun, Eth?"

"Sana yardım etmek istiyorum."

"Bana yardım edemeyeceğinin pekâlâ farkındasın."

"Hastasın."

"Hasta olduğumu bilmediğimi mi sanıyorsun? Herkesten iyi biliyorum." Eliyle yatağının arkasında bir şeyler arandı ve üçte biri dolu bir Old Forester şişesi çıkardı. "Bir yudum alır mısın?"

"Hayır, Danny. Pahalı bir viski o."

"Dostlarım var."

"Kim verdi sana bunu?"

"Seni hiç ilgilendirmez, Eth." Bir yudum aldı ve geri çıkarınamayı başardı ama bir anlığına zorlanmıştı. Sonra yüzüne renk geldi. Güldü. "Dostum iş konuşmak istedi ama onu kandırdım. Lafı açamadan bayıldım. Ne çabuk bayılabileceğimi bilmiyordu.

Sen de mi iş konuşmak istiyorsun, Eth? Çünkü yine aynı hızda bayılabilirim."

"Bana karşı herhangi bir duygu besliyor musun, Danny? Bana hiç güveniyor musun? Hiç... Bir şeyler hissediyor musun işte?"

"Elbette ama meselenin özüne inmemiz gerekirse ben bir ayyaşım ve ayyaşlar en güçlü duyguları alkole karşı beslerler."

"Gerekli parayı denkleştirebilirsem tedavi olur musun?"

Çok hızlı bir şekilde hafifleyip, normale ve eski haline dönmesi ürkütücüydü. "Herhalde olurum Eth. Ama ayyaşları bilmezsin sen. Parayı alıp içkiye yatırırım."

"Farz et ki parayı doğrudan hastaneye ya da neyse işte, oraya verdim."

"Sana anlatmaya çalışıyorum. En iyi niyetlerimle gider, sonra birkaç gün içinde tekrar çıkardım. Ayyaşlara güvenemezsin, Eth. Bir türlü idrak edemediğin şey bu. Ne dersem diyeyim, ne yaparsam yapayım, sonunda yine çıkardım."

"Düzelmek istemiyor musun Danny?"

"Galiba istemiyorum. Galiba sen benim ne istediğimi biliyorsun." Şişeyi yine kaldırdı ve yine tepkisinin hızı karşısında hayrete düştüm. Yalnızca eski Danny'ye dönmekle kalmadı, duyularıyla algıları da bilendi; öylesine netleştiler ki, düşüncelerimi okudu. "Güvenme bu halime," dedi. "Geçici bir durum. Alkol insanı uyarıyor, sonra bunalıma sürüklüyor. Umarım o halimi görmezsin. Şu an o hale bürüneceğime inanmıyorum. Canlandığım zaman hiç inanmıyorum." Sonra, mum ışığında ıslak ıslak parlayan gözlerini bana dikti. "Ethan," dedi. "Tedavimi karşılamayı teklif ettin. Senin paran yok ki, Ethan."

"Ama bulabilirim. Mary'ye ağabeyinden biraz para kaldı."

"Ve o parayı bana verirsin, öyle mi?"

"Evet."

"Sana bir ayyaşa asla güvenmemeni söylememe rağmen? Paranı alıp kalbini kıracağıma söz vermeme rağmen?"

"Kalbimi şimdi de kırıyorsun, Danny. Seni rüyamda gördüm. O eski yerdeydik – hatırlıyor musun?"

Şişeyi kaldırdı, sonra geri koyup, "Hayır, henüz değil... Henüz değil," dedi. "Eth, bir ayyaşa asla... Asla güvenme. Bir ayyaş... Ben... felaket... ölü bir şeye dönüştüğümde... gizli, keskin bir zihin çalışmaya devam ediyor ve bu hiç de dostane bir zihin değil. Şu an, şu saniye ben eskiden dostun olan biriyim. Bayılmak konusunda yalan söyledim sana. Yo, gerçekten bir güzel bayıldım ama şişenin bana neden verildiğini biliyorum."

"Biraz dur bakalım," dedim, "yoksa biraz şey olacak... Yani, benden şüphelenebilirsin. Şişeyi Baker getirdi, değil mi?"

"Evet."

"Ve senden bir kâğıt imzalamanı istedi."

"Evet ama ben bayıldım." Kendi kendine kıkırdadı ve şişeyi yine dudaklarına kaldırdı ama mum ışığında minnacık bir baloncuk gördüm. Yalnızca bir damla içmişti.

"Sana söylemek istediklerimden biri de buydu, Danny. Eski yeri mi istiyordu?"

"Evet."

"Orayı bugüne kadar neden satmadın?"

"Sana söyledim sanıyordum. Centilmen sayılmamı sağlıyor; tek eksiğim bir centilmenin hali tavrı."

"Sakın satma Danny. Elden çıkarma."

"Sana ne ki bundan? Neden satmayacakmışım?"

"Gururun için."

"Bende artık gurur falan yok, yalnızca konumum kaldı."

"Evet, gurur da var. Benden para istediğinde utanmıştın. Bu gurur demek."

"Hayır, söyledim ya. Numaraydı o. Ayyaşlar zekidir, benden söylemesi. Seni mahcup ettim; utandığımı sandığın için bir dolar verdin bana. Utanmamıştım. Sadece içki istiyordum."

"Arsayı satma, Danny. Çok değerli. Baker farkında. Değersiz hiçbir şey almaz o."

"Nesi değerliymiş?"

"Civarda uçak pisti yapılabilecek kadar düz olan tek yer orası."

"Anlıyorum."

"Şimdi satmazsan yeni bir başlangıç yapabilirsin, Danny. Elden çıkarma. Tedavi görürsün, döndüğünde de bir birikime sahip olursun."

"Ama yuvasız kalmış olurum. Belki arsayı satıp parayla içmeyi yeğlerim, ayrıca... '*Dal kırılınca beşik düşer, beşikle beraber bebek de yuvarlanır gider.*'" Cırtlak bir sesle şarkı söyleyip güldü. "Arsayı sen mi istiyorsun, Eth? O yüzden mi geldin?"

"Ben iyileşmeni istiyorum."

"İyiyim zaten."

"Açıklamak istiyorum, Danny. Eğer dilencinin teki olsaydın gönlünce yaşamakta özgür olurdun. Ama ileri görüşlü bir grup vatandaşın istediği ve ihtiyaç duyduğu bir şeye sahipsin."

"Taylor Ovası. Ve onu elden çıkarmayacağım. Ben de ileri görüşlüyüm." Şefkatle şişeye baktı.

"Danny, dedim ya, havaalanı yapılabilecek tek yer orası. Kilit bir yer. Oraya sahip olmaları lazım – ya da tepeleri düzlemeleri ki ona paraları yetmez."

"O zaman onları fena kıstırdım, şimdi de biraz daha sıkıştıracağım."

"Unuttuğun bir şey var, Danny. Mülk sahibi adam kıymetli bir araçtır. En düşünceli hareketin, seni gereken bakımı görebileceğin bir hastaneye kapatmak olacağını şimdiden duydum bile."

"Buna cüret edemezler."

"Hem de nasıl cüret ederler, üstüne bir de kendilerini erdemli hissederler. Süreci biliyorsun. Yargıç, onu tanıyorsun, seni mülkün idaresi için ehliyetsiz bulacaktır. Sana bir vasi atayacaktır; kim olacağını tahmin edebiliyorum. Tüm bunlar pahalıya patlayacağından giderleri karşılamak için elbette mülkünün satılması gerekecektir; bil bakalım mülkü almak için kim bekliyor olacak?"

Gözleri pırıl pırıldı, beni ağzı açık dinliyordu. Şimdi bakışlarını çevirdi.

"Beni korkutmaya çalışıyorsun Eth. Zamanlaman yanlış. Beni sabahları yakalamaya çalış, üşüdüğüm ve dünyanın yeşil kusmuktan ibaret olduğu sabahlar. Şu an... on adam gücündeyim çünkü şişem yanımda." Şişeyi bir kılıç misali salladı ve gözleri mum ışığında parlayan iki ince çizgiye dönüştü. "Sana söylemiş miydim Eth? Galiba söylemiştim; ayyaşlar bilhassa şeytani bir zekâya sahiptir."

"Ama sana yaşanacakları anlattım."

"Sana katılıyorum. Söylediklerinin doğru olduğunu biliyorum. Fikrini alenen açıkladın. Ama beni korkutmak yerine içimdeki iblisi dürttün. Ayyaşların aciz olduğunu sananlar delirmiş olmalı. Ayyaş dediğin, özel becerilere sahip, çok özel bir araçtır. Karşı koyabilirim ve şu anda canım karşı koymak istiyor gibi."

"Aferin! İşte ben de bunu duymak istiyordum."

Bana viski şişesinin boynunun üstünden baktı, şişenin ucu tüfek arpacığıymış gibi. "Bana Mary'nin parasını borç verir misin?"

"Evet."

"Ben herhangi bir teminat göstermeden?"

"Evet."

"Parayı geri alma şansının binde bir olduğunun bilinciyle?"

"Evet."

"Ayyaş dediğinin çirkin bir yanı vardır, Eth. Sana inanmıyorum." Kuru dudaklarını yaladı. "Parayı avucuma sayar mısın?"

"Ne zaman istersen."

"Sana verme dedim."

"Ama vereceğim."

Bu sefer şişeyi tam kafaya dikti ve camın içinde büyük bir baloncuk oluştu. İçmeyi bıraktığında gözleri daha da parlamıştı ama bir yılanın gözleri gibi soğuk ve boş bakıyorlardı. "Parayı bu hafta bulabilir misin Eth?"

"Evet."

"Çarşamba?"

"Evet."

"Şimdi birkaç doların var mı?"

Yanımda tam da o kadarcık vardı – bir dolar, bir elli sent, bir çeyreklik, iki on sent, bir beş sent ve üç peni. Paraları uzattığı avucuna boşalttım.

Şişeyi bitirip yere attı. "Nedense seni hiç akıllı biri olarak göremedim, Eth. En basit tedavinin bile yaklaşık bin dolar tutacağını biliyor musun?"

"Tabii."

"Çok eğlenceli bir şey bu Eth. Satranç değil, poker bu. Eskiden pokerde iyi sayılırdım – hatta fazla iyiydim. Ovayı teminat göstereceğime oynuyorsun. Bin dolarlık içkinin beni öldüreceğine, havaalanının da kucağına düşeceğine oynuyorsun."

"Çirkeflik ediyorsun, Danny."

"Seni uyarmıştım, çirkefimdir."

"Durumu benim anlattığım şekilde kabullenemez misin?"

"Hayır. Ama bir şekilde... senin anlattığın şekilde saklayabilirim. Sen benim eski halimi hatırlıyorsun, Eth. Benim senin eski halini unuttuğumu mu sandın? Sen ortalıkta yargı makinesi gibi dolaşan çocuksun. Tamam. İçim kurumaya başladı. Şişe boşaldı. Ben çıkıyorum. Bedelim bin dolar."

"Pekâlâ."

"Çarşamba günü, nakit."

"Getireceğim."

"Ne bir not ne bir imza ne bir şey. Ve eski ben olduğumu sanma sakın Ethan. Şu arkadaş her şeyi değiştirdi. Vefa ya da adalet duygum yok. Alacağın tek karşılık candan bir kahkaha olacak."

"Tek dileğim çabalaman."

"Tabii, söz vereceğim Eth. Ama seni, bir ayyaşın sözünün ne kadar değersiz olduğuna inandırmışımdır umarım. Parayı getir. İstediğin kadar kal. Evim senin sevin. Ben çıkıyorum. Çarşamba görüşürüz Eth." Eski asker yatağından kalktı, yorganı yatağın

arkasına fırlattı ve yalpalaya yalpalaya uzaklaştı. Pantolonunun fermuarı açık kalmıştı.

Bir süre oturdum ve mumun eriyip fincan altlığının yağlarına karışmasını izledim. Bütün söyledikleri doğruydu, bahsimi neye oynadığım hariç. O kadar da değişmemişti. Yıkıntının altında bir yerlerde Danny Taylor duruyordu. Danny'yi kesip atabileceğine inanmıyordum. Danny'yi seviyordum ve... tam da söylediğini yapmaya hazırdım. Uzaklardan berrak, tiz faslet sesiyle şarkı söylediğini duydum:

Hızlan, güzel gemi, kanatlanan bir kuş gibi.
Gemicilerin "İleri!" haykırışları arasında!
Taşı, kral olacak evladı
Denizler üzerinden Say'a.

Bir süre yalnız yalnız oturduktan sonra mumu söndürüp High Sokağından eve yürüdüm. Willie devriye arabasında henüz uyumamıştı.

"Bana dışarıda fazla dolaşıyormuşsun gibi geliyor, Eth," dedi.

"İnsan nasıl oluyor bilirsin."

"Tabii. Bahar geldi. Her delikanlının hayali."

Mary gülümseyerek uyuyordu ama yatağa, yanına girdiğimde hafifçe uyandı. Istırap mideme vurmuştu – soğuk, can yakan bir ıstırap. Mary yan dönüp beni sıcak, çim kokulu bedenine çekti; ona ihtiyacım vardı. Istırabın giderek azalacağını biliyordum ama şimdi ona ihtiyacım vardı. Gerçekten uyandı mı emin değilim ama neye ihtiyaç duyduğumu uykusunda bile sezinliyordu.

Ve sonrasında uyanıp, "Herhalde acıkmışsındır," dedi.

"Evet, Helena."

"Ne istiyorsun?"

"Soğanlı sandviç – hayır, çavdar ekmeğine iki tane soğanlı sandviç."

"Yanında durabilmek için benim de bir tane yemem gerekecek."

"Yemek istemiyor musun?"

"Tabii istiyorum."

Merdivenden usul usul inip kısa bir süre sonra sandviçler, bir kutu süt ve iki bardakla döndü.

Epey acı bir soğandı. "Mary, cefakâr karım," diye söze başladım.

"Lokmanı yut da öyle konuş."

"İşle ilgili bir şey bilmek istemiyorum derken samimi miydin?"

"Elbette."

"O zaman bir fırsat yakaladım. Bin dolar istiyorum."

"Bay Baker'ın söylediği bir şey mi?"

"Sayılır. Ama aynı zamanda özel bir şey."

"Tamam, bir çek yaz o zaman."

"Hayır hayatım, senin parayı nakit olarak çekmeni istiyorum. Bankada yeni bir mobilya ya da halı falan alacağına dair bir çift laf da edebilirsin."

"Ama yeni bir şey almıyorum."

"Alacaksın."

"Bir sır mı bu?"

"Öyle olmasını istediğini söyledin."

"Evet... yani... öyle. Böyle daha iyi. Bu soğan insanın ağzını yakıyor. Bay Baker tasvip eder mi?"

"Kendisi yapsa eder."

"Parayı ne zaman istiyorsun?"

"Yarın."

"Bu soğanı yiyemeyeceğim. Herhalde şimdiden yeterince kötü kokuyorumdur ama."

"Bir tanemsin."

"Marullo'yu bir türlü kafamdan atamıyorum."

"Nasıl yani?"

"Eve gelişini. Şekerleme getirişini."

"Tanrı'nın hikmetine akıl sır ermez."

"Bak şimdi, dini değerlerle dalga geçme. Paskalya henüz bitmedi."

"Evet, bitti. Saat biri çeyrek geçiyor."

"Tanrım! Uyumamız lazım."

"Ah! İşte sorun da bu – Shakespeare."

"Her konuyla dalga geçersin sen."

Ama dalga geçmiyordum. Istırap sürüyordu, ben üstüne kafa yormasam da içim sızlamaya devam etti; bazen kendime şunu sormak zorunda kalıyordum: Neden içim sızlıyor? İnsanlar her şeye alışabilir ama vakit gerekiyor. Bir keresinde, uzun zaman önce, bir dinamit fabrikasında nitrogliserin taşıma işine girmiştim. Nitrogliserin tehlikeli bir madde olduğundan ücret yüksekti. Başta her adımda telaşlanıyordum ama bir hafta kadar sonra sıradan bir işe dönüştü. Eh, şarküteride tezgâhtar olmaya bile alışmıştım. Alışık olunmayan işlerle kıyaslandığında alışık olunan her işte insanı çeken bir şeyler vardır.

Karanlıkta, gözlerimin önünde kırmızı noktacıklar yüzerken kendimi, eskiden vicdani meseleler diye adlandırılan konularda sorguladım ve hiçbir yara bulamadım. Bir kere istikametimi belirledikten sonra rotamı değiştirebilir ya da hatta pusulayı doksan derece ters çevirebilir miyim, diye sordum ve yapabileceğimi düşündüm ama istemiyordum.

Yeni bir boyut kazanmış ve bu boyut karşısında büyülenmiştim. Hiç kullanılmamış bir kas grubu keşfetmek ya da çocukken uçabildiğimi gördüğüm rüyaların gerçekleşmesi gibiydi bu. Çoğunlukla olayları, sahneleri, konuşmaları zihnimde baştan oynatabiliyor ve bu tekrar gösterimde ilk seferde gözümden kaçan ayrıntıları seçebiliyorum.

Mary, Marullo'nun şekerlemeden yumurtalarla eve gelmesini tuhaf buluyordu; Mary'nin tuhaflık sezisine güvenirim. Bunun, onu dolandırmadığım için bir teşekkür olduğunu düşünmüştüm.

Lakin Mary'nin sorusu, bildiğim ama atladığım bir noktayı yeniden irdelememe yol açtı. Marullo, geçmişte yapılanlar için ödül değil, gelecekte yapılacaklar için rüşvet verirdi. Benimle, yalnızca onun çıkarlarına hizmet edebileceğim ölçüde ilgileniyordu. İşle ilgili verdiği talimatların ve Sicilya konuşmasının üstünden geçtim. Bir yerde kendine güvenini yitirmişti. Bir şekilde benden bir şeyler istiyor ya da benim verebileceğim bir şeylere ihtiyaç duyuyordu. Bunu öğrenmenin bir yolu vardı. Normalde reddedeceği bir şey rica eder de alırsam, o zaman dengesinin bozulduğunu ve gerçekten sıkıntılı olduğunu anlayabilirdim. Marullo'yu bir kenara koyup Margie'ye geçtim. Margie: Adı yaşıyla ilgili bir fikir veriyor. *"Margie, hep seni hayal ediyorum, Margie. Sana dünyaları veririm..."**

Tavanda uçuşan noktalara karşı Margie sahnelerini yeniden oynattım; gerçekten yaşananlardan fazlasını kurmamaya

çalıştım. Uzun bir süre, belki iki yıl boyunca, karımın arkadaşı ve dinlemediğim sohbetlerin bir parçası olan bir Bayan Young-Hunt vardı. Sonra aniden Margie Young-Hunt ortaya çıkmıştı, ardından da Margie. Dükkâna Kutsal Cuma'dan önce de gelmiş olmalı ama hatırlayamıyordum. O gün sanki kendini beyan etmişti. Öncesinde beni görmemiş olması mümkün, tıpkı benim onu görmediğim gibi. Ama o andan itibaren mevcuttu – ortalığı harekete geçiren ve karıştıran bir kadın. Peki ne istiyordu? Söz konusu olan yalnızca oyalanacak bir şeyler bulamayan bir kadının saf haylazlığı mıydı? Yoksa bir plana göre mi hareket ediyordu? Kendini bana beyan etmiş gibi hissediyordum – varlığından haberdar olmamı ve onu her an fark etmeyi sürdürmemi sağlamıştı. Bana öyle geliyordu ki fala ikinci kere bakmaya iyi niyetle başlamıştı; her zamanki, cilalanmış, profesyonel gösterisini sergilemeyi planlıyordu. Sonra bir şey oldu, gösteriyi parçalayan bir şey. Mary gerginlik yaratacak hiçbir söz sarf etmemişti; ben de. Gerçekten yılanı görmüş müydü? En basit ve muhtemelen doğru

* Eski bir şarkı. (ç.n.)

açıklama buydu. Belki sezgileri gerçekten de güçlüydü, başkalarının zihnine girebiliyordu. Beni bir dönüşümün ortasında yakalamış olması bu ihtimali nazarımda kuvvetlendiriyordu ama bu bir tesadüf de olabilirdi. Ama hiç niyeti yokken Montauk'a gitmesine, pazarlamacıya katılmasına, Marullo'nun karşısında baklayı ağzından çıkarmasına ne neden olmuştu? Nedense baklanın ağzından istemediği anlarda çıktığına hiç inanmıyordum. Tavanarasındaki kitaplıklarda bir yerde bir hayat anlatısı vardı; Bering'inki miydi? Hayır, Baranov, Aleksandr Baranov, 1800'lerde yaşamış Rus vali. Belki Alaska'nın cadı hapishanesi işlevi gördüğüyle ilgili bir bilgi bulunurdu kitapta. Uydurulamayacak kadar sıradışı bir hikâyeydi bu. Muhakkak bakmalıydım. Tavanarasına belki hemen, Mary'yi uyandırmadan çıkabileceğimi düşündüm.

Sonra eski meşe merdivenin basamağından bir gıcırtı geldi, ardından ikinci ve üçüncü bir gıcırtı; böylece sesin, evin sıcaklık değişimine uyum sağlamasından gelmediğini anladım. Ellen uykusunda dolaşıyor olmalıydı.

Elbette kızımı seviyorum ama bazen beni çok korkutuyor çünkü belli ki doğuştan zeki, aynı anda hem kıskanç hem de sevgi dolu. Kardeşini hep kıskanmıştır; beni de kıskandığı hissine kapılmışımdır çoğu zaman. Cinsellikle çok erken yaştan itibaren meşgul olmaya başladı gibi geliyor bana. Belki babalar hep böyle hisseder. Küçücük bir kızken erkeklerin cinsel organına duyduğu dizginlenemez ilgi bizim için hep bir utanç kaynağıydı. Sonra değişimin mahremiyeti sardı onu. Dergilerdeki meleğimsi, masum kızlık çağı yaşanmıyordu burada. Ev asabiyetle kaynıyor, duvarlar tedirginlikle titriyordu. Ortaçağda, kızların ergenlikte cadılığa bulaşma riskiyle karşı karşıya olduklarına inanıldığını okumuştum; doğru olmadığına da emin değilim. Bir süreliğine, gırgırına gulyabani dediğimiz bir şey dadandı evimize. Resimler askılarında durmuyor, tabaklar yere düşüp kırılıyordu. Tavanarasından çatırtılar, kilerden patırtılar geliyordu. Neden bilmiyorum ama gözlerimi Ellen'dan, onun gizli geliş gidişlerinden ayırmayacak

kadar ilgimi çekmişti durum. Bir gece kedisi gibiydi. Eşyanın devrilip kırılmasının, gürültü patırtının ondan kaynaklanmadığına ikna oldum ama aynı zamanda o evde değilken hiçbir şey olmadığını da fark ettim. Gulyabani geldiğinde Ellen oturmuş boşluğa bakıyordu belki ama hep oradaydı.

Hatırlıyorum da, çocukken eski Hawley konağının uzun zaman önce püriten-korsan atalardan birinin hayaletini barındırdığını duymuştum ama anlatılanlara göre o efendi bir hayaletti, vazifesi olduğu üzere yürüyor, ortalıkta dolanıyor ve homurdanıyordu. Merdivenler, görünmez ağırlığının altında gıcırdıyordu; hayalet, usturuplu ve şanına yakışır bir biçimde, biri ölmeden önce duvarları tıklatıyordu. Gulyabani bambaşka bir şeydi – kötücül, habis, fesat ve kindar. Değersiz hiçbir şeyi kırmıyordu. Sonra yok oldu. Ona hiç inanmadım. Aile içi bir şaka gibiydi ama gulyabani buradaydı işte, kırık resimlerle parçalanmış porselenler de öyle.

Gulyabani yok olduktan sonra Ellen uykusunda gezinmeye başladı, tıpkı şimdi yaptığı gibi. Onun yavaş ama sağlam adımlarla aşağı indiğini duyabiliyordum. Aynı anda Maryciğim yanımda derin derin iç çekip mırıldandı. Ve bir meltem esip tomurcuklu dalların tavandaki gölgelerini kıpırdattı.

Yataktan usulca çıkıp sabahlığımı giydim çünkü ben de herkes gibi, bir uyurgezerin aniden uyandırılmaması gerektiği kanaatindeydim.

Tüm bunlar kızımı sevmediğim izlenimi uyandırabilir ama seviyorum. Kızımı seviyorum ama ondan biraz korkuyorum çünkü onu anlamıyorum.

Merdivenimize duvar kenarından basarsanız basamaklar gıcırdamıyor. Bunu, kız peşinde koşan bir çocukken ve eve, arka bahçelerdeki çitleri aşarak dönerken keşfetmiştim. Bu bilgiyi Mary'yi rahatsız etmek istemediğim zamanlar hâlâ kullanıyorum.

Şimdi de kullandım – merdivenden sessiz sedasız indim, düşmemek için parmaklarımla duvara tutundum. Sokak lambasının olduğu taraftan loş ve dantelimsi ışık huzmeleri vuruyor, pencere-

den uzaklaştıkça yarı karanlığın içine gömülüyordu. Ama Ellen'ı görebiliyordum. Etrafına bir parlaklık yayılıyordu, muhtemelen beyaz geceliğiydi bunun nedeni. Yüzü gölgedeydi ama kollarına ve ellerine de yansıyordu ışık. Değersiz aile yadigârlarını tuttuğumuz camlı dolabın önünde duruyordu; oymalı ve süslemeli balina kemikleri, ispermeçetler ve kürekleriyle, prangalarıyla, tayfalarıyla, pruvadaki zıpkıncıyla dört dörtlük balina gemileri –hepsi de balina kemiklerinden oyulmuş– dişler ve denizaygırlarının kavisli dişleri gibi; Belle-Adair'in küçük bir maketi, cilası parlak parlak, sarılı yelkenlerle selviçeler kahverengi ve tozlu. İhtiyar kaptanların doğudan, Çin bölgesinde ispermeçet bırakmadıktan sonra getirdikleri chinoiserie* eşyalar, ıvır zıvırlar, abanoz ve fildişinden, gülen ve ciddiyetini koruyan tanrılar, Budalar, huzurlu ve pis, pembe kuvarstan, sabuntaşından ve biraz da yeşimden – evet, biraz da kaliteli yeşimden– oyma çiçekler ve ince kupalar, yarı saydam ve hoş. Nesnelerin bazıları değerli olabilir –içinde hâlâ hayat olan küçük, biçimsiz atlar gibi– ama gerçekten değerlilerse bu bir tesadüftür, muhakkak öyledir. O denizcilik yapan, balina öldüren adamlar iyiyle kötüyü birbirinden nasıl ayırt edecekti; yoksa edebilirler miydi? Etmişler miydi?

Dolap benim için her zaman *parenti*'nin** kutsal mekânı olmuştu; ataların Roma maskeleri ya da aydan düşen bir taş kadar geriye uzanan, manevi değeri olan eşyaları. Bir adamotu kökümüz bile vardı, asılarak ölen adamın spermiyle filizlenmiş, mükemmel bir insancık;*** bir de gerçek bir denizkızımız vardı, artık iyice harap olmuştu ama akıllıca bir biçimde, bir maymunun ön tarafıyla

* (Fr.) "Çin-vari." Desen ve tasarım bakımından Çin etkileri taşıyan nesneler. (ç.n.)

** (İt.) Soy, akraba. (ç.n.)

*** Eski çağlarda, asılan erkeklerin vücudundan salgılanan spermlerin toprakta adamotu köküne dönüştüğüne, adamotu kökünün de cadılar tarafından kara büyü için kullanıldığına inanılırdı. (ç.n.)

bir balığın arka tarafı birbirine dikilerek yapılmıştı. Yıllar içinde ufalmıştı, dikişleri ortaya çıkmıştı ama yırtıcı tebessümünde minik dişler hâlâ görünüyordu.

Her ailenin sihirli bir nesnesi olduğunu varsayıyorum, fertleri nesilden nesle ateşleyen, rahatlatan ve onlara ilham kaynağı olan, süreklilik sağlayan bir nesne. Bizimki –nasıl anlatsam?– yarı saydam bir taş öbeğiydi; belki kuvars ya da jadeit türü yeşim, hatta belki sabuntaşı. Yuvarlaktı, çapı on santim, toparlak tepesinin kalınlığı dört santimdi. Üstüne de sonu olmayan, iç içe geçen bir şekil kazınmıştı, hareket ediyormuş gibi görünen ama hiçbir yere varmayan bir şekil. Canlıydı ama ne başı vardı ne sonu ne de bir başlangıç ya da bitiş noktası. Parlak taş pürüzsüz değildi, insan eti gibi hafiften yapış yapıştı ve her zaman sıcaktı. İçini görebiliyor ama içinden öteki tarafı göremiyordunuz. Herhalde soydaşım olan eski bir denizci Çin'den getirmişti bunu. Sihirliydi – görmesi, dokunması, yanağınıza sürmesi, okşaması güzeldi. Bu acayip, sihirli öbek cam dolapta yaşıyordu. Bir çocuk, genç ve yetişkin olarak ona dokunmama, onu elime almama izin vardı ama uzaklaştırmama, asla. Ve ihtiyaçlarım değiştikçe onun rengi, kıvrımları ve dokusu da değişti. Bir zamanlar onu meme olarak görürdüm, delikanlılığımda yoniye* dönüştü, kızgın ve sancılı. Belki daha sonra beyne ya da hatta muammaya dönüştü, başsız, sonsuz, devingen bir şeye – kendi içinde bütün olan soruya, ne yok etmek için yanıta ne de sınırlandırmak için başa veya sona ihtiyaç duyan soruya.

Cam dolabın sömürge döneminden kalma pirinç bir kilidi ve hep kilitte duran kare, pirinç bir anahtarı var.

Uyuyan kızım sihirli öbeği ellerinde tutuyor, okşuyor, canlıymış gibi seviyordu. Taşı, henüz biçimlenmemiş göğüslerine bastırdı, yanağına, kulağının hemen altına yerleştirdi, süt emen bir

---

* (Sanskrit) Vajina. (ç.n.)

köpek gibi burnuna sürttü ve zevk ile arzu iniltisini andıran usul bir şarkı mırıldandı. İçinde yıkım vardı. Başta taşı parçalayacak ya da saklayacak diye korktum ama şimdi, ellerindeyken taşın anneye, sevgiliye, çocuğa dönüştüğünü görebiliyordum.

Onu korkutmadan nasıl uyandırabileceğimi düşündüm. Ama uyurgezerler neden uyandırılır ki? Kendilerine zarar verecekleri endişesiyle mi? Uyurgezerlerin bu haldeyken hiç kaza yaşadıklarını duymamıştım; uyandıkları esnada gerçekleşenler hariç. Neden araya girecektim? Bu, acı ya da dehşet dolu bir kâbus değil, uyanık zihinlerin idrak edemeyeceği bir keyif ve birliktelikti. Bunu bozmaya ne hakkım vardı? Sessiz sessiz gerileyip beklemek için büyük koltuğuma oturdum.

Loş oda pırıl pırıl ışık tanecikleriyle, havada uçuşup tatarcık yığınları gibi dönen taneciklerle doluydu sanki. Sanırım aslında yoktular, yalnızca gözlerimdeki sıvıda yorgunluk dikenleri yüzüyordu; yine de çok gerçekçi görünüyorlardı. Kızım Ellen'dan da sahiden bir ışık yayılıyor gibiydi, yalnızca geceliğinin beyazlığından değil, teninden de. Suratını görebiliyordum, oysa karanlık odada onu seçememem gerekirdi. Karşımdaki, küçük bir kızın çehresi değilmiş izlenimine kapıldım – yaşlı bir çehre de değildi; olgun, tamamlanmış ve biçimlenmişti. Dudaklarını sıkı sıkı kapattı; normalde böyle yapmazdı.

Bir süre sonra Ellen tılsımı kararlılıkla tam yerine geri koydu, camlı dolabı kapattı ve dolabı kapalı tutan pirinç anahtarı çevirdi. Sonra dönüp koltuğumun yanından geçti ve merdivenden çıktı. İki şeyi hayal etmiş olabilirim: birincisi, bir çocuk değil de tatmin olmuş bir kadın gibi yürüdüğünü, ikincisi de, uzaklaşırken ışıltısının söndüğünü. Bunlar birer izlenimden, zihnimin üretiminden ibaret olabilir ama üçüncü şey katiyen gerçek. Merdivenden çıkarken ahşap bir kere dahi gıcırdamadı. Basamakların sızlanmadığı duvar tarafından yürüyor olmalıydı.

Birkaç dakika sonra arkasından gittim ve onu yatağında, üstü düzgün bir şekilde örtülü uyurken buldum. Ağzından nefes alıyordu, çehresi, uyuyan bir çocuğun çehresiydi.

Karşı konulamaz bir dürtüyle aşağı dönüp camlı dolabı açtım. Öbeği ellerime aldım. Ellen'ın vücudunun sıcaklığını taşıyordu hâlâ. Çocukluğumda yaptığım gibi sonu gelmez, akışkan şekli parmak uçlarımla takip ettim; beni avuttu. Bu sayede kendimi Ellen'a yakın hissettim.

Acaba taş onu bir şekilde yaklaştırıyor muydu bana – Hawleyler'e?

DOKUZUNCU BÖLÜM

Yalancı bahar, pazartesi günü soğuk bir yağmur ve serin, sert bir rüzgârla, saf ağaçların hassas yapraklarını lime lime eden rüzgârla kışa geriledi. Bahçelerde zamparalık peşinde olan cesur, şehvetli, güçlü serçeler paçavra gibi savruldu, yollarını ve hedeflerini şaştılar; tutarsız hava koşullarına karşı öfkeyle ötüşüyorlardı.

Her zamanki gezintisine çıkmış olan Bay Kırmızı Baker'ı selamladım; kuyruğu savaş bayrağı gibi yana savruluyordu. Eski bir tanıdığımdı, gözlerini yağmura karşı kısıyordu. "Bundan sonra seninle görünürde arkadaş kalabiliriz ama seni uyarmam gerektiği kanaatindeyim; tebessümlerimiz yabani bir çekişmeyi, bir çıkar çatışmasını maskeliyor," dedim. Daha fazla konuşabilirdim ama işini halledip kuru bir yere sığınmak için acele ediyordu.

Morph geç kalmamıştı. Beni bekliyor da olabilirdi, muhtemelen bekliyordu. "Ne gün ama," dedi; su geçirmez ipekten yağmurluğunun etekleri bacaklarına çarpıp şişiyordu. "Patronumla sosyalleşmişsin, diye duydum."

"Biraz tavsiyeye ihtiyacım vardı. Bana çay da ikram etti."

"Eder."

"Tavsiye nasıl bir şeydir, bilirsin. Ancak zaten yapmayı planladığınla örtüşürse duymak istersin."

"Kulağa yatırım yapacakmışsın gibi geliyor."

"Maryciğim yeni mobilya istiyor. Kadınlar istedikleri şeyi önce iyi bir yatırım olarak sunarlar."

"Yalnızca kadınlar değil," dedi Morph. "Aynısını ben de yapıyorum."

"Neyse, kendi parası. Ucuza düşüreceği bir şeyler için dolaşıp bakınmak istiyor."

High Sokağının köşesinde, Rapp'in Oyuncakçı Dükkânı'nın teneke tabelalarından biri kopup düştü ve yolda kulak tırmalayıcı sesler eşliğinde kaydı; sanki trafik kazası oluyormuş gibi bir ses çıkardı.

"Baksana, patronunun eve, İtalya'ya gideceğini duydum."

"Bilmiyorum. Daha önce hiç gitmemiş olması bana garip geliyor. Onların aileleri birbirine çok yakın olur."

"Bir fincan kahve için vaktin var mı?"

"Ortalığı süpürmeye başlamam lazım. Bayram sonrası sabah yoğun olur."

"Yapma böyle! Kendini şımart biraz. Bay Baker'ın ahbabı bir fincan kahveye vakit ayırabilir." Yazıda göründüğü kadar iğneleyici bir şekilde konuşmadı. Her türlü lafı, masumiyetle ve iyi niyetle sarf edilmiş gibi söyleyebiliyordu.

Onca yıl boyunca Foremaster Izgara'ya hiç sabah kahvesi için gitmemiştim; bütün kasabada gitmeyen tek kişi de bendim herhalde. Bir âdet, bir alışkanlıktı bu, Foremaster bir kulüptü. Tezgâhtaki taburelere çıktık ve Miss Lynch –onunla aynı okulda okudum– bize kahve uzattı; fincan altlığına dökmeden. Fincana minik bir krema paketi yaslanmıştı ama kâğıda sarılı iki tane kesme şekeri zar gibi attı, Morph da "Hep yek," diye bağırdı.

Miss Lynch... Miss Lynch. "Miss" artık adının, benliğinin bir parçasıydı. Sanırım ondan hiç kurtulamayacak. Burnu her yıl biraz daha kızarıyor ama sinüzitten, içkiden değil.

"Günaydın Ethan," dedi. "Kutlama mı var?"

"Beni zorla sürükledi," dedim, sonra bir nezaket deneyi olarak ekledim: "Annie."

Kafasını, beynine bir kurşun yemiş gibi yana çevirdi, sonra, ne dediğimi idrak ederken gülümsedi ve inanır mısınız, kırmızı burnuyla falan beşinci sınıftaki halinden hiçbir farkı yoktu.

"Seni görmek çok güzel, Ethan," dedi ve burnunu kâğıt peçeteye sildi.

"Duyunca şaşırdım," dedi Morph. Kesme şekerin kâğıdını çekiştirdi. Tırnakları parlatılmıştı. "Bir fikre kapılıyorsun, sonra zihnine yerleşiyor ve gerçek olduğunu sanıyorsun. Gerçek olmayınca şaşakalıyorsun."

"Neden bahsettiğini anlamadım."

"Galiba ben de anlamadım. Şu paketlere lanet olsun. Şekerleri neden açık bir şekilde kâseye koyamıyorlar?"

"Belki insanlar daha fazla kullanır diye."

"Herhalde. Eskiden bir süreliğine şekerle yaşayan birini tanımıştım. Otomat lokantasına* giderdi. On sente bir fincan kahve, yarıya kadar iç, şekerle doldur. En azından açlıktan ölmedi."

Her zamanki gibi, bu kişi Morph'un ta kendisi mi diye merak ettim – tuhaf biri, dayanıklı, elleri manikürlü, hiç yaşlanmayan biri. Galiba eğitimli bir adam sayılırdı ama yalnızca izlediği yollar, düşünce yöntemi anlamında. Bilgeliği, itibarsız bir dünyaya ait bir lehçede; parlak, güçlü, arsız bir cahilin dilinde gizleniyordu. "O yüzden mi tek şeker kullanıyorsun?" diye sordum.

Sırıttı. "Herkesin bir teorisi var," dedi. "Bir adam ne kadar bitik olursa olsun, umurumda değil, neden bitik olduğuna dair bir teorisi vardır. Teori insana bahçe patikasında yol gösterir çünkü işaret tabelaları yerine onu izlersin. Herhalde senin patronunda beni şaşırtan da bu oldu."

Dışarıda kahve içmeyeli epey olmuştu. Pek iyi değildi. Kahve tadı hiç yoktu ama sıcaktı; gömleğime biraz döktüm, bu yüzden kahverengi olduğunu da biliyorum.

---

* Çeşitli yiyeceklerin otomat makinelerine satıldığı, özellikle 20. yüzyılın ilk yarısında popüler olan lokanta türü. (ç.n.)

"Galiba ne demek istediğini anlamadım."

"Bu fikre nereden kapıldığımı bulmaya çalışıyorum. Sanırım kırk yıldır burada olduğunu söylemesinden. Otuz beş yıl ya da otuz yedi yıl tamam ama kırk yıl olmaz."

"Galiba pek akıllı değilim."

"Bu 1920 demek. Hâlâ çözemedin, değil mi? Eh, tahmin edeceğin gibi, bankada insanları hızla tartman, dümencileri bulman gerekir. Kısa sürede yerleşik kurallar ediniyorsun. Üstüne düşünmüyorsun bile. Kendiliğinden oturuyor – ve yanılabiliyorsun. Belki gerçekten de 1920'de gelmiştir. Yanılıyor olabilirim."

Kahvemi bitirdim. "Süpürge zamanı," dedim.

"Sen de beni kandırdın," dedi Morph. "Soru sorsaydın ağzımı bıçak açmazdı. Ama sormuyorsun, o yüzden anlatmam lazım.

1921 ilk olağanüstü hal göçmen yasasının* geçtiği yıldı."

"Yani?"

"1920'de gelebilirdi. 1921'de muhtemelen gelemezdi."

"Yani?"

"Yani –en azından bu kurnaz adama göre– 1921'den sonra arka kapıdan geldi. O yüzden evine dönemez çünkü dönmek için pasaport çıkaramaz."

"Tanrım, iyi ki bankacı değilim."

"Kesin benden başarılı olurdun. Ben çok konuşuyorum. Eğer dönüyorsa ciddi yanılmışım demektir. Bekle, ben de geliyorum. Kahveler benden."

"Görüşürüz Annie," dedim.

"Tekrar gel Eth. Hiç gelmiyorsun."

"Geleceğim."

Karşıya geçerken Morph, "Gine hazretlerine pot kırıp sınır dışı edilme tehlikesi bulunduğunu söylediğimi çaktırma, olur mu?"

"Neden yapayım ki öyle bir şey?"

---

* Göçmenlerin hangi ülkelerden gelebileceğine dair bir kota sistemi getiren yasa. (ç.n.)

"Ben neden yaptım ki? O mücevher kutusunda ne var?"

"Tapınak Şövalyeleri şapkası. Tüyü sararmış. Beyazlatabilirler mi diye bakacağım."

"Tapınak Şövalyeleri'nden misin?"

"Ailede var. Daha George Washington üstat-ı azam* olmadan masonduk."

"Öyle miydi? Bay Baker da mason mu?"

"Onun da ailesinde var."

Artık ara sokağa gelmiştik. Morphy bankanın arka kapısının anahtarını aradı. "Belki kasayı o yüzden bir loca toplantısı gibi açıyoruz. Bir mum tutmadığımız eksik. Bir nevi kutsallık içeriyor."

"Morph," dedim. "Bu sabah iyice zırvaladın. Paskalya sana hiç çekidüzen vermemiş."

"Sekiz günde anlaşılır," dedi. "Hayır, çok ciddiyim. Saat tam dokuzu vurdu mu kutsalların kutsalı önünde örtünmeden duruyoruz. Sonra saatli kilit atıyor, Papaz Baker diz çöküp kasayı açıyor ve hepimiz Yüce Tanrı Döviz'in önünde yerlere kapanıyoruz."

"Delisin, Morph."

"Olabilir. Şu eski kilide lanet olsun. Kürdanla açılır ama anahtarıyla açılmıyor." Anahtarı kilitte sağa sola döndürüp kapıyı tekmeledi, ta ki kapı nihayet aniden açılana kadar. Cebinden bir kâğıt mendil çıkarıp yaylı kilidin yuvasına sıkıştırdı.

Bu tehlikeli değil mi? diye sormak üzere olduğumu fark ettim.

Soruya gerek kalmadan yanıt verdi. "Kahrolası şey açık kalmıyor. Elbette Baker kasa açıldıktan sonra gelip kilitli olup olmadığını kontrol ediyor. Pis şüphelerimi Marullo'ya açma, olur mu? Her türlü derde deva bulabilecek kadar varlıklı."

"Pekâlâ Morph," dedim ve ara sokakta kendi kapıma doğru döndüm; her zaman içeri girmeye çalışan kediyi etrafta aradım ama yoktu.

---

* Masonluğun en üst derecesi. (ç.n.)

İçeride, dükkân gözüme değişmiş gibi göründü, yeni gibi. Daha önce hiç görmediğim şeyler gördüm, beni kaygılandıran ya da kızdıran şeyleri görmedim. Peki ya neden? Dünyaya yeni gözlerle, hatta yeni merceklerle bakın ve bam – karşınıza yeni bir dünya çıkıyor.

Eski klozetin, su kaçıran sifon vanası hafif hafif tıslıyordu. Marullo vanayı değiştirmiyordu çünkü su sayaca takılı değildi, dolayısıyla boşa akması kimsenin umurunda değildi. Dükkânın ön tarafına geçip eski tip terazideki üstü çizik dolu bir kiloluk ağırlığı aldım. Tuvalette ağırlığı sifon zincirine, ucundaki meşe tutacağın hemen üstüne taktım. Sifon aktı ve akmaya devam etti. Ön tarafa dönüp dinledim; klozetten gelen köpürme seslerini ve homurtuları duyabiliyordum. Başka bir şeyle karıştırılması imkânsız bir ses bu. Ardından ağırlığı terazideki yerine geri koydum ve tezgâhın arkasındaki vaiz kürsüme geçtim. Raflardaki cemaatim beni bekliyordu. Zavallıcıklar, kaçamıyorlardı. Özellikle kahvaltılıkların sırasından aşağı bakan Mickey Fare maskesinin gülümsemekte olduğu dikkatimi çekti. Bu bana Allen'a verdiğim sözü hatırlattı. Üst raflardaki yiyecekleri almakta kullandığımız kıskaçlı sopayı buldum ve kutulardan birini indirip ardiyede paltomun yanına koydum. Vaiz kürsüsüne döndüğümde sıradaki Mickey Fare bana gülümsüyordu.

Konservelerin arkasına uzandım ve kasa için gri ketenden bozukluk torbasını aldım, sonra aklıma bir şey geldi ve daha da ileriye uzanarak kendimi bildim bileli orada duran eski, yağlı 38 kalibre revolvere dokundum. Gümüş kaplamalı bir Iver Johnson'dı bu; gümüşün çoğu soyulmuştu. Revolveri açtım ve mermilerin pastan yeşerdiğini gördüm. Top fi tarihinden kalma yağla kaskatı kesildiğinden zor döndürülüyordu. Adı kötüye çıkmış ve muhtemelen tehlikeli olan bu demir parçasını kasanın altındaki çekmeceye koydum, temiz bir önlük çıkarıp belime sardım, ipleri görünmesin diye ucunu itinayla katladım.

Dünyadaki kudretli kişilerin kararları, hareketleri ve mücadeleleriyle ilgili kafa yormamış kimse var mıdır acaba? Mantıklı bireyler olarak doğup erdemle mi yönlendiriliyorlar yoksa bazıları rastlantıların, rüyaların, hayallerin, kendimize anlattığımız hikâyelerin ürünü olabilir mi? Ben hayal kurma oyununu tam olarak ne kadardır oynadığımın farkındayım çünkü Morph'un başarılı banka soygunu kurallarıyla başlamıştım bu oyuna. Yetişkinlerin çoğunlukla kabul etmediği, çocuksu bir zevkle geçmiştim sözlerinin üstünden. Dükkânın işleyişiyle paralel giden bir oyundu ve olan biten her şey oyunda yerli yerine oturuyor gibiydi. Su kaçıran sifon, Allen'ın istediği Mickey Fare maskesi, kasanın açılışıyla ilgili anlatılan hikâye. Yeni kıvrımlar, açılar yerli yerine oturuyordu, kâğıt mendil ara sokaktaki kapı kilidini ittiriyordu. Oyun ufaktan ufaktan büyüdü ama bu sabaha kadar yalnızca kafamdaydı. Terazinin ağırlığını sifon zincirine takmak, zihinsel baleye yaptığım ilk fiziksel katkıydı. Eski tabancayı çıkarmak da ikincisi. Şimdi de zamanlamayı düşünmeye başlamıştım. Oyun gitgide kusursuzlaşıyordu.

Babamın büyük, gümüş Hamilton demiryolu saatini hâlâ yanımda taşıyorum; kalın ibreleri ve büyük, siyah rakamlarıyla hem saate bakmak için harikulade hem de çok güzel. Bu sabah dükkânı süpürmeden önce saati gömlek cebime koydum. Saate baktığım için de tam dokuza beş kala ön kapıları açmış, kaldırıma ilk kasıtlı fırça darbelerimi vurmuştum. Bir hafta sonunda ne kadar çok kir toplanıyor; yağmur da yağdığından kir çamura dönüşmüştü.

Bankamız ne denli harika bir dakiklik aracı – babamın demiryolu saati gibi. Dokuza beş kala Bay Baker Elm Sokağında göründü. Harry Robbit'le Edith Alden onu izliyor olmalıydılar. Foremaster Izgara'dan çıkıp yolun ortasında ona katıldılar.

"Günaydın, Bay Baker," diye seslendim. "Günaydın, Edith. Günaydın, Harry."

"Günaydın, Ethan. O kaldırımı temizlemek için hortum lazım sana!" Bankaya girdiler.

Süpürgeyi dükkânın girişine yasladım, teraziden ağırlığı aldım, kasanın arkasına geçtim, çekmeceyi açıp hızlı ama kasıtlı hareketlerle içini karıştırır gibi yaptım. Ardiyeye gittim, ağırlığı sifon zincirine taktım. Önlüğümün eteğini bel kuşağına sıkıştırdım, yağmurluğumu giydim, arka kapıya gittim ve kapıyı hafifçe araladım. Saatimin siyah yelkovanı on ikiyi geçerken itfaiyenin saat çanı çalmaya başladı. Ara sokakta sekiz adım attım, sonra içimden yirmi adım daha saydım. Elimi oynattım ama dudaklarım kıpırtısızdı; on saniye durdum, sonra elimi yine oynattım. Her şeyi zihnimde canlandırıyordum –ellerim belirli hareketleri yaparken saniyeleri sayıyordum– yirmi adım, hızlı ama ölçülü, sonra sekiz adım daha. Arka kapıyı kapattım, yağmurluğumu çıkardım, önlüğümü düzelttim, tuvalete girdim, ağırlığı zincirden çıkarıp sifonu durdurdum, tezgâhın arkasına geçtim, çekmeceyi çektim, şapka kutumu açtım ve kapatıp kayışını bağladım, girişe döndüm, süpürgemi aldım ve saate baktım. Dokuzu iki dakika yirmi saniye geçiyordu; fena değil ama pratikle iki dakikanın altına inebilirdi.

Emniyet amirimiz Stoney Foremaster Izgara'dan çıktığında kaldırımı süpürme işini ancak yarı yarıya bitirebilmiştim.

"Günaydın Eth. Bana hemen iki yüz elli gram tereyağı, beş yüz gram domuz pastırması, bir şişe süt ve bir düzine yumurta versene. Evde hiçbir şey kalmamış."

"Hay hay, amirim. Her şey yolunda mı?" İstediklerini derleyip bir poşet açtım.

"Evet," dedi. "Bir dakika önce gelmiştim ama ayakyolunda olduğunu duydum."

"Bütün o haşlanmış yumurtaları atlatabilmem bir hafta sürecek."

"Doğru dedin," dedi Stoney. "Tuvaletin gelmişse tuvaletin gelmiştir, yapacak bir şey yok."

Yani bu konuda sorun yoktu.

Gitmek üzereyken, "Senin arkadaşın Danny Taylor'a neler oldu?" dedi.

"Bilmiyorum; yine kafayı mı bulmuş?"

"Hayır, hiç fena görünmüyordu, temiz sayılırdı. Arabada oturuyordum. Benden imzasına tanıklık etmemi istedi."

"Ne için?"

"Bilmiyorum. Elinde iki tane belge vardı ama kâğıtlar ters durduğundan göremedim."

"İki tane belge mi?"

"Evet, iki tane. İki kere imzaladı, ben de iki kere tanıklık ettim."

"Ayık mıydı?"

"Öyle görünüyordu. Saçını kestirmiş, kravat takmıştı."

"Keşke inanabilsem amirim."

"Ben de. Zavallı çocuk. Sanırım çabalamaktan hiç vazgeçmiyorlar. Eve gitmem lazım." Hızla uzaklaştı. Stoney'nin karısı kendisinden yirmi yaş küçük. Tekrar dışarı çıkıp kaldırımdaki büyük kir parçalarını süpürdüm.

Kendimi rezil hissediyordum. Belki de ilk sefer her zaman zordur.

Dükkânın kalabalıklaşacağı konusunda haklı çıktım. Sanki kasabada hiç kimsede hiçbir şey kalmamıştı. Meyve sebze teslimatımız da ancak öğleye doğru geldiği için fazla bir seçenek yoktu. Yine de elimizdekilerle bile müşteriler soluklanmama izin vermedi.

Marullo on gibi geldi ve ne şaşırtıcıdır ki bana yardımcı oldu; yiyecekleri tarttı, paketledi, kasada ödemeleri aldı. Dükkâna uzun zamandır yardımcı olmuyordu. Çoğunlukla şöyle bir gelip etrafa bakınıyor ve çıkıyordu; ortalıkta görünmeyen bir ev sahibi gibiydi. Ama bu sabah taze ürünler gelince benimle birlikte kasaları ve kutuları açtı. Huzursuzmuş, ben bakmıyorken beni inceliyormuş gibi geldi bana. Konuşacak vaktimiz olmadı ama bakışlarını üzerimde hissedebiliyordum. Bunun rüşveti reddetmemle alakalı

olduğunu düşündüm. Belki de Morph haklıydı. Bazı insanlar, namuslu davrandığınızı duyunca, sizi buna teşvik eden namussuzluğu bulmaya çalışıyor. "Bu işten kazancı ne?" tutumuna, kendi hayatlarını bir poker eli gibi oynayan insanlarda özellikle rastlanıyor olmalı. Bu düşünce biraz kikirdememe neden oldu ama içimden kikirdedim, öyle ki yüzeye tek bir baloncuk dahi çıkarmadı.

Saat on bir gibi Maryciğim içeri girdi; pamuklu, desenli, yeni bir elbisenin içinde parıl parıldı. Çok güzel ve mutlu görünüyordu, biraz da nefessiz kalmış gibi, hoş ama tehlikeli bir iş yapmışçasına, yapmıştı da. Bana kahverengi bir zarf uzattı.

"Belki bunu istersin dedim," dedi. Marullo'ya aydınlık, kuşları andıran tebessümüyle, birinden aslında hoşlanmadığı zaman kullandığı tebessümüyle gülümsedi. Marullo'dan ne hoşlanıyor ne de ona güveniyordu; hiçbir zaman hoşlanmamış, güvenmemişti. Bunu, kadınların kocalarının patronlarını ya da sekreterlerini hiçbir zaman sevmemesine bağlamışımdır hep.

"Teşekkür ederim hayatım. Çok düşüncelisin. Seni şu an Nil'de bir tekne turuna çıkaramadığım için özür dilerim," dedim.

"Gerçekten de yoğunsun," dedi.

"Eh, bizim evde de hiçbir şey kalmadı herhalde, değil mi?"

"Kesinlikle. Al, liste getirdim. Bu akşam getirebilir misin? Şimdi hazırlayamayacak kadar başın dolu, biliyorum."

"Ama haşlanmış yumurta yapmak yok..."

"Hayır, hayatım. Seneye kadar yok."

"Şu Paskalya tavşanları hakikaten boş durmamış."

"Margie bizi bu akşam Foremaster'a yemeğe çıkarmak istiyor. Bizi hiç ağırlayamadığını söylüyor."

"Peki."

"Kendi evinin çok küçük olduğunu söylüyor."

"Öyle miymiş?"

"Seni işinden alıkoyuyorum," dedi.

Marullo'nun gözleri elimdeki kahverengi zarftaydı. Zarfı önlüğümün altına koyup cebime sıkıştırdım. Banka zarfı olduğunu

biliyordu. Düşüncelerin, bir köpeğin fare kovalamak için şehir çöplüğüne dalması gibi zihnine üşüştüklerini hissedebiliyordum.

Mary, "Size şekerleme için teşekkür etme fırsatı bulamamıştım Bay Marullo. Çocuklar bayıldı," dedi.

"Yalnızca Paskalya tebriği," dedi Marullo. "Bahar gibi giyinmişsiniz."

"Ah, çok teşekkür ederim. Islandım da. Yağmur dindi sanmıştım ama tekrar başladı."

"Yağmurluğumu al Mary."

"Hayatta olmaz. Artık sadece çiseliyor. Sen müşterilerine dön."

Tempo iyice arttı. Bay Baker içeri baktı, sırayı görüp geri çıktı. "Sonra gelirim," diye seslendi.

İnsanlar öğlene dek gelmeye devam ettiler, sonrasındaysa hep olduğu gibi bütün müşteriler kesildi. İnsanlar öğle yemeklerini yiyordu. Sokaktaki trafik yok oldu. Sabahtan beri ilk defa kimse bir şey istemiyordu. Açtığım kartondan biraz süt içtim. Dükkândan aldığım her şeyi not edip maaşımdan kesiveriyordum. Marullo yiyecekleri hal fiyatlarına almama izin veriyordu. Büyük fark yaratıyor bu. Böyle yapmasaydı benim maaşımla geçinemezdik herhalde.

Tezgâha yaslanıp kollarını kavuşturdu ve canı acıdı, o yüzden ellerini ceplerine soktu; canı tekrar acıyıncaya dek.

"Yardımcı olmanıza gerçekten sevindim. Hiç böyle kalabalık görmemiştim. Ama sanırım önceki günden kalma patates salatasıyla ancak bir yere kadar beslenebilirlerdi."

"İyi iş yapıyorsun evlat."

"Normal çalışıyorum."

"Hayır, geri geliyorlar. Seni seviyorlar."

"Bana alışkınlar da ondan. Asırlardır buradayım." Sonra minik, ufacık bir yokladım onu. "Eminim o sıcak Sicilya güneşine kavuşmayı sabırsızlıkla bekliyorsunuzdur. Sicilya'da hava sıcak. Savaşta orada bulunmuştum."

Marullo bakışlarını çevirdi. "Henüz kararımı vermedim."

"Neden?"

"Eh, epeydir uzaklardayım, kırk yıl. Orada tanıdığım kimse yok."

"Ama akrabalarınız var."

"Onlar da beni tanımıyor."

"Keşke ben İtalya'ya tatile gidebilsem, tüfeğimle sırt çantam olmadan. Kırk yıl uzun süreymiş ama. Hangi yıl gelmiştiniz?"

"1920, uzun zaman oldu."

Morph tam üstüne basmıştı. Belki bankacılar, polisler ve gümrükçülerin içgüdüleri kuvvetlidir. Sonra onu bir kez daha, bu sefer belki biraz daha derinden yoklamak için bir fikir geldi aklıma.

Çekmeceyi açıp eski revolveri çıkardım ve tezgâha attım. Marullo ellerini arkasında kavuşturdu. "O nedir evlat?"

"Yalnızca ruhsatınız yoksa edinmelisiniz, diye düşündüm. Sullivan Yasası epey sıkıdır."

"Nereden çıktı bu?"

"Hep buradaymış."

"Ben hiç görmedim. Benim değil. Senin."

"Benim değil. Ben de daha önce hiç görmemiştim. Birine ait olmak zorunda. Madem bulduk, ruhsata başvursanız iyi olmaz mı? Sizin olmadığına emin misiniz?"

"Daha önce hiç görmedim, diyorum sana. Silahları sevmem."

"Ne garip. Ben bütün büyük mafyözlerin silahlara hayran olduğunu sanırdım."

"Ne demek mafyöz? Bana mafya mı diyorsun?"

Masumane bir şaka yaptım. "Duyduğuma göre tüm Sicilyalılar mafya."

"Saçmalık. Mafyadan bir kişi bile tanımıyorum."

Silahı çekmeceye attım. "Şu hayatta daha neler öğreneceğiz!" dedim. "Eh, benim de tutacak halim yok. Belki Stoney'ye vermeliyim. Bir şeyin arkasında rast geldiğimi söylerim çünkü bir şeyin arkasında buldum gerçekten de."

"Öyle yap," dedi Marullo. "İlk kez görüyorum. İstemiyorum. Benim değil."

"Pekâlâ," dedim. "Atılıyor."

Sullivan Yasası'na göre ruhsat almak için epey bir belge toplamak gerekiyor; neredeyse pasaport başvurusu için gerekenler kadar.

Patronumun içine kurt düşmüştü. Belki de yakın aralıklarla çok fazla küçük şey yaşanmıştı.

İhtiyar Miss Elgar, New Baytown'un en büyük prensesi orsa seyrinde, açık flokla içeri girdi. Miss Elgar'la dünya arasında iki sıra güvenlik camı vardı, ortalarında da boşluk. Bir düzine yumurta için pazarlık yaptı. Beni küçük bir çocukken tanıdığı için, küçük bir çocuktan başka bir şey olarak göremiyordu. Para üstü verebilmeme hayret ettiğini ve memnun kaldığını görebiliyordum.

"Teşekkürler Ethan," dedi. Gözleri kahve öğütücüsüyle Marullo'ya kaydı ve her ikisine de eşit derecede ilgi gösterdi. "Baban nasıl Ethan?"

"İyi, Miss Elgar," dedim.

"Ona selamlarımı ilet, olur mu, aferin oğlum."

"Evet efendim. İleteceğim efendim." Zaman algısını yeniden ayarlayacak değildim. Ayaklı saati hâlâ her pazar kurduğunu söylüyorlar ki saat yıllardır elektrikle çalışıyor. Böyle yaşamak fena olmazdı, zamanda asılı kalmış bir halde; hiç fena olmazdı, şimdiden ibaret sonsuz bir öğleden sonrası. Çıkmadan önce kahve öğütme makinesine ciddi ciddi başını salladı.

"Kafadan çatlak," dedi Marullo, işaretparmağını şakağında döndürerek.

"Kimse değişmiyor. Kimsenin canı yanmıyor."

"Baban öldü. Ona öldüğünü neden söylemiyorsun?"

"Bana inansa bile unuturdu. Hatırını hep soruyor. Büyükbabamın hatırını sormayı da yeni bıraktı. Arkadaşıymış, diyorlar, huysuz ihtiyar."

"Kafadan çatlak," diye gözlemini dile getirdi Marullo. Ama Miss Elgar'ın sıradışı zaman algısıyla alakalı bir sebepten ötürü kendini toparlamıştı. Bir insanın ne kadar basit ya da karmaşık olduğunu kestirmek zordur. Fazla eminseniz, o zaman genelde yanılıyorsunuz demektir. Bence Marullo, alışkanlıklarına ve tecrübelerine dayanarak insanlara yaklaşımını üçe indirgemişti: emir ver, iltifat et, satın al. Bu üç yaklaşım, tüm güvencesi haline gelecek denli sık işine yaramış olmalı. Benimle olan ilişkisinde bir yerde ilkini kaybetmişti.

"İyi bir çocuksun," dedi. "İyi de bir arkadaş."

"İhtiyar kaptan, büyükbabam, 'Biriyle arkadaşlığını korumak istiyorsan onu sınama,' derdi hep."

"Akıllıca."

"Akıllıydı."

"Bütün pazar düşündüm evlat – kilisede bile düşünüyordum."

Rüşvet konusunda kaygılandığını biliyordum, en azından kaygılanmış olduğunu varsayıyordum, o yüzden vakit kazandırmak amacıyla lafa girdim.

"O güzel hediyeyle ilgili, ha?"

"Evet." Bana hayran hayran baktı. "Sen de akıllısın."

"Kendi kendimin patronu olacak kadar akıllı değilim ama."

"Ne kadardır buradasın, on iki yıl mı?"

"Aynen – fazla uzun. Sizce de değişim vakti gelmedi mi?"

"Ve hiçbir zaman bozuklardan almadın, not düşmeden eve hiçbir şey götürmedin."

"Dürüstlüğüm batsın."

"Dalga geçme. Dediğim doğru. Kontrol ediyorum. Biliyorum."

"Madalyayı sol klapama takabilirsiniz."

"Herkes çalıyor –kimileri çok kimileri az– ama sen, hayır. Biliyorum!"

"Belki dükkânı hepten çalmak için bekliyorumdur."

"Dalga geçme. Dediğim doğru."

"Alfio, elinizde bir mücevher var. Beni fazla parlatmayın. Tutkalım görünecek."

"Neden benimle ortak olmak istemiyorsun?"

"O nasıl olacak? Maaşımla mı?"

"Bir yol buluruz."

"O zaman kendimi soymadan sizden çalamam."

Sözlerimi takdir edercesine güldü. "Akıllısın evlat. Ama çalmıyorsun."

"Dediğimi duymadınız. Belki tüm dükkânı ele geçirmeyi planlıyorumdur."

"Dürüstsün evlat."

"Ben de onu diyorum. En dürüst anlarımda kimse bana inanmıyor. İnanın bana, Alfio, emelinizi gizlemek için doğruyu söyleyeceksiniz."

"Ne biçim konuşuyorsun?"

"*Ars est celare artem.*"*

Sözleri dudaklarını oynatıp tekrarladı ve bir kahkaha patlattı. "Ha," diye haykırdı. "Ha! Ha! *Hic erat demonstrandum.*"**

"Soğuk bir kola ister misiniz?"

"Buraya yaramıyor!" Kollarını karnına savurdu.

"Mide sorunları yaşayacak kadar yaşlı değilsiniz, elliyi geçmiş olamazsınız."

"Elli iki; mide sorunlarım da var."

"Pekâlâ," dedim. "O zaman 1920'de geldiyseniz o sırada on iki yaşındaydınız. Herhalde Sicilya'da Latinceyi genç yaşlarda öğretmeye başlıyorlar."

"Kilise korosundaydım," dedi.

"Ben de koroda haçı taşıyordum. Ben bir kola içeceğim. Alfio," dedim, "buraya ortak olabilmemin bir yolunu bulursanız değerlendiririm. Ama sizi uyarmam gerek, param yok."

---

* (Lat.) "Sanatı gizlemek de bir sanattır." (ç.n.)

** Lat.) "Örneklendirilmesi gereken şey." (ç.n.)

"Bir yolunu buluruz."

"Ama param olacak."

Gözlerini yüzüme dikmişti, bakışlarını çeviremiyor gibiydi. Marullo usul usul, *"Io lo credo,"** dedi.

Şan ve şerefle ilgisi olmayan bir güç dalgası akın etti üstüme. Bir kola açıp kafaya diktim ve kahverengi şişenin üstünden Marullo'nun gözlerine baktım.

"İyi bir çocuksun," dedi, sonra elimi sıktı ve dükkândan çıkıp uzaklaştı.

Bir içgüdüyle ardından seslendim: "Kolunuz nasıl oldu?"

Hayret dolu bir ifadeyle döndü. "Artık ağrımıyor," dedi. Sonra devam edip kelimeleri kendi kendine tekrarlardı. "Artık ağrımıyor."

Heyecanla geri döndü. "O parayı alman lazım."

"Hangi parayı?"

"Şu yüzde beşi."

"Neden?"

"Alman lazım. Ufaktan ufaktan bana ortak olabilirsin, yalnızca yüzde altıya çıkana kadar kabul etme."

"Hayır."

"Ne demek hayır, ben evet demişsem?"

"O paraya ihtiyaç duymayacağım, Alfio. İhtiyacım olsa alırdım ama ihtiyacım yok."

Derin derin iç çekti.

Öğleden sonra sabah kadar yoğun değildi ama sakin de değildi. Üçle dört arası işler hep bir süreliğine kesilir – genelde yirmi dakika ile yarım saat arası, neden bilmiyorum. Sonra yine açılır ama bu son dalga işten eve dönenlerden ya da son dakika yemeği uydurmaya çalışan kadınlardan oluşur.

İşlerin kesildiği esnada Bay Baker geldi. Buzdolabındaki peynirle sucuğu inceleyerek dükkândaki iki müşterinin çıkmasını

---

* (Lat.) "İnanıyorum." (ç.n.)

bekledi; ikisi de mıymıntı tiplerdendi, ne istediğini bilmeyen türden, her şeyi eline alıp geri yerine koyan, bir şeyin kollarına zıplayıp satın alınmayı talep edeceğini uman türden.

Nihayet alışverişlerini bitirip çıktılar.

"Ethan," dedi Bay Baker. "Mary'nin bin dolardan fazla para çektiğini biliyor muydun?"

"Evet efendim. Çekeceğini söylemişti."

"Ne için istediğini biliyor musun?"

"Tabii efendim. Aylardır söylüyor. Kadınlar nasıldır, bilirsiniz. Mobilya biraz yıpranır ama kafasına yenisini almayı koydukları an eskisi kullanılamaz olmuştur."

"Sence parayı şu saniye öyle şeylere harcamak aptalca değil mi? Sana dün bir fırsattan bahsetmiştim."

"Kendi parası efendim."

"Ben kumar oynamaktan söz etmiyordum, Ethan. Yüzde yüz garantisi olan bir yatırımdan söz ediyordum. Ben bin dolarla bir yıl içinde hem mobilyasını alıp hem de bin dolara sahip olabileceğine inanıyorum."

"Bay Baker, kendi parasını harcamasını yasaklayamam ya."

"Onu ikna edemez misin, mantıklı davranmasını sağlayamaz mısın?"

"Böyle bir şey yapmak hiç aklıma gelmedi."

"Baban gibi konuşuyorsun Ethan. Karaktersiz konuşuyorsun. Sana kendini toparlaman için destek olacaksam karaktersiz davranamazsın."

"Yani, efendim..."

"Üstelik parayı gidip yerel esnafta harcayacak da değil. Yo, indirim dükkânlarını gezip nakit ödeyecek. Kim bilir ne tür bir şey alacak. Yerel esnaf daha pahalı olabilir ama aldığı şey sorunlu çıkarsa satıcıyı nerede bulacağını bilirsin. Kararlılığını göstermelisin Ethan. Parayı bankaya tekrar yatırmasını sağlamaya çalış! Ya da ona parayı bana teslim etmesini söyle. Asla pişman olmayacaktır."

"Bu, ona ağabeyinden kalan para efendim."

"Farkındayım. Parayı çekerken onu ikna etmeye çalıştım. Dalgınlaştı; etrafa bakınmak istediğini söyledi. Bin doları cebinde tutmadan bakınamıyor mu? Yaptığının yanlış olduğunu kendisi idrak edemese de senin anlaman gerekiyor."

"Sanırım bu konuda hamlanmışım Bay Baker. Evlendiğimizden beri hiç paramız olmadı."

"Eh, öğrensen, hem de hızla öğrensen iyi edersin yoksa elinde hiçbir zaman uzun süre para kalmaz. Alışveriş kimi kadınlarda uyuşturucu gibi bağımlılık yapıyor."

"Mary'nin böyle bir bağımlılık geliştirecek fırsatı olmadı efendim."

"Eh, yine de geliştirecektir. Kanın tadına bir kere varsın, katile dönüşecektir."

"Bay Baker, buna gerçekten inanıyor olamazsınız."

"Öyle bir inanıyorum ki hem de."

"Para konusunda ondan daha tutumlu bir eş yoktur. Tutumlu olmaya mecburdu."

Nedense iyice hırsla dolmuştu. "Beni asıl sen hayal kırıklığına uğrattın, Ethan. Bir yere geleceksen önce kendi evinin patronu olman gerekiyor. Yeni mobilyalar azıcık daha bekleyebilir."

"Bence de ama Mary bekleyemez." Bankacıların paraları belki X ışınlarıyla görebildikleri fikrine kapıldım bir anda; belki zarfı kıyafetlerimin altında görebiliyordu. "Onu ikna etmeye çalışacağım Bay Baker."

"Tabii parayı çoktan harcamadıysa. Şimdi evde mi?"

"Otobüsle Ridgehampton'a gideceğini söyledi."

"Yüce Tanrım! İşte bin dolar çöpe gitti."

"Ama yine de hâlâ biraz sermayesi var."

"Mesele o değil. Tek giriş noktan para."

"Para parayı çeker," dedim usulca.

"Çok doğru. Bunu unuttuğun anda işin bitmiştir; hayatının sonuna dek tezgâhtar olarak kalırsın."

"Böyle olduğu için özür dilerim."

"Yani, ağırlığını koymalısın."

"Kadınlar garip yaratıklar efendim. Belki dün para kazanmaktan bahsettiğiniz için kolay olduğu izlenimine kapıldı."

"Yani, gözlerini gerçeklere açsan iyi edersin çünkü para olmadan para kazanamazsın."

"Soğuk bir kola ister misiniz efendim?"

"Evet, isterim."

Kolayı şişeden içemiyordu. Kâğıt piknik bardağı paketlerinden birini açmam gerekti ama biraz sakinleşti. Uzaklaşan bir gök gürültüsü gibi homurdanıyordu.

Kavşaktan iki zenci kadın gelince kolasını da öfkesini de yutması gerekti. "Onunla konuş," dedi yabani bir edayla ve hızla çıktı, eve gitmek için sokağın karşı tarafına geçti. Şüphelendiği için mi tepesi attı, diye düşündüm ama sanmıyordum. Hayır, bence komuta etme alışkanlığını kaybetmiş gibi hissettiği için tepesi atmıştı. Tavsiyenizi dinlemeyen birine kızabilirsiniz.

Zenci kadınlar çok hoştu. Kavşakta siyahi bir topluluk yaşıyor, çok nazik insanlar. Bizden fazla alışveriş yapmıyorlar çünkü kendi dükkânları var ama ara sıra karşılaştırma yapmaya geliyorlar, ırksal sadakatlerinin kendilerine fazla pahalıya patlamadığına emin olmak için. Alışverişten çok fiyat kontrolü yaptılar ve nedenini anlıyorum; çok da güzellerdi, öyle uzun, düzgün ve ince bacakları vardı ki. Çocuklukta kötü beslenmenin insan vücuduna etkileri gerçekten hayret verici oluyor; hatta insan ruhuna etkileri de.

Dükkânı kapatmadan hemen önce Mary'yi aradım. "Güvercin pulum, biraz gecikeceğim."

"Margie'yle Foremaster'da akşam yemeği yiyeceğimizi unutma."

"Hatırlıyorum."

"Ne kadar gecikeceksin?"

"On-on beş dakika. Gidip limandaki tarak gemisine bakmak istiyorum."

"Neden?"

"Satın almayı düşünüyorum."

"Ha!"

"Balık almamı ister misin?"

"Yani, güzel pisibalığı görürsen. Bir tek o çıkıyor."

"Pekâlâ, ben de çıkıyorum."

"Bak, oyalanma. Banyo yapıp üstünü değiştirmen gerekecek. Foremaster, biliyorsun."

"Oyalanmam güzelim, tatlım. Bay Baker bin dolar harcamana izin verdiğim için epey azarladı beni."

"A-aa, ihtiyar keçiye bak sen!"

"Mary, Mary! Yerin kulağı var."

"Kendi işine bakmasını söyle."

"Ama bakamıyor. Ayrıca senin kuş beyinli olduğunu düşünüyor."

"Ne!"

"Ben de karaktersizim, karakterliksiz, sen çok iyi bilirsin benim nasıl olduğumu."

O muazzam şakımasıyla gülüyordu; ruhumun tüylerini diken diken eden bir sesti bu.

"Hadi evine dön hayatım," dedi. "Hadi evine dön." Bir erkek daha ne isteyebilir! Ahizeyi yerine koyduğumda telefonun yanında zayıf, erimiş, mutlu bir halde durdum; eğer böyle bir ruh hâli varsa. Mary'den önce hayatımın nasıl olduğunu düşünmeye çalıştım ama hatırlayamadım; onsuz nasıl olurdu, diye düşündüm ama karanlıkla çevrili bir durum olacağı haricinde bir şey tasavvur edemedim. Herhalde herkes hayatının bir noktasında kendi kitabesini yazıyor. Benimkinde "Hoşçakal Charley" yazacaktı.

Güneş batı tepelerinin ardındaydı ama büyük, pamuğumsu bir bulut, ışığını toplayıp limana, dalgakırana ve ötedeki deni-

ze savuruyordu, böylece dalgaların beyaz köpükleri güller kadar pembeleşmişti. Şehir iskelesinde, suda duran kazıklar, üst kısımdan demirle birbirine bağlanmış üçlü kütüklerdi, kışın buz tutmamaları için elektrik direkleri gibi eğimli yapılmışlardı. Her birinin üstünde bir martı kıpırtısız duruyordu, çoğu bembeyaz bir gövdesi ve pak, gri kanatları olan erkek martılardı. Acaba her birinin kendine ait bir yeri var mıdır, arzuladığı zaman satabileceği ya da kiralayabileceği bir yer?

İskelede birkaç balıkçı teknesi duruyordu. Tüm balıkçıları tanıyorum, hayatım boyunca tanıdım. Mary haklıydı. Ellerinde yalnızca pisibalığı vardı. Joe Logan'dan güzelinden dört tane aldım ve onları benim için fileto şeklinde keserken durup bekledim; bıçağı omurganın kenarından, suyun içinden geçercesine rahat bir şekilde kayıyordu. Baharda kimsenin dilinden düşmeyen bir konu vardır: Gölgebalığı ne zaman gelecek? Eskiden, "Leylaklar açınca, gölgebalıkları düşer ağa," derdik ama pek güvenilir bir laf değil bu. Bütün hayatım boyunca gölgebalıkları ya henüz gelmemiş ya da az önce gitmiş gibi geliyor bana. İnsan rast geldiğinde de ne güzel balıklardır, alabalık kadar ince, temiz, gümüş kadar... gümüşi. Güzel kokarlar. Eh, çıkmamışlardı. Joe Logan tek bir tane dahi tutamamıştı.

"Ben kirpibalığını seviyorum," dedi Joe. "Komik, kirpibalığı dediğinde kimse rağbet etmiyor ama deniz tavuğu deyince müşteriler alabilmek için kavgaya tutuşuyor."

"Kızın nasıl, Joe?"

"Sorma, iyileşir gibi oluyor, sonra soluyor. İçim parçalanıyor."

"Çok yazık. Üzüldüm."

"Yapılabilecek bir şey olsaydı..."

"Evet, zavallı çocuk. İşte poşet. Balıkları içine atıver. Kızına sevgilerimi ilet Joe."

Gözlerimin içine uzun uzun baktı; sanki içimden bir şeyler, bir tür ilaç çekip çıkarmayı ümit ediyordu. "İleteceğim Eth," dedi. "Söyleyeceğim."

Dalgakıranın arkasında bölgenin tarak gemisi çalışıyordu, devasa matkabı çamurla kabukları deliyor, pompalar pislikleri tombazların üstündeki borudan geçirip şeridi çevreleyen siyah, katranlaşmış taşların üstünden kıyıya püskürtüyordu. Seyir fenerleri yanıyordu, ilerleme fenerleri de yanıyordu, çalıştığını göstermek için direğine iki kırmızı top çekilmişti. Beyaz başlıklı ve önlüklü solgun bir aşçı çıplak kollarını parmaklığa yaslamış, çalkantılı suya bakıyor, arada da fışkıran karışımın içine tükürüyordu. Rüzgâr denizden kıyıya vuruyordu. Tarak gemisinden çamurun, uzun süredir ölü bulunan kabukların, çürük otların kokusu ile elmalı turtada pişen tarçının tatlı rayihasını taşıyordu. Büyük matkap heybetle dönerek kanalı kazıdı.

Sonra kıvrak bir yat, yelkenleriyle günbatımının kızıllığını pembe bir parıltı halinde yakaladı, yön değiştirdi ve ışığı yitirdi. Gerisin geri gidip yeni marinayla eski yat kulübünün ve Amerikan Birliği Salonu'nun, basamaklarının yanında kahverengi boyayla çizilmiş makineli tüfekler olan binanın yanından sola döndüm.

Kayıkhanede fazla mesai yapıyor, kızaktaki tekneleri yaklaşan yaz için boyayıp hazırlamaya çalışıyorlardı. Baharın ilk günlerinin olağandışı soğuk geçmesi boyama ve vernikleme işlerini aksatmıştı.

Kayıkhaneyi iyice arkada bıraktım, sonra limanın ucundaki yabani otlarla çevrili arsanın içinden geçtim, ardından da yavaş yavaş Danny'nin sundurmalı barakasına döndüm. İstemeyeceğini bilmeme rağmen ıslıkla eski bir melodi tutturdum.

Görünüşe göre gerçekten de istemiyordu. Barakası boştu ama Danny'nin otların arasına yatmış gizlendiğine adım gibi emindim; belki de etrafa dağılmış devasa kare kereste yığınlarının arasına yatmıştı. Ve ben gider gitmez döneceğini bildiğim için kahverengi zarfı cebimden çıkarıp kirli yatağının üstüne koydum; sonra uzaklaştım, ıslık çalmayı yalnızca bir anlığına, usulca, "Güle güle Danny. Bol şans," demek için keserek. Geri sokağa çı-

kana, Porlock'a geçene, Elm'deki muhteşem evleri ardımda bırakıp kendi evime, Hawley konağına ulaşana dek ıslık çaldım.

Maryciğimi fırtınanın tam ortasında buldum, moloz yığınıyla ve güçlü rüzgârlarla çevrili bir halde sessiz sessiz, yavaş yavaş dönüyordu. Tahribatı beyaz naylon kombinezonu ve terliklerinin içinde yönetiyordu; yeni yıkadığı saçlarını bigudilere sarmıştı, bir sürü mini minnacık sosis gibi görünüyorlardı. En son ne zaman lokantaya akşam yemeğine çıktığımızı hatırlayamıyorum. Dışarıda yemeğe gücümüz yetmiyordu, biz de bu alışkanlığımızı yitirmiştik. Mary'nin vahşi heyecanı, çocukları şahsi kasırgasının kenarlarında çırpındırıyordu. Onları besledi, yıkadı; emirlerini sıraladı, emirlerini geri aldı. Ütü masası mutfakta duruyordu, güzel ve değerli giysilerim ütülenmiş, sandalyelerin sırtlarına asılmışlardı. Mary koşuşturmacasına ara verip ütüyü bir elbisenin üstünde gezdiriyordu. Çocuklar neredeyse yemek yiyemeyecek kadar heyecanlılardı ama emirler belliydi.

Kaliteli olarak nitelendirilebilecek beş takım elbisem var, bir şarküteri tezgâhtarı için çok bile. Sandalye arkalarında duran takım elbiselerime dokundum. Adları Eski Mavi, Tatlı George Brown, Dorian Gray, Cenaze Siyahı ve İhtiyar At'tı.*

"Hangisini giyeyim sırnaşığım?"

"Sırnaşık mı? Ah ya! Eh, resmi bir yemek değil, ayrıca pazartesi gecesi. Bence ya Tatlı George ya da Dorian, evet, Dorian, o resmi olmadan da yeterince resmiyet taşıyor."

"Peki puantiyeli papyonum?"

"Tabii."

Ellen araya girdi. "Baba! Papyon takmayacaksın! Papyon için çok yaşlısın."

"Hiç de bile. Ben genç, neşeli ve uçarı biriyim."

"Herkes sana gülecek. İyi ki ben gelmiyorum."

---

* Steinbeck gerçek hayatta da takım elbiselerine böyle isimler takarmış. (y.h.n.)

"Ben de gelmediğine memnunum. Yaşlı olduğumu nereden çıkardın?"

"Yani, yaşlı değilsin ama papyon için yaşlısın."

"Sen de pis bir konformistsin."

"Eh, herkesin sana gülmesini istiyorsan..."

"Öyle istiyorum. Mary, herkesin bana gülmesini istemiyor musun?"

"Babanı rahat bırak, banyo yapması lazım. Yatağın üstüne bir gömlek çıkardım."

"Amerika'yı Seviyorum kompozisyonumu yarıladım," dedi Allen.

"İyi; çünkü yaz gelince seni çalıştıracağım."

"Çalıştıracak mısın?"

"Dükkânda."

"Öff!" Pek hevesli görünmüyordu.

Ellen konuşmaya başlayacakmış gibi nefes aldı ama dikkatimizi ona verdiğimizde bir şey demedi. Mary, çocukların biz yokken yapmaları ve yapmamaları gereken seksen beş şeyi tekrarladı, ben de banyo yapmak için yukarı çıktım.

Sevgili mavi puantiyeli, tek mavi puantiyeli papyonumu deniyordum ki Ellen kapıya yaslandı. "Biraz daha genç olsaydın o kadar kötü durmazdı," dedi ürkütücü bir dişilikle.

"Bahtiyar bir kocaya epey zor günler yaşatacaksın canım."

"Lise son sınıftakiler bile papyon takmazdı."

"Başbakan Macmillan* takıyor."

"O başka. Baba, kopya çekmek bir şeyi kitaptan almak anlamına mı geliyor?"

"Açıkla biraz!"

"Yani, eğer biri, eğer ben kompozisyonumu yazarken bir kitaptan bir şeyler alırsam... bu kopya mı sayılır?"

---

* Maurice Harold Macmillian, 1957-1963 yılları arasında İngiltere Başbakanı. (ç.n.)

"Nasıl aldığına bağlı."

"Senin dediğinden – açıkla biraz."

"'Senin dediğin gibi,' demek istiyorsun herhalde?"

"Evet."

"Eh, yazının etrafına tırnak işareti koyarsan, bir de kimin yazdığına dair bir dipnot eklersen kompozisyona itibar ve yetki kazandırmış olursun. Sanırım Amerika'da yazılanların yarısı alıntılardan yarısı da antolojilerden ibaret. Papyonumu nasıl buldun?"

"Diyelim ki o işaretleri koymadım..."

"O zaman diğer tüm hırsızlık çeşitleri gibi bir hırsızlık olur. Böyle bir şey yapmadın, değil mi?"

"Hayır."

"O zaman sorun ne?"

"İnsanı bu yüzden hapse atarlar mı?"

"Belki, yani eğer karşılığında para aldıysan. Böyle bir şey yapma kızım. Söyle bakalım, papyonumu nasıl buldun?"

"Bence ümitsiz bir vakasın," dedi.

"Aşağıya iniyorsan şu gıcık kardeşine o lanet olası Mickey Fare maskesini getirdiğimi ve ona yazıklar olsun dediğimi ilet."

"Hiç dinlemiyorsun, gerçekte hiç dinlemiyorsun."

"Öyle güzel dinliyorum ki."

"Hayır, dinlemiyorsun. Pişman olacaksın."

"Güle güle Leda. Kuğuya selam söyle."*

Salına salına uzaklaştı, bebek gibi tombul bir yosma. Kızlar beni mahvediyor. Nihayetinde hep kız gibi davranıyorlar.

Maryciğim öyle güzeldi ki, güzel ve ışıl ışıl. İçindeki ışık gözeneklerinden dışarı saçılıyordu. Koluma girdi ve Elm Sokağının sarkık ağaçları altında yürüdük; sokak lambaları üstümüzde ışık oyunları oynuyordu ve yemin ederim ki bacaklarımız başlama

---

* Leda, Yunan mitolojisinde Sparta kraliçesidir. Kuğu şekline girmiş Zeus tarafından baştan çıkartılmıştır; Zeus'tan olan çocuklarından biri Truvalı Helen'dir. (ç.n.)

kapısına yaklaşan safkan bir atın gururlu, yumuşak adımlarıyla hareket ediyordu.

"Muhakkak Roma'ya gelmelisin! Mısır senin için yeterince büyük değil. Ulu dünya seni bekliyor."

Kikirdedi. Kızımızı gururlandıracak şekilde kikirdediğine yemin edebilirim.

"Daha fazla dışarı çıkacağız bir tanem."

"Ne zaman?"

"Zengin olduğumuzda."

"O ne zaman oluyor?"

"Yakında. Sana ayakkabı giymenin ne demek olduğunu öğreteceğim."

"Purolarını on dolarlık banknotlarla yakacak mısın?"

"Yirmiliklerle."

"Senden hoşlanıyorum."

"Rica ediyorum hanımefendi. Öyle demeyin. Beni fevkalade utandırıyorsunuz."

Foremaster'ın sahipleri yakın zamanda sokağa kavisli cumba çıkmışlardı, mekânı eski ve özgün göstermek için –gerçekten de öyle görünüyordu– küçük, kare kare şişe camları kullanılmıştı ama içerideki masalarda oturan insanların suratları bu camlar yüzünden eğri büğrü görünüyordu. Bir surat sırf çeneden oluşuyor olurdu, diğeri kocaman, boş boş bakan bir gözden ama bu görüntü eski Foremaster'ın yaşını ve özgünlüğünü vurguluyordu, pencere önündeki saksılardan sarkan turnagagası ile lobelyalar da öyle.

Margie bizi bekliyordu, tepeden tırnağa ev sahibi rolüne bürünmüştü. Yanındaki dostunu tanıttı, New York'lu Bay Hartog, solaryum ışınlarıyla yanmış, mısır koçanı gibi dişleri olan bir adam. Bay Hartog dağılmak üzereyken bantlarla tutturulan bir eşyaya benziyor ama tüm cümlelere söyleneni takdir eden bir kahkahayla yanıt veriyordu. Sohbete katkısı buydu ve bu hiç de fena bir katkı değildi.

"Nasılsınız?" dedi Mary.

Bay Hartog güldü.

"Umarım dostunuzun bir cadı olduğunu biliyorsunuzdur," dedim.

Bay Hartog güldü. Hepimiz kendimizi iyi hissediyorduk.

"Cam kenarı bir masa istedim. Şuradaki," dedi Margie.

"Özel çiçekler de koydurtmuşsun Margie."

"Mary, gösterdiğin onca nezakete karşılık bir şeyler yapmam gerekiyor."

Margie bizi masaya buyur ederken ve sonrasında bu şekilde konuşmayı sürdürdüler; Bay Hartog her noktadan sonra gülüyordu, zeki bir adam olduğu belliydi. Ağzından laf almaya karar verdim ama daha sonra.

Kurulu masa çok şık, bembeyaz görünüyordu; gerçek gümüş olmayan gümüşler fazlasıyla gümüşiydi.

"Sizi ağırlayan benim, bu da patron olduğum anlamına geliyor ve isteseniz de istemeseniz de martini içeceğiz," dedi Margie. Bay Hartog güldü.

Martiniler geldi, küçük değil, bir kuş havuzu kadar büyük kadehlerde, limon kabuğu rendeleriyle geldi. İlk aldığım yudum bir vampir yarasasının dişleri kadar keskindi ama küçük anestezisi vücuda yayıldıktan sonra kokteyl yumuşadı ve kadehin dibine doğru bildiğiniz güzelleşti.

"İkişer tane içeceğiz," dedi Margie. "Buradaki yemekler fena sayılmaz ama o kadar da iyi değiller."

Bunun üstüne onlara hep bir bar açmayı planladığımdan bahsettim, insanların yalnızca ikinci martinilerini içebilecekleri bir bar. Köşeyi dönerdim.

Bay Hartog güldü ve ben daha ilk limon kabuğu rendemi çiğnerken masamızda dört tane daha kuş havuzu belirdi.

Bay Hartog, ikinci kadehinin ilk yudumuyla konuşma yetisi kazandı. Tok, gür bir sesi vardı; bir aktörün ya da şarkıcının ya

da insanların istemediği türden ürünler satan bir satıcınınki gibi. Hatta hasta yatağının başucunda kullanılan sese benzediği bile söylenebilirdi.

"Bayan Young-Hunt buranın işadamlarından olduğunuzu söylüyor," dedi. "Fevkalade ilginç bir kasaba, hiç bozulmamış."

Tam olarak ne tür bir iş yaptığımı açıklamak üzereydim ki Margie sözü aldı. "Bay Hawley bu bölgede yükselen bir güç," dedi.

"Demek öyle? Ne işle uğraşıyorsunuz, Bay Hawley?"

"Her şeyle," dedi Margie. "Her işte tarağı var ama işte öyle ulu orta değil." Gözlerinde alkol ışıltıları vardı. Mary'nin gözlerine baktım, daha yeni belirginleşmeye başlamışlardı; o yüzden ikilinin ya da en azından Margie'nin biz gelmeden birkaç kadeh içtiğine kanaat getirdim.

"Eh, bu şekilde hiçbir şeyi inkar etmem gerekmiyor," dedim.

Bay Hartog tekrar kahkahasını attı. "Çok hoş bir eşiniz var. Mücadelenin en önemli kısmı da bu."

"Bütün mücadele bu."

"Ethan, hep kavga ettiğimizi düşünecek."

"Ah, ediyoruz da zaten!" Kadehin yarısını yuvarladım; sıcaklığın gözlerimin yuvalarına kadar yükseldiğini hissettim. Minik pencere camlarından birinde duran şişe dibine bakıyordum. Mum ışığını yansıtıyor, yavaş yavaş dönüyormuş gibi görünüyordu. Belki kendi kendimi hipnotize etmiştim çünkü sesimin konuşmaya devam ettiğini duydum, kendimi dışarıdan dinledim. "Bayan Margie Doğunun Cadısı. Martini bir içki değil. Bir iksir." Hâlâ ışıltılı cama dalmış haldeydim.

"Tüh! Ben kendimi hep Ozma* olarak görmüştüm. Doğunun Cadısı kötü bir cadı değil miydi?"

"Kesinlikle öyleydi."

---

* Doğunun Cadısı, L. Frank Baum'un Muhteşem Oz Büyücüsü kitabındaki kötü cadılardan biri. Ozma, dizinin diğer kitaplarında yer alan prenses, Oz'un kızı. (ç.n.)

"Ve erimemiş miydi?"

Yamuk camda, kaldırımdan yürüyüp geçen bir adamın karaltısı gözüme çarptı. Biçimi bozulduğu için yamuk yumuk görünüyordu ama kafası hafif sola eğikti ve garip bir şekilde ayaklarının dış kenarlarına basarak yürüyordu. Danny böyle yapardı. Yerimden fırlayıp arkasından koştuğumu gördüm. Elm Sokağının köşesine kadar koştuğumu gördüm ama yok olmuştu, belki de bir sonraki evin arka bahçesindeydi. Bağırdım: "Danny! Danny! Bana parayı geri ver. Lütfen Danny, geri ver. O parayı alma. Zehirli. Zehir kattım içine!"

Bir kahkaha duydum. Bay Hartog'un kahkahasıydı. Margie, "Eh, Ozma olmayı yeğlerim," dedi.

Peçetemle gözlerimdeki yaşları silip, "Martiniyi gözlerimi yıkamak için kullanmaktansa içmeliyim. Yakıyor," diye açıklama yaptım.

"Gözlerin kıpkırmızı olmuş," dedi Mary.

Kendimi tekrar partiye veremedim ama konuştuğumu, hikâyeler anlattığımı duydum, Maryciğimin tüm yaldızlı görkemiyle güldüğünü duydum; demek ki komiklikler yapmış, hatta büyüleyici davranmıştım ama masaya bir daha hiç dönemedim. Sanırım Margie de bunun farkındaydı. Bakışlarında gizli bir soruyla bakıp durdu bana, kahrolasıca. Gerçekten de bir cadıydı.

Ne yediğimizin farkında değilim. Beyaz şarap içildiğini hatırlıyorum, öyleyse belki balık yemişizdir. Narin cam bir pervane misali döndü de döndü. Brendi de vardı, o zaman muhakkak kahve içmiştik, ardından gece sona erdi.

Dışarı çıkarken, Mary'yle Bay Hartog önden gittikten sonra Margie, "Nereye kayboldun?" diye sordu.

"Ne diyorsun anlamadım."

"Bir yerlere gittin. Sadece kısmen buradaydın."

"Defol, cadı!"

"Pekâlâ dostum," dedi.

Eve dönüş yolunda bahçelerdeki gölgeleri inceledim. Mary koluma sarıldı, adımları hafif sarsaktı. "Ne güzel bir geceydi," dedi. "Hiç bu kadar eğlenmemiştim."

"Hoştu."

"Margie bizi mükemmel ağırladı. Bu akşam yemeğinin karşılığını nasıl vereceğim, hiç bilmiyorum."

"Gerçekten de mükemmel ağırladı."

"Ve sen, Ethan. Komik olabildiğini biliyordum ama bizi sürekli güldürdün. Bay Hartog, Bay Kırmızı Baker'a gülmekten midesine kramp girdiğini söyledi."

Bunu anlatmış mıydım? Hangisini? Anlatmış olmalıydım. Ah be Danny – parayı geri ver! Lütfen!

"Festival gibisin," dedi Maryciğim. Kapımızın önünde onu öylesine sıkı tuttum ki inledi. "Devrilmek üzeresin hayatım. Canımı acıtıyorsun. Hadi lütfen, çocukları uyandırmayalım."

Mary uyuyana kadar bekleyip gizlice dışarı çıkmak, Danny'yi bulmak için barakasına gitmek, hatta peşine polis takmak niyetindeydim. Ama o kadar aptal değildim. Danny gitmişti. Danny'nin gitmiş olduğunu biliyordum. Karanlıkta uzanıp küçük kırmızı ve sarı noktacıkların gözümün akında yüzmesini izledim. Ne yaptığımın farkındaydım; Danny de farkındaydı. Küçük çaplı tavşan kıyımımı düşündüm. Belki insan kendini yalnızca ilk seferde sefil hissediyordur. Bu gerçekle yüzleşmek gerekiyor. İş ve siyaset hayatında insanın Dağın Kralı olabilmesi için yolunu diğer insanların arasından kazarak ve yararak açması gerekiyor. Oraya ulaştıktan sonra muhteşem ve iyi yürekli biri olabilir ama öncelikle oraya ulaşmalı.

ONUNCU BÖLÜM

Templeton Askeri Havaalanı, New Baytown'dan yalıuzca altmış beş kilometre kadar uzaklıkta, bu da jetler için beş dakikalık bir uçuş mesafesi demek. Gitgide daha sık geliyorlar, ölümcül sineklerden oluşan sürüler. Keşke onlara hayran kalabilsem, hatta oğlum Allen gibi sevebilsem onları. Yalnızca tek bir amaçları olmasa belki sevebilirdim ama tek işlevleri öldürmekti ve ben yeterince ölüm görmüştüm. Jetleri, ses çıkardıkları noktadan ileriye bakarak yakalamayı Allen'ın öğrendiği gibi öğrenememiştim. Ses duvarını, ocağın patladığını sanmama neden olacak denli gürültülü bir "bum"la aşıyorlar. Üstümüzden geceleri geçtiklerinde rüyama giriyorlar ve ruhumda ülser çıkmış gibi hüzünlü, iğrenç bir hisle uyanıyorum.

Sabahın erken saatlerinde bir sürü jet gürleyerek geçti ve sıçrayarak uyandım, hafiften titriyordum. Jetler yüzünden rüyamda şu Alman 88 milimetrelik çok amaçlı tüfekleri görmüş olmalıyım, bizi aynı anda hem kendilerine hayran bırakan hem de korkutan tüfekleri.

Gün ağarırken yatakta uzanıp kötülüğün ince iğlerinin uzaklarda vızıldayarak dönmesini dinlerken, korkudan tüm bedenim terlemiş ve karıncalanmıştı. O ürpertinin dünyadaki herkesin derisinin altına işlemiş olduğunu düşündüm; zihinlerine değil, derinin altına, derinlere. Jetlerin kendilerinden ziyade amaçları huzursuz ediyor beni.

İnsanlar bir koruma mekanizmasına sahiptir; bir durum ya da sorun fazla büyüdüğünde onu düşünmezler. Söz konusu mesele içe atılır ve içinizde daha önce de birikmiş olan başka birçok şeyle karışır; nihayetinde ortaya çıkan şey tatminsizlik ve huzursuzluktur, suçluluk duygusu ve bir şeyi –herhangi bir şeyi– tamamen yok olmadan önce alma dürtüsüdür. Belki de seri üretim psikanalistler aslında komplekslerle değil de bir gün mantar bulutuna dönüşme ihtimali bulunan o savaş başlıklarıyla uğraşıyorlardır. Bana gerçekten de karşılaştığım herkes gergin, tedirgin ve yılbaşı arifesinde sarhoş olan insanlar gibi biraz fazla gürültülü ve coşkuluymuş gibi geliyor. Eski dostlar unutulursa,* komşunun karısını öp.

Başımı karımdan yana çevirdim. Uykusunda gülümsemiyordu. Ağzı bükülmüştü, sımsıkı kapalı gözlerinin çevresinde yorgunluk çizgileri belirmişti; demek ki hastaydı çünkü hasta olunca böyle görünüyor. Hastalanana dek yeryüzündeki en sağlıklı eştir; ender hastalanır ama o zamanlarda da yeryüzündeki en hasta eş olur.

Bir başka jet sürüsü ses duvarını aştı. Ateşe alışmak için neredeyse yarım milyon yılımız vardı ama ateşten fevkalade derecede daha azılı olan bu güçle ilgili görüş oluşturabilmek için on beş yıldan az vaktimiz oldu. Bunu bir araca dönüştürme şansımız olacak mıydı hiç? Eğer düşünce kanunları eşyanın kanunuysa, o zaman bölünme ruhta gerçekleşebilir mi? Bana, bize olan bu mu?

Deborah Hala'nın bana yıllar önce anlattığı bir hikâyeyi hatırlıyorum. Geçen yüzyılın başlarında atalarımdan bazıları Campbellcıymış.** Deborah Hala o zamanlar daha çocukmuş ama bir dönem dünyanın sonunun geldiğini hatırlıyordu. Anne babası ellerindeki her şeyi dağıtmış, yatak çarşafları dışında sahip oldukları her şeyi. Çarşaflarıysa üstlerine geçirip önceden tahmin edi-

---

* İskoç şair Robert Burns'ün (1759-1796) bir şiiri; geleneksel olarak yeni yıla girişi kutlama amacıyla bir folk melodisiyle çalınır. (ç.n.)

** 19. yüzyılın başlarında Thomas ve Alexander Campbell'ın önderlik ettiği dini hareketin mensupları. (ç.n.)

len zamanda mahşer gününü karşılamak için tepelere çıkmışlar. Yüzlerce insan, çarşaflara sarınmış halde dua edip şarkı söylemiş. Gece inince daha da yüksek sesle şarkı söylemiş ve dans etmişler; saat yaklaşınca bir yıldızın kaydığını söyledi Deborah Hala, herkes çığlık atmış. Çığlıkları hâlâ hatırlayabiliyordu. Tilkiler gibi, dedi, sırtlanlar gibi; gerçi hiç sırtlan duymamış. Sonra beklenen an gelmiş. Beyazlara bürülü adamlar ve kadınlar ve çocuklar nefeslerini tutmuşlar. An uzamış da uzamış. Çocukların yüzü morarmış, sonra o an geçmiş. Her şey olup bitmiş; aldatılmışlar, yıkımları ellerinden alınmış. Şafak sökünce tepeden sessiz sessiz inmiş, dağıttıkları giysileri, tencerelerle tavaları, öküzleriyle eşeklerini geri almaya çalışmışlar. Onların kendilerini ne kadar kötü hissettiklerini çok iyi biliyordum.

Bu hikâyeyi jetler yüzünden hatırladım sanırım; onca ölümü üst üste yığmak adına harcanan tüm o muazzam çaba, vakit ve para. Onları hiç kullanmasaydık kendimizi aldatılmış hisseder miydik? Uzaya roket gönderebiliyoruz ama öfkeye ya da tatminsizliğe çare bulamıyoruz

Maryciğim gözlerini açtı. "Ethan," dedi. "Kafanın içinde konuşuyorsun. Neyle ilgili bilmiyorum ama fazla yüksek sesle konuşuyorsun. Düşünmeyi bırak, Ethan."

İçkiyi bırakmasını önerecektim ama fazla sefil bir haldeydi. Hangi anlarda şaka yapmamam gerektiğini her zaman bilemiyorum ama bu sefer "Başın mı?" dedim.

"Evet."

"Miden mi?"

"Evet."

"Her yerin mi?"

"Her yerim."

"Sana bir şeyler getireceğim."

"Bana bir mezar getir."

"Kalkma."

"Kalkmam lazım. Çocukları okula göndereceğim."

"Ben yaparım."

"Senin işe gitmen lazım."

"Ben yaparım, dedim."

Bir süre sonra, "Ethan, kalkabileceğimi sanmıyorum. Kendimi hiç iyi hissetmiyorum."

"Doktor?"

"Hayır."

"Seni yalnız bırakamam. Ellen yanında kalabilir mi?"

"Hayır, sınavları var."

"Margie Young-Hunt'ı arayıp çağırabilir miyim?"

"Telefonu çalışmıyor. Yeni bir zamazingo alıyor."

"Uğrayıp sorabilirim."

"Onu bu kadar erken uyandıranı vurur."

"Kapısının altından bir not atabilirim."

"Hayır, istemiyorum."

"Hiç zahmet olmaz."

"Hayır, hayır. İstemiyorum. İstemiyorum."

"Seni bir başına bırakamam."

"Ne komik. Kendimi daha iyi hissediyorum. Sanırım sana bağırmak iyi geldi. Yani, gerçekten," dedi ve kanıtlamak için kalkıp sabahlığını giydi. Gerçekten de daha iyi görünüyordu.

"Harika bir insansın canım."

Tıraş olurken yanağımı kestim ve kahvaltıya suratımda kırmızı bir tuvalet kâğıdı parçasıyla indim.

İşe giderken verandada durmuş dişlerini karıştıran bir Morph'la karşılaşmadım. Buna memnun oldum. Onu görmek istemiyordum. Belki bana yetişmeye çalışır diye acele ettim.

Arka kapıyı açtığımda altından kahverengi banka zarfının içeri itilmiş olduğunu gördüm. Kapalıydı; banka zarfları da sert olur. Zarfı yırtıp açabilmek için çakımı çıkarmam gerekti.

Beş sentlik, çizgili bir okul defterinden üç yaprak vardı, üstüne yumuşak uçlu bir kurşunkalemle yazılmıştı. Bir vasiyet: "Ben, akli melekelerim yerinde olarak..." ve "... nazaran ben..." Bir senet: "Kabul ediyorum ki ödeyecek ve rehin olarak..." İki kâğıt da imzalanmıştı, el yazısı düzgün ve itinalıydı. "Sevgili Eth: İstediğin şey bu."

Yüzüm, bir yengecin sırtı kadar kaskatı kesilmişti sanki. Arka kapıyı bir kasayı kapatırcasına yavaşça kapattım. İlk iki kâğıdı dikkatle katlayıp cüzdanıma koydum, sonuncuyu da... sonuncuyu buruşturup tuvalete attım ve sifonu çektim. Bu yüksek, kutumsu bir klozet, içinde bir tür basamak var. Top yapılmış kâğıt kenardan düşmeye direndi ama nihayet pes etti.

Tuvaletten çıktığımda arka kapı hafif aralıktı. Onu kapattığımı sanıyordum. Kapıya doğru giderken hafif bir ses duydum ve kafamı kaldırınca o lanet kedinin yukarılardaki ardiye raflarından birinde durmuş, domuz pastırmasının yandan sallanan bir parçasını patileriyle yakalamaya çalıştığını gördüm. Kediyi ara sokağa atabilmek için uzun saplı bir süpürgeyle oldukça uzun bir süre kovalamam gerekti. Yanımdan hızla geçip giderken süpürgeyi ona doğru savurdum ama ıskalayıp süpürgenin sapını kapı kirişinde kırdım.

Konserve gıdalar için o sabah vaaz yoktu. Bir metin oluşturamıyordum. Ama ön kaldırımı ve oluğu yıkamak için hortumu çıkardım. Ardından bütün dükkânı temizledim, uzun zamandır ihmal edilen ve toz öbekleriyle dolu köşeleri bile. Bir yandan da şarkı söyledim:

Şimdi kaygılarımızın kışı
Bu York güneşiyle görkemli bir yaza dönüşüyor

Bunun şarkı olmadığını biliyorum ama yine de söyledim.

İKİ

ON BİRİNCİ BÖLÜM

New Baytown çok hoş bir yer. Bir zamanlar ihtişamlı olan limanı, kuzeydoğudan çığlık çığlığa esen rüzgârlardan, kıyıya yakın bir ada sayesinde korunuyor. Kasaba, bir ırmak ağının arasına dağılmış halde; ırmakları besleyen akıntılar meddücezir zamanında limanla deniz arasındaki dar kanallarda vahşice yarışlara giriyor. Kalabalık ya da büyük bir kasaba değil burası. Çoktan tarihe karışmış balina avcılarının büyük büyük evleri haricinde konutlar küçük ve muntazam, çok güzel, yaşlı ağaçların arasına dağılmışlar, birkaç çeşit meşe, akçaağaç ve karaağaç, ceviz ve biraz servi; ama ilk sokaklara dikilmiş ihtiyar karaağaçlar dışında yerel ağaç çoğunlukla meşe. Bakir meşeler bir zamanlar öyle çok, öyle büyüklerdi ki yakınlardaki birkaç tersane kalaslarla paraçolları, ana omurgalarla iç omurgaları buradan alırdı.

Tıpkı insanlar gibi toplumların da sağlıklı olduğu dönemlerle hasta olduğu dönemler vardır – hatta gençlik ve yaşlılık, ümit ve ümitsizlik dönemleri vardır. Batı dünyasını aydınlatan balina yağının New Baytown gibi birkaç kasaba tarafından tedarik edildiği bir dönem vardı. Oxford'la Cambridge'deki öğrencilerin lambaları yağlarını bu Amerikan ileri karakolundan sağlardı. Sonra Pennsylvania'da petrol, taşyağı fışkırdı ve gazyağı adlı ucuz kerosen, balina yağının yerini alıp çoğu denizci avcıyı emekli olmaya mecbur bıraktı. New Baytown sıhhatsizliğe ve ümitsizliğe gömüldü; belki de bu tutumundan hâlâ kurtulamadı. Fazla uza-

ğında olmayan diğer kasabalar başka başka ürünler ve enerji kaynaklarıyla büyüyüp zenginleşti ama yaşam gücü kabasorta armalı gemiler ile balinalara dayanan New Baytown uyuşmuştu. New York'tan kıvrılarak çıkan nüfus yılanı, New Baytown'u kendi hatıralarına bırakarak, yanından geçti gitti. Ve bu tür durumlarda genelde olduğu üzere, New Baytownlular zaten bunu yeğlediklerine inandırdılar kendilerini. Böylece yazlıkçıların gürültüsünden ve çöplerinden, neon tabelaların cırtlak parıltılarından, turistlerin para akıtmasından ve curcunasından kurtuluyorlardı. Ama nüfus yılanı kıvrılmaya devam ediyordu ve er ya da geç New Baytown kasabasını da yutacağını herkes biliyordu. Yerel halk bir yandan bunun özlemiyle yaşarken diğer yandan bunu düşünmekten bile tiksiniyordu. Komşu kasabalar zengindi, turistlerden akan ganimetlerle dolup taşıyor, yağmalanmış zenginliklerle şişiniyor, yeni zenginlerin muhteşem evleriyle ışıldıyorlardı. Eski Baytown sanat eserleri ve seramikler üretir, Laos'un* geniş ayaklı kahrolası evlatları ise el yapımı kumaşlar ve ev içi küçük entrikalar dokurdu. Yeni Baytown eski günlerden, pisibalığından ve gölgebalığının ne zaman geleceğinden konuşuyordu.

Irmakların kenarlarındaki kamışların arasında yeşilbaş ördekler yuva yapıp yavrulardan oluşan küçük filolarını gezdiriyor, misk fareleri çukurlar kaza kaza topluluklar oluşturuyor ve günün erken saatlerinde kıvrak kıvrak yüzüyorlardı. Balıkkartalı suyun üstünde duruyor, balıkları hedef alıp suya, üstlerine dalıyordu; martılar, midyeler ve deniztaraklarını, yiyebilmek için yükseklerden aşağı bırakıp kırıyorlardı. Bazı susamurları, suları görünmeyen, tüylü bir fısıltıdan ibaretmiş gibi yarıyorlardı hâlâ; tavşanlar girmemeleri gereken bahçelere giriyor, gri sincaplarsa kasabanın sokaklarında minik dalgalar halinde koşuşturuyorlardı. Erkek sülünler kanat çırpıyor, aksırarak ötüşüyorlardı. Mavi

---

* Yunan mitolojisinde, Midilli Adası'na adını veren kral. (ç.n.)

balıkçıllar, kılıçları andıran uzun bacaklarıyla sığ sularda hiç kıpırtısız duruyordu ve balabanlar yalnız hayaletler misali gecenin içine sesleniyorlardı.

Bahar New Baytown'a geç gelir, yaz da öyle ama geldiğinde yumuşak, yabani, özel bir sesle, kokuyla ve hisle gelir. Haziran başlarında yaprak, çim ve çiçek patlaması yaşanıyor; her bir günbatımı diğerinden farklı oluyor. Sonra, geceleri bıldırcınlar gevrek gevrek adlarını bağırıyorlar; karanlık bastıktan sonra da çoban aldatanların seslerinden bir duvar örülüyor. Meşeler yeşererek tombullaşıyor, uzun püsküllü tomurcuklarını çimlere savuruyor.

Haziranda, içgüdüsel olarak telaşa kapılan erkek çimleri biçiyor, toprağa tohumlar ekiyor, köstebekle ve tavşanla, karıncayla, kınkanatlıyla, kuşla ve bahçesini ele geçirmek için toplanan diğer tüm hayvanlarla mücadele ediyor. Kadın bir gülün taçyapraklarının kıvrımlı kenarlarına bakıp azıcık eriyor ve iç çekiyor; teni bir taçyaprağına dönüşüyor, gözleriyse erciklere.

Haziran neşeli; serin, sıcak, ıslak ve tatlı olan ile zehirli olanın, yapan ile bozanın gelişmesiyle, çoğalmasıyla dolu. Vücutlarına yapışan kumaş pantolonlar giymiş kızlar el ele tutuşup High Sokağında geziniyor; bir yandan da omuzlarına oturttukları küçük, transistorlu radyolar kulaklarına vızıltıyla aşk şarkıları söylüyor. Kanı kaynayan delikanlılar Tanger'ın Dükkânı'nda yüksek taburelere oturmuş, pipetlerle müstakbel sivilcelerini içiyorlar. İnatçı bakışlarını dümdüz kızlara dikiyor ve içleri arzuyla sızlarken birbirilerine aşağılayıcı yorumlar yapıyorlar.

Haziranda işadamları, Al ve Sue'nun yerine ya da Foremaster'a bir bira için uğruyor, viski için kalıyor ve öğleden sonra terler dökecek şekilde sarhoş oluyorlar. Tozlu arabalar, Mill Sokağının sonundaki ıssız, boyasız, tüm panjurları çekili eve öğleden sonra bile usul usul yanaşıyor; burada kasabanın fahişesi, Alice, kendilerini haziran çarpmış adamların öğleden sonra sorunlarıyla uğraşıyor. Ve tüm gün boyunca sandallar dalgakıranın yakınlarında

demir atıyor ve mutlu erkeklerle kadınlar akşam yemeklerini tutabilmek için denize dil döküyor.

Haziran; boyama ve kırpma, planlar ve projeler. Eve beton tuğlalarla beşe onluk kalaslar getirmeyen, zarfların arkasına Tac Mahal taslakları çizmeyen erkeklere ender rastlanıyor. Yüzlerce küçük tekne, kumsalda omurgası yukarı gelecek şekilde tepetaklak yatıyor, altlarındaki bakır boya parlıyor ve sahipleri dik durup yavaş, kımıltısız gereçlerine tebessüm ediyorlar. Yine de okul, inatçı çocukları ayın sonuna kadar avucunda tutuyor; sınav vakti geldiğinde isyan baş gösteriyor ve grip salgına dönüşüyor, okulun son gününde yok olan bir vebaya.

Haziranda yazın mutlu tohumu filizleniyor. "Muhteşem 4 Temmuz'da nereye gitsek? Tatilimizi artık planlasak iyi olur." Haziran, olanakların anası; yavru ördekler cesurca yüzüyor, belki de kendilerini kapacak olan kaplumbağaların suyun altında gizlenen ağızlarına doğru; marullar kuraklığa saldırıyor, domatesler serkeş saplarını tarlakurtları için büyütüyor, aileler kumla güneş yanığının iyi taraflarını, gürültülü sivrisinek senfonileriyle dolu, sefil dağ geceleriyle kıyaslıyor. "Bu yıl dinleneceğim. O kadar yorulmayacağım. Bu yıl çocuklarımın, iki haftalık iznimi cehenneme çevirmesine fırsat vermeyeceğim. Bu benim vaktim. Bütün yıl çalışıyorum." Tatil planları hatıraları alt ediyor; dünyada her şey yolunda.

New Baytown epeydir uykudaydı. Kasabayı yöneten, siyasi, ahlaki, iktisadi açıdan yöneten adamlar o kadar uzun süredir devam ediyorlardı ki bu işe, kendi usulleri iyice yerleşmişti. Belediye meclis başkanı, belediye meclisi, yargıçlar, polis ebediydi. Belediye meclis başkanı kasabaya alet edevat satıyor, yargıçlar trafik cezalarını siliyordu ve bunu o kadar uzun zamandır yapıyorlardı ki, yasadışı bir faaliyet olduğunu hatırlamıyorlardı bile, oysa en azından kitaplar yasadışı sayıldığını söylüyordu. Normal insanlar olarak bu hareketlerini katiyen ahlakdışı bulmuyorlardı. Bütün insanlar ahlaklıdır. Yalnızca komşuları ahlaksızdır.

Sarı öğleden sonra, yazın ılık nefesini yayıyordu. Sezonu erken açmış birkaç kişi, çocukları olmadığından okul bitene dek evde hapis kalmayanlar sokaklarda hareket halindeydi; yabancılar. Birkaç araba geçti, römorkların üstünde küçük tekneler ya da büyük, dıştan takma motorlulular taşıyorlardı. Ethan, aldıkları yiyeceklerden bunların yazlıkçılar olduklarını gözleri kapalı anlardı: soğuk et parçalarıyla dilimlenmiş peynir, krakerlerle konserve sardalyalar.

Joey Morphy, öğleden sonra soğuk bir şeyler içmek için dükkâna girdi; artık havalar ısındığı için her gün geliyordu. Şişeyi buzdolabına doğru salladı. "Bir gazoz makinesi almalısın," dedi. "Sonra da dört yeni kol çıkarayım ya da yalancıayak gibi iki tezgâhtara bölüneyim, öyle mi? Ayrıca dükkânın sahibi olmadığımı unutuyorsun, sevgili komşum Joey."

"Olmalısın."

"Sana kralların ölümüne dair o üzücü hikâyemi illa anlatmam mı gerekiyor?"

"Hikâyeni biliyorum. Çift kayıtlı muhasebecilik sistemindeki açıklar ile kuşkonmazı birbirinden ayıramadın. Zor yoldan öğrendin. Ama bir dur – nihayetinde öğrendin."

"Ne de işime yarıyor ya."

"Burası şimdi senin dükkânın olsaydı para kazanırdın."

"Ama değil."

"Yan tarafa bir dükkân açsan tüm müşterileri beraberinde götürürsün."

"Nerden çıkarıyorsun bunu?"

"Çünkü insanlar tanıdıklarından alışveriş eder. Buna hüsnüniyet derler; işe de yarar."

"Daha önce hiç yaramadı. Kasabadaki herkes beni tanıyordu. İflas ettim."

"O teknik bir sorundu. Nasıl alım yapacağını bilmiyordun."

"Belki hâlâ bilmiyorumdur."

"Biliyorsun. Hiç fark etmeden öğrendin. Ama iflas etmiş birinin ruh halindesin hâlâ. Bu halinden sıyrıl Bay Hawley. Sıyrıl, Ethan."

"Teşekkürler."

"Seni seviyorum. Marullo İtalya'ya ne zaman gidiyor?"

"Daha bir şey demedi. Söylesene Joey, Marullo ne kadar zengin? Yok, söyleme. Müşterilerinle ilgili konuşmanın yasak olduğunu biliyorum."

"Eski bir dostum için kaideyi bozabilirim, Ethan. Tüm işlerinden haberdar değilim ama bizdeki hesabı bir göstergeyse zengin, diyebilirim. Her türlü işte tarağı var; şurada bir mülk, burada boş bir arazi, kumsalda birkaç ev, belin kadar kalın bir tomar birinci derecede ipotek."

"Nereden biliyorsun?"

"Kasadan. Büyüklerden birini kiralıyor. Kasayı açtığı zaman bir anahtar onda, biri de bende. Göz ucuyla şöyle bir baktığımı itiraf etmem gerek. Sanırım içimde bir röntgencilik var."

"Ama hepsi temiz, değil mi? Yani, gazetelerde hep okuyoruz, işte uyuşturucular ve haraç kesmeler falan filan."

"O kadarını bilemem. İşlerinden ulu orta bahsetmiyor. Biraz para çekiyor, biraz para yatırıyor. Başka hangi bankaları kullandığını da bilmiyorum. Farkındaysan bakiyesinden hiç bahsetmiyorum."

"Sormadım zaten."

"Bir bira vermen mümkün mü?"

"Ancak dışarıda içeceksen. Kâğıt bardağa koyabilirim."

"Senden yasaları çiğnemeni isteyemem."

"Deli herif!" Ethan bir tane açtı. "Biri gelirse aşağıda tut."

"Sağol. Hakkında epey düşündüm Ethan."

"Neden?"

"Belki Meraklı Melahat olduğum içindir. Başarısızlık bir hâletiruhiyedir. Şu karınca aslanlarının oyduğu kum kapanları

gibidir. Sürekli geri kayarsın. Çıkabilmek için oldukça yükseğe atlaman gerekir. O atlayışı yapmalısın Eth. Kapandan bir kere çıktıktan sonra başarının da bir hâletiruhiye olduğunu göreceksin."

"Başarı da aynı zamanda bir kapan mı?"

"Öyleyse bile daha iyi bir tür kapan."

"Diyelim ki biri atlayışı yaparken bir başkası ezildi."

"Serçenin düşüşünü ancak Tanrı görür ama Tanrı bile durdurmaz."

"Bana ne yapmamı söylüyorsun, keşke anlayabilseydim."

"Keşke ben de anlayabilseydim. Anlayabilseydim belki kendim yapardım. Banka veznedarlarından başkan olmuyor. Bir avuç hisse sahibinden oluyor. Sanırım demek istediğim şu; önüne çıkan her şeyden avuçla. Çünkü aynı fırsat karşına bir daha çıkmayabilir."

"Tam bir filozofsun Joey, bir mali filozof."

"Yüzüme vurma. Elinde olmayanı düşünüyor insan. Yalnız insan birçok konuda düşünür. Çoğu insanın yüzde doksan geçmişte, yüzde yediyse bugünde yaşadığını biliyor muydun; bu gelecek için geriye ancak yüzde üç bırakıyor. İhtiyar Satchel Paige bu konuyla ilgili şimdiye dek duyduğum en akıllıca şeyi söylemişti. Dedi ki: 'Arkanıza bakmayın. Bir şey size yaklaşıyor olabilir.' Dönmem gerek. Bay Baker yarın birkaç günlüğüne New York'a gidiyor. Karınca gibi çalışıyor."

"Ne üzerinde?"

"Nereden bileyim! Ama mektupları ayırıyorum. Albany'den epey mektup geliyor."

"Siyaset mi?"

"Mektupları yalnızca ayırıyorum. Okumuyorum. İşler hep böyle yavaş mı?"

"Dört civarında evet. On dakika kadar sonra hızlanır."

"Gördün mü? Öğrenmişsin. Her şeyine bahse varım bunu iflas etmeden önce bilmiyordun. Görüşürüz. Ödül için hedefi on ikiden vur."

Beşle altı arasındaki küçük alışveriş furyası tam vaktinde başladı. Ethan meyve sandıklarını içeri alıp, ön kapıları kapatıp yeşil storları çektiğinde, yaz saati uygulaması yüzünden geride kalan güneş hâlâ tepedeydi ve sokaklar ikindi vaktindeki kadar aydınlıktı. Ethan daha sonra, eve götüreceği ürünleri bir listeye bakarak derledi ve hepsini büyük bir poşete koydu. Önlüğünü çıkarmış, ceketini giymiş ve şapkasını takmış halde kendini tezgâhın üstüne kaldırıp oturdu ve cemaatini oluşturan raflara baktı. "Mesaj yok!" dedi. "Yalnızca Satchel Paige'in sözlerini unutmayın. Sanırım ardıma bakmamayı öğrenmem gerekecek."

Cüzdanındaki katlanmış, çizgili sayfaları çıkardı, yağlı kâğıttan onlara küçük bir zarf yaptı. Sonra, buzdolabının motorunun mine kapısını açarak yağlı zarfı kompresörün arkasındaki bir köşeye sıkıştırdı ve metal kapıyı kapattı.

Kasanın altındaki bir rafta, tozlu ve yırtıklarla dolu Manhattan telefon rehberini buldu; tedarikçiye acil sipariş geçebilmek için tutuluyordu rehber. A'nın altında, Amerika Birleşik Devletleri'nin altında, Adalet, Bakan. altında... Parmağını sütunda gezdirip "ABD Adliyesi Rekabet Kurulu Böl., Gümrük Böl., Tevkif Mer., Fed. Soruş. Bürosu"nu geçti ve altında durdu: "Göçmen ve Vatandaşlık Serv., 20 W Bway, BA 7-0300, Geceleri C.tesi Paz.ve Tatil Günleri OL 6-5888."

Yüksek sesle okudu: "OL 6-5888, OL 6-5888 çünkü geç oldu." Sonra yüzlerine bakmadan konserveleriyle konuştu. "Her şey olması gerektiği gibiyse, bir kanunsuzluk yoksa kimseye bir zarar gelmez."

Ethan arka kapıdan çıkıp kapıyı kilitledi. Market poşetiyle sokağı geçip Foremaster Izgara'ya girdi. Lokanta kokteyl alanların gürültüsüyle doluydu ama ankesörlü telefonun durduğu minik lobi bomboştu, oda görevlisi bile yoktu. Cam kapıyı kapattı, poşetini yere koydu, bozuklarını rafa dizdi, telefona bir beşlik attı ve 0'ı tuşladı.

"Santral."

"Ah! Santral, New York'u aramak istiyorum."

"Numarayı çevirir misiniz lütfen?"

Çevirdi.

Ethan alışveriş poşetiyle işten döndü. Uzun öğleden sonraları ne güzel oluyordu! Çimenler öyle uzun ve gürlerdi ki üstlerinde ayak izi kalmıştı. Mary'yi ıslak ıslak öptü.

"İribaşım," dedi. "Çimenler vahşice büyüyor. Sence onları Allen'a biçtirebilir miyim?"

"Eh, şu an sınav zamanı. Nasıl oluyor biliyorsun, okulun son günleri falan filan."

"Diğer odadan gelen bu korkunç ciyaklama da neyin nesi?"

"Sesini değiştiren aletiyle pratik yapıyor. Okulun kapanış gösterisinde yer alacak."

"Eh, sanırım çimleri kendim biçeceğim."

"Çok üzgünüm hayatım. Ama ne haldeler, biliyorsun."

"Evet, ne halde olduklarını öğrenmeye başlıyorum."

"Moralin mi bozuk? Zor bir gün müydü?"

"Bir düşüneyim. Hayır, zor sayılmazdı. Tüm gün ayaktaydım. Çim biçme makinesini itme fikri sevinçten havalara uçurmuyor beni."

"Motorlu bir makine almalıyız. Johnsonlarınkine oturabiliyorsun da."

"Bir bahçıvan ve bahçıvan çırağı tutmalıyız. Büyükbabamın vardı. Oturabiliyor musun? Allen oturup sürebilecekse belki çimleri biçerdi."

"Ona sert davranma. Henüz on dört yaşında. Hepsi aynı."

"Çocukların şeker olduğu yanılgısını sence kim oluşturdu?"

"Gerçekten de moralin bozuk."

"Bir düşüneyim. Evet, sanırım öyle. Şu ciyaklama da beni deli ediyor."

"İçeride çalışıyor."

"Sana göre..."

"Bak, sinirini ondan çıkarma."

"Pekâlâ ama epey rahatlardım." Ethan salona geçti; Allen, dilinde tuttuğu titreşimli bir düdükle belli belirsiz kelimeler viyaklıyordu. "O şey de ne öyle?"

Allen düdüğü avucuna tükürdü. "Peeks kutusundan. Vantriolokluk."

"Peeks'i yedin mi?"

"Hayır. Sevmiyorum. Çalışmam gerek baba."

"Dur bir dakika." Ethan oturdu. "Hayat planların neler?"

"Hı?"

"Gelecek. Okulda öğretmediler mi? Gelecek senin ellerinde." Ellen kayarak odaya girdi ve dizleri boğumlu bir kedi gibi koltuğa serildi. Çeliği kesecek kadar keskin bir kıkırtı dalgası yaydı.

"Televizyona çıkmak istiyor," dedi.

"Daha on üç yaşında olan bir çocuk vardı, yarışma programında yüz otuz bin dolar kazandı."

"Şike olduğu ortaya çıktı," dedi Ellen.

"Eh, yine de yüz otuz bin doları vardı."

Ethan usulca, "Ahlaki boyutu seni rahatsız etmiyor mu?" diye sordu.

"Yani, yine de epey bir para."

"Sahtekârlık olarak görmüyor musun?"

"Pöf, herkes yapıyor."

"Peki ya kendilerini altın tepside sunup alıcı bulamayanlar? Onların ne haysiyeti var ne de parası."

"Bu göze alınması gereken bir risk, işler böyle yürüyor."

"Evet, işler yürüyor, alıp başlarını gidiyorlar, değil mi?" dedi Ethan. "Tıpkı senin görgün gibi. Dik otur! 'Efendim' kelimesi dağarcığından çıktı mı?"

Oğlan şaşırmış gibiydi, babası ciddi mi diye kontrol etti, sonra içerlemiş bir halde sırtını dikleştirdi. "Hayır, efendim," dedi.

"Derslerin nasıl gidiyor?"

"Fena değil sanırım."

"Amerika'yı ne kadar sevdiğine dair bir kompozisyon yazıyordun. Amerika'yı mahvetmekteki kararlılığın bu projeyi baltaladı mı?"

"Mahvetmek derken ne kastediyorsunuz... efendim?"

"Yalan dolu bir şeyi gerçekten sevebilir misin?"

"Eh, yani baba, herkes yapıyor."

"Bu doğru olduğu anlamına mı geliyor?"

"Yani, birkaç entel dantel dışında laf eden yok. Kompozisyonu bitirdim."

"Güzel, görmek istiyorum."

"Yolladım."

"Elinde bir kopyası vardır herhalde."

"Hayır, efendim."

"Ya kaybolursa?"

"O aklıma gelmedi. Baba, ben de diğer bütün çocuklar gibi kampa gitmek istiyorum."

"Karşılayamayız. Hem diğer bütün çocuklar gitmiyor, yalnızca birkaçı gidiyor."

"Keşke biraz paramız olsa." Ellerine bakıp dudaklarını yaladı. Ellen'ın gözleri kısıldı, bakışları odaklandı.

Ethan oğlunu inceledi. "Bunu mümkün kılacağım," dedi.

"Efendim?"

"Bu yaz dükkânda sana iş ayarlayabilirim."

"İş derken, türü?"

"Sormak istediğin soru, 'Ne tür bir iş?' değil mi? Rafları taşıyıp kesecek, yerleri süpüreceksin; belki, iyi çalışırsan müşterilerle de ilgilenebilirsin."

"Ben kampa gitmek istiyorum."

"Sen ayrıca yüz bin dolar kazanmak da istiyorsun."

"Belki kompozisyon yarışmasını kazanırım. En azından Washington'a seyahat anlamına geliyor. Tüm yıl okula gittikten sonra bir tür tatil."

"Allen! Asla değişmeyen davranış, nezaket, dürüstlük kuralları, evet, hatta enerji yasaları vardır. Sana bunlara en azından sahte bir bağlılık göstermeyi öğretme zamanı gelmiş. Çalışacaksın."

Oğlan başını kaldırdı. "Yapamazsın."

"Af buyur?"

"Çocuk işçi yasaları. On altıma basmadan çalışma izni bile alamam. Yasaları çiğnememi mi istiyorsun?"

"Anne babalarına yardımcı olan tüm oğlanlarla kızların yarı köle yarı suçlu olduğunu mu düşünüyorsun?" Ethan'ın öfkesi, sevgisi kadar çiğ ve acımasızdı. Allen bakışlarını çevirdi.

"Öyle demek istemedim, efendim."

"Eminim istememişsindir. Bir daha da demeyeceksin. Yirmi nesillik Hawley ve Allenlar'a burun büktün. Hepsi de şerefli insanlardı. Belki bir gün onlara layık olabilirsin."

"Evet, efendim. Odama gidebilir miyim efendim?"

"Gidebilirsin."

Allen merdivenden yavaş yavaş çıktı.

O kaybolduktan sonra Ellen bacaklarını pervane gibi döndürdü. Dik oturup eteklerini hanım hanımcık aşağı çekti.

"Henry Clay'in konuşmalarını okuyorum. Gerçekten iyiymiş."

"Evet, öyleydi."

"Konuşmaları hatırlıyor musun?"

"Tam hatırlamıyorum galiba. Okuyalı uzun zaman oluyor."

"Harika biri."

"Nedense öğrenciye uygun bir okuma parçası gibi gelmiyor bana."

"Gerçekten harika."

Ethan koltuğundan kalktı; geçirdiği uzun ve yorucu gün onu koltuğa geri itiyordu.

Mutfakta Mary'yi gözleri kızarmış ve öfkeli bir halde buldu.

"Seni duydum," dedi. "Ne yapmaya çalıştığını anlayamıyorum. O daha küçük bir çocuk."

"Tam da bu sırada başlamak gerekiyor hayatım."

"Hayatımı mayatımı bırak. Zorbalığa göz yumacak değilim."

"Zorbalık mı? Tanrım!"

"O daha küçük bir çocuk. Fazla üstüne gittin."

"Bence şimdi kendini daha iyi hissediyordur."

"Ne demek istiyorsun, anlayamıyorum. Onu böcek gibi ezdin."

"Hayır hayatım. Ona hızlıca dünyayı tanıttım. Kendine yalan bir dünya kuruyordu."

"Sen kimsin ki dünyayı bileceksin!" Ethan yanından geçip arka kapıdan çıktı.

"Nereye gidiyorsun?"

"Çimleri biçmeye."

"Yorgun olduğunu sanıyordum."

"Yorgunum; yorgundum." Omzundan geriye bakıp Mary'nin tel kapının içinde durduğunu gördü. "Adam denilen şey çok yalnız bir yaratık," dedi ve çim biçme makinesini çıkarmadan önce karısına bir anlığına gülümsedi.

Mary, yumuşak, esnek çimleri vınlayarak kesen bıçakların sesini duydu.

Ses kapının önünde kesildi. Ethan seslendi: "Mary, Mary, bir tanem. Seni seviyorum." Fırıl fırıl dönen bıçaklar fazla uzamış çimlerin üstünde hiddetle ilerledi.

ON İKİNCİ BÖLÜM

Margie Young-Hunt çekici bir kadındı, bilgili, zeki; öyle zekiydi ki zekâsını ne zaman, nasıl gölgelemesi gerektiğini biliyordu. Yaptığı evlilikler hüsranla sonuçlanmıştı, hüsrana uğratan erkeklerdi; biri zayıftı, ikincisi daha da zayıf – ölmüştü. Randevular ayağına gelmiyordu. Randevuları kendisi yaratıyordu, sık telefon görüşmeleri, mektuplar, geçmiş olsun kartlarıyla ilişkilerini düzenliyor, tesadüfi karşılaşmalar ayarlıyordu. Hastalara evde yapıp çorba götürüyor, doğum günlerini unutmuyordu. Bu yollarla insanların varlığından haberdar kalmasını sağlıyordu.

Karnını düz, tenini pak ve parlak, dişlerini beyaz, boynunu gergin tutmaya kasabadaki diğer tüm kadınlardan daha fazla dikkat ediyordu. Gelirinin hatırı sayılır bir kısmı saça, tırnaklara, masaja, kremlere ve merhemlere gidiyordu. Diğer kadınlar, "Gösterdiğinden daha yaşlı olmalı," diyorlardı.

Göğüslerinin destekleyici kasları kremlere, masaja ve egzersize yanıt vermez olunca onları şekil veren, gösterişli bir biçimde yukarılarda tutan kalıplara soktu. Makyajı gittikçe uzuyordu. Saçları, televizyondaki ürünlerin söz verdiği tüm ışıltıya, parlaklığa ve dalgaya sahipti. Bir randevuda yemek yerken, dans ederken, gülerken, karşısındakini eğlendirirken, kavalyesini küçük mıknatıslardan oluşan bir ağla kendine çekerken içindeki o soğuk tekrar hissini kim tahmin edebilirdi? Münasip bir süre ve harcamadan sonra, eğer gizli kapaklı bir şekilde yapabilecekse adamla

yatıyordu. Sonra yine insanlarla arayı bulma. Paylaşılan yatak, er ya da geç geleceğini güvenceye almak ve kolaylaştırmak için bir kapan olmalıydı. Ama beklenen av, kapanın kapitone dişlerinin üstünden atlayıp geçiyordu. Flörtlerinin gitgide daha çoğu evliler, takatsizler ya da temkinlilerden oluşuyordu. Ve az vakti kaldığını Margie herkesten iyi biliyordu. Kendi için açtığı tarot kartları da bir yardım eli uzatmıyordu.

Margie birçok erkek tanımıştı, çoğu suçlu, kibirli halleri içinde yaralı ya da çaresizdi; o yüzden, profesyonel bir haşarat avcısı misali, avını hor görmeye başlamıştı. Böyle adamları korkuları ve kibirleri aracılığıyla yönlendirmek kolaydı. Kandırılmak için öyle can atıyorlardı ki Margie artık kendini muzaffer hissetmiyordu; onlara karşı sadece tiksintiyle karışık bir acıma duyuyordu. Onlar Margie'nin dostları ve iş arkadaşlarıydı. Onları, kendisinin dostu oldukları keşfinden bile koruyordu. Kendisinden hiçbir talepleri yoktu, bu yüzden onlara en iyi yanlarını sunuyordu. Onları sır olarak saklıyordu çünkü en derinlerde kendini beğenmiyordu. Danny Taylor bunlardan biriydi, Alfio Marullo bir diğeri, Amir Stonewall Jackson Smith üçüncüsü; başkaları da vardı. Margie'ye güveniyorlardı, Margie de onlara; gizli saklı varlıkları, Margie'nin kendine gelebilmek için sığınabilecek tek sıcak dürüstlüğü sağlıyordu. Bu dostlar onunla özgürce, korkmadan konuşabiliyorlardı çünkü Margie onlar için Andersen'in Kuyusu'ydu: söyleneni çabuk kavrıyordu, yargılamıyordu, sessizdi. Çoğu kişinin gizli ahlaksızlıkları vardır, Margie Young-Hunt ise bir faziletini saklıyordu. Ve bu sessizlik meselesi yüzünden New Baytown, hatta Wessex Bölgesi hakkında herkesten daha çok şey biliyor olması da muhtemel; bildiklerini de çarpıtmamıştı çünkü onları kendi çıkarı için kullanmaz, kullanamazdı. Ama diğer alanlarda eline geçen her şey kullanılabilirdi.

Ethan Allen Hawley projesi gayriihtiyari bir şekilde, yapacak başka işi olmadığından başlamıştı. Ethan, art niyetli olduğunu

kendi gücünü sınadığını düşünürken bir açıdan haklıydı. Teselli ve güvence için ona başvuran hazin erkeklerin çoğunun iktidarsızlıktan eli kolu bağlanmıştı, yaşamlarının diğer tüm alanlarına bulaşan cinsel travmalarla sınırlanmış, aciz bir haldeydiler. Küçük iltifatlarda bulunarak, güvenceler vererek onları elinde kırbaçla bekleyen karılarıyla tekrar savaşabilecek kadar özgür kılmak Margie'ye kolay geliyordu. Mary Hawley'yi samimiyetle seviyordu, onun aracılığıyla Ethan'ı yavaş yavaş fark etmeye başladı; başka tür bir travmaya, gücünü ve kendinden emin halini ortadan kaldıran bir sosyal-ekonomik düğüme takılı kalmıştı Ethan. Ne işi ne sevgilisi ne de çocukları olduğundan, bu sakat adamı kurtarıp yeni bir amaca yönlendirebilir mi, diye merak etti Margie. Bir oyundu bu, bir tür bulmaca, bir sınav, iyiliğin değil, safi merak ve avareliğin bir ürünüydü. Diğerlerinden üstün bir adamdı Ethan. Onu yönlendirmek kendi üstünlüğünü kanıtlayacaktı ve buna günbegün daha çok ihtiyaç duyuyordu.

Ethan'ın geçirdiği değişimin gerçek boyutlarından muhtemelen bir tek Margie haberdardı; bu onu korkutuyordu çünkü bunun kendi marifeti olduğunu sanıyordu. Fare, aslan yelesi uzatmaya başlamıştı. Giysilerinin altındaki kasları görüyordu, gözlerinin ardında gaddarlığın belirdiğini hissediyordu. Maddenin doğasına dair tasavvuru Hiroşima'nın üstünde çaktığında yumuşak başlı Einstein da böyle hissetmiş olmalı.

Margie, Mary Hawley'yi seviyordu ama ona çok az şefkat duyuyor, hiç de acımıyordu. Talihsizlik kadınlar için doğanın bir gerçeği, kabul edilebilecek bir gerçek; özellikle de başka kadınların başına geldiğinde.

Eski limanın çok yakınlarında, bakımsız, geniş bir bahçenin ortasında duran küçük, pirüpak evinde elindeki kozları incelemek için makyaj aynasına doğru eğildi; gözleri kremin, pudranın, farın ve siyahla kaplanmış kirpiklerinin ötesini gördü; gizli kırışıklıklarla esnekliğini kaybetmiş deriyi gördü. Yükselen suyun durgun

bir denizdeki taşı sarması gibi, yılların usul usul üstüne geldiğini hissetti. Olgunluk da, orta yaş da birer silah sayılabilir ama bunun için gerekli eğitimi henüz almamış, yolu yordamı henüz öğrenmemişti. Gençlik ve heyecan yapısı dağılıp onu çırılçıplak, çürük ve kepaze bir halde bırakmadan önce bunları öğrenmesi gerekiyordu. Başarısı hiçbir zaman, yalnızken bile kendini koyvermemek olmuştu. Şimdi bir deney olarak ağzının gönlünce sarkmasına, gözkapaklarının yarı yarıya düşmesine izin verdi. Yukarıda tuttuğu çenesini indirdi; ortaya örgülü halat gibi çizgiler çıktı. Aynada, karşısında yirmi yılın sırtına bindiğini gördü ve buz gibi bir fısıltı onu nelerin beklediğini sayarken titredi. Fazla ertelemişti. Kadının, yaşlanabileceği bir vitrine ihtiyacı vardır, ışıklara, sahne dekoru ve kostümüne, siyah kadifeye, çocuklara, saçlarının kırçıllaşmasına ve kilo almaya, kıs kıs gülmeye ve bir şeyler araklamaya, sevgiye, korunmaya, küçük değişikliklere, durgun ve basit bir kocaya ya da onun daha da durgun ve daha da basit vasiyeti ile vakıf fonuna. Tek başına yaşlanan bir kadın işe yaramaz, bir kenara atılmış çöptür; acıları için yakınıp homurdanacağı, ağrıyan yerlerini ovacak aksak uşakları olmayan buruş buruş bir müstehcenlik.

Midesinin bir noktası korkudan yanmaya başladı. İlk kocası konusunda şansı yaver gitmişti. Zayıf biriydi ve Margie zayıflığının vanasını kısa sürede bulmuştu. Margie'ye sırılsıklam âşıktı; öyle âşıktı ki, Margie boşanmak istediğinde nafaka anlaşmasında tekrar evlenmesine dair bir madde konmasını istememişti.

İkinci kocası Margie'nin gizli bir serveti olduğunu sanıyordu; vardı da. Ölünce ona fazla bir şey bırakınamıştı ama ilk kocasından gelen nafakayla düzgün bir hayat sürebiliyor, güzel giyinebiliyor, keyfince aranabiliyordu. Tut ki ilk kocası öldü! İşte korkusu buydu. Uyanıkken bile gördüğü kâbus buydu, aylık çek kâbusu.

Ocak ayında eski kocasını Madison Caddesi ile Elli Yedinci Sokağın büyük, geniş yaya geçidinde görmüştü. Yaşlı ve sıska görünüyordu. Faniliği Margie'nin içini kemiriyordu. Piç kurusu

ölürse para da kesilirdi. Dünyada onun sağlığı için içtenlikle dua eden tek kişinin muhtemelen kendisi olduğunu düşündü.

İnce, sessiz suratıyla ölü gözleri şimdi hatıra ekranına yansıdı ve midesindeki yanan noktaya değdi. O orospu çocuğu ölürse...

Aynaya doğru eğilen Margie duraksayıp iradesini bir mızrak gibi savurdu. Çenesini yukarı kaldırdı; çizgiler yok oldu; gözleri parladı; derisi kafatasına doğru gerildi; omuzları kare şeklini aldı. Ayağa kalkıp uzun tüylü, kırmızı halının üstünde becerikli bir daire çizerek vals yaptı. Ayakları çıplaktı, pembeleşmiş ayak tırnakları pırıl pırıldı. Çok geç olmadan elini çabuk tutmalı, acele etmeliydi.

Dolabının kapısını sonuna dek açıp 4 Temmuz hafta sonu için sakladığı tatlı, cazibeli elbiseyi, ince topuklu ayakkabılarını ve çıplak bacaklardan daha şeffaf olan külotlu çorabını aldı. Rehaveti üstünden atmıştı. Bir kasabın bıçağını bileyişi kadar hızlı ve verimli bir biçimde giyindi ve aynı kasabın bıçağı başparmağına değdirerek kontrol etmesi gibi boy aynasında kendine baktı. Hız var ama telaş yok, beklemeyecek olan adam için hız; sonra, bilgili, akıllı, şık olanın, kendine güvenenin, güzel bacaklı ve lekesiz, beyaz eldivenli kadının kayıtsız yavaşlığı. Yanından geçtiği adamların her biri ardından baktı. Miller Kardeşler'in kamyon şoförü, kerestelerle yavaş yavaş yanından geçerken ıslık çaldı; iki liseli çocuk, ona gözleri kısık bir halde Valentino* bakışları dikip yarı açık ağızlarına dolan tükürüğü zar zor yuttular.

"Şuna baksana," dedi biri.

"Evet!" diye yanıtladı diğeri.

"İstemez miydin..."

"Evet!"

Bir hanımefendi ortalıkta boş boş dolaşmaz, en azından New Baytown'da. Bir yere gidiyor, ne kadar küçük ve anlamsız da olsa bir işle uğraşıyor olmalıdır. Margie, High Sokağında küçük

* Rudolph Valentino (1895-1926), sessiz film yıldızı. (ç.n.)

adımlarla yürürken yanından geçenleri başıyla selamladı, lafa tuttu ve onları istem dışı değerlendirdi.

Bay Hall: Krediyle geçiniyordu, bir süredir böyleydi durumu.

Stoney: Sert, erkek gibi erkek ama bir polisin maaşı ya da emekli aylığıyla hangi kadın geçinebilirdi ki? Ayrıca zaten dostuydu.

Harold Beck: Mülkleri vardı, üstelik epey fazla ama Harold tam bir nonoştu. Yeryüzünde bu durumdan habersiz bir tek kendisi kalmıştı herhalde.

MacDowell: "Karşılaştığımıza çok memnun oldum efendim. Milly nasıl?" İmkânsız –İskoç, cimri, karısına bağlı– bir yatalak, sonsuza dek yaşayanlardan. MacDowell bir muammaydı. Kimse ne kadar parası olduğunu bilmiyordu.

Nemli gözlü Donald Randolph: Yandaki bar taburesinde oturunca harika, görgülü tavırları sarhoş haline kadar nüfuz etmiş bir meyhane centilmeni ama niyetiniz evi bar taburesine kurmak değilse hiçbir işe yaramaz.

Harold Luce: Time dergisinin yayıncısıyla akraba olduğu söyleniyordu ama kim söylüyordu bunu, kendisi mi? Bilge olduğuna dair namı konuşma yetisinin bulunmamasına dayanan, sert bir adam.

Ed Wantoner: Yalancı, hilebaz, hırsız. Söylenene göre dolgun bir banka hesabı vardı ve karısı ölüm döşeğindeydi ama Ed kimseye güvenmiyordu. Köpeğinin kaçmayacağına bile güveni yoktu. Hayvan, sürekli bağlı tutulduğundan uluyup dururdu.

Paul Strait: Cumhuriyetçi Parti'nin yetkililerinden. Karısının adı Kelebek'ti; takma ad değildi bu. Kelebek Strait, vaftiz edilirken Kelebek adı takılmış, hakikaten. New York Eyaleti'nin Cumhuriyetçi bir valisi varsa Paul'un işleri rast giderdi. Şehir çöplüğünün sahibiydi ve çöplüğe bir yük atmak on beş sent tutuyordu. Fareler tehlike arz edecek denli büyük ve korkunç hale geldiklerinde Paul'un onları vurma ayrıcalığı için bilet sattığı, el feneri

ve tüfek –fareleri vurmak için 22 kalibre fişeklerle doldurulmuş tüfekler– kiraladığı söylenirdi. Öyle bir başkan endamı vardı ki insanlar ona Ike* derdi. Ama Danny Taylor, sessiz sessiz sarhoş olduğu bir anda ondan Paulların En Soylusu olarak bahsedince bu laf insanların diline takılmıştı. Onu arkasından Soylu Paul diye anmaya başlamışlardı.

Marullo: Eskisinden de hastaydı. Hastalıktan yüzü kül rengine dönmüştü. Marullo'nun gözleri, karnından 45'likle vurulmuş bir adamın gözleri gibiydi. Kendi dükkânının önünden geçmiş, içeri girmemişti. Margie dükkâna girdi, biçimli poposunu hoplatıyordu.

Ethan bir yabancıyla konuşuyordu, siyah saçlı, gençten bir adam, üstünde özel üniversitelilere has pantolonla dar kenarlı bir şapka. Kırklarında, sert, haşin ve kendini yaptığı şey her neyse ona adamış. Tezgâhın üstünden eğildi, Ethan'ın bademciklerini kontrol edecekmiş gibi görünüyordu.

Margie, "Selam! Meşgulsün. Tekrar gelirim," dedi.

Gezmeye çıkmış bir kadının bir bankada yapabileceği sonsuz sayıda boş ama meşru iş vardır. Margie ara sokağın önünden geçip mermerden ve zımparalanmış demirden oluşan tapınağa girdi.

Margie'yi gören Joey Morphy'nin yüzü, parmaklıklı veznedar penceresinin tamamına ışık saçtı. Ne tebessüm ama, nasıl da bir karakter, ne güzel bir oyun arkadaşı ve ne rezil bir koca adayı. Margie Joey'yi şöyle bir tarttı ve gayet haklı bir şekilde bekâr kalmak için doğduğu, ölümünün de bekâr kalma savaşından olacağı kanaatine vardı. Joey iki kişilik bir mezarda yatmayacaktı.

"Affedersiniz efendim, taze, tuzlanmamış paranız var mı?" dedi Margie.

"Pardon hanımefendi, hemen bakayım. Bir yerlerde gördü ğüme eminim. Ne kadarlık istersiniz?"

---

* Dwight D. Eisenhower (1890-1696), Amerika'nın 24. başkanı. (ç.n.)

"Yüz elli gram kadar mösyö." Beyaz, oğlak derisi çantasından bir çek defteri çıkarıp yirmi dolarlık bir çek yazdı.

Joey güldü. Margie'yi severdi. Onu, pek sık olmamakla beraber, arada bir yemeğe götürür, sonra da beraber olurlardı. Ama onunla vakit geçirmekten ve eğlence anlayışından da hoşlanıyordu.

Joey, "Bayan Young-Hunt, bu bana, Meksika'da Pancho Villa'yla olan bir arkadaşımı hatırlattı. Pancho Villa'yı hatırlıyor musun?"

"Kim olduğunu bilmiyorum."

"Yalan yok. Arkadaşın anlattığı bir hikâye. Dedi ki, Pancho kuzeydeyken yirmi pesoluk banknotlar basıyormuş. Öyle çok para basıyormuş ki adamları sayınayı bırakmış. Zaten sayınada pek becerikli değillermiş. Onları tartıda tartıyorlarmış."

"Joey, otobiyografini anlatmadan duramıyorsun," dedi Margie.

"Yok daha neler Bayan Young-Hunt. Ben o sırada beş yaşlarında olurdum. Bir hikâye bu. Görünüşe göre güzel, iri bir hatun, yerli ama iri bir hatun gelip demiş ki: 'Generalim, kocamı idam ettiniz ve beni beş çocukla fakir fukara bir dul bıraktınız; bir halk devrimi böyle mi yönetilir? Pancho kadının mal varlığını gözden geçirmiş, tıpkı benim şimdi yaptığım gibi."

"Senin karın yok, Joey."

"Biliyorum. Öylesine bir hikâye işte. Pancho emir subayına, 'Kadın için beş kilo para tartın,' demiş. Eh, bu oldukça büyük bir deste ediyor. Parayı bir telle bağlamışlar ve kadın yeşil balyayı sallayarak çıkmış. Sonra bir teğmen öne çıkmış, selam vermiş ve konuşmuş:

'Generalim (onlar *mi gral* diyorlar, *hıral* gibi), onun kocasını vurmadık. Sarhoştu. Köşedeki kodese koyduk.' Pancho, desteyle uzaklaşan hatundan ayırmamış gözlerini. Şöyle demiş: 'Gidip vurun adamı. Zavallı dulumuzu hayal kırıklığına uğratmak istemeyiz.'"

"Hiç çekilmiyorsun Joey."

"Gerçek hikâye. Ben inanıyorum." Çeki evirip çevirdi. "Bunu yirmilik olarak mı istiyorsun, ellilik mi, yoksa yüzlük mü?"

"İki parça halinde ver." Birbirlerinden hoşlanıyorlardı.

Bay Baker buğulu camlı bürosundan dışarı baktı.

İşte bu bahse girilebilecek bir fikirdi. Baker bir keresinde

Margie'yle dilbilgisi açısından doğru ama fazlasıyla belirsiz bir şekilde flörtleşmişti. Bay Baker, Bay Para demekti. Elbette karısı vardı ama Margie bu dünyanın Bakerlar'ını adı gibi bilirdi. Zaten yapmak istedikleri şeyi yapabilmek için ahlaki gerekçeler bulmakta üstlerine yoktu. Onu reddettiğine memnundu. Böylece adı defterden silinmemiş oluyordu.

Joey'nin ona verdiği dört tane beşliği toparladı ve kırçıl bankacıya doğru ilerledi ama tam o anda, Ethan'la konuşurken gördüğü adam sessiz sedasız içeri girip önünden geçti, kartvizitini uzatıp Bay Baker'ın bürosuna alındı ve kapı arkasından kapandı.

"Eh, ayaklarımı seveyim," dedi Joey'ye.

"Wessex Bölgesi'ndeki en güzel ayaklar," dedi Joey. "Bu akşam dışarı çıkmak ister misin? Dans, yemek, falan feşmekân?"

"Müsait değilim," dedi Margie. "Şu kim?"

"Daha önce hiç görmedim. Banka müfettişlerini andırıyor. Böyle zamanlarda namuslu biri olduğum için şükrediyorum; toplama çıkarma yapabildiğim için daha da çok şükrediyorum."

"Biliyor musun Joey, bir gün sadık bir kadından muhteşem bir kanun kaçağı çıkaracaksın."

"Benim de bir zahit olarak tüm ümidim bu, hanımefendi."
"Görüşürüz."

Bankadan çıktı, sokağı geçti ve yine Marullo'nun şarküterisine girdi.

"Merhaba Eth."

"Selam Margie."

"O yakışıklı yabancı da kimdi?"

"Kristal küreni yanında taşımıyor musun?"

"Gizli ajan mı?"

"Daha da beteri. Margie, neden herkes polisten korkuyor? Yanlış bir şey yapmamışsam bile polisten korkuyorum."

"O kıvırcık saçlı mümin parçası polis miymiş?"

"Tam sayılmaz. Federallerden olduğunu söyledi."

"Ne işler çeviriyorsun Ethan?"

"İş çevirmek mi? Ben mi? Neden 'iş çevirmek' dedin?"

"Ne istedi?"

"Ben yalnızca ne sorduğunu biliyorum; ne istediğini bilmiyorum."

"Ne sordu?"

"Patronumu ne kadardır tanıdığımı. Onu başka kimlerin tanıdığını. New Baytown'a ne zaman geldiğini."

"Ne söyledin peki?"

"Düşmanla çatışmak için orduya yazıldığımda onu tanımadığımı. Döndüğümde burada olduğunu. İflas ettiğimde dükkânı devralıp bana iş verdiğini."

"Sence neyle alakalı?"

"Kim bilir."

Margie, Ethan'ın gözlerinin ötesini görmeye çalışıyordu. Aptal numarası yapıyor, diye düşündü. Acaba o adam aslında ne istiyordu!

Öyle usulca konuştu ki Margie irkildi. "Bana inanmıyorsun. Biliyor musun Margie, gerçeklere kimse inanmıyor."

"Gerçeğin tamamını mı kastediyorsun? Tavuğu kestiğin zaman ortaya hep tavuk çıkar Eth ama bir kısmı kırmızı ettir, bir kısmıysa beyaz."

"Doğru diyorsun sanırım. Açıkçası endişeliyim Margie. Bu işe ihtiyacım var. Alfio'nun başına bir şey gelirse sokağa düşerim."

"Zengin olacağını unuttun mu?"

"Zengin değilken hatırlaması zor oluyor."

"Ethan, bilmem hatırlar mısın. Bahardaydı, tam Paskalya zamanı. Dükkâna gelmiştim ve bana Yeruşalim Kızı demiştin."

"Kutsal Cuma'ydı."

"Hatırlıyorsun. Eh, nerede geçtiğini buldum. Matta'da geçiyor ve fevkalade güzel – ayrıca korkutucu."

"Evet."

"Sana neler oldu?"

"Büyük halam Deborah. Beni yılda bir kere çarmıha gererdi. Hâlâ sürüyor."

"Dalga geçiyorsun. O sırada dalga geçmiyordun."

"Hayır, geçmiyordum. Şimdi de geçmiyorum."

"Biliyor musun, sana baktığım fal hakikaten gerçekleşiyor," dedi Margie şakayla karışık.

"Farkındayım."

"Sence bana borcun yok mu?"

"Tabii."

"Ne zaman ödeyeceksin?"

"Arka tarafa geçmek ister misin?"

"Yapabileceğine inanmıyorum."

"İnanmıyor musun?"

"Hayır Ethan ve sen de inanmıyorsun. Hayatında hiçbir zaman mercimeği iki dakikada fırına vermedin."

"Belki öğrenebilirim."

"İstesen de zina yapamazsın."

"Deneyebilirim."

"Seni ya aşk ya da nefret tahrik edebilir; ikisi için de önce ağır, heybetli bir süreç izlemek gerekiyor."

"Belki de haklısın. Nasıl bildin?"

"Nasıl bildiğimi hiç bilmiyorum."

Ethan buzdolabının kapısını kaydırıp açtı, bir kola çıkardı – şişe anında buzlandı– kolayı açtı ve Margie'ye uzattıktan sonra ikinci bir şişe açtı.

"Benden ne istiyorsun?"

"Hiç senin gibi birini tanımamıştım. Belki de o kadar sevilmenin ya da nefret edilmenin nasıl bir his olduğunu merak ediyorumdur."

"Cadısın sen! Neden ıslık çalarak bir rüzgâr estirmiyorsun?"

"Islık çalamıyorum. Kaşlarımla birçok erkeğin içinde zayıf bir fırtınacık kopartabiliyorum. Senin ateşini nasıl yakacağım?"

"Belki yakmışsındır bile."

Ethan Margie'yi baştan aşağı süzdü ve incelemesini gizlemeye ihtiyacı duymadı. "Tuğladan bir müştemilat gibi inşa edilmiş," dedi. "Yumuşak, pürüzsüz, güçlü ve güzel."

"Nereden biliyorsun? Bana hiç dokunmadın ki."

"Eğer bir gün dokunursam arkana bakmadan kaçsan iyi edersin."

"Sevgilim."

"Bırak bu halleri. Burada yanlış bir şeyler var. Ben çekiciliğimin çapını bilecek kadar kibirliyimdir. Ne istiyorsun. Hatun olarak güzel parçasın ama zekisin de. Ne istiyorsun?"

"Senin falına baktım ve falın şimdi gerçek oluyor."

"Sen de kendine pay mı istiyorsun?"

"Evet."

"Şimdi sana inanabilirim." Kaşlarını kaldırdı. "Gönlümün Mary'si," dedi. "Kocana, âşığına, sevgili dostuna bak. Beni içimdeki şeytandan ve dışarıdaki tehlikelerden koru. Senin desteğin için dua ediyorum Maryciğim çünkü erkeğin garip ve kafa karıştırıcı bir ihtiyacı var, ayrıca yaşlanma sancıları tohumlarını her yere saçmasına neden oluyor. *Ora pro me.*"*

"Sen tam bir numaracısın Ethan."

"Farkındayım. Ama en azından mütevazı bir numaracı olabilir miyim?"

"Artık senden korkuyorum. Eskiden korkmuyordum."

---

* (Lat.) Benim için dua et. (ç.n.)

"Neyimden korkuyorsun, hiç aklım almıyor."

Bakışlarında, fal bakarken oluşan o ifade vardı; Ethan da gördü.

"Marullo."

"Ne olmuş Marullo'ya?"

"Ben soruyorum."

"Sizinle birazdan ilgileneceğim. Altı tane yumurta, bir kalıp tereyağı, evet. Kahve durumunuz nasıl?"

"Evet, bir kutu kahve. Evde bulunsun. Şu Whumpdum patatesli kuşbaşı konservesi nasıl?"

"Denemedim. Çok iyi olduğunu söylüyorlar. Bir dakika müsaadenizi rica ediyorum Bay Baker. Bayan Baker o Whumpdum patatesli kuşbaşı konservesinden biraz almamış mıydı?"

"Bilmiyorum Ethan. Önüme ne konursa onu yiyorum. Bayan Young-Hunt, gün geçtikçe güzelleşiyorsunuz."

"Çok naziksiniz."

"Ama doğru. Ayrıca... çok şık giyiniyorsunuz."

"Ben de sizinle ilgili aynı şeyi düşünüyordum. Yani, gün geçtikçe güzelleşmiyorsunuz ama harika bir terziniz var."

"Sanırım öyle. Ücreti yeterince dolgun."

"'İnsanı insan yapan görgü kurallarıdır,' diyen o eski dostumuzu hatırlıyor musunuz? Eh, devir değişti. Terziler insanları istedikleri her kılığa sokabiliyorlar artık."

"Kaliteli takım elbiselerin sorunu çok uzun dayanmaları. Bu takım on yıllık."

"İnanamıyorum Bay Baker. Bayan Baker nasıl?"

"İyi, şikayet bile edebiliyor. Neden ona uğramıyorsunuz Bayan Young-Hunt? Çok yalnız kalıyor. Bu nesilde donanımlı bir sohbet yapabilen fazla insan yok. O lafı Wickham* söylemişti. Winchester Koleji'nin sloganıdır."

Margie Ethan'a döndü. "Bana bunu bilen bir başka Amerikalı bankacı göster bakalım."

---

* Wykeham'lı William (1366-1404), Winchester piskoposu. (ç.n.)

Bay Baker kızardı. "Karım Büyük Kitaplar'a üye oldu. Çok iyi bir okurdur. Lütfen bir gün ona uğrayın."

"Çok memnun olurum. Siparişlerimi bir poşete koyun Bay Hawley. Eve dönerken alırım."

"Hay hay, hanımefendi."

"Ne hoş bir genç hanım," dedi Bay Baker.

"Mary'yle çok iyi anlaştılar."

"Ethan, buraya bir devlet görevlisi geldi mi?"

"Evet."

"Ne istiyormuş?"

"Bilmiyorum. Bay Marullo'yla ilgili bazı sorular sordu. Yanıtlarını bilmiyordum."

Bay Baker, bir denizlalesinin açılıp, iliğini kuruttuğu bir yengecin kabuğunu atması kadar yavaş bir şekilde attı Margie'nin görüntüsünü zihninden. "Ethan, Danny Taylor'ı gördün mü?"

"Hayır, görmedim."

"Nerede olduğunu biliyor musun?"

"Hayır, bilmiyorum."

"Ona ulaşmam lazım. Nerede olabileceğini hiç tahmin edemiyor musun?"

"Onu epeydir... eh, mayıstan beri görmedim. Tekrar tedavi olmayı deneyecekti."

"Nerede, biliyor musun?"

"Söylemedi. Ama denemek istiyordu."

"Bir devlet hastanesinde mi?"

"Sanmıyorum efendim. Benden biraz borç aldı."

"Ne!"

"Ona biraz para verdim."

"Ne kadar?"

"*Pardon*?"

"Kusuruma bakma Ethan. Siz eski arkadaşsınız. Affedersin. Başka parası var mıydı?"

"Galiba."

"Ne kadar olduğunu bilmiyor musun?"

"Hayır efendim. Yalnızca daha fazlası olduğu izlenimine kapıldım."

"Nerede olduğunu biliyorsan lütfen söyle."

"Bilseydim söylerdim Bay Baker. Belki bütün yerlerin listesini çıkarıp telefon edebilirsiniz?"

"Nakit mi aldı?"

"Evet."

"O zaman işe yaramaz. Adını değiştirmiştir."

"Neden?"

"İyi ailelerden gidenler hep değiştiriyor. Ethan, parayı Mary'den mi aldın?"

"Evet."

"Sorun etmedi mi?"

"Haberi yoktu."

"İşte şimdi akıllıca davranmaya başlamışsın."

"Bunu sizden öğrendim efendim."

"Sakın unutma o zaman."

"Belki yavaş yavaş öğreniyorumdur. Çoğunlukla ne kadar çok şey bilmediğimi öğreniyorum."

"Eh, çok iyi. Mary nasıl?"

"Gayet güçlü ve dayanıklı. Keşke onu küçük bir tatile götürebilsem. Yıllardır kasaba dışına çıkmadık."

"Onun da günü gelecek Ethan. Galiba ben 4 Temmuz'da Maine'e gideceğim. Gürültüyü artık kaldıramıyorum."

"Siz bankacılar çok şanslısınız. Kısa zaman önce Albany'de değil miydiniz?"

"Onu da nereden çıkardın?"

"Bilmem, bir yerde duydum. Belki Bayan Baker Mary'ye söylemiştir."

"Olamaz. Haberi yoktu. Nereden duyduğunu hatırlamaya çalış."

"Belki uydurmuşumdur."

"Bu hiç hoşuma gitmedi Ethan. Nereden duyduğunu çok iyi düşün."

"Bilemiyorum efendim. Doğru değilse ne önemi var?"

"Sana neden kaygılandığımı söyleyeceğim ama aramızda kalması kaydıyla. Kaygılanıyorum çünkü doğru. Beni vali çağırdı. Çok mühim bir mesele için. Acaba öten kim?"

"Sizi orada gören oldu mu?"

"Bildiğim kadarıyla hayır. Hızla girip çıktım. Bu çok ciddi bir şey. Sana bir şey söyleyeceğim. Yayılırsa senden bilirim."

"O zaman duymak istemiyorum."

"Artık Albany'yi bildiğine göre başka şansın yok. Eyalet bölge ve kasaba işlerini incelemeye almış."

"Neden?"

"Herhalde kokusu ta Albanylere kadar gitmiş de ondan."

"Bay Baker, neden açıktan teftiş etmiyorlar?"

"Söyleyeyim. Teftiş bir kere kuzeyde duyulmuş ve kayıtların çoğu müfettişler işe başlamadan ortadan kaybolmuş."

"Anlıyorum. Keşke bana anlatmasaydınız. Dedikoducu değilimdir ama bilmemeyi yeğlerdim."

"Bana sorarsan ben de aynı şeyi yeğlerdim Ethan."

"Seçimler 7 Temmuz'da. Ondan önce biter mi?"

"Bilemiyorum. O eyalete kalmış."

"Sizce Marullo'da işe karışmış mı? İşimi kaybetmeyi göze alamam."

"Zannetmiyorum. Gelen kişi federal hükümettendi. Federal yetkili. Adalet Bakanlığı. Rozetini göstermesini istemedin mi?"

"Aklıma gelmedi. Şöyle bir açtı ama bakmadım."

"Eh, istemelisin. Hep istemelisin."

"Burada kalmak istersiniz, diye düşünmüştüm."

"Yo, hiç fark etmez. 4 Temmuz hafta sonu hiçbir şey olmuyor. Japonlar bile Pearl Harbor'a hafta sonu saldırmıştı. Herkesin gitmiş olacağını biliyorlardı."

"Keşke ben de Mary'yi bir yerlere götürebilsem."

"Belki ileride götürebilirsin. Seninle biraz kafa patlatıp Taylor'ın nerede olduğu bulmak istiyorum."

"Neden? O kadar önemli mi?"

"Evet. Sebebini şu an açıklayamam."

"O zaman keşke onu bulabilseydim, gerçekten."

"Eh, nerede olduğunu ortaya çıkarabilirsen belki bu işe ihtiyacın kalmaz."

"Eğer öyleyse kesinlikle deneyeceğim efendim."

"Aferin, Ethan. Deneyeceğine eminim. Yerini bulursan da beni ara, saat kaç olursa olsun, gece ya da gündüz, ara."

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Acaba insanlar neden düşünecek vakitleri olmadığını söylüyor? Şahsen ben iki kat düşünebiliyorum. Sebzeleri tartmak, günü müşterilerle geçirmek, Mary'yle tartışmak ya da sevişmek, çocuklarla uğraşmak; bunların hiçbirinin ikinci ve her daim süren bir düşünce, merak ve varsayım katmanını engellemediğini görüyorum ben. Kuşkusuz bu herkes için geçerli olmalı. Belki düşünecek vakti bulamamak, düşünmek istememek anlamına geliyordur.

İçinde bulunduğum bu acayip, keşfedilmemiş topraklarda belki de başka bir şansım yoktu. Sorular fokurdayarak yükseliyor, dikkat talep ediyorlardı. Ve burası benim için öyle yeni bir dünyaydı ki, eski sakinlerinin muhtemelen çocukken çözüp rafa kaldırdığı sorunlar karıştırıyordu kafamı.

Bir sürecin çarklarını döndürmeye başlayıp her hareketini kontrol edebileceğimi zannetmiştim – hatta istediğimde durdurabileceğimi. Oysa şimdi içimde ürkütücü bir kanaat ete kemiğe bürünüyordu; böyle bir sürecin kendi içinde hayat bulabileceği, neredeyse bir insana dönüşebileceği, kendi emelleriyle imkânlarına sahip, yaratıcısından son derece bağımsız olabileceği kanaati. Süreci gerçekten başlatmış mıydım; yoksa yalnızca ona karşı mı koymamıştım? Belki hareketi başlatan bendim ama aynı zamanda hareket ettirilen de değil miydim? O uzun sokağa bir kere çıktıktan sonra yolda ne bir kavşak ne de bir yol ayrımı var gibiydi; seçenek yoktu.

Seçenek ilk değerlendirmedeydi. Ahlak kuralları nelerdir? Yalnızca sözcüklerden mi ibaretlerdir? Babamın zayıf noktasını –cömert bir yapıda olmak ve diğer adamların da aynı derece cömert olduğu hayaline kapılmak– belirlemek onurlu bir hareket miydi? Hayır, onun için bir çukur kazmak yeterli bir hamleydi. Çukura düşen kendisiydi. Onu kimse itmemişti. Bir kere düştükten sonra onu soymak ahlaksızlık mıydı? Görünüşe göre hayır.

Şimdi de New Baytown yavaş yavaş, ölçülüp biçilmiş bir şekilde kuşatılıyordu ve kuşatmayı başlatan şerefli insanlardı. Başarılı olurlarsa yozlaşmış değil, akıllı sayılacaklardı. Peki sürece göz ardı ettikleri bir öğe karışsa, bu ahlaksızca ya da namussuzca bir hareket mi olurdu? Bence bu, hareketin başarılı olup olmayacağına bağlı. Çoğu kimse için başarı asla kötü sayılmaz. Hitler durdurulamaz bir şekilde, muzaffer bir edayla hareket ettiğinde birçok şerefli insanın onda nasıl meziyet arayıp bulduklarını çok iyi hatırlıyorum. Mussolini de trenleri vaktinde kaldırmıştı, Vichy de Fransa'nın iyiliği için düşmanla işbirliği yapmıştı, Stalin de başka her ne olursa olsun, güçlüydü. Güç ve başarı ahlakın üstündedir, kınamanın da ötesinde. O halde demek ki ne yaptığınız değil, nasıl yaptığınız ve adını ne koyduğunuz önemli. İnsanın içinde, derinliklerinde bir denetleme mekanizması var mı; insanı durduran ya da cezalandıran bir mekanizma? Görünüşe göre yok. Sadece başarısızlık cezalandırılıyor. Aslında suçlu yakalanmadığı takdirde hiçbir suç işlenmiş değildir. New Baytown için planlanan tasarıda kimilerinin mecburen canı yanacaktı, hatta kimileri telef olacaktı ama bu, harekete hiçbir şekilde mani olmuyordu.

Yaşadığıma bir vicdan çatışması diyemezdim. Düzeni bir kere sezip kabullendikten sonra yolum alenen çizilmişti, tehlikeler ortadaydı. Beni en çok hayrete düşüren şey kendi kendini tasarlıyor gibi görünmesiydi; bir şeyin içinden bir başkası çıkıyor, her şey cuk diye yerine oturuyordu. Planın filizlenmesini izledim ve onu sadece hafif dokunuşlarla yönlendirdim.

Yaptığım ve yapmayı planladığım işe, bana yabancı olduğunun bilinciyle koyulmuştum; yabancıydı ama uzun bir ata binerken kullanılan üzengi kadar elzemdi. Ama bir kere ata bindikten sonra üzengiye ihtiyacım kalmayacaktı. Belki bu süreci durduramazdım ama bir daha asla başlatmam da gerekmeyecekti. Bu gri, tehlikeli toprakların vatandaşı olmak istemiyordum; olmaya ihtiyacım da yoktu. 7 Temmuz'da yaşanacak trajediyle hiçbir alakam yoktu. Bu benim sürecim değildi ama bunu öngörebilir, kullanabilirdim.

En eski ve en sık çürütülen efsanelerimizden biri, insanın düşüncelerinin yüzüne yansıdığı, gözlerin ruha açılan pencereler olduğudur. Bu doğru değil. İnsanın yüzüne yalnızca hastalık yansıyor – ya da yenilgiyle ümitsizlik ki onlar da farklı birer hastalıktır zaten. Kimi ender rastlanan insanlar yüzeyin altında neler olduğunu hissedebilir, bir değişimi sezinleyebilir ya da gizli bir sinyali duyabilir. Bence değişimi Maryciğim de hissetti ama yanlış yorumladı, Margie Young-Hunt da farkındaydı ama o bir cadı ve bu kaygı verici bir durum. Sihirli olduğu kadar zekiymiş de gibi geliyordu bana, ki bu daha daha kaygı verici bir durum.

Bay Baker'ın tatile çıkacağına emindim, muhtemelen 4 Temmuz hafta sonundan önceki cuma, öğleden sonra. Fırtına, seçimlerden önce etki edebilmesi için cuma ya da cumartesi kopmalıydı; Bay Baker'ın şok dalgası yayıldığında uzakta olmak isteyeceği varsayımı makuldü. Elbette bu beni pek ilgilendirmiyordu. Daha çok bir öngörü egzersiziydi benim için ama Bay Baker'ın perşembe akşamı yola çıkma ihtimali, gün içinde fazladan birkaç hamle yapmamı zorunlu kılıyordu. Cumartesi günkü mesele o kadar rahat ve basitti ki uykumda bile halledebilirdim. O konuda bir korku hissediyorsam ancak küçük bir sahne korkusu olabilirdi.

27 Haziran Pazartesi günü Marullo ben dükkânı açtıktan hemen sonra geldi. Ortalıkta dolandı, garip garip raflara, kasaya, buzdolabına baktı, ardiyeye gitti, etrafa bakındı. Yüz ifadesine bakan dükkânı ilk defa gördüğünü sanırdı.

"4'ünde siz de tatile çıkıyorsuz herhalde?"

"Neden sordun?"

"Eh, gücü yeten herkes çıkıyor."

"Ah! Nereye gideceğim ki?"

"Herkes nereye gidiyor? Catskills'e, hatta beki Montauk'a, balık tutmaya. Sürüyle ton balığı var."

On üç kiloluk, suya bata çıka yüzen bir balıkla boğuşma fikri bile kollarının ağrımasına neden oldu, o yüzden kollarını esnetip irkildi.

İtalya'ya mı gidiyorsun, diye sormama ramak kalmıştı ama biraz abartı olacağını düşündüm. Bunun yerine, yanına gidip sağ dirseğine usulca dokundum. "Alfio," dedim. "Bence siz çıldırmışsınız. Neden New York'a gidip en iyi uzmana görünmüyorsunuz? Bu ağrıyı durduracak bir şeyler olmalı."

"İşe yarayacağına inanmıyorum."

"Kaybedecek neyiniz var? Gidin. Deneyin."

"Senin niye umurunda ki?"

"Umurumda değil. Ama burada aptal bir orospu çocuğu dago için yeterince uzun süredir çalışıyorum. İtin teki bile bu kadar acı çekseydi benim de canım yanmaya başlardı. Buraya girip kollarınızı sallıyorsunuz ve benim kendime gelmem yarım saat alıyor."

"Beni seviyor musun?"

"Yok daha neler. Zam almak için yağ çekiyorum sadece."

Bana bir av köpeğinin gözleriyle baktı; kenarları kızarmış, koyu kahverengi irisiyle gözbebeği tek bir parça gibi görünen gözleriyle. Bir şey söyleyecekmiş gibi durdu ama fikrini değiştirdi. "İyi bir çocuksun," dedi.

"Buna fazla bel bağlamayın."

"İyi çocuksun!" dedi patlarcasına; sonra, bu duygu gösterisinden afallamışçasına dükkândan çıkıp uzaklaştı.

Marullo döndüğünde Bayan Davidson için bir kilo çalı fasulyesi tartıyordum. Kapının ağzında durup bana bağırdı.

"Pontiac'ımı al."

"Ne?"

"Pazar ve pazartesi bir yere git."

"Param yok."

"Çocuklarını da al. Otoparka benim Pontiac'ı alacağını söyledim. Depo dolu."

"Durun bir dakika."

"Cehenneme kadar yolun var. Çocuklarını da al." Bana tüftüf kağıdı gibi bir şey fırlattı; fırlattığı şey fasulyelerin arasına düştü. Bayan Davidson Marullo'nun yine sokağa dalmasını izledi. Fasulyelerin arasındaki yeşil tomarı aldım: kare şeklinde sıkı sıkı katlanmış üç tane yirmilik.

"Derdi ne?"

"Çabuk parlayan bir İtalyan işte."

"Öyle olmalı, baksana, para fırlatıyor!"

Marullo o hafta bir daha görünmedi, yani sorun yoktu. Daha önce hiç bana söylemeden bir yere gitmemişti. Bu bir resmigeçidi izlemeye benziyordu; öylece durup izliyor, bir sonraki aracın hangisi olacağını bilsem de izlemeye devam ediyordum.

Pontiac'ı beklemiyordum. Arabasını kimseye vermezdi. Tuhaf zamanlardaydık. Bir dış güç ya da tasarı olayların hâkimiyetini ele geçirmişti sanki; o yüzden her şey, yükleme bandındaki hayvanlar gibi iç içeydi. Tam tersinin de geçerli olabileceğinin farkındayım. Bazen, planlama ne kadar titiz ve ayrıntılı yapılırsa yapılsın, o güç ya da tasarı planı saptırıyor, mahvediyor. Galiba şansa ve şanssızlığa işte tam da bu yüzden inanıyoruz.

30 Haziran Perşembe günü, her zamanki gibi şafağın o siyah incimsi ışığıyla uyandım ki bu yaz ortasında erken bir saat sayılırdı. Sandalyeyle yazı masası karanlık kütlelerden, resimlerse biraz daha açık lekelerden ibaretti. Beyaz perdeler nefes alıp veriyormuşçasına iç çekiyordu sanki çünkü anakara üzerinde hafif bir rüzgâr estirmeyen şafağa ender rastlanır.

Uykum açılırken aynı anda iki dünyadan birden istifade ediyordum; rüyanın katmanlı seması ile uyanık zihnin dünyevi demirbaşlarından. Keyifli keyifli gerindim – içimi gıdıklayan, güzel bir his. Sanki deri geceleyin çekiyordu da insanın gün içerisinde kaslarını şişirerek esnetmesi gerekiyordu; iç gıdıklayıcı bir keyif veriyordu insana bu.

Öncelikle, ilginç ya da önemli bir haber var mı diye gazeteyi tararcasına, hatırladığım rüyalarıma yöneldim. Ardından, önümde uzanan günde hangi olayların yaşanabileceğini tarttım. Sonra da, hayatımda gördüğüm en iyi subaydan öğrendiğim bir yöntemi uyguladım. Adı Charley Edwards'dı, orta yaşlı bir binbaşıydı, belki muharebe subayı olmak için fazla yaşlıydı ama işinde başarılıydı. Büyük bir ailesi vardı, güzel bir eş ve aralarında birer yaş olan dört çocuk; müsaade etseydi yüreği onlara duyduğu sevgi ve özlemle sızlardı. Bundan söz etmişti bana. Ölümcül mesleğinde dikkatinin sevgiyle dağılıp başka yöne sapmasını göze alamazdı; böylece kendince bir yöntem geliştirmişti. Sabahları, tabii eğer bir tehlike işaretiyle irkilerek uyanmadıysa, zihnini ve kalbini ailesine açıyordu. Her birini, nasıl göründüklerini, nasıl davrandıklarını teker teker aklından geçiriyordu; onları okşuyor, sevgisini dile getiriyordu. Sanki bir dolaptan değerli nesneleri birer birer alıyor, her birine bakıyor, dokunuyor, her birini öpüyor, sonra da geri yerine koyuyordu; en sonunda da onlara kısaca veda edip dolabın kapağını kapatıyordu. Araya sıkıştırabilirse tüm süreç yarım saatini alıyordu, sonra onları bütün gün bir daha düşünmek zorunda kalmıyordu. Çelişkili düşünceler ve hislerle kıvranmadan kendini tamamen yapması gereken işe verebiliyordu – adam öldürmeye. Tanıdığım en iyi subaydı. Yöntemini kullanmak için izin istedim; verdi. Öldürüldüğünde tek düşünebildiğim ne denli güzel ve verimli bir hayat sürdüğüydü. Hayatın tadını çıkarmış, sevginin tadına varmış ve borçlarını ödemişti; bunu kaç kişi için söyleyebilirsiniz?

Yöntemini her zaman kullanmıyordum ama bu perşembe gibi, dikkatimi olabildiğince toplamam gereken bir zamanda, gün kapısını henüz bir gıdım aralamışken uyandığımda, Binbaşı Charley'nin yaptığı gibi ailemi ziyaret ediyordum.

Onları kronolojik sırayla ziyaret ediyor, Deborah Hala'ya reverans yapıyordum. Adı İsrailli hâkim Debora'dan geliyordu ve bir yerlerde hâkimin askeri bir lider olduğunu okumuştum. Belki de ismiyle müsemmaydı. Büyük halam ordulara hükmedebilirdi. Gerçekte de düşünce kohortlarını* sıraya diziyordu. Görünürde bir çıkar elde etmeden öğrenme tutkumu ondan aldım. Ne kadar müsamahasız olursa olsun müthiş meraklıydı ve kendisi kadar meraklı olmayanlarla işi olmazdı. Önünde saygıyla eğildim. İhtiyar kaptanın şerefine hayali bir kadeh kaldırdım ve babama başımı eğdim. Anne olarak bildiğim, geçmişin doldurulmamış boşluğundan bile hürmetlerimi eksik etmedim. Onu hiç tanımamıştım. Ben tanıyamadan ölmüş, geçmişimde bulunması gerektiği yerde yalnızca bir boşluk bırakmıştı.

Bir şey kaygılandırıyordu beni. Deborah Hala, ihtiyar kaptan ve babamı açıkça göremiyordum. Bir fotoğraf kadar belirgin olmaları gerekirken hatları silik ve bulanıktı. Eh, belki de eski teneke plakalardaki fotoğraflar gibi zihindeki hatıralar da silikleşiyordu – arka plan öne çıkarak özneleri yutuyordu. Onları sonsuza dek saklayamayacaktım.

Sırada Mary gelmeliydi ama onu sonraya sakladım.

Allen'ı gözümde canlandırdım. Bebeklik yüzünü bulamadım, insanın kusursuzluğundan emin olmamı sağlayan o neşe ve heyecan dolu yüzünü. Dönüştüğü kişi olarak çıktı karşıma: asık suratlı, kibirli, kindar, ergenliğinin –kapana kısılmış bir köpek gibi yaklaşan herkesi, hatta kendini dahi ısırmak zorunda kaldığı dehşet verici, yürek parçalayıcı bir dönem– sancısı ve kafa karışıklığı

* Eski Roma lejyonlarının onda biri. (ç.n.)

içinde mesafeli ve ketum. Hayalimde bile acınası memnuniyetsizlik halinden kurtulamıyordu; onu bir kenara koydum, sadece seni anlıyorum, diyerek. Ne korkunç olduğunu hatırlıyorum ama elimden bir şey gelmiyor. Kimsenin gelmiyor. Sana sadece geçeceğini söyleyebilirim. Ama buna inanamazsın. Huzur içinde git – şu sıralar birbirimize katlanamasak da benim sevgimle dopdolu git.

Ellen beraberinde bir neşe dalgası getirdi. Büyüdüğünde çok güzel olacak, hatta annesinden de güzel çünkü minik çehresi son şeklini aldığında bünyesinde Deborah Hala'nın o tuhaf otoritesini barındıracak. Ruh halleri, acımasızlıkları, tedirginlikleri, fevkalade güzel ve değerli bir varlığın bileşenlerini oluşturuyor. Bundan eminim çünkü onun uykusunda pembe tılsımı küçük göğsüne bastırdığını ve tatmin olmuş bir kadın gibi yattığını gördüm. Ve tılsım benim için geçmişten bugüne kadar nasıl önemliydiyse, Ellen da öyle. Belki de içimde ölümsüz ne varsa taşıyıp sürdürecek olan Ellen'dı. Onu selamlarken kollarımı omzuna attım ve o, her zamanki gibi kulağımı gıdıklayıp kıkırdadı. Ellen'ım. Kızım.

Kafamı Mary'ye çevirdim, sağ tarafımda uyuyor ve gülümsüyordu. Burası onun yeri çünkü vakit geldiğinde, kendini hazır ve nazır hissettiğinde başını sağ koluma yaslayabilir, böylece boşta kalan sol elimle onu okşayabilirim.

Birkaç gün önce işaretparmağımı dükkândaki kıvrımlı muz bıçağıyla kestim ve parmak ucum nasırımsı bir kabuk bağladı. O yüzden kulaktan omza inen o tatlı çizgisini ortaparmağımla okşadım ama onu irkiltmeyecek kadar nazik, gıdıklamayacak kadar da sert bir biçimde. Hep yaptığı gibi iç çekti; derin derin, uzun uzun nefes aldı ve usulca, keyifli keyifli nefes verdi. Bazıları uyanmaktan hiç hazzetmez ama Maryciğim onlardan biri değil. Güne, güzel bir gün olacağı beklentisiyle başlar. Bunu bildiğim için, ona inancını haklı çıkaracak küçük hediyeler sunmaya çalışırım. Ayrıca hediyeleri özel günler için saklamaya çalışırım; şu an aklımdaki çantadan çıkardığım hediye gibi.

Uykudan mahmur mahmur bakan gözleri açıldı. "Bu ne hız?" diye sordu ve günün ne denli yaklaştığını görmek için pencereden dışarı göz attı. Yazı masasının üstünde bir resim asılı: ağaçlar, bir göl ve göldeki suyun üstünde duran küçük bir inek. Yattığım yerden ineğin kuyruğunu seçince günün ağardığını anladım.

"Sana bir müjdem var, uçan sincabım benim."

"Deli."

"Sana bugüne kadar hiç yalan söyledim mi?"

"Belki."

"Müjdeli haberi dinleyebilecek kadar uyanık mısın?"

"Hayır."

"O zaman bekleyeceğim."

Sol omzunun üstüne döndü; yumuşak teninde derin bir kırışık oluştu. "O kadar çok şaka yapıyorsun ki. Bahçeye asfalt dökeceğin gibi bir şeyse..."

"Dökmeyeceğim."

"Ya da cırcırböceği çiftliği kuracaksan..."

"Hayır. Ama eski, vazgeçilmiş planları hatırlıyorsun."

"Bir şaka mı yapacaksın?"

"Yani, öyle acayip ve büyülü ki, inanmak için kendini epey zorlaman gerekecek."

Gözleri artık berraklaşmış ve açılmıştı; dudaklarının kenarının kahkaha hazırlığıyla hafif hafif titrediğini görebiliyordum.

"Söyle."

"Marullo adında İtalyan bozması bir adam tanıyor musun?"

"Delisin sen – saçmalıyorsun."

"Saçma bulacaksın. Söz konusu Marullo buradan bir süreliğine uzaklaştı."

"Nereye?"

"Söylemedi."

"Ne zaman dönüyor?"

"Dur, kafanı karıştırma. Onu da söylemedi. Ama söylediği, sonra ben itiraz edince de buyurduğu şey, arabasını alıp bayramda mutlu bir yolculuğa çıkmamızdı."

"Şaka yapıyorsun."

"Seni üzecek bir yalan söyler miyim hiç?"

"Ama neden?"

"O konuya açıklık getiremeyeceğim. Ama şu konuda izcilik yemininden papalık yeminine kadar bin bir şekilde yemin edebilirim: Vizon kaplı Pontiac tankı bakir benzinle dolu bir halde siz ekselanslarını bekliyor."

"Ama nereye gitsek?"

"İşte bu, tatlı böcek karım, sana kalmış; bugün tüm günü, yarını ve cumartesiyi plan yapmaya ayır."

"Ama pazartesi günü tatil. Bu iki tam gün demek."

"Doğru."

"Bunu karşılayabilir miyiz? Bir motelde falan kalmamız gerekebilir."

"Karşılayabilsek de karşılayamasak da karşılayacağız. Gizli bir cüzdanım var."

"Şapşal, senin cüzdanını biliyorum. Arabasını ödünç verdiğine inanamıyorum."

"Ben de ama verdi."

"Paskalya'da şekerleme getirdiğini de unutma."

"Belki bunaklıktandır."

"Acaba ne istiyor?"

"Böyle sorular karıma yakışmaz. Belki de onu sevmemizi istiyordur."

"Bin tane şey yapmam gerekecek."

"Hiç şüphem yok." Farklı ihtimalleri zihninde bir buldozerle ezip geçtiğini görebiliyordum. İlgisini yitirdiğimi, dikkatini muhtemelen tekrar çekemeyeceğimi anladım; bu iyiye işaretti.

Kahvaltıda, daha ikinci kahvemi içmeden doğu Amerika'nın keyif bölgelerinin yarısını silmişti bile. Zavallı sevgilim, son yıllarda pek eğlenememişti.

Şöyle dedim: "Chloe, dikkatini üzerime çekmekte zorlanacağımın farkındayım. Çok önemli bir yatırım söz konusu. Parandan biraz daha almak istiyorum. İlk yatırım iyi gidiyor."

"Bay Baker'ın haberi var mı?"

"Kendi fikri."

"O zaman al. Kendine çek yaz."

"Meblağı öğrenmek istemiyor musun?"

"Olabilir."

"Yatırımın ne olduğunu öğrenmek istemiyor musun? Rakamları, ne kadar patlama yaşanacağını, grafikleri, olası geri dönüşümü, mali gerçekleri, bütün o ıvır zıvırı?"

"Anlamam ki."

"Gayet de güzel anlarsın."

"Eh, anlamak istemem."

"Sana Wall Street'in Cadalozu diye boşuna dememişler. O buz gibi soğuk, pırlanta kadar keskin ticaret zekân... korkutucu."

"Tatile çıkıyoruz," dedi. "İki günlüğüne tatile çıkıyoruz."

Bir adam şu kadını nasıl sevmez, ona nasıl hayran kalmaz? "Mary kim – nasıl biri?" diye şarkı söyleyerek boş süt şişelerini topladım ve işe koyuldum.

Joey'yle selamlaşma ihtiyacı hissettim, sırf nasıl bir havada olduğunu anlamak için ama ya ben bir dakika gecikmiştim ya da o bir dakika erkenciydi. High Sokağına döndüğümde kahve dükkânına giriyordu. Onu izleyip yanındaki tabureye yerleştim. "Senin yüzünden buraya gelmeyi alışkanlık edindim Joey."

"Merhaba Bay Hawley. Kahve hiç fena sayılmaz."

Eski okul arkadaşımı selamladım. "Günaydın Annie."

"Müdavimimiz mi olacaksın Eth?"

"Görünüşe göre öyle. Bir fincan kahve, sade, yani siyah."

"Sade, siyah tamamdır."

"Çaresizliğin göbeği kadar siyah."

"Ne?"

"Siyah."

"Kahvende azıcık bir beyazlık bile görürsen sana yeni bir fincan veririm Eth."

"Nasıl gidiyor Morph?"

"Aynı ama biraz daha kötü."

"İş değiştirmek ister misin?"

"İsterim gerçekten, uzun hafta sonundan hemen önce."

"Sorunları olan tek insan sen değilsin. İnsanlar yiyecek de istifliyor."

"Doğru diyorsun galiba. Bu hiç aklıma gelmemişti."

"Piknik yiyecekleri, turşular, sosisler ve Tanrı yardımcımız olsun ki marşmelovlar. Senin için uzun bir gün mü olacak?"

"Dalga mı geçiyorsun, hem ayın dördü pazartesiye geliyor hem de hava güzel. Daha da beteri, yüce Tanrı dağlarda dinlenip eğlenme ihtiyacı duyuyor."

"Bay Baker mı?"

"Yok James G. Blaine."*

"Onunla görüşmek istiyorum. Onunla görüşmem lazım."

"Eh, yakalayabiliyorsan yakala. Tefin üstüne düşmüş bir çeyreklik gibi zıplıyor."

"Karargâhına sandviç getirebilirim, Joey."

"Getirmeni gerçekten de isteyebilirim."

"Bu sefer ben ısmarlıyorum," dedim.

"Pekâlâ."

Birlikte karşıya geçip ara sokağa girdik. "Sesin keyifsiz geliyor, Joey."

---

* Amerikalı siyasetçi. (ç.n.)

"Öyle. Başkalarının parasından çok usanmaya başladım. Hafta sonu için seksi bir randevum var ama muhtemelen buluşmaya ısınamayacak kadar yorgun düşeceğim." Kilide bir çiklet kâğıdı sıkıştırdı, içeri girip, "Görüşürüz," dedi ve kapıyı kapattı. Arka kapıyı itip açtım. "Joey! Bugün sandviç istiyor musun?"

"Yok, sağol," diye seslendi loş, temizlik yağı kokan iç mekândan. "Belki cuma; cumartesi kesin."

"Öğlen kapatmıyor musun?"

"Dedim ya. Banka kapanıyor ama Morphy açık."

"Bana uğraman yeter."

"Teşekkürler; teşekkürler Bay Hawley."

O sabah raflardaki askeri kuvvetlerime yalnızca bir çift lafım vardı: "Günaydın beyler – rahat!" Dokuza birkaç dakika kala, belimde önlük elimde süpürge dışarı çıkmış kaldırımı süpürüyordum.

Bay Baker öyle dakik ki tik taklarını duyabiliyorsunuz; göğsünde bir zemberek olduğuna kalıbımı basarım. Sekiz elli altı, sekiz elli yedi, işte Elm Sokağından geliyordu; sekiz elli sekiz, karşıya geçti; sekiz elli dokuz, cam kapıların önündeydi; o noktada ben, süpürgeyi silah omuza pozisyonuna alarak önüne çıktım. "Bay Baker, sizinle görüşmek istiyorum."

"Günaydın Ethan. Bir dakika bekleyebilir misin? İçeri buyur." Onu takip ettim; tıpkı Joey'nin anlattığı gibiydi, dini bir tören gibi. Akreple yelkovan dokuzu gösterirken neredeyse hazır olda duruyorlardı. Büyük, demir kasa kapısından bir klik sesi ve vızıltı duyuldu. Sonra Joey esrarengiz rakamları girip sürgüleri açan tekeri döndürdü. Kutsalların kutsalı, heybetli bir şekilde savrularak açıldı ve Bay Baker bir araya toplanmış paranın karşısında selam durdu. Ben, komünyon ayinini bekleyen mütevazı bir cemaat üyesi gibi parmaklıkların ardındaydım.

Bay Baker bana döndü. "Evet Ethan. Sana nasıl yardımcı olabilirim?"

Usul usul konuştum: "Sizinle yalnız görüşmek istiyorum ama dükkânı boş bırakamam."

"Bekleyemez mi?"

"Korkarım ki hayır."

"Bir çırak tutmalısın."

"Biliyorum."

"Ayarlayabilirsem birkaç dakikalığına uğrarım. Taylor'dan haber var mı?"

"Henüz değil. Ama haber saldım."

"Uğramaya çalışacağım."

"Sağolun efendim." Ama geleceğine emindim.

Geldi de, daha bir saat olmadan, dükkândaki müşteriler ayrılana dek bekledi.

"Evet, anlat bakalım Ethan."

"Bay Baker, bir doktor, avukat ya da papaz bir nevi gizlilik yemini etmiş oluyor. Aynı şey bir bankacı için de geçerli mi?"

Gülümsedi. "Bir bankacının müşterisinin menfaatlerinden söz ettiğini hiç duydun mu Ethan?"

"Hayır."

"Eh, bir gün sor da ne yanıt alıyorsun, gör. Ayrıca âdet bir yana, ben senin arkadaşınım Ethan."

"Biliyorum. Galiba biraz tedirginim. Bir fırsat yakalamayalı epey oluyor."

"Fırsat mı?"

"Sözümü sakınmayacağım Bay Baker. Marullo'nun başı belada."

Bana yaklaştı. "Ne tür bir bela?"

"Tam emin değilim efendim. İllegal giriş yapmış olabileceğini düşünüyorum."

"Nereden biliyorsun?"

"Söyledi – öyle açık açık değil tabii. Halini siz de biliyorsunuz."

Düşüncelerinin daldan dala konduğunu, parçaları toplayıp birleştirdiğini neredeyse görebiliyordum. "Devam et," dedi. "Bu sınır dışı edilme demek."

"Korkarım ki öyle. Bana o kadar çok iyiliği dokundu ki Bay Baker. Onu incitecek bir şey yapmak istemem."

"Kendine karşı borçlusun Ethan. Teklifi neydi?"

"Basitçe teklifte bulunmadı. Bir sürü coşkulu, teknik ıvır zıvırın arasından sıyırmam gerekti. Ama anladığım kadarıyla hızla beş bin nakit bulabilirsem dükkân benim olacak."

"Bu kaçacağı anlamına geliyor ama kesin bir bilgin yok."

"Hiçbir konuda kesin bir bilgim yok aslında."

"Yani hileli anlaşma yapmakla suçlanma ihtimalin yok. Sana ayrıntılardan hiç bahsetmedi mi?"

"Hayır, efendim."

"Peki ya o rakama nereden ulaştın?"

"Kolaydı efendim. Elimizdeki bütün para bu."

"Ama belki daha aza da kapatabilirsin?"

"Belki."

Bakışlarını hızla etrafında gezdirip dükkâna değer biçti.

"Pazarlık için çok iyi bir konumda bulunduğun varsayımın doğru."

"Pazarlığı pek becerebildiğim söylenemez."

"El altından yapılan anlaşmaları çok tasvip etmiyorum, biliyorsun. Belki onunla ben konuşabilirim."

"Şehir dışında."

"Ne zaman döneceğini biliyor musun?"

"Bilmiyorum efendim. Unutmayın, buraya uğrayacağı ve nakidim varsa anlaşmaya varacağı yalnızca benim izlenimim. Anlıyorsunuz ya, beni sever."

"Farkındayım."

"Fırsatçılık yapıyormuşum gibi görünmek hoşuma gitmez." "Parayı bir başkasından da bulabilir. Kolayca on bin bile alabilir... herhangi birinden."

"O zaman belki yok yere ümitleniyorum."

"Yo, öyle küçük düşünme. İlk olarak kendine sahip çıkman lazım."

"İkinci olarak diyelim. Para Mary'nin parası."

"Doğru. Pekâlâ, planın ne?"

"Eh, belki belgeleri hazırlayıp tarihle meblağı boş bırakabilirsiniz, diye düşündüm. Sonra parayı cuma çekerim, diye düşündüm."

"Neden cuma?"

"Yani, bu yine yalnızca bir tahmin ama herkesin bayramda tatile çıkmasıyla ilgili bir şeyler söyledi. Belki o zaman uğrayabileceği fikrine kapıldım. Onun hesabı sizde değil mi?"

"Değil valla. Yakın zamanda bütün parasını çekti. Hisse alacağını söyledi. Üstünde durmadım çünkü bunu daha önce de yapmışlığı var ve her seferinde çektiğinden daha fazlasını geri yatırıyor." Buzdolabının üstündeki parlak renkli Miss Rheingold'un* gözlerinin içine baktı ama tebessüm ederek yaptığı çağrıya karşılık vermedi. "Fena oltaya gelebileceğini biliyorsun, değil mi?"

"Nasıl yani?"

"Birincisi, dükkânı bir sürü farklı kişiye satabilir, dahası, dükkân ipotekli olabilir. Tapu sicili de incelenmemiş."

"Belki il idaresinden öğrenebilirim bunu. Ne kadar yoğun olduğunuzu biliyorum Bay Baker. Ailem için dostluğunuzdan yararlanıyorum. Zaten bu tür konulardan anlayan tek arkadaşım sizsiniz."

"Tapu senediyle ilgili Tom Watson'ı ararım. Lanet olsun Ethan, zamanlaması çok kötü. Yarın akşam küçük bir tatile çıkmak istiyorum. Eğer tahminlerin doğruysa ve adam bir dolandırıcıysa seni soyabilir. Soyup soğana çevirir."

"Öyleyse belki de hepten vazgeçmeliyim. Ama yani, Bay Baker, şarküteri tezgâhtarlığından bana gına geldi."

"Vazgeç demedim. Bir risk aldığını belirttim."

---

* Rheingold birasının yaptığı güzellik yarışmasının birincisi. (ç.n.)

"Dükkân benim olsa Mary öyle sevinirdi ki. Ama sanırım haklısınız. Onun parasıyla kumar oynamamalıyım. Galiba en iyisi federalleri aramak."

"O zaman tüm kozunu kaybedersin."

"Nasıl?"

"Sınır dışı edilirse varlıklarını bir mümessil aracılığıyla satabilir; bu dükkân da senin karşılayamayacağın kadar para eder. Kaçacağını kesinkes bilmiyorsun. Emin olmadan federallere nasıl söylersin? Yakalanıp yakalanmadığından bile bihabersin."

"Doğru söylüyorsunuz."

"Hatta aslına bakılırsa onun hakkında hiçbir şey bilmiyorsun, gerçekten, derinlemesine bilmiyorsun. Bana anlattıkların hep belli belirsiz şüpheler, öyle değil mi?"

"Evet."

"Onların da hepsini unutsan iyi edersin."

"Kötü görünmez mi; bir kayıt tutmadan nakitle ödemek?"

"Parayı çekerken çeke şöyle, 'A. Marullo'yla şarküteri işinde yatırım yapmak için' gibisinden bir şeyler yazabilirsin. Böylece niyetin kayıtlara düşülmüş sayılır."

"Diyelim ki hiçbiri işe yaramadı."

"O zaman parayı bankaya geri yatırırsın."

"Sizce riske değer mi?"

"Eh, her şey risklidir Ethan. O kadar parayla ortalıkta dolaşmak da risklidir."

"Ben önlemimi alırım."

"Keşke kasabada kalabilseydim."

Zamanlamayla ilgili söylediklerim hâlâ geçerliydi. Bütün o süre zarfında dükkâna kimse girmemişti ama şimdi altı kişi çıkagelmişti: üç kadın, ihtiyar bir adam ile iki çocuk. Bay Baker bana yaklaşıp sessiz sessiz konuştu. "Yüzlükler halinde hazırlayıp seri numaralarını not ederim. Böylece yakalanırsa parayı geri alabilirsin." Kadınlara başıyla ciddi ciddi selam verip çocukların sert saçlarını karıştırdı. Bay Baker çok zeki bir adam.

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1 Temmuz. Yılı, saçı ayıran çizgi gibi bölüyor. Bugünün benim için bir tür sınır çizgisi olacağını öngörmüştüm; dün başka biriydim, yarın başka biri olacağım. Geri alınamayacak adımlar atmıştım. Zaman ve olaylar da uyum sağlamış, sanki benimle işbirliğine girmişlerdi. Yaptığım şeyi kendimden saklamak için asla bir ahlak perdesinden yararlanmamıştım. Bu yolu seçmeye beni kimse zorlamamıştı. Edepli ve terbiyeli davranma alışkanlığımdan refah, itibar ve bir güvence minderi uğruna geçici olarak vazgeçmiştim. Bunu ailem için yaptığımı öne sürmek işin kolayına kaçmak olurdu çünkü itibarı, onların refaha kavuşmasında ve bir güvenceye sahip olmasında bulacağımın farkındaydım. Ama sınırlı bir amacım vardı ve amacıma ulaştıktan sonra edepli davranma alışkanlığımı geri kazanacaktım. Buna şüphem yoktu. Savaş beni bir katile dönüştürmemişti, bir süre insan öldürmeme rağmen. Bazı adamlarımın öleceklerini bile bile devriye gönderince, diğer insanlar gibi fedakârlıkla mutlu olmuyordum; yaptığım şey beni asla mutlu edemezdi, onu asla mazur göremez, tasvip edemezdim. Asıl mesele, sınırlı amacın gerçek yüzünü idrak edebilmek, amaca ulaşıldıktan sonra da süreci kaldığı yerde durdurmaktı. Muharebelerden biliyordum ki savaşta verilen canlar bir sürecin kurbanlarıdır, öfkenin ya da nefretin ya da gaddarlığın değil. Ve inanıyorum ki kabullenme anında, kazananla kaybeden, öldürenle ölen arasında sevgi var.

Ama Danny'nin çalakalem kâğıtları bir ıstırap gibi acıtıyordu canımı; Marullo'nun şükran dolu gözleri de.

İnsanların savaş arifesinde yaptıkları söylendiği gibi geceyi uyanık geçirmedim. Uyku hızla, tüm ağırlığıyla, bütünlüğüyle çöktü üstüme ve sabah aynı serbestlikle, şafak sökmeden, dinç bir halde bıraktı. Hep yaptığım gibi karanlıkta uzanmadım. Beni harekete geçiren, bütün yaşanmışlıklarımı gözden geçirme dürtüsüydü. Yataktan çıt çıkarmadan kalkıp merdivenden aşağı indim; duvara yakın yürüyordum. Dolaba gidip kapağını açınam ve gül rengi öbeği parmaklarımla bulmam beni şaşırttı. Onu cebime attım ve dolabı kapatıp kilitledim. Onu bugüne dek hiç yerinden uzaklaştırmamıştım, bu sabah uzaklaştıracağımı da bilmiyordum. Hafızam beni karanlık mutfağa, arka kapıdan da griye bürünen bahçeye yönlendirdi. Kavisli karaağaçlar yapraklarla dolgunlaşmıştı, hakiki, siyah bir mağarayı andırıyorlardı. Marullo'nun Pontiac'ı o sırada elimde olsaydı New Baytown'dan çıkıpilk hatıralarımın yeni yeni uyanan dünyasına sürerdim otomobili. Cebimde tenimin ısısını almış olan tılsımın sonu gelmez, kıvrımlı çizgilerini parmağımla yokladım – tılsım mı?

Beni çocukken Golgota'ya gönderen şu Deborah kelime kullanımında hassas bir makineydi. Manasız kelimelere gelemez, benim de kelime kullanımımda gevşememe göz yummazdı. Ne güçlü bir kadındı şu ihtiyar! Ölümsüzlük dilemişse arzusuna zihnimde kavuşmuştu. Bulmacayı parmağımla yokladığımı görünce, "Ethan, şu acayip şeyi kendine tılsım yapabilirsin," demişti.

"Tılsım nedir?"

"Söylersem yarım dikkatinle yarım yamalak öğrenirsin. Sözlüğe bak."

Bunca kelimeye biliyorsam, Deborah Hala'nın önce merakımı kamçılaması, sonra da beni, merakımı kendi çabalarımla gidermeye zorlamasındandır. Elbette "Bana ne," yanıtını vermiştim. Ama bir başıma kalınca gizli gizli bakacağımı biliyordu, bulabilmem

için harfleri sıraladı. T-ı-l-s-ı-m. Sözcüklere büyük önem veriyor, yanlış kullanımlarından nefret ediyordu; değerli herhangi bir şeyin sakarca kullanılmasından nefret ederdi. Şimdi, bunca döngünün ardından sayfayı gözümde canlandırabiliyorum – "tılsım"ı yanlış yazdığımı görebiliyorum. Arapçası eğri büğrü bir çizgi ile sonda duran soğancık gibi bir şişkinlikten ibaretti. Yunancasını, o ihtiyar kadının dilinin ucu sayesinde telaffuz edebiliyordum. "Üstüne şekiller ya da simgeler kazınmış olan taş ya da başka nesne; üstündeki işaretlere, yapıldığı dönemin gezegen etkileri ile semavi kümeleşmelere ait gayritabii güçler atfedilir; çoğunlukla sahibini nazardan koruması ya da sahibine uğur getirmesi için bir muska olarak kullanılır." Sonra "gayritabii," "gezegen," "semavi" ve "muska" kelimelerine de bakmam gerekti. Hep böyle olurdu. Sözcükler maytap misali peş peşe birbirini ateşlerdi.

Ona daha sonra, "Tılsımlara inanıyor musun?" diye sorduğumda şu yanıtı verdi: "Benim inancımın konuyla ne alakası var?"

Tılsımı avucuna koydum. "Bu şekil ya da simge ne anlama geliyor?"

"Bu senin tılsımın, benim değil. Sen ne anlama gelmesini istiyorsan o anlama gelir. Dolaba geri koy. Orada seni bekleyecek."

Şimdi, karaağaçlardan oluşan mağarada yürürken Deborah Hala hiç olmadığı kadar canlıydı; gerçek ölümsüzlük de budur. Oyma tılsım kendi kendinin üstünden, altından geçiyor, yanından ve üstünden ve altından, başı ya da kuyruğu ya da başlangıcı ya da sonu olmayan bir yılan. Onu ilk defa yerinden uzaklaştırmıştım – nazardan korunmak için mi? Uğur getirsin diye mi? Fala da inanmıyorum; ölümsüzlük de bana her zaman hüsrana uğrayanlara verilen hastalıklı bir söz gibi gelmiştir.

Doğunun, kenarı ışıklı sınırında temmuz duruyordu çünkü haziran geceye karışmıştı. Haziran altınsa temmuz pirinçtir, haziran gümüşse temmuz kurşun. Temmuzda yapraklar ağırdır, dolgundur, çoktur. Temmuzda kuş cıvıltıları tutkusuz, havadan ibaret birer nakarattır çünkü yuvalar artık boştur, uçmalarını sağ-

layacak tüyleri henüz yeni çıkmış bodur yavrular beceriksizce yalpalarlar. Hayır, temmuz vaatlerin ya da doyumun ayı değil. Meyveler olgunlaşıyor ama tatsız ve renksizler; mısır, ham ve sarı püsküllü, yumuşak, yeşil bir demet yalnızca. Sarı kabaklar, kurumuş çiçeklerini göbeklerinde hâlâ bir taç misali taşıyor.

Porlock Sokağına yürüdüm, tombul ve mütelezziz Porlock. Şafağın gittikçe yoğunlaşan pirinç rengi ışığı, orta yaşlı çiçeklerin ağırlığını taşıyan gül çalılarını aydınlatıyordu; bacakları güzelliklerini ne kadar korursa korusun, gün geçtikçe kalınlaşan karınlarını korsenin altında daha fazla saklayamayan kadınları andırıyorlardı.

Yavaş yavaş yürürken, dillendirmediğim hoşçakalı hissettim – elvedayı değil. Elvedada tatlı bir tereddüt tınısı var. Hoşçakal kısa ve nihai, geçmişi geleceğe bağlayan ipi koparabilecek kadar keskin dişli bir sözcük.

Eski limana geldim. Nedir hoşçakalacak olan? Bilmiyorum. Hatırlayamıyordum. Sanırım Yer'e gitmek istiyordum ama denize aşina olan adam suların yükseldiğini ve Yer'in karanlık sulara gömüldüğünü bilirdi. Dün gece ayın yalnızca dört günlük olduğunu görmüştüm, kalınlaşmış, kavisli bir neşter gibi; yine de meddüceziri Yer'in mağara ağzına çekecek kadar güçlüydü.

Ümitle Danny'nin barakasına uğramak nafile. Patikada Danny'nin ayağıyla ezdiği çimlerin dimdik durduğunu görecek kadar aydınlanmıştı ortalık.

Eski limana yazlık kayıklar; yelkenleri kat kat brandayla kaplı ince tekneler dağılmıştı; işte şurada erkenci bir adam hazırlanıyor, bumbanın etrafını boşaltıyor, flok ve ana yelkenin uskutalarını sarıyor, Cenova yelkenini büyük, beyaz, buruşuk bir kuş yuvasıymışçasına açıyordu.

Yeni liman daha da hareketliydi. Motorlar yaz balıkçılarından oluşan yolcuları için iskeleye iyice yanaşmışlardı; telaşlı balıkçılar belli bir ücret karşılığında güverteleri balıkla dolduruyor, öğleden sonra da onca balıkla ne yapacaklarını hafiften şaşırıyor-

lardı; çuvallar, sepetler, yığınlar dolusu sinaritler, kirpibalıkları, karabalıklar, kırlangıçbalıkları, hatta zayıf, küçük köpekbalıkları, hepsi açgözlülükle parçalanmak, ölmek, havadaki martılara geri fırlatılmak için bekliyor. Martılar bir araya doluşup bekliyor, yaz balıkçılarının ellerindeki bolluktan usanacağını biliyorlar. Kim bir çuval balığın pullarını kazıyıp içini ayıklamak ister! Balığı başkasına vermek, yakalamaktan daha zordur.

Koy şimdi cilalanmış gibi pürüzsüz görünüyor, o pirinç rengi ışığa boğuluyordu. Teneke kutularla siyah beyaz güvercinler kanalın kenarında kıpırtısız duruyordu; altlarındaki suda, her birinin yansımaları tepetaklak duruyordu.

Bayrak direğinin oradan dönüp savaş anıtının üstünde, hayatta kalan kahramanlar arasında adımı buldum; gümüş harflerle yazılmıştı –YÜZBAŞI E. A. HAWLEY– ve altında, altın harflerle, eve dönemeyen on sekiz New Baytownlunun adı vardı. Çoğunun adını biliyordum, bir zamanlar kendilerini de tanımıştım – başkalarından hiçbir farkı olmayan ama şimdi yaldızlarıyla farklılaşan insanlar. Bir an için aşağı sıralarda onlarla birlikte olabilmeyi diledim, altın harflerle Yüzbaşı E. A. Hawley, tembellerle hasta numarası yapanlar, korkaklarla kahramanlar yaldızlar içinde bir araya tıkıştırılmış. Öldürülenler sadece cesur olanlar değildir ama cesurların ölme ihtimali daha yüksektir.

Şişko Willie arabasıyla yaklaşıp anıtın önünde durdu ve yan koltuğundaki bayrağı aldı.

"Selam Eth," dedi. Pirinç halkaları kilitlere geçirip bayrağı yavaş yavaş direğin en tepesine çekti; bayrak tepede, darağacında sallanan bir adam gibi aşağıya doğru yığıldı. "Bayrak miladını doldurmak üzere," dedi Willie. "Şuna bak. İki günü kaldı, sonra yenisi geliyor."

"Elli yıldızlı bir olanlardan mı?"*

---

* Hawaii'nin 1959'da ellinci eyalet olarak kabul edilmesiyle ABD'nin bayrağı 4 Temmuz 1960'da resmen elli yıldızlı oldu. (ç.n.)

"Bildin. Naylon, devasa bir bayrak, bunun iki katı ama ağırlığı yarısı kadar bile değil."

"İşler nasıl gidiyor Willie?"

"Yakınmamam gerekir ama yine de yakınıyorum. Bu ihtişamlı 4 Temmuz her zaman curcunaya dönüşüyor. Pazartesiye denk gelmesi çok fazla daha kaza, kavga ve sarhoş demek; dışarıdan gelen sarhoşlar. Seni dükkâna bırakmamı ister misin?"

"Sağol. Postaneye uğramam lazım, bir fincan da kahve içerim, diye düşündüm."

"Tamam. Seni bırakırım. Kahveye de eşlik ederdim ama Stoney'nin aksiliği üstünde."

"Derdi neymiş?"

"Kim bilir. Birkaç günlüğüne bir yere gitti, aksi ve huysuz bir insan olarak geri döndü."

"Nereye gitti?"

"Söylemedi ama döndüğünde huysuzun tekiydi. Sen postana bakarken beklerim."

"Zahmet etme Willie. Birkaç mektup göndermem gerekiyor."

"Keyfin bilir." Geri geri çıkıp High Sokağından yukarı doğru uzaklaştı.

Postane hâlâ loştu, yerler yeni cilalanmıştı, bir de tabela konmuştu: DİKKAT. KAYGAN ZEMİN.

Eski postane yapıldığından beri posta kutumuz 7 Numara'ydı. G ½ R'yi çevirdim ve "Kutu Sahibi"ne gönderilmiş bir yığın plan ve vaadi çıkardım. Çöp kutusuna yedirilecek bu ıvır zıvırdan başka da bir şey yoktu. Kahve içme niyetiyle High'da yürümeye başladım ama son anda vazgeçtim, ya kahve istemiyordum ya konuşmak ya da... Sebebini bilmiyorum. Yalnızca Foremaster'a girmek istemiyordum işte. Tanrım, erkek denilen şey nasıl da yerlerde sürünen dürtülerden oluşan bir düğüm böyle – kadın denilen şey de öyle, sanırım.

Bay Baker her zamanki dakikliğiyle Elm Sokağından çıkıp zaman ayarlı kilit törenine giderken kaldırımı süpürüyordum. Eski tip, yeşil, zırhlı araç bankanın önünde durduğunda da kavunları isteksiz isteksiz kapının önündeki sandıklara diziyordum. Komandolar gibi silah kuşanmış iki muhafız aracın arkasından çıkıp bankaya gri çuvallarla para taşıdılar. Yaklaşık on dakika içinde bankadan çıkıp perçinlenmiş kalelerine bindiler ve araç uzaklaştı. Galiba Morph parayı sayar, Bay Baker kontrol eder ve fiş verirken beklemeleri gerekmişti. Parayla ilgilenmek müthiş sıkıntılı bir iş. Morph'un dediği gibi, başkalarının parasından doğrudan tiksinmeye başlayabiliyorsunuz. Boyutuna ve ağırlığına bakılırsa banka bayramda büyük meblağlar çekileceğini hesaplamış olmalı. Alelade bir banka soyguncusu olsam hırsızlığı şimdi yapardım. Ama ben alelade bir banka soyguncusu değildim. Öğrendiğim her şeyi dostum Joey'ye borçluydum. İstese kendisi büyük bir banka soyguncusu olabilirdi. En azından teorisini sınamak için bile olsa neden istemediğini gerçekten merak ediyordum.

O sabah işler iyice üst üste bindi. Dükkân tahminimden daha yoğundu. Güneş kızgınlaşıyor, yakıyordu, neredeyse hiç esinti yoktu, insanları isteseler de istemeseler de tatile çıkmaya zorlayan türden bir havaydı. Servis bekleyen bir sıra müşterim vardı. Bir şeyden çok emindim; ne olursa olsun çırak tutmalıydım. Allen'la anlaşamazsak onu kovup başkasını tutacaktım.

Bay Baker saat on bir gibi geldiğinde acelesi vardı. Bazı müşterileri bekletip onunla ardiyeye geçmem gerekti.

Avucuma bir büyük, bir de küçük zarf bıraktı; telaş içinde bir stenograf gibi haykırdı. "Tom Watson tapuda sorun yok, diyor. Örtbas edildiyse de bilmiyor. Ama zannetmiyor. İşte devir evrakları. İşaretlediğim yerler imzalanacak. Para işaretli, rakamlarını da not düştüm. İşte hazır çek. İmzalaman yeter. Acelemi mazur gör Ethan. Böyle iş yapmak hiç hoşuma gitmiyor."

"Sizce gerçekten de yapmalı mıyım?"

"Lanet olsun Ethan, girdiğim onca zahmetten sonra..."

"Affedersiniz efendim. Affedersiniz. Haklısınız, biliyorum." Çeki bir konserve süt kutusunun üstüne koyup tükenmez kalemimle imzaladım.

Bay Baker'ın çeki kontrol edemeyecek kadar acelesi vardı.

"Başta iki bin öner. Ve teklifini iki yüz iki yüz artır. Elbette hesabında yalnızca beş binin olduğunun farkındasındır. Para eksik kalırsa Tanrı yardımcın olsun."

"Bir borcu olmadığına göre dükkânı ipotekleyerek kredi çekemez miyim?"

"Boğazına kadar faize batmak istiyorsan neden olmasın."

"Size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum."

"Sakın yumuşama Ethan. Seni dalavereye getirmesine göz yumma. İnsanı çok güzel uyutur. Tüm *dago*'lar için geçerli bu. Önce kendini düşün."

"Gerçekten çok müteşekkirim."

"Gitmem lazım," dedi. "Öğle trafiğine kalmadan otoyola çıkmak istiyorum." Böylece çıktı; kapıdaki her kavunu iki kere ellemiş olan Bayan Willow'u neredeyse yere düşürüyordu.

Gün boyunca işler hiç dinmedi. Galiba sokakları boğan sıcak, insanları asabi, hatta büsbütün geçimsiz yapıyordu. Bayram değil de bir felaket için yiyecek istiflediklerini sanırdınız. Morph'a istesem de sandviç götüremezdim.

Yalnızca insanlara yardımcı olmak değil, gözlerimi de açık tutmak zorundaydım. Müşterilerin birçoğu yazlıkçıydı, kasabanın yabancılarıydı; göz kulak olmazsanız çalıyorlardı. Ellerinde değil sanki. Üstelik hep ihtiyaç duydukları şeyleri de yürütmüyorlar. En çok küçük, lüks kavanozlar gidiyor, *foie gras*, havyar, kültür mantarları. Marullo bu tür yiyecekleri o yüzden tezgâhın arkasında, müşterilerin geçemeyeceği yerde tutmamı istemişti. Hırsızı yakalayınca işlerin rast gitmeyeceğini öğretti bana. Herkesin huzursuzlanmasına yol açardı bu çünkü belki de herkes –en azından

onun nazarında– suçlu olduğu için. Tek yol yitirilen ürünü başkasının hesabına yazmak. Ama birilerinin belirli raflara fazla yakınlaştığını görürsem, "O kokteyl soğanları indirimde," diyerek dürtülerini engelleyebiliyordum. Müşterinin, aklını okumuşum gibi yerinde sıçradığını görmüşlüğüm var. Beni en rahatsız eden yanı ise şüphe. Birinden şüphelenmek hiç hoş değil. Beni öfkelendiriyor, biri birçok kişiye zarar veriyormuş gibi öfkelendiriyor.

İlerleyen saatlerde günün üstüne bir hüzün çöktü, zaman yavaşladı. Beşten sonra Amir Stoney geldi, cılız ve ülseri varmış gibi asık suratlı bir halde. Hazır yemek aldı: kızarmış biftek, havuç, patates püresi, alüminyum bir tepsinin içinde pişirilip dondurulmuş.

"Başına güneş geçmiş gibi duruyorsun amirim," dedim.

"Yo, geçmedi. Gayet iyi hissediyorum." Sefil görünüyordu.

"İki tane mi istersin?"

"Yalnızca bir tane. Karım misafirliğe gitti. Polislere bayram yok."

"Yazık."

"Belki de böylesi daha iyidir. Bu serseriler ortalıkta dolandığı sürece ev yüzü gördüğüm zaten yok."

"Kasaba dışına çıkmışsın, diye duydum."

"Kim söyledi?"

"Willie."

"Koca çenesini kapalı tutmayı öğrense iyi olacak."

"Kötü bir niyeti yoku."

"Kötü niyetli olamayacak kadar beyinsiz zaten. Belki de hapse düşecek kadar beyinsiz."

"Hangimiz değiliz ki?" Bunu özellikle söylemiştim; beklediğimden daha da heyecanlı bir tepki aldım.

"Bu sözle ne ima ediyorsun şimdi Ethan?"

"Yani o kadar çok yasa var ki birini çiğnemeden nefes almak imkânsız."

"Çok haklısın. İnsan bazen yasaları çiğnediğini fark etmiyor bile."

"Sana bir şey sormak istiyordum amirim; temizlik yaparken eski bir revolver buldum, kir pas içinde. Marullo benim değil, diyor, bana da ait olmadığı kesin. Ne yapmam lazım?"

"Ruhsata başvurmak istemiyorsan bana ver."

"Yarın evden getiririm. Yağ tenekesine koydum. Böyle şeylerle ne yapıyorsunuz Stoney?"

"Ateşlenmişler mi diye kontrol ediyoruz, sonra da okyanusa atıyoruz." Biraz daha iyi hissediyor gibiydi ama uzun, sıcak bir gün olmuştu bu. Üstüne gitmeden duramıyordum.

"Hatırlıyor musun, birkaç yıl önce eyaletin kuzeyinde bir yerlerde bir vaka olmuştu? Polis el konulmuş silahları satıyordu."

Stoney bir timsah gibi tatlı tatlı güldü, üstelik aynı neşeli masumiyetle. "Korkunç bir hafta geçirdim Eth. Hakikaten korkunçtu. Bana sataşmaya çalışıyorsan lütfen yapma çünkü çok korkunç bir hafta geçirdim."

"Affedersin amirim. Aklı başında bir vatandaşın bir yardımı dokunur mu, seninle içip sarhoş olarak mesela?"

"Ah ah, keşke. Şu an en çok arzuladığım şey sarhoş olmak."

"Neden olmuyorsun öyleyse?"

"Biliyor musun? Hayır, nereden bileceksin. Keşke ne için olduğunu, nereden çıktığını anlasam."

"Neden bahsediyorsun?"

"Unut gitsin Eth. Hayır; unutma. Bay Baker'la arkadaşsın. Yeni bir yatırımı var mı?"

"O kadar yakın arkadaş değiliz amirim."

"Peki ya Marullo? Marullo nerede?"

"New York'a gitti. Kireçlenme sorunu için doktora görünmek istiyordu."

"Tanrım. Bilemiyorum. Hiç bilemiyorum. Bir çizgi olsaydı, ah, o zaman en azından nereden atlayacağımı anlardım."

"Zırvalıyorsun Stoney."

"Hayır, zırvalamıyorum. Hatta fazla konuştum."

"Pek zeki sayılmam ama içini dökmek istersen..."

"İstemiyorum. Hayır, istemiyorum. Kim olduklarını bilsem bile öttü diyemeyecekler. Boşver gitsin Eth. Kaygılıyım sadece.."

"Bana istesen de ötemezsin Stoney. Neydi, büyük jüri mi?"

"Demek haberin var?"

"Biraz."

"Gerekçe ne?"

"Büyüme."

Stoney bana yaklaştı, demir eli kolumu üst kısmından öyle sıkı tuttu ki canım acıdı. "Ethan," dedi sert sert. "Sence ben iyi bir polis miyim?"

"Evet, bir numarasın."

"Öyle olmaya çalışıyorum. Öyle olmak istiyorum. Eth, sence bir adamın kendi yakasını kurtarmak için arkadaşlarını ispiyonlaması doğru mudur?"

"Hayır."

"Bence de. Böyle bir hükümete saygı duyamam. Beni korkutan şey şu, Ethan: yaptığım işe saygı duymayacağım için artık iyi bir polis olamamak."

"Yakalandın mı amirim?"

"Senin söylediğin gibi, öyle çok yasa var ki insan birini çiğnemeden derin bir nefes bile alamıyor. Aman tanrım! O adamlar benim dostlarımdı. Ötmeyeceksin, değil mi Ethan?"

"Hayır. Dondurulmuş yemeğini unuttun amirim."

"Doğru ya!" dedi. "Eve gidip ayakkabılarımı çıkaracağım ve şu televizyondaki polislerin neler yaptığını izleyeceğim. Biliyor musun, boş ev insanı bazen çok güzel dinlendiriyor. Görüşürüz Eth."

Stoney'yi severdim. Sanırım iyi bir polis sayılır. Acaba bunun sınırı nerede çiziliyor?

Dükkânı kapatıyor, kapının önündeki meyve sandıklarını çekiyordum ki Joey Morphy aylak aylak içeri girdi.

"Çabuk!" dedim ve ikili ön kapıyı kapatıp koyu yeşil güneşlikleri indirdim. "Kısık sesle konuş."

"Neler oluyor?"

"Yeni bir müşteri daha istemiyorum."

"Evet! Seni çok iyi anlıyorum. Tanrım! Uzun bayramlardan nefret ediyorum. İnsanların en kötü yanlarını açığa çıkarıyor. Yola delirerek çıkıyor, eve de çulsuz bir enkaz olarak dönüyorlar."

"Canlarımın üstünü örterken soğuk bir şeyler içmek ister misin?"

"Neden olmasın. Soğuk bira var mı?"

"Dışarıda içeceksen evet."

"Dışarıda içerim. Kutuyu aç yeter."

Tenekede iki tane üçgen delik açtım; kutuyu ters çevirip ağzını açtı ve birayı boğazından aşağı yuvarladı. "Oh be!" dedi ve kutuyu tezgâha koydu.

"Seyahate çıkıyoruz."

"Zavallım. Nereye?"

"Bilmiyorum. Henüz tartışmasını yapmadık."

"Bir şeyler oluyor. Ne olduğuna dair bilgin var mı?"

"Bir ipucu ver."

"Veremem. Yalnızca hissediyorum. Ensemdeki tüyler kaşınıyor. Bu kesin bir işaret. Herkesin zamanlaması kaymış gibi."

"Belki sana öyle geliyordur."

"Belki. Ama Bay Baker tatile çıkmaz. Kasabadan uzaklaşmak için acayip acele ediyordu."

Güldüm. "Defterlere baktın mı?"

"İnanmayacaksın ama baktım."

"Şaka yapıyorsun."

"Bir postane müdürü tanımıştım, küçük bir kasabada. Postanede serseri bir çocuk çalışıyordu, Ralph adında; açık sarı saçlar, gözlükler, mini minnacık bir çene, guatr boyunda lenf bezleri. Ralph pul çalmakla suçlandı – bir sürü pul, yani, belki bin sekiz

yüz dolar değerinde pul. Hiçbir şey beceremezdi. Serserinin tekiydi."

"O çalmadı mı diyorsun?"

"Çalmışsa da çalmamışsa da bir. Diken üstündeyim. Mümkünse bir daha asla suçlanmak istemem."

"O yüzden mi hiç evlenmedin?"

"Vay be, şimdi düşünüyorum da, sebeplerinden biri de bu."

Önlüğümü katlayıp kasanın altındaki çekmeceye koydum. "Şüphelenmek fazla vakit ve çaba gerektiriyor, Joey. Buna zaman ayıramam."

"Bankada ayırmak zorundasın. Bir kere kaybetmen yetiyor. Bir fısıltı yetiyor."

"Bana şüpheci olduğunu söyleme."

"Bu bir içgüdü. İşler biraz normalin dışına çıktığında alarmım çalıyor."

"Böyle de yaşanmaz ki! Söylediklerine gerçekten inanıyor olamazsın."

"Galiba inanmıyorum. Yalnızca bir şey duyarsan bana anlatacağını düşünmüştüm – tabii beni ilgilendiriyorsa."

"Bence ben tanıdığım herkese anlatırdım. Belki de bu yüzden kimse bana bir şey anlatmıyordur. Eve mi?"

"Hayır, galiba gidip karşıda yemek yiyeceğim."

Ön tarafın ışıklarını söndürdüm. "Arka kapıdan çıkmamızın senin için mahzuru olur mu? Bak ne diyeceğim, yarın sabah kalabalıktan önce sandviç yaparım. Çavdar ekmeğine bir jambon, bir peynir, yeşillik artı mayonez, değil mi? Bir litre de süt."

"Bankada çalışmalısın," dedi.

Sanırım sırf yalnız yaşıyor diye başkalarından daha yalnız değildi. Benden Foremaster'ın kapısında ayrıldı ve bir anlığına onunla birlikte içeri girebilmeyi diledim. Evin darmadağın olabileceği kanısındaydım.

Öyleydi de. Mary geziyi planlamıştı. Montauk Burnu yakınlarında, tatil köyü olarak hizmet veren bir çiftlik vardı, yetişkin Westernleri denilen filmlerdeki tüm şık aksesuarlar burada mevcuttu. Esprisi, Amerika'daki en eski sığır çiftliği olmasıydı. Daha Teksas keşfedilmeden bir sığır çiftliğiymiş. İlk imtiyazı II. Charles vermiş. Başlarda New York'u besleyen sürüler burada otlarmış, çobanlar da jüri üyeleri gibi kısa süreliğine, grup grup toplanırmış. Elbette şu an gümüş mahmuzlar ve kovboy eşyalarıyla dolu ama bozkırda hâlâ kızıl sığırlar otluyormuş. Mary pazar gecesini konuk evlerinden birinde geçirmenin hoş olacağı düşüncesindeydi.

Ellen New York'a gidip otelde kalmak, iki gün Times Meydanı'ndan çıkmamak istiyordu. Allen gitmek bile istemiyordu, hiçbir yere. Bu ilgi çekme, var olduğunu kanıtlama yollarından biriydi.

Ev duygularla fokur fokur kaynıyordu; Ellen tane tane damlayan iri gözyaşlarına boğulmuştu, Mary yorulmuş, hiddetten kızarmıştı, Allen içine kapanık bir şekilde somurta somurta oturuyor, küçük radyosu kulağına bangır bangır müzik çalıyordu, neredeyse isterik bir ses tonuyla sızlanarak söylenen, aşk ve kayba dair bir parça. *"Benim olacağını söyledin, sonra fırlatıp attın yere, seni seven kimsesiz kalbimi."*

"Pes etmeme ramak kaldı," dedi Mary.

"Yardımcı olmaya çalışıyorlar."

"Zorluk çıkarmak için özel çaba harcıyor gibiler."

"Benim isteğim hiç olmuyor." Ellen burnunu çekti.

Salonda Allen radyonun sesini açtı. *"... seni seven kimsesiz kalbimi."*

"Onları kilere kilitleyip baş başa gidemez miyiz, karoten aşkım?"

"Biliyor musun, keşke diyecek noktaya geldim." Onu seven kimsesiz kalbin küt küt atan gümbürtüsünü bastırabilmek için sesini yükseltmesi gerekti.

Beklenmedik bir anda öfkeyle kabardım. Oğlumu parçalayıp birilerini seven kimsesiz cesedini ayaklarımın altına alarak çiğnemek için dönüp bir hışımla salona yöneldim. Tam kapıdan girerken müzik kesildi. "Bir son dakika haberi için müzik yayınımıza ara veriyoruz. New Baytown ve Wessex Bölgesi yetkilileri bu öğleden sonra büyük jürinin karşısına geçmek için mahkemeye çağırıldı; yetkililerin yanıtlaması beklenen suçlamalar arasında trafik cezalarını yok saymak, kasaba ve bölgedeki ihalelerde rüşvet ve komisyon almak..."

İşte olmuştu; belediye meclis başkanı, meclis, sulh yargıçları, herkes ayyuka çıkmıştı. Duymadan dinledim haberi – hazin ve ağır. Belki iddia edilenlerin hepsini yapıyorlardı ama o kadar uzun zamandır yapıyorlardı ki artık yanlış olduğunu düşünmüyorlardı. Zaten masum olsalar bile yerel seçimlerden önce aklanamazlardı, zaten bir insan aklansa bile suçlama hiç unutulmaz. Etrafları sarılmıştı. Kuşkusuz onlar da bunun farkındaydı. Stoney'nin adının geçmesini bekledim ama geçmedi, demek ki dokunulmazlık karşılığında onları ispiyonlamıştı. Öyle hassas ve yalnız hissetmesine şaşmamalı.

Mary kapıdan dinliyordu. "Bak sen!" dedi. "Epeydir böyle hareketlilik yaşamamıştık. Sence doğru mudur Ethan?"

"Fark etmez ki," dedim. "Niyetleri başka."

"Acaba Bay Baker ne düşünüyor?"

"Tatile çıktı. Evet, acaba ne düşünüyor?"

Allen, müzik yayınına ara verildiği için sabırsızlanıyordu.

Haberler, akşam yemeği ve bulaşıklar seyahat sorunlarımızı öteledi; nihayetinde de bir karar vermek ya da daha fazla gözyaşı döküp tartışmak için vakit çok geç olmuştu.

Yatakta vücudum tir tir titremeye başladı. Nöbetin soğuk, donuk yabaniliği, sıcak yaz gecesine rağmen üşüttü.

"Tüylerin ürpermiş hayatım. Virüs mü kaptın acaba?" dedi Mary.

"Hayır, sevdiceğim, galiba o adamların hissettiklerini hissettim ben de. Rezil hissediyor olmalılar."

"Yapma Ethan. Başkalarının dertlerini sen yüklenemezsin."

"Yüklenebilirim çünkü yükleniyorum."

"Acaba bir işadamı olabilecek misin? Fazla duyarlısın Ethan. Bu senin suçun değil."

"Belki de öyledir, diye düşünüyordum – herkesin suçudur."

"Anlamıyorum."

"Benim de pek anladığım söylenemez canım."

"Yanlarında kalacak birini bulsaydık..."

"Bir daha söyle, lütfen, Colombina!"*

"Baş başa bir tatile çıkmayı ne çok isterim. O kadar uzun zaman oldu ki."

"Bekâr, yaşlı kadın akraba eksikliğimiz var. İyice bir düşün. Ah, onları bir süreliğine kavanozlayabilseydik ya da tuzlayabilsek ya da turşularını kurabilseydik. Mary, madonnam, iyice bir düşün. Seninle bilinmedik bir yerde baş başa kalmaya can atıyorum. Kum tepeciklerinde yürüyebilir, gece çırılçıplak yüzebilirdik; seni eğrelti yatağında darmadağın ederdim."

"Hayatım, biliyorum hayatım. Son zamanlar senin için çok zor oldu, biliyorum. Bilmiyorum sanma."

"Öyleyse sıkı sıkı sarıl bana. Bir yolunu bulmaya çalışalım."

"Hâlâ titriyorsun. Üşüyor musun?"

"Hem üşüyorum hem terliyorum, hem dolu hem boş hissediyorum – bir de yorgun."

"Bir yolunu bulmaya çalışacağım. Gerçekten. Elbette onları çok seviyorum ama..."

"Ne demek istediğini anlıyorum; hem papyonumu takabilirim..."

"Onları hapse mi atacaklar?"

---

* 16. yüzyıl İtalyan tiyatrosu, commedia dell'arte'deki karakter tiplemelerinden biri; zekâsıyla tanınır. (ç.n.)

"Keşke biz atabilsek..."

"O adamları?"

"Hayır. Gerek kalmayacaktır. Salıdan önce ortaya çıkamazlar bile, perşembe de seçimler var. Zaten bu, seçimler için."

"Ethan, bu çok şüpheci bir yaklaşım. Sen şüpheci biri değilsin. Şüpheci olmaya başlıyorsan bir yerlere gitmemiz gerek çünkü... söylediğin şaka değildi, o söyleme şeklin. Şakalarını biliyorum. Bunu inanarak söyledim."

Aniden korkuya kapıldım. Gerçek yüzüm ortaya çıkıyordu. Gerçek yüzümün ortaya çıkmasına müsaade edemezdim. "Pişt, bakar mısınız Bayan Farecik, acaba benimle evlenir misiniz?"

"Ha! Ha! Ha!" dedi Mary.

Gerçek yüzümü gösterebiliyor olabileceğime dair aniden duyduğum korku çok büyüktü. Gözlerin insanın ruhuna açılan pencereler olmadığına inandırmıştım kendimi. Gördüğüm en ölümcül dişi makineciklerin bazıları melek yüzlü, melek gözlüydü. İnsanların tenine, kemiklerine nüfuz edip temellerini okuyabilen bir insan cinsi vardır ama onlara ender rastlanır. Çoğunlukla insanlar kendilerinden başka kimseye merak duymazlar. Bir keresinde, İskoç asıllı, Kanadalı bir kız, onu etkileyen bir hikâye anlatmıştı bana; anlatışı da beni etkilemişti. Gelişme döneminde, tüm gözler üzerinde olduğu, üstelik art niyetli bir biçimde üzerinde olduğu için kâh kızarır kâh gözyaşlarına boğulur kâh tekrar kızarırken, acı çektiğini gören kuzey İskoçyalı büyükbabası sertçe şöyle demiş: "İnsanların sana ne kadar az kafa yorduklarını bilseydin hakkında ne düşündüklerini bu kadar takmazdın." Bu, kızı iyileştirmişti; hikâyeyi duymak da beni mahremiyetin var olduğuna inandırmıştı çünkü büyükbabanın söylediği doğru. Ama normalde kendi yetiştirdiği çiçeklerle dolu bir evde yaşayan Mary farklı bir ses tonu duymuş ya da sert bir rüzgâr hissetmişti. Ertesi gün gelip geçene kadar bir tehlike arz ediyordu bu durum.

Planım ortaya çıktığında son haline bürünmüş ve ölümcül olsaydı saçmalık der, geçer giderdim. İnsanlar böyle şeyler yapmıyor ama gizli oyunlar oynuyorlar. Benim oyunum, Joey'nin banka soyma kurallarıyla başladı. İşimin sıkıcılığı yüzünden oyunu oynadım ve bu süre zarfında karşıma çıkan her şey yerli yerine oturdu – Allen'la fare maskesi, akıtan tuvalet, paslanmış tabanca, yaklaşan bayram tatili, Joey'nin arka kapının kilidine kâğıt sıkıştırması. Oyun olsun diye süreci zaman tutarak canlandırdım, test ettim. Ama polislerle çatışmaya giren silahlı haydutlar – onlar, mantar tabancasıyla silah çekme pratiği yaptıktan sonra fevkalade ustalaştıkları için yeteneklerini bir şekilde değerlendirmek zorunda kalan küçük çocuklar değiller mi?

Oyun ne zaman oyunluktan çıktı, emin değilim. Belki de dükkânı satın alma ihtimalimin ve işletebilmek için paraya ihtiyaç duyacağımın farkına vardığımda. Birincisi, mükemmel bir yapıyı sınamadan çöpe atmak çok zordur. Sahtekârlığa, suça gelirsek; bu, insanlığa değil, yalnızca paraya karşı işlenmiş bir suçtu. Kimsenin canı yanmayacaktı. Para sigortalıdır. Gerçek suçlar insanlara karşı, Danny'ye karşı ve Marullo'ya karşı işlenen suçlardı. Şimdiye dek yaptıklarımı yapabilmişsem, hırsızlık onların yanında solda sıfır kalırdı. Hepsi de geçiciydi. Hiçbirinin tekrarlanması gerekmeyecekti. Aslında, planlarımın oyun olmadığını fark ettiğimde yöntemim, aletlerim ve zamanlamam olabildiğince kusursuzlaşmıştı bile. Mantar tabancalı çocuk elinde bir 45'lik bulmuştu.

Elbette bir kaza çıkabilirdi ama insan karşıdan karşıya geçerken, bir ağacın altından yürürken de kaza olabiliyor. Korktuğumu sanmıyorum. Denemelerle korkuyu içimden atmıştım ama soluk soluğa kalmış hissediyordum kendimi, prömiyerde kulisinde bekleyen bir aktörün sahne korkusu hissetmesi gibi. Öngörülebilecek tüm talihsizliklerin denetlenip elenmesi açısından gerçekten de bir piyese benziyordu bu plan.

Uyuyamayacağım diye endişelenirken uyudum; derin, hatırlayabildiğim kadarıyla rüyasız bir uykuya gömüldüm ve geç kalktım. Gün ağarmadan önceki karanlık saatlerde, derin derin düşünerek kendimi sakinleştirmeyi planlıyordum. Oysa gözlerim aniden açıldığında, göl kenarındaki ineğin kuyruğu hemen hemen yarım saattir seçiliyordu. Kuvvetli bir patlayıcı maddeden çıkartılan havanın infilakı gibi sarsılarak uyandım. Bazen böyle uyanınca insan kaslarını incitir. Yatağı öyle bir salladım ki Mary uyanıp, "Ne oldu?" dedi.

"Fazla uyumuşum."

"Saçmalama. Daha erken."

"Hayır, benim ablatif koşulsuz cümlem. Beni korkunç bir gün bekliyor. Bugün tüm dünya şarküteriye dadanıyor olacak. Sen kalkma."

"Sıkı bir kahvaltı etmen gerek."

"Ne yapacağım biliyor musun? Foremaster'da koca bir fincan kahve içip Marullo'nun raflarını kurt gibi parçalayacağım."

"Gerçekten mi?"

"Dinlen, fareliğin minik faresi ve sevgili çocuklarımızdan kurtulmamızın bir yolunu bulmaya çalış. Buna ihtiyacımız var. Ciddiyim."

"Farkındayım. Düşünmeye çalışacağım."

Mary kendimi korumam ve rahatıma dair mevsimsel uyarılarını sıralayamadan giyinip çıkmıştım bile.

Joey Foremaster'daydı, yanındaki tabureye vurdu.

"Oturamam, Morph. Geciktim. Annie, bana kartonda bir litre kahve verebilir misin?"

"İki beş yüzlük halinde vermem gerekecek Eth."

"Güzel. Daha güzel."

Küçük kâğıt kovaları doldurdu ve üstlerini kapatıp bir poşete koydu.

Joey işini bitirip benimle birlikte karşıya geçti.

"Bu sabah töreni piskopos olmadan yapmanız gerekecek."

"Sanırım öyle. Baksana, haberlere ne diyorsun?"

"Kaldıramıyorum."

"Hatırlarsan bir şeylerin kokusunu aldığımı söylemiştim."

"Duyunca benim de aklıma o geldi. Hassas bir burnun var."

"İş tanımımın bir parçası. Baker artık dönebilir. Acaba dönecek mi?"

"Dönmek mi?"

"Oradan koku almıyor musun?"

Aciz bir şekilde ona baktım. "Bir şeyleri kaçırıyorum ve ne olduğunu bile anlayamıyorum."

"Yüce Tanrım!"

"Bir şeyler görmem gerektiğini mi söylüyorsun?"

"Evet, onu söylüyorum. Orman kanunları hâlâ yürürlükte."

"Tanrım! Hiç farkında olmadığım koca bir dünya var sanırım. Bense yeşillikle mayonezi birlikte mi seviyordun, diye hatırlamaya çalışıyorum."

"Birlikte." Camel paketinin üstündeki poşeti söktü ve kilidin dilini içeri ittirmek için buruşturdu.

"Gitmem gerek," dedim. "Çayda özel indirimimiz var. Ambalaj kâğıdını geri getirirsen bebek alıyorsun! Tanıdığın hanımlar var mı?"

"Kesinlikle var ama isteyecekleri en son ödül bir bebek olur. Gelmene gerek yok, sandviçleri almaya ben gelirim." Kapısından içeri girdi ve yaylı kilit klik etmedi. Umarım Joey bugüne dek gördüğüm en iyi öğretmen olduğunu hiçbir zaman öğrenmez. Yalnızca öğretmiyor, bizzat gösteriyordu da; farkında olmadan önümde yeni bir yol açmıştı.

Bu konulardan anlayan herkes, uzmanlar, paranın parayı çektiği konusunda hemfikirdi. En iyi yol her zaman en basit olandır. Olayın afallatıcı basitliği en kuvvetli yanıydı. Ama bence gerçekten de ayrıntıyla kurulmuş bir hayalden ibaretti, ta ki Marullo, kendi günahı olmayan bir sebepten, kendi karanlığı içinde bir uçurumdan aşağı atlayana dek. Yükseklerde uçan hayal, an-

cak ve ancak dükkâna şahsen sahip olabileceğim hemen hemen kesinleştikten sonra yere ayak bastı. Yerinde ama eksik bilgilere dayanan bir soru şu olabilir: Dükkânı zaten alabiliyorsam paraya niye ihtiyaç duyuyordum? Bunu Bay Baker anlar, Joey de; hatta Marullo da. Döner sermayesi olmayan bir dükkân, hiç dükkân olmamasından beterdi. İflasın Appian Yolu,* güvence altına alınmamış girişimlerin mezarlarıyla doludur. Orada bir tane mezarım var bile. En budala asker bile havan topları, rezervler ve yedekler olmadan atak yapmaya kalkışmaz ama birçok sıkıcı işyeri tam da bunu yapıyor. Mary'nin işaretli banknotları, arka cebimde popoma doğru çıkıntı yapıyordu ama Marullo alabildiği kadarını alacaktı. Sonra aybaşı geliyordu. Toptancılar, tanımadık kurumlara veresiye vermek konusunda eli açık değillerdi. Dolayısıyla yine de paraya ihtiyacım olacaktı ve o para şifreli demir kapılar ardında beni bekliyordu. Onu alma süreci, bir hayal şeklinde tasarlanan süreç ince elenip sık dokunduğunda gayet sağlam görünüyordu. Hırsızlığın yasa dışı olması pek umurumda değildi. Marullo'da sorun yoktu. Kurban olmasaydı tüm bunları kendisi planlayabilirdi. Danny beni endişelendiriyordu; son derece gerçekçi bir biçimde çoktan tükenmiş olduğunu farz edebilmeme rağmen. Bay Baker'ın, Danny'ye aynı şeyi yapmak için nafile girişimi, bana birçok insanın ihtiyaç duyduğundan çok daha fazla gerekçe vermişti. Yine de Danny içimi yakmayı sürdürüyordu; bunu, insanın zaferle sonuçlanmış bir muharebede aldığı yarayı kabullendiği gibi kabullenmek zorundaydım. Bununla yaşamak zorundaydım ama belki zamanla iyileşir ya da unutkanlıkla üstü örtülürdü, tıpkı bir yaranın kabuk bağlaması gibi.

Öncelik paraydı; bu hamle, bir elektrik devresiymiş gibi özenle hazırlanıp zamanlanmıştı.

---

* Roma İmparatorluğu'nun ilk ve en önemli yollarından. (ç.n.)

Morphy'nin yasaları hâlâ geçerliydi; onları unutmamış, hatta yeni bir tane daha eklemiştim. Birinci yasa: sabıkan olmayacak. Eh, yoktu. İki: suç ortağı ya da sırdaş yok. Benim de katiyen yoktu. Üç: hatun yok. Eh, tanıdıklarım arasında hatun denilebilecek bir tek Margie Young-Hunt vardı ve onun terliğinden şampanya içmeye başlayacak halim yoktu. Dört: har vurup harman savurma. Eh, yapmayacaktım. Parayı, hal faturalarını ödemek için azar azar kullanacaktım. Saklama yerim de hazırdı. Tapınak Şövalyeleri şapkamın kutusunda kadife kaplı bir karton kutu desteği vardı, tam da kafamın boyutunda ve şeklinde. Kutu çoktan yerinden çıkarılmıştı; kenarlarına da özel bir yapıştırıcı sürülmüştü ki ânında geri takılabilsin.

Tanınma olayı – bir Mickey Fare maskesi. Kimse başka bir şey görmeyecekti. Marullo'nun eski, pamuklu bir yağmurluğu –tüm ten rengi pamuklu yağmurluklar birbirine benziyor– ve şu rulo halinde gelen, koparılarak kullanılan şeffaf eldivenlerden. Maske birkaç gün önce kesilmiş, kutuyla mısır gevreği tuvalete atılıp üstüne sifon çekilmişti; maskeyle eldivenleri de aynı kader bekliyordu. Eski gümüş Iver Johnson tabancası lamba isiyle karartılmıştı, tuvalette de bir kutu karter yağı hazır bekliyordu, tabanca içine atılıp ilk fırsatta Amir Stoney'ye verilecekti.

Kendi son yasamı ekledim: açgözlülük etme. Çok fazla para alma ve büyük banknotlardan uzak dur. Onluk ve yirmilik olarak altı bin ila on bin civarı para varsa bu hem yeterli olurdu hem de kolay taşınır ve saklanırdı. Buzdolabının üstündeki karton bir pasta kutusu değiş tokuş çantası işlevi görecek, bir sonraki ortaya çıkışında içinde pasta duruyor olacaktı. Sesimi değiştirmek için o iğrenç, tiz vantrilokluk numarasını denemiş ve bundan, sessizce yapılan el kol hareketleri uğruna vazgeçmiştim. Her şey yerli yerinde ve hazırdı.

Neredeyse Bay Baker burada olmadığı için üzülecektim. Yalnızca Morphy, Harry Robbit ve Edith Alden olacaktı. Her şeyi

son saniyesine kadar planlamıştım. Dokuza beş kala süpürgeyi girişe bırakacaktım. Tekrar tekrar denemiştim. Önlük içeri, sifon akmaya devam etsin diye terazi ağırlığı sifon zincirinde. İçeri girenler suyun sesini duyup istedikleri sonuca varacaklardı. Palto, maske, pasta kutusu, silah, eldiven. Tam dokuzda ara sokaktan geç, arka kapıyı iterek aç, maskeyi tak, puantör çaldıktan ve Joey kapıyı açtıktan hemen sonra gir. Üçüne silahla yere yatmalarını işaret et. Sorun çıkarmayacaklardır. Joey'nin dediği gibi, para sigortalı, kendisi değil. Parayı al, pasta kutusuna koy, sokağı geç, eldivenlerle maskeyi tuvalete atıp üstüne sifonu çek, silahı yağ tenekesine koy, paltoyu çıkar. Önlüğü indir, parayı şapka kutusuna geçir, pastayı pasta kutusuna koy, süpürgeyi al ve sokağı süpür; alarm verildiğinde görünürde ve hazır ol. Hepsi toplam bir dakika kırk saniye, zaman tutulmuş ve tekrar tekrar kontrol edilmiş. Ama her şeyi ne kadar titizlikle planlayıp zamanlamış olsam da biraz nefes nefese kalmış hissediyordum ve ön kapıları açmadan önce dükkânın içini süpürdüm. Dünkü önlüğü taktım ki yeni buruşukluklar dikkat çekmesin.

Ve inanır mısınız, zaman, sanki ata yaka gömlekli bir Yeşu güneşi yörüngesinde vurmuş gibi donakaldı. Babamın büyük saatinin yelkovanı durduğu yerde kilitlenmiş, güne başlamayı reddediyordu.

Güruhuma yüksek sesle seslenmeyeli epey olmuştu ama o sabah, belki de gergin olduğum için seslendim.

"Dostlarım," dedi. "Bir muammaya tanık olmak üzeresiniz. Ağzınızı sıkı tutmanız konusunda size güvenebileceğimi biliyorum. İşin ahlaki yanıyla ilgili derdi olan varsa meydan okuyorum, şimdi çıkıp gitsin." Duraksadım. "İtiraz yok mu? Pekâlâ. Bir istiridye ya da lahananın bunu bir yabancıyla konuştuğunu duyarsam, cezası yemek çatalıyla ölüm olacaktır.

Hepinize teşekkür etmek istiyorum. Bu günlere birlikte geldik, üzüm bağındaki naçiz işçiler olarak; ben de tıpkı sizin gibi

bir hizmetkârım. Ama şimdi değişim rüzgârları esiyor. Bundan sonra ben efendi olacağım ama iyi, nazik ve anlayışlı bir efendi olacağıma söz veriyorum. Vakit geldi dostlarım, perde açılıyor – elveda." Süpürgeyle ön kapılara doğru ilerlerken kendi feryadımı duydum: "Danny... Danny! İçimden çık." Vücudumu öyle bir titreme aldı ki, kapıları açmadan önce bir anlığına süpürgeye yaslanmak zorunda kaldım.

Babamın saati siyah, bodur akrebiyle dokuzu, uzun, ince yelkovanıyla da dokuza altı kaldığını gösteriyordu. Saate bakarken saatin nabzının avucumda attığını hissettim.

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

Köpeklerle kediler birbirlerinden nasıl farklıysa ve her ikisi kasımpatıdan ya da meddücezir dalgalarından ya da kızıl hastalığından nasıl farklıysa, o gün de diğer günlerden öyle farklıydı. Bizimki de dâhil olmak üzere birçok eyaletin yasasına göre, uzun hafta sonlarında mutlaka yağmur yağmalıdır; yoksa yığınlar başka türlü nasıl ıslanıp perişan olabilirler? Temmuz güneşi, bir sürü küçük, dalgalı bulutu püskürtüp yok etti ama fırtına bulutları batı tarafında kendilerini göstermişlerdi: Hudson Nehri Vadisi'nin, şimşek yüklü ve kendi kendine mırıldanan vahşi yağmur taşıyıcıları. Yasaya harfiyen uyulursa, bulutlar, karıncalar gibi koşuşturan insanların olabildiğince çoğu yaz için giyinmiş, yaza daha yeni hazırlanmış bir halde otoyollara ve kumsallara çıkana dek bekleyecekti.

Diğer dükkânların çoğu dokuz buçuğa kadar açılmıyordu. Marullo, bana dükkânı yarım saat erken açtırarak biraz müşteri kapmak derdindeydi. Bu düzeni değiştireceğimi düşündüm. Diğer dükkân sahiplerinin, elde edilen kâra değmeyecek kadar kin beslemesine yol açıyordu. Marullo bunu umursamıyordu; tabii eğer durumun farkındaysa. O bir yabancıydı, bir makarnacı, suçlu, zorba, fakirleri sıkıştıran bir piç kurusu ve sekiz farklı türden orospu çocuğu. Onu mahvettikten sonra kusurları ve suçlarını açıkça görebilmem gayet doğaldı.

Eski, uzun yelkovanın babamın saatinin etrafında döndüğünü hissettim ve yerleri kaslarım gerilmiş bir halde, hırçınca süpürdüğümü fark ettim; görevimin gerektirdiği hızlı, pürüzsüz hareketleri yapmaya başlayacağım anı bekliyordum. Ağzımdan nefes aldım; hatırlıyorum da, tıpkı bir saldırıyı beklerken olduğu gibi, karnım ciğerlerime doğru çekildi.

4 Temmuz hafta sonunun cumartesi sabahına göre ortalıkta az insan vardı. Bir yabancı –ihtiyar bir adam– bir oltayla yeşil, plastik bir takım çantası taşıyarak önümden geçti. Kasabanın iskelesine gidiyordu, bütün gün yumuşak bir mürekkepbalığı şeridini suda sallandırarak oturacaktı. Başını kaldırmadı bile ama ben zorla dikkatini çektim.

"Rastgele."

"Hiç rastgelmiyor," dedi.

"Bazen çizgili levrekler oluyor."

"İnanmam."

Ne de iyimser bir adam ama en azından dikkatini çekmeyi başarmıştım.

Jennie Single da kaldırımda yalpalaya yalpalaya yürüyordu. Ayakları değil de tekerlekleri varmış gibi hareket ediyordu, muhtemelen New Baytown'un en az güvenilir görgü tanığıydı. Bir keresinde fırının gazını açmış, sonra yakmayı unutmuştu. Kibritleri nereye koyduğunu hatırlasa herhalde evin çatısını uçururdu.

"Günaydın Miss Jenny."

"Günaydın Danny."

"Ben Ethan'ım."

"Elbette öylesin. Kek yapacağım."

Hafızasında bir iz bırakmaya çalıştım. "Nasıl bir kek?"

"Eh, Fannie Farmer'dan* ama paketin üstündeki etiket kaybolduğundan ne tür olduğunu bilmiyorum."

---

* Fannie Meritt Farmer (1857-1915), meşhur Amerikalı aşçı. (ç.n.)

Bir görgü tanığına ihtiyaç duysam Jennie Single'dan ne görgü tanığı çıkardı ama. Ayrıca bana neden "Danny" diye hitap etmişti?

Kaldırımdaki bir alüminyum folyo parçası süpürülmemekte inat ediyordu. Eğilip tırnağımla kaldırmak zorunda kaldım. Şu asistan bankacı fareler, Kedi Baker'ın yokluğunda gerçekten oyalanıyorlardı. Görmek istediklerim onlardı. Kahve dükkânından çıkıp sokakta hızla ilerlediklerinde dokuza bir dakika bile kalmamıştı.

"Koş, koş, koş!" diye seslendim; banka kapılarından içeri hızla girerken, geciktiklerinin farkında olarak sırıttılar.

Vakit gelmişti. Planı bir bütün olarak düşünmemeliydim – yalnızca adım adım, her adımı da yeri geldikçe, tıpkı alıştırmada yaptığım. Kaygılı midemi ait olduğu yere oturttum. Önce süpürgeyi görünebileceği yere, kapının kirişine koy. Yavaş yavaş, kararlı hareketlerle ilerliyordum.

Göz ucuyla sokağa bir araba girdiğini gördüm; geçmesi için bekledim.

"Bay Hawley!"

Filmlerde köşeye kıstırılan gangsterlerin yaptığı gibi hızla döndüm. Tozlu, koyu yeşil bir Chevrolet kaldırıma çıkmıştı ve yüce Tanrım, içinden o üst sınıf özel üniversite mezunu devlet adamı iniyordu. Taştan dünyam, sudaki bir yansıma gibi titredi. Donakalmış bir halde kaldırımda ilerlediğini gördüm. Sanki aradan yüzyıllar geçmişti ama bu kadar basitti işte. Uzun uzun planladığım mükemmel yapı gözlerimin önünde toz oldu; tıpkı uzun yıllar gömülü kalan bir eserin, rüzgâr çarptığında toza dönüşmesi gibi. Tuvalete koşup planı yine de uygulamayı düşündüm. İşe yaramazdı. Morphy yasasını lağvedemezdim. Düşünceyle ışık üç aşağı beş yukarı aynı hızda hareket ediyor olmalı. Onca zamandır değerlendirilen, ikmali bir tekrardan ibaret olacak hale gelene dek art arda canlandırılan bir planı çöpe atmak büyük bir şok ama o planı attım, fırlattım, defteri kapattım. Başka şansım yoktu. Ve ışık hızındaki düşüncem şuydu: çok şükür bir dakika sonra gelmedi. Bu, polisiye öykülerinde anlatılan ölümcül kazalardan biri olurdu.

Tüm bu süre zarfında genç adam kaldırımda kazık yutmuş gibi dört adım attı.

Bir şeylerin ters gittiğini hissetmiş olmalıydı.

"Ne oldu Bay Hawley? Hasta görünüyorsunuz."

"Bağırsaklarım," dedim.

"O iş kimseyi beklemez. Hadi koşun. Ben beklerim."

Kendimi tuvalete attım, kapıyı kapattım ve su aksın diye sifonu çektim. Işığı yakmamıştım. Orada karanlıkta oturdum. Kasılan midem de yalanımı doğruluyordu. Bir dakika sonra gerçekten de tuvalete çıkmam gerekti ve çıktım; içimdeki nabız gibi atan basınç dindi. Morphy tüzüğüne bir madde ekledim. Kaza durumunda planını değiştir – anında.

Daha önce de başıma gelmişti; kriz ya da büyük tehlike anlarında bedenimden çıkmış, ayrılmış ve meseleye ilgi duyan bir yabancı olarak kendimi, hareketlerimi, zihnimi izlemiştim ama gözlemlenen şeyin duygularına karşı hissizdim. Karanlıkta otururken bu diğer kişinin, kusursuz planını katlayıp bir kutuya koyduğunu, kapağı kapattığını ve kutuyu kaldırarak yalnızca gözlerinden değil, fikirlerinden de uzaklaştırdığını gördüm. Yani, karanlıkta ayağa kalktığım, fermuarımı çektiğim, üstümü başımı düzelttiğim ve elimi ince, kontrplak kapıya koyduğum anda yoğun bir güne hazır bir şarküteri tezgâhtarıydım. Numara değildi bu. Gerçekten de öyleydi. Genç adamın ne istediğini merak ettim ama yalnızca polislere duyulan hafif bir korkuyu takiben gelen donuk bir endişeyle.

"Beklettiğim için özür dilerim," dedim. "Böyle rahatsızlanmama neden olacak ne yedim, bilmiyorum."

"Ortalıkta virüs dolaşıyor," dedi. "Karım da geçen hafta kaptı."

"Eh, bu virüs ölümcüldü. Neredeyse tuvalete yetişemeyecektim. Size nasıl yardımcı olabilirim?"

Utanmış, müteessir, neredeyse mahcup görünüyordu. "İnsanlar garip şeyler yapıyor," dedi.

Türlü türlü insan var, dememek için kendimi zor tuttum – iyi ki de tutmuşum çünkü sonraki sözleri şu oldu: "Benim işimde her türden insanla karşılaşılıyor."

Tezgâhın arkasına yürüyüp Tapınak Şövalyeleri şapkamın kutusunu ayağımla kapattım. Sonra dirseklerimi tezgâha yasladım.

Çok acayip. Beş dakika önce kendimi başkalarının gözlerinden görüyordum. Öyle yapmak zorundaydım. Ne gördükleri çok mühimdi. Ve kaldırımda bana doğru ilerlerken bu adamı devasa, karanlık, bedbaht bir kader, bir düşman, bir gulyabani olarak görmüştüm. Ama projemi rafa kaldırdıktan, benliğimden kopardıktan sonra onu benden ayrı bir nesne olarak algılıyordum – artık iyi ya da kötü bir bağı yoktu benimle. Sanırım hemen hemen yaşıtımdı ama bir ekole, bir tutuma, belki de bir külte göre biçimlendirilmişti – ince bir yüz, titizce kısaltılmış ve dimdik duran saçlar, üstün körü dokunmuş ketenden, yakası ilikli beyaz bir gömlek ve karısı tarafından seçilmiş, kuşkusuz evden çıkarken yine karısı tarafından dokunulup düzeltilmiş bir kravat. Takım elbisesi grimtırak bir karartı; tırnaklarına evde bakım yapılmış ama iyi bakım yapılmış; sol elinde geniş, altın bir alyans; yaka iliğinde, insanın dikkatini aksesuar yokluğuna çeken, küçük, metal bir vazo. Ağzı ile laciverte çalan gözleri sert sert bakacak şekilde eğitilmişlerdi; bu yüzden şu an sert sert bakmamaları daha da tuhaf kaçıyordu. Bir şekilde içinde bir delik açılmıştı. Soruları alt alta, muntazam aralıklarla sıralanmış kısa, kare şeklinde çelik parçalarından oluşan adamla aynı kişi değildi.

"Daha önce gelmiştiniz," dedim. "Ne işle meşgulsünüz?"

"Adalet Bakanlığı'ndanım."

"İşiniz adalet mi?"

Gülümsedi. "Evet, en azından öyle olduğunu umuyorum. Ama resmi bir iş için gelmedim buraya – bakanlığın bunu onaylayacağından bile şüpheliyim. Ama bugün izin günüm."

"Size nasıl yardımcı olabilirim?"

"Biraz karmaşık bir durum. Nereden başlayacağımı bile bilemiyorum. Bunları kitaplarda öğretmiyorlar. Hawley, on iki yıldır bu işi yapıyorum ve daha önce hiç böyle bir durumla karşılaşmadım."

"Belki ne olduğunu anlatırsanız size bir yardımım dokunur."

Gülümsedi. "Anlatması zor. Üç saattir New York'tan buraya direksiyon sallıyorum ve dönüşte bayram trafiğinde üç saat daha aynı şeyi yapmam gerekecek."

"Ciddi bir meseleye benziyor."

"Öyle."

"Sanırım adınızın Walder olduğunu söylemiştiniz."

"Richard Walder."

"Birazdan buraya müşteriler doluşacak Bay Walder. Neden çoktan doluşmadılar, bilmiyorum. Ekstra malzemeli sosisli alışverişi. Anlatmaya başlasanız iyi edersiniz. Başım dertte mi?"

"Bu işte her türden insanla karşılaşılıyor. Sert adamlar, yalancılar, hilebazlar, üçkâğıtçılar, aptallar, akıllılar. Çoğunlukla onlara sinirlenebiliyor, işi bitirmenizi sağlayacak bir tavır takınabiliyorsunuz. Anlatabiliyor muyum?"

"Hayır, sanırım anlayamadım. Bakın Walder, içinizi kemiren nedir? O kadar da aptal değilim. Bankacı Bay Baker'la konuştum. Bay Marullo'nun, patronumun peşindesiniz."

"Onu yakaladım," dedi usulca.

"Suçu ne?"

"Ülkeye yasa dışı giriş. Benim suçum değil. Bana bir dosya veriyorlar, ben de takibini yapıyorum. Onu yargılayan ya da ona dava açan ben değilim."

"Sınır dışı mı edilecek?"

"Evet."

"İtiraz edebilir mi? Ona yardımcı olabilir miyim?"

"Hayır. İtiraz etmek istemiyor. Suçunu kabulleniyor. Gitmek istiyor."

"Vay anasını!"

Altı yedi müşteri geldi. "Sizi uyarmıştım," dedikten sonra müşterilerin ihtiyaçlarını ya da ihtiyaç duyduklarını sandıkları şeyleri seçmelerine yardımcı oldum. Neyse ki bir yığın sosisli ve hamburger ekmeği sipariş etmiştim.

Walder seslendi: "Biber turşusu ne kadar?"

"Etikette yazıyordur."

"Otuz dokuz sent hanımefendi," dedi. Sonra kollarını sıvadı ve tartmaya, poşetlemeye, hesaplamaya başladı. Önümden uzanıp kasaya nakit koydu. Çekildikten sonra yığından bir poşet çektim, çekmeceyi açtım ve poşeti bir tutacak gibi kullanarak eski revolveri aldım, tuvalete götürüp onu bekleyen karter yağı kutusuna attım.

"Bu işte iyisiniz," dedim döndüğümde.

"Mezuniyetten sonra Grand Union Market'te çalışmıştım."

"Belli oluyor."

"Yardımcı olacak kimseniz yok mu?"

"Oğlumu yanıma alacağım."

Müşteriler her zaman sürü halinde üşüşür, asla eşit aralıklarla, teker teker gelmezler. Tezgâhtarlar, arada bir sonraki sürüye hazırlanır. Bir şey daha var; iki kişi birlikte bir şey yaptıklarında birbirlerine benzerler, zihinsel farklılıkları biraz daha körelir. Ordu, siyahla beyazın, birlikte savaşabilecekleri başka bir düşman bulduklarında birbirleriyle savaşmadıklarını keşfetti. Walder yarım kilo domates tartıp bir poşetin üstünde rakamları toplayınca, derimin altına iyice nüfuz etmiş polis korkum da yok oldu.

İlk sürümüz uzaklaştı.

"Ne istediğinizi bir an önce söyleseniz iyi olacak," dedim.

"Marullo'ya buraya geleceğime söz verdim. Dükkânı size bırakmak istiyor."

"Çıldırmış olmalısınız. Affedersiniz hanımefendi. Arkadaşımla konuşuyordum."

"Ah, evet. Elbette. Eh, beş kişiyiz; üçü çocuk. Kaç tane *frankfurter* lazım?"

"Çocuklar için beşer tane, kocanıza üç, size de iki tane. Yirmi etti."

"Sizce beş tane yerler mi?"

"Yiyeceklerini düşünürler. Piknik için mi?"

"Hı hı."

"O zaman mangalın içine düşürme ihtimaline karşı beş tane fazladan alın."

"Lavabo açıcılar ne tarafta?"

"Arkada, temizlik ürünleriyle amonyağın yanında." Konuşmamız zorunlu olarak hep bu şekilde bölünüyordu. Aradan müşterileri çıkarırsak kalanlar şöyleydi:

"Sanırım şok halindeyim. Ben yalnızca işime bakarım, işim de çoğunlukla eşkıyalarla oluyor. Sahtekârlara, yalancılara, hilebazlara şartlanınca, eh, o zaman dürüst bir adam insanı fena şok ediyor."

"Dürüst derken ne kastediyorsunuz? Benim patronum karşılıksız hiçbir şey yapmaz. Ne fenadır o."

"Farkındayım. Onu bu hale getiren biziz. Bana anlattı ve ona inanıyorum. Buraya gelmeden önce Özgürlük Anıtı'nın dibindeki kelimeleri harfi harfine biliyormuş. Bağımsızlık Bildirgesi'ni kendi lehçesiyle ezberlemiş. İnsan Hakları Bildirgesi'ni su gibi yutmuş. Sonra ülkeye girememiş. Ama yine de gelmiş. İyi bir adam ona yardımcı olmuş – varını yoğunu alıp, karaya yürüyerek çıkması için onu sığ sularda bırakmış. Amerikalıların yol yordamını anlaması biraz zaman almış ama öğrenmiş... öğrenmiş. 'Herkesin para kazanması gerek! Yalnızca kendini düşün!' Ama öğrenmiş. Aptal değil. Kendini düşünmüş."

Bu laflar müşterilerin arasına serpiştirildi, o yüzden dramatik bir doruk anı yaşanmadı – yalnızca bir dizi kısa söz.

"İşte bu yüzden birinin onu ihbar etmesine darılmamıştı."

"İhbar mı?"

"Tabii. Bir telefon yetiyor."

"Kim yapmış bunu?"

"Kim bilir. Bakanlık bir makine gibidir. Sen tuşları ayarlarsın, o da bir bulaşık makinesi gibi sürecin tüm adımlarını kendiliğinden izler."

"Neden kaçmamış?"

"Yorulmuş, iliğine kadar yorulmuş. Ayrıca iğrenmiş. Biraz parası var. Sicilya'ya dönmek istiyor."

"Yine de dükkân işine bir anlam veremiyorum."

"O da benim gibi. Üçkâğıtçılarla uğraşabilirim. İşim bu. Dürüst bir adamsa işleyişimi bozuyor, kafamı allak bullak ediyor. Onun da başına gelen bu. Bir adam onu aldatmaya çalışmamış, çalıp çırpmamış, ağlayıp sızlanmamış, onu kazıklamamış. Kerize özgürler diyarında kendini korumayı öğretmeye çalışmış ama budalanın öğreneceği yokmuş. Uzun bir süre onu ürkütmüşsün. Ne numara çevirdiğini anlamaya çalışmış ve nihayetinde numaranın dürüstlük olduğunu keşfetmiş."

"Tut ki yanılıyordu."

"Yanıldığını sanmıyor. Seni, bir zamanlar inandığı şeyin bir anıtı haline getirmek istiyor. Devir evrakları arabada. Tek yapman gereken belediyeye vermek."

"Anlamıyorum."

"Ben de anlayıp anlamadığımı bilmiyorum. Nasıl konuştuğunu biliyorsun – mısırın patlaması gibi. Açıklamaya çalıştığı şeyi tercüme etmeye çabalıyorum. İnsanlar sanki belli bir şekilde, belli bir doğrultuda yaratılmışlar. Bu doğrultu değişirse, bir şey patlarsa, vites halatı koparsa insan hastalanıyor. Bu şey gibi... eh, kendi kendini yargıladığın bir sulh mahkemesi gibi. Bir ihlalin cezasını ödemen gerekiyor. Sen, fenerin sönmemesi için verdiği bir nevi peşinatsın."

"Buraya neden geldiniz?"

"Emin değilim. Belki de fenerin sönmemesi için gelmek zorunda hissettim."

"Tanrım!"

Dükkân yaygara koparan çocuklar ve terli kadınlarla doldu. Bir daha en az öğlene kadar boş anlar olmayacaktı.

Walder arabasına gitti ve döndüğünde tezgâha ulaşabilmek için gözü dönmüş yazlık eşlerden oluşan dalgayı yarması gerekti. Ağzı bantlanmış o sert, geniş karton zarflardan birini koydu tezgâha.

"Gitmem gerek. Bu trafikte dönüş yolu dört saat sürecek. Karım kızgın. Daha sonra da gelebileceğimi söylemişti. Ama bekleyemezdim."

"Bayım, on dakikadır benimle ilgilenmenizi bekliyorum."

"Hemen geliyorum hanımefendi."

"Mesajı var mı diye sordum, 'Ona hoşçakal, de,' dedi. Senin mesajın var mı?"

"Güle güle, de."

Aç açık midelerden oluşan dalga yine etrafımı sardı; benim için her türlüsü birdi zaten. Zarfı kasanın altındaki çekmeceye attım ve zarfla birlikte... ıstırabımı da.

ON ALTINCI BÖLÜM

Gün çok hızlı geçti ama bitmek bilmez gibiydi. Kapanış vaktinin açılış vaktiyle hiç alakası yoktu; dükkânı öyle uzun süre önce açmıştım ki o anı zar zor hatırlıyordum. Tam ön kapıları kapatmak üzereyken Joey geldi; bir şey sormadan bir kutu bira açıp ona uzattım, sonra kendime de bir tane açtım; bunu daha önce hiç yapmamıştım. Ona Marullo'dan ve dükkândan bahsetmek istedim ama yapamayacağımı fark ettim; gerçek yerine kabullendiğim hikâyeyi bile anlatamayacaktım.

"Yorgun görünüyorsun," dedi.

"Öyleyim sanırım. Şu raflara bir baksana; bomboş kaldılar. İstemedikleri, ihtiyaç duymadıkları her şeyi aldılar." Kasayı gri, keten bir torbaya boşalttım, içine Bay Baker'ın getirdiği parayı ekledim, üstüne geniş zarfı koydum ve torbanın ağzını iple bağladım.

"Onu ortalıklarda bırakmamalısın."

"Haklısın sanırım. Saklarım. Bir bira daha ister misin?"

"Olur."

"Ben de istiyorum."

"Fazla iyi bir dinleyicisin," dedi. "Kendi masallarıma inanmaya başlamıştım."

"Ne gibi?"

"İçgüdülerimin fevkalade kuvvetli olması gibi. Bu sabah bir önseziye kapıldım. Bir önseziyle uyandım. Sanırım rüyamda gördüğüm bir şeydi ama öyle güçlüydü ki, ensemdeki tüyler diken

diken oldu falan. Bankanın bugün soyulacağını düşünüyordum. Hayır, düşünmüyordum, biliyordum. Yatağımda yatarken öyle emindim ki. Aşağıdaki alarmların altına minik takozlar sıkıştırıyoruz ki onlara yanlışlıkla basmayalım. Bu sabah ilk iş hepsini çıkardım. O kadar emindim, o kadar hazırlıklıydım. Bunu nasıl açıklayacaksın bakalım?"

"Belki birileri soygun planladı, sen de hissettin ama sonra vazgeçtiler."

"İnsanın rezil olmadan yanılmasını öyle kolaylaştırıyorsun ki."

"Sen nasıl yorumluyorsun bunu?"

"Tanrı bilir. Bence sana o kadar çokbilmişlik tasladım ki gerçekten de her şeyi bildiğime inanmaya başladım. Ama bugün hakikaten sarsıldım."

"Biliyor musun Morph, dükkânı süpüremeyecek kadar yorgunum."

"O parayı bu akşam burada bırakma. Eve götür."

"Pekâlâ, nasıl istersen."

"Bir terslik olduğunu hissediyorum hâlâ."

Deri kutuyu açtım ve para torbasını tüylü şapkamın yanına koyup kutuyu bağladım. Beni izleyen Joey, "New York'a gidip bir otelde oda tutacağım ve iki gün boyunca ayakkabılarımı hiç giymeden Times Meydanı'ndaki çağlayanı izleyeceğim."

"Randevulaştığın kızla birlikte mi?"

"O randevuyu iptal ettim. Bir şişe viskiyle bir kadın söylerim. İkisiyle de konuşmam gerekmez."

"Sana söylemiştim – belki küçük bir gezintiye çıkacağız."

"Umarım çıkarsınız. İhtiyacın var. Hazır mısın?"

"Birkaç işim var. Sen git Joey. Ayakkabılarını çıkar."

İlk yapmam gereken Mary'yi arayıp biraz gecikeceğimi bildirmekti.

"Tamam ama acele et, acele, acele. Bir haberim, haberim, haberim var."

"Şimdi söyleyemez misin bir tanem?"

"Hayır. Yüzünü görmek istiyorum."

Mickey Fare maskesini lastik bandıyla kasaya tutturdum, böylece rakamların gözüktüğü küçük ekranı kapattı. Sonra paltomu giydim, şapkamı taktım, ışıkları söndürdüm ve tezgâhın üzerine oturup ayaklarımı sallandırdım. Bir tarafta boş, siyah bir muz hevengi beni sıkıştırıyor, kasa da sol omzuma bir kitap desteği gibi oturuyordu. Güneşlikler açıktı, böylece yaz gününün son ışığı tel parmaklığın arasından süzülüyordu ve çevreye sessizlik hâkimdi, hışırtılı bir sessizlik; ihtiyacım olan tam da buydu. Kasanın vücuduma bastırdığı yumruya dokunmak için elimi sol cebime attım. Tılsım – ellerimin arasında tutup tılsıma baktım. Dün ona ihtiyacım olduğunu düşünmüştüm. Geri bırakmayı mı unutmuştum yoksa yanımda taşımam bir rastlantı değil miydi? Bilmiyorum.

Her zamanki gibi üstümdeki gücünü gösterdi ve parmağımla çizgilerinin üstünden geçtim. Günün ortasında gül pembesiydi ama akşam daha koyu bir renge bürünmüştü, sanki içine kan girmiş gibi, morumsu bir kızarıklığı vardı.

İhtiyacım olan düşünce değil, yeni bir düzenlemeydi, tasarım değişikliği; sanki geceleyin içinden evin taşındığı bir bahçede duruyordum. Yeni bir ev inşa edene kadar geçici bir çözüm bulmam lazımdı. Kendimi yoğunluğa gömmüştüm, ta ki yeni şeylerin zihnime yavaş yavaş girmesine izin verebilene, onları geldikçe sayıp tanımlayabilene kadar. Tüm gün saldırıya maruz kalan raflarda, savunmalarının o aç sürü tarafından çökertildiği noktalarda boşluklar göze çarpıyordu, yamuk bir dişin ağzın içinde dikkat çekmesi gibi, duvarlarla çevrili bir kasabanın top ateşine tutulduktan sonraki hali gibi.

"Aramızdan ayrılan dostlarımız için dua edelim," dedim. "Ketçap, cesur kornişon ve çeşniden sirkeli küçük, dazlak kaparilere kadar nicelerinden oluşan özel birlik için. Onlara adayacağımız, onların adına kutsayacağımız... hayır, bu değil. Biz hayatta

kalanlar için... hayır, bu da değil. Alfio sana bol şans diliyor, acılarının dinmesini temenni ediyorum. Elbette yanılıyorsun ama yanılgı senin için bir merhem olabilir. Kurban edilmiş olduğundan sen de kurban verdin."

Sokaktan geçen insanlar dükkânın içindeki ışığın titreşmesine neden oluyordu. Walder'ın kelimelerini, o kelimeleri sarf ederkenki yüz ifadesini hatırlamak için günden geri kalan yıkıntıya daldım: "Kendi kendini yargıladığın bir sulh mahkemesi gibi. Bir ihlalin cezasını ödemen gerekiyor. Sen, fenerin sönmemesi için verdiği bir nevi peşinatsın." Adam böyle demişti. Dolandırıcılarla dolu güvenli dünyasında, dürüstlükle pırıldayan tek bir direkle sarsılan Walder.

Fenerin sönmemesi için. Alfio bu şekilde mi ifade etmişti kendini? Walder bilmiyordu; ama Marullo'nun ne kastettiğini anlamıştı.

Parmağımı tılsımın üstündeki yılanın üzerinde gezdirdim ve başa döndüm; aynı zamanda son olan noktaya. Eski bir fenerdi söz konusu olan – Marulliler üç bin yıl önce lupariae'dan geçip Palatine'deki Lupercal'a* ulaşmışlardı, Lycean Pan'a, sürüleri kurtlardan koruyan tanrıya adak adamak için. Ve o fener sönmemişti. Marullo, dago, makarnacı, Gine, aynı sebepten aynı tanrıya adak adamıştı. Kafasını, kalın bir boyun ve sızlayan omuzlardan oluşan karmaşadan yine kaldırdığını gördüm, asil kafasını, ateşli gözlerini gördüm – ve fener. Ne tür bir ödeme yapmam gerekeceğini merak ettim ve ne zaman yapmam gerekeceğini. Tılsımımı eski limana götürüp denize atsam, bu kafi olur muydu?

Güneşlikleri çekmedim. Uzun hafta sonları güneşlikleri açık bırakıyorduk ki polisler içeri bakabilsin. Ardiye karanlıktı. Arka kapıyı kilitledim; tezgâhın arkasında kalan şapka kutusu aklıma

---

* Lupercalia, "Kurt Festivali", mitolojide Roma şehrinin kurucuları olan Romulus'la Remus'un şerefine düzenlenir ve Lupercal Mağarası'nın yakınlarında yer alır. Palatine, Roma'nın yedi tepesinden biridir. (ç.n.)

geldiğinde sokağı yarılamıştım bile. Onu almak için dönmedim. Bu bana yöneltilen bir soru olacaktı. O cumartesi akşamı rüzgâr sertleşiyor, güneydoğudan tiz ve hevesli bir şekilde esiyordu; tam da tatilcileri sırılsıklam edecek yağmuru getirmek için yapması gerektiği gibi. Salı günü şu gri kedi için süt koymayı ve onu dükkânıma misafir etmeyi düşündüm.

ON YEDİNCİ BÖLÜM

İnsanların iç dünyalarında nasıl olduklarından emin değilim – aynı anda tamamen farklı ve tamamen aynı olabilirler. Sadece tahminde bulunabilirim. Ama acı bir gerçekten kaçınmak için şahsen nasıl kıvrılıp kıvranacağımı çok iyi biliyorum; en nihayetinde, başka bir şansım kalmadığında da, kendiliğinden yok olacağı ümidiyle onu nasıl savsaklayacağımı. Başkaları da, "Bunu yarın, dinlendikten sonra düşüneceğim," deyip ardından gerçekleşeceğini umdukları bir geleceğe, yahut gözden geçirilmiş bir geçmişe sığınıyor mu; tıpkı uyku vaktinin kaçınılmazlığı karşısında şiddetle oyun oynamayı sürdüren bir çocuk gibi?

Beni eve götüren ağır adımlarım, gerçeklerle dolu bir mayın tarlasından geçti. Gelecek, doğurgan bir ejderhanın dişleriyle doluydu. Güvenli bir biçimde demir atabilmek için geçmişe dönmek gayet doğaldı. Ama o güzergâhta, tam önünde Deborah Hala vardı, yalan sürüsünü bir atışla on ikiden vuran, gözleri soru işaretleriyle pırıldayan Deborah Hala.

Mücevhercinin penceresinde, yakışıksız kaçmayacak bir müddet boyunca esnek saat kayışlarına ve gözlük çerçevelerine bakmıştım. Nemli, rüzgârlı akşam fırtınaya gebeydi.

Son yüzyılın başlarında büyük halam Deborah gibi birçok kişi vardı; antikalık ve bilgi dolu adalar. Bazılarının kitaplara gömülmesine neden olan belki de akranlarından soyutlanmalarıydı ya da belki gemilerin dönmesini beklerkenki bitmek bilmez bekleyiş, bazen üç yıl süren, bazen sonsuzluğa uzayan bekleyişti onları ta-

van aramızı dolduran türde kitaplara iten. Deborah dünyanın en iyi büyük halasıydı, aynı anda hem bir kahin hem de bir büyücüydü, bana manasız, sihirli kelimeler sarf ediyordu, araştırdığımda sihirlerini koruyan ama manasızlıklarını kaybeden kelimeler.

*"Me beswac fah wyrm thurh faegir Word,"** dedi ve sesinde bir kıyamet tonu vardı. Bir de *"Seo leo gif heo blades onbirigth abit aerest hire ladteow."*** Hâlâ hatırlayabildiğime göre gerçekten mucizevi sözler olmalı bunlar.

New Baytown'un belediye meclis başkanı yanımdan başı eğik bir şekilde, yengeç gibi hızlı adımlarla geçti ve ancak ben iyi akşamlar diledikten sonra bilmukabele dedi.

Evimi, eski Hawley konağını sokağın yarısında hissedebiliyordum. Dün gece kasvetli ağlarla örülmüştü ama gök gürültüsüyle çevrili bu arifede dört bir yanından heyecan ışıltısı saçıyordu. Evler, tıpkı bir opal gibi, günün renklerine bürünür. Mary soytarısı, patikadaki ayak seslerimi duyup tel kapıyı büyük bir şevkle açtı. "Ne oldu asla tahmin edemezsin!" dedi; ellerini, avuçları aşağı gelecek şekilde, sanki bir paket taşıyormuşçasına yanda tutuyordu.

O sırada aklımdan geçtiği için, "Seo leo gif heo blades onbirigth abit aerest hire ladteow," diye yanıt verdim.

"Eh, yaklaştın ama doğru değil."

"Gizli bir hayranımız bize bir dinozor mu verdi."

"Hayır ama o kadar güzel bir şey. Ayrıca elini yüzünü yıkayana dek söylemeyeceğim çünkü duyduğunda temiz olman gerekiyor."

"Benim duyduğum mavi popolu bir şebeğin aşk şarkısı." Gerçekten de duyuyordum bunu – Allen'ın, sümüklü bir isyan halinde ruhunu çözmeye çalıştığı salondan, meleme şeklinde geliyordu. *"Tam hazır hissederken, sevgilim olur musun diye sormaya, ne istediğini bilmiyorsun dediler. Ne zaman yakınlaşsak, bakışların ruhumu gıdıklıyor, bir de ne istediğini bilemezdin diyorlar."*

---

* (Eski İngilizce) "Yılan beni nazik sözlerle kandırdı." Havva'nın Cennet Bahçesi'nde Tanrı'ya söylediği söz. (ç.n.)

** (E. İ.) "Zincirlenmiş dişi aslan eğer kanı tadarsa başta efendisini ısırır." (ç.n.)

"Sanırım onu iyice haşlayacağım, cennet karım."

"Hayır, haşlamayacaksın. Öğrenince haşlamak istemeyeceksin."

"Pisken söyleyemez misin?"

"Hayır."

Salona geçtim. Oğlum selamıma, çiğnenmiş bir çiklet parçasının sert ifadesiyle yanıt verdi.

"Umarım kimsesiz kalbin yerden süpürülmüştür."

"Hı?"

"Hı, *efendim*! Son duyduğumda kalbini birileri yere fırlatmıştı."

"Bir numara," dedi. "Bütün ülkede bir numara. İki haftada bir milyon kopya sattı."

"Harika! Geleceğin senin ellerinde olmasına çok memnunum." Merdivenden çıkarken ikinci nakarata eşlik ettim. "'*Ne zaman yakınlaşsak, bakışların ruhumu gıdıklıyor, bir de ne istediğini bilemezdin diyorlar.*'"

Ellen elinde bir kitapla peşimden geliyordu, bir parmağını sayfaların arasına koymuştu. Yöntemini iyi biliyorum. Bana ilginç bulacağımı düşündüğü bir soru soracak, sonra da Mary'nin vermek istediği haberi ağzından kaçıracaktı. Bir haberi ilk veren olmak Ellen için bir tür zafer. İspiyoncudur diyemem ama öyle. Parmaklarımı çarpı işareti yapıp salladım.

"Tıp."

"Ama baba..."

"Tıp dedim, Serada Yetişmiş Ravent Hanımefendi, o kadar." Kapıyı çarpıp bağırdım: "Banyo insanın kalesidir." Güldüğünü duydum. Şakalarıma güldükleri zaman çocuklara güvenmiyorum. Suratımı kızarana dek ovaladım, dişlerimi dişetlerim kanayana dek fırçaladım. Tıraş oldum, temiz bir gömlek giydim ve başkaldırdığımı beyan etmek için kızımın nefret ettiği papyonu taktım.

Karşısına geçtiğimde Maryciğim sabırsızlıktan yerinde duramaz haldeydi.

"Asla inanmayacaksın."

"*Seo leo gif heo blades onbirigth*. Baklayı çıkar ağzından."

"Margie hayatımda sahip olduğum en iyi arkadaş."

"Alıntılıyorum: 'Guguklu saati keşfeden adam öldü. Bu eski bir haber ama yine de iyi!'"*

"Tahmin bile edemezsin – tatile çıkabilmemiz için çocuklara bakacak."

"Şaka mı bu?"

"Ben sormadım. Kendi teklif etti."

"Onu çiğ çiğ yerler."

"Ona bayılıyorlar. Onları pazar günü trenle New York'a götürecek, bütün geceyi bir arkadaşının dairesinde geçirecekler, pazartesi günü de Rockefeller Merkezi'nde yeni, elli yıldızlı bayrak merasimini, resmigeçidi ve... her şeyi izleyecekler."

"İnanmıyorum."

"Nasıl da düşünceli, değil mi?"

"Hem de nasıl. Ve biz de Montauk bozkırlarına mı kaçacağız Bayan Farecik?"

"Çoktan arayıp yer ayırttım bile."

"Bu bir hezeyan olsa gerek. Patlayacağım. Şiştiğimi hissediyorum."

Ona dükkândan bahsetmeyi düşünmüştüm ama haberlerin üst üste gelmesi insanı tıkar. En iyisi bekleyip bozkırda söylemekti.

Ellen kayar gibi mutfağa girdi. "Baba, dolaptaki o pembe şey kaybolmuş."

"Bende. Cebimde. Al, geri koyabilirsin."

"Bize onu hiç alıp götürmememizi söylemiştin."

"Hâlâ da öyle diyorum, yoksa gözünün yaşına bakmam."

Tılsımı ellerimden neredeyse açgözlülükle kaptı ve iki eliyle tutarak salona taşıdı.

Mary garip, kaygılı bir şekilde bana bakıyordu. "Onu neden aldın Ethan?"

"Şans için, aşkım. Ve işe yaradı."

---

* Mark Twain'in müsvedde defterinden. (ç.n.)

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM

Pazar günü, 3 Temmuz'da yağmur yağdı, tıpkı olması gerektiği gibi; dolgun damlacıklar her zamankinden daha ıslaktı. Trafiğin ıslak, parçalara ayrılmış bağırsaklarında gıdım gıdım ilerledik; kendimizi muhteşem, çaresiz ve kaybolmuş hissediyorduk, kafeste yetiştirildikten sonra özgür bırakılmış kuşlar gibi; özgürlük dişlerini gösterirken korkuyorduk. Mary dik oturuyor, yeni ütülenmiş pamuklu giysiler gibi kokuyordu.

"Mutlu musun; keyifli misin?"

"Hep çocukları arıyorum."

"Evet. Deborah Hala buna mutlu yalnızlık derdi. Uç, kuşum! Omuzlarındaki o uzun şeyler kanat, seni saftirik."

Gülümseyip yanıma yanaştı. "Çok güzel ama yine de çocukları arıyorum. Acaba şimdi ne yapıyorlardır?"

"Aklına gelebilecek her şeyi yapıyor olabilirler, bizim ne yaptığımızı merak etmek hariç."

"Haklısın sanırım. Umurlarında değiliz."

"O zaman onlar gibi yapalım. Mavnanın süzülerek yaklaştığını görünce, ey Nil yılanı, günümüzün geldiğini anladım. Octavius bu akşam ekmeğini Yunan bir keçi çobanından dilenecek."*

"Delisin. Allen yürürken hiç önüne bakmaz. Kırmızı ışıkta pat diye yola çıkabilir."

---

* William Shakespeare'in *Antonius* ve *Kleopatra* oyununa bir gönderme. (ç.n.)

"Biliyorum. Ve o yamuk ayağıyla zavallı Ellencık. Eh, en azından yüreği temiz ve yüzü güzel. Belki yine de biri onu sever ve ayağını keser."

"Ah! İzin ver de biraz endişeleneyim. Kendimi daha iyi hissetmemi sağlıyor."

"Nasıl da güzel ifade ettin. Bütün korkunç olasılıkların üstünden beraber geçelim mi?"

"Ne demek istediğimi anladın."

"Evet. Ama bunu aileye sokan sizsiniz majesteleri. Sadece anne tarafından geçiyor bu. Küçük serseriler."

"Çocuklarını senin kadar seven bir baba daha görmedim."

"Suçum, on kişinin suçuna bedel çünkü ben rezil herifin tekiyim."

"Ben senden hoşlanıyorum."

"İşte bu tür konularda endişelenmeni anlarım. Şurayı görüyor musun? Bak, katırtırnağı ile süpürgeotu nasıl duruyor, kumlar alttan nasıl katı dalgacıklar gibi çıkıyor. Yağmur toprağa değdikten sonra ince bir sis halinde hemen geri sıçrıyor. Bunun hep Dartmoor ya da Exmoor'a benzediğini düşünmüşümdür; oysa ikisini de yalnızca yazıda gördüm. Biliyor musun, ilk Devonlular burada kendilerini evlerinde hissetmiş olmalılar. Sence burası perili midir?"

"Değilse de perisi sen olursun."

"Samimi değilsen iltifat etmemelisin."

"Şu an için bir iltifat sayılmaz. Yan yola dikkat et. 'Moorcroft' yazıyor olacak."

Gerçekten de yazıyordu; Long Island'ın bu ince uzun noktası, toprak yağmuru tamamen emdiği ve hiç çamur olmadığı için güzeldi.

Kendimize ait bir oyuncak bebek evimiz vardı, temiz temiz ve pötikaremsi; bir de bütün ülkede reklamlarda gösterilen, top kek kadar tombul tek kişilik yatalar.

"Bunları hiç tasvip etmiyorum."

"Şapşal; aradan uzanabilirsin."

"Aradan uzanmaktan çok daha fazlasını yapabilirim, seni kahpe."

Akşam yemeğinde yağlı bir vakarla ızgara Maine ıstakozlarını beyaz şarapla mideye yuvarladık, Marycığimin gözlerini ışıl ışıl yapacak kadar çok beyaz şarapla; sonra da onu ayartmak için konyağa boğdum, ta ki kendi başım dönmeye başlayana dek. Oyuncak bebek evimizin numarasını hatırlayan oydu, anahtar deliğini bulan oydu. Onu yatağa atmama engel olacak kadar dönmüyordu başım ama sanırım istese kaçınayı başarırdı.

Sonra, vücudumuz huzurdan sızlarken başını uykulu uykulu sağ koluma yasladı ve esnemeye benzeyen kısa kısa sesler çıkardı.

"Seni kaygılandıran bir mesele mi var?"

"O ne biçim laf öyle. Daha uyumadan rüya görmeye başladın."

"Beni mutlu etmek için o kadar çok çabalıyorsun ki. İçinden geçenleri okuyamıyorum. Kaygılı mısın?"

Ne tuhaf, öngörü dolu bir an, uykunun ön basamakları. "Evet, kaygılıyım. Bu içini rahatlattı mı? Bunu tekrarlamanı istemem ama gökyüzü düşüyor ve bir parçası kuyruğuma isabet etti."

Panvari tebessümüyle tatlı tatlı uykuya daldı. Kolumu başının altından kurtarıp iki yatağın ortasında durdum. Yağmur dinmişti, yalnızca çatıdaki sular yere damlıyordu ve yarımay milyarlarca damlacıkla parıl parıl görünüyordu. "*Beaux rêves*,* sevgili sevgilim. Gökyüzünün üstümüze düşmesine izin verme!"

Yatağım soğuk ve fazla yumuşaktı ama berrak ayın, denizin üzerinden kaçan bulutların arasından ortaya çıkışını görebiliyordum. İki elimin parmaklarıyla çarpı işareti yaptım – bir süreliğine tıp. Çifte tıp. Kuyruğuma yalnızca bir bezelye tanesi düşmüştü.

---

* (Fr.) "Tatlı rüyalar." (ç.n.)

Şafak sökerken gök gürlediyse de ben duymadım. Uyandığımda her şey yaldızlı yeşildi, süpürgeotu gibi koyu, eğreltiotuyla solgun ve ıslak kum tepecikleriyle sarımsı kırmızı; yakınlarda da Atlantik, dövülmüş gümüş gibi ışıldıyordu. Evimizin yanındaki, yamuk, yaşlı bir meşe ağacının kökünün yakınlarında bir yastık kadar büyük liken oluşmuştu, gri ve incimsi beyaz renkte, dalgalı bir kabartı. Kıvrımlı, çakıl taşlı bir patika, bebek evlerinden oluşan küçük kasabanın arasından dolaşıp tüm evlerin atası sayılabilecek padavra çatılı bungalova varıyordu. Burada büro, kartpostallar, hediyelik eşyalar, pullar, ayrıca oyuncak bebeklerin akşam yemeği yiyebileceği, mavi damalı masa örtüleriyle dolu bir yemek salonu vardı.

Müdür muhasebe ofisindeydi, bir listenin üstünden geçiyordu. Onu, otele giriş yaptığımızda fark etmiştim, köse sayılırdı, tıraş olmaya pek ihtiyacı yoktu. Aynı anda hem dikkat çekmemeye çalışan hem de lafını sakınmayan bir adamdı ve neşeli halimizden dolayı gizli bir gezintiye çıktığımıza inanmak öyle çok istiyordu ki defterini neredeyse "John Smith ve eşi" diye imzalayacaktım. Günah kokusu arıyordu. Hakikaten de bir köstebek gibi uzun, hassas burnundan görüyordu etrafı sanki.

"Günaydın," dedim.

Burnunu bana çevrildi. "İyi uyudunuz mu?"

"Mükemmel uyudum. Acaba karıma bir tepside kahvaltı götürebilir miyim?"

"Servisimiz yalnızca yemek salonundadır, yedi buçuktan dokuz buçuğa."

"Ama kendim taşırsam..."

"Bu kurallara aykırı."

"Kuralları bu seferlik çiğneyemez miyiz? Kadınları bilirsiniz." Bu son lafı araya sıkıştırmıştım çünkü o böyle olmasını umuyordu.

Mutluluğu benim için yeterli bir mükafattı. Gözleri nemlendi, burnu titredi. "Utanıyor, öyle mi?"

"Eh, kadınları bilirsiniz."

"Aşçı ne der, bilemiyorum."

"Bir soruverin, sisli dorukta bir doların onu parmak ucunda beklediğini söyleyin."

Aşçı, bir doları çekici bulan bir Yunan'dı. Bir süre sonra elimde devasa, peçeteyle örtülmüş bir tepsiyle çakıl taşlı yolda ilerledim, tepsiyi rüstik bir banka bıraktım ve sevgilimin krallara layık kahvaltısını renklendirmesi için bir buket mini minnacık kır çiçeği topladım.

Belki çoktan uyanmıştı ama yine de kapalı tuttuğu gözlerini açtı ve "Kahve kokusu alıyorum," dedi. "Ah! Ah! Ne kadar nazik bir koca... ve... ve çiçekler..." Rayihalarını asla kaybetmeyen tüm o küçük feryatlar.

Kahvaltı ettik, kahve içtik, sonra tekrar kahve içtik; Maryciğim yatakta oturmuştu, kızından daha genç, daha masum görünüyordu. İkimiz de ne kadar iyi uyuduğumuzdan bahsettik müteşekkir bir tavırla.

Benim vaktim gelmişti. "İyice yerleş, rahat et. Hem üzücü hem de sevindirici haberlerim var."

"İyi! Okyanusu satın mı aldın?"

"Marullo'nun başı dertte."

"Ne?"

"Uzun süre önce Amerika'ya izin almadan gelmiş."

"Yani... Ne?"

"Şimdi de gitmesini istiyorlar."

"Sınır dışı mı ediliyor?"

"Evet."

"Ama bu çok korkunç."

"Hoş değil."

"Ne yapacağız? Ne yapacaksın?"

"Oyun sona erdi. Dükkânı bana sattı – daha doğrusu dükkânı sana sattı. Para senin paran. Mülkünü elden çıkarması lazım ve beni seviyor; neredeyse bedavaya verdi – üç bin dolara."

"Ama bu çok korkunç. Yani... Yani dükkânın sahibi sen misin?"

"Evet."

"Tezgâhtar değilsin artık! Tezgâhtar değilsin!"

Yüzünü yastıklara gömüp ağladı; doyasıya, hıçkıra hıçkıra, tasması çıkartılan bir köleden beklenilecek şekilde.

Oyuncak bebek evinin ön basamaklarına çıkıp Mary kendini hazır hissedene dek güneşin altında oturdum; ağlamayı bitirdikten, yüzünü yıkadıktan, saçını tarayıp sabahlığını giydikten sonra kapıyı açıp beni çağırdı. Artık hali farklıydı, bundan sonra hep farklı olacaktı. Bunu ifade etmesine gerek yoktu. Boynunun duruşu her şeyi ortaya koyuyordu. Başını dik tutabiliyordu. Bir kez daha soylu olmuştuk.

"Bay Marullo'ya bir şekilde yardımcı olamaz mıyız?"

"Maalesef hayır."

"Nasıl olmuş? Kim öğrenmiş?"

"Bilmiyorum."

"İyi bir adam Marullo. Ona bunu yapmamalılar. Nasıl karşılıyor durumu?"

"Ağırbaşlılıkla. Onurla."

Daha önce planladığımız gibi kumsalda yürüdük; kumlara oturduk; küçük, açık renk kabuklar topladık ve onları tam yapmamız gerektiği gibi birbirimize gösterdik; doğal şeylerden, havadan, ışıktan, rüzgârla serinlemiş güneşten alışılageldik bir hayretle söz ettik, sanki Yaradan iltifat duymak için bizi dinliyormuş gibi.

Mary'nin dikkati dağınıktı. Sanırım yeni konumuyla eve dönmek, kadınların bakışlarındaki farklı ifadeyi görmek, High Sokağındaki selamlaşmaların farklı tonlarını duymak istiyordu. Sanırım artık "zavallı Mary Hawley, öyle çok çalışıyor ki" değildi. Bayan Ethan Allen Hawley olmuştu ve sonsuza dek öyle kalacaktı. Bunu onun adına korumam gerekiyordu. Önceden planlanmış ve peşinen ödenmiş olduğundan günün faaliyetlerini sürdürdü ama kaldırıp incelediği kabuklar aslında önündeki parlak günlerdi.

Öğle yemeğimizi mavi damalı salonda yedik; Mary'nin hareketleri, konumunu ve yerini bilen tavırları Bay Köstebeği hayal kırıklığına uğrattı. Günah kokusuyla fevkalade neşeli bir şekilde titreyen hassas burnunun direği kırılmıştı. Masamıza gelip Bayan Hawley için telefon geldiğini bildirmesi gerektiğinde gözleri tamamen açılmıştı.

"Burada olduğumuzu kim biliyor?"

"Aa, Margie elbette. Çocuklar yüzünden söylemek zorundaydım ona. Ah! Umarım... Hiç önüne bakmadan yürür, biliyorsun."

Döndüğünde bir yıldız gibi titreşiyordu. "Asla tahmin edemezsin. Mümkün değil."

"Müjdeli bir haber olduğunu tahmin edebilirim."

"'Güzel haberleri duydunuz mu? Radyoyu dinlediniz mi?' dedi. Sesinden kötü bir şey olmadığını anladım."

"Önce ne olduğunu söylesen de nasıl anlattığına sonra dönsen?"

"İnanamıyorum."

"Benim inanmaya çalışmama müsaade eder misin?"

"Allen mansiyon ödülü kazanmış."

"Ne? Allen mı? Anlat!"

"Kompozisyon yarışmasında... ülke çapında... mansiyon ödülü."

"Vay canına!"

"Kazanmış. Yalnızca beş tane mansiyon ödülü var – ayrıca bir saat kazanmış ve televizyona çıkacak. İnanabiliyor musun? Ailemizde bir ünlü var."

"İnanamıyorum. Yani tüm o tembellik hallerinin numara olduğunu mu söylüyorsun? Ne büyük oyuncuymuş! Kimsesiz kalbi hiç de fırlatılıp yere atılmamış."

"Dalga geçme. Bir düşünsene, oğlumuz, Amerika Birleşik Devletleri'nde mansiyon ödülü alan beş çocuktan biri – ve televizyona çıkıyor."

"Bir de saat! Acaba saati okumayı biliyor mu?"

"Ethan, dalga geçersen insanlar oğlunu kıskandığını zannedecekler."

"Sadece hayretler içindeyim. Yazı dilinin General Eisenhower'ınkiyle aynı seviyede olduğunu sanıyordum. Allen'ın hayalet yazarı yok."

"Seni tanıyorum Eth. Onları şaka yollu aşağılıyorsun. Ama onları asıl şımartan sensin. Bu, gizli gizli şımarta yolun. Öğrenmek istiyorum – ona kompozisyonunda yardım ettin mi?"

"Yardım etmek mi! Okumama bile izin vermedi."

"Eh, sorun yok o zaman. Kompozisyonu onun adına yazdığın için kurum yapmanı istemiyordum."

"Bir türlü inanamıyorum. Çocuklarımızı ne kadar iyi tanıdığımız ortaya çıktı. Ellen'ın hali nasılmış?"

"Valla müthiş gururluymuş. Margie öyle heyecanlıydı ki doğru dürüst konuşamıyordu bile. Gazeteler Allen'la söyleşi yapmak istiyor – ve televizyon, televizyona çıkacak. Farkında mısın, onu izleyebileceğimiz bir televizyonumuz bile yok! Margie onunkinde izleyebileceğimizi söyledi. Ailede bir ünlü! Ethan, televizyon almalıyız."

"Alırız. Yarın sabah ilk iş alırım ya da neden sen bir tane sipariş etmiyorsun?"

"Karşılaya... Ethan, dükkânın sahibi olduğunu unuttum, tamamen aklımdan çıktı. İnanabiliyor musun? Bir ünlü."

"Umarım onunla yaşamakta zorlanmayız."

"Gün onun günü, bırak tadını çıkarsın. Dönüş yoluna koyulsak iyi olur. Yedi on sekizle geliyorlar. Biliyorsun, onu karşılamak için orada olmalıyız."

"Pasta da yap."

"Yapacağım."

"Bir de ipli krepon kâğıdı."

"Kıskançlıktan gıcıklık yapmıyorsun, değil mi?"

"Hayır. Çok etkilendim. Bence evin her yerinde krepon kâğıdı çok hoş duruyor."

"Ama dışarıda olmaz. Dışarıda... fazla şatafatlı durur. Margie bilmiyormuş gibi yapıp Allen'ın anlatmasına izin versenize, dedi."

"Ben katılmıyorum. Çekinebilir. Umursamıyormuş gibi görünürüz. Hayır, evde alkışlar, zafer naraları ve bir pastayla karşılanmalı. Açık bir yer olsaydı maytap alırdım."

"Yol üstündeki tezgâhlar..."

"Doğru. Dönüş yolunda – eğer kalmışsa."

Mary bir an dua ediyormuş gibi kafasını eğdi. "Sen dükkânın sahibisin, Allen da ünlü oldu. Bütün bunların bir anda olabileceği kimin aklına gelirdi? Ethan, eve doğru yola koyulsak iyi olur. Vardıklarında orada olmalıyız. Neden o tarafa bakıyorsun?"

"Bir an bir dalga gibi çarptı üzerime – insanları ne kadar az tanıdığımız gerçeği. Bunalımdaymışım gibi titrememe neden oluyor. Noel'de sevinçli olmam gerekirken ben Welsh rats'e kapılırmışım."

"O nedir?"

"Büyük halam Deborah'nın *Weltschmerz*'i* telaffuzunu böyle duyarmışım."

"O nedir?"

"Tüylerinin ürpermesi."

"Hı! Demek öyle! Eh, ben anlayamıyorum. Sanırım bu hayatımızın en güzel günü. Bunu kabullenmemek... nankörlük olur.

Şimdi, gülümse ve şu *Welsh rats*'i kovala. Çok komikmiş, Ethan, '*Welsh rats*'.' Sen hesabı kapat. Ben de eşyalarımızı toplayacağım."

---

* (Alm.) Dünya bitkinliği. İngilizce "Gal fareleri" anlamına gelen Welsh rats, Weltschmerz'le ses benzerliği göstermektedir. (ç.n.)

Minnacık bir kare olana dek sıkı sıkı katlanan banknotlarla hesabımızı kapattım. Bay Köstebek'e de, "Hediyelik eşya reyonunda hiç maytabınız kaldı mı?" diye sordum.

"Sanırım evet. Bir bakayım... Varmış. Kaç tane istiyorsunuz?"

"Elinizde ne kadar varsa," dedim. "Oğlumuz ünlü oldu."

"Gerçekten mi? Ne tür bir ünlü?"

"Sadece tek bir tür ünlü vardır." "

Dick Clark falan gibi mi?"

"Ya da Chessman ya da Dillinger."

"Ciddi olamazsınız."

"Televizyona çıkacak."

"Hangi kanala? Saat kaçta?"

"Henüz bilmiyorum."

"İzlemeye çalışacağım. Adı ne?"

"Benimkiyle aynı. Ethan Allen Hawley – Allen diye sesleniyoruz."

"Ah, sizi ve Bayan Allen'ı ağırlamak bizim için bir şerefti."

"Bayan Hawley."

"Elbette. Sizleri tekrar görmeyi umarız. Burada birçok ünlünün kalmışlığı var. Sessizlik için geliyorlar."

Mary, dönüş yolunun ağır, pırıltılı, yılanımsı trafiğinde, altın yolda dimdik ve gururlu biçimde oturdu.

"Bir kutu maytap aldım. Yüzden fazla var."

"İşte şimdi kendine geldin hayatım. Acaba Bakerlar dönmüş müdür?"

ON DOKUZUNCU BÖLÜM

Oğlum çok terbiyeli davranıyordu. Bize karşı sakin ve nazikti. İntikam almadı, kellelerin uçurulmasını istemedi. Kazandığı şerefi ve tebriklerimizi usulünce kabul etti, böbürlenmeden, ayrıca gereksiz mütevazılık göstermeden. Henüz yüz tane maytap yanıp siyah çubuklara dönüşmeden salondaki koltuğuna geçti ve radyoyu açtı. Günahlarımızı bağışladığı belliydi. Azameti daha büyük bir zarafetle karşılayan başka bir çocuk görmemiştim.

Gerçekten de harika şeylerle dolu bir geceydi. Allen'ın göğe böylesi bir rahatlıkla yükselmesinden daha şaşırtıcı bir şey varsa o da Ellen'ın tepkisiydi. Yıllardır mecburiyetten ve yakından yaptığım gözlemler, Miss Ellen'ın kıskançlıktan çatlayıp patlayacağına, Allen'ın azametini bir şekilde küçültmenin yollarını arayacağına işaret ediyordu. Beni haksız çıkardı. Kardeşini canı gönülden kutladı. Büyülü bir akşamın ardından 67. Sokaktaki şık bir dairede oturmuş, CBS'teki gece haberlerini öylesine izlerken Allen'ın başarısının duyurulduğunu söyleyen Ellen'dı. Neler dediklerini, nasıl göründüklerini, nasıl ağızları beş karış açık kaldıklarını anlatan Ellen'dı. Allen dalgın dalgın, sakin sakin oturuyor, Ellen diğer dört kazananla birlikte televizyona çıkacağını, milyonlar izler ve dinlerken kompozisyonunu okuyacağını söylüyor, Mary aralarda mutluluktan ciyaklıyordu. Margie Young-Hunt'a göz attım. Tarot falına baktığı zamanki gibi içine kapanmıştı. Bir anda odaya karanlık bir sessizlik çöktü.

"Kaçışı yok," dedim. "Bunun üzerine hepimize buz gibi birer alkolsüz bira gerekiyor."

"Ellen alır. Ellen nerede? Duman gibi girip çıkıyor odadan."

Margie Young-Hunt çekine çekine ayağa kalktı. "Bu bir aile kutlaması. Benim gitmem lazım."

"Ama Margie, sen de ailemizin bir parçasısın. Ellen nereye kayboldu?"

"Mary, hafiften takatsiz kaldığımı itiraf etmeye zorlama beni."

"Bitap düştün tabii canım. Unutuyorum. Biz öyle bir dinlendik ki, inanamazsın; hep senin sayende."

"Çok hoşuma gitti. Bu fırsatı kaçırmak istemezdim."

Hemen uzaklaşmak istiyordu. Bizim ve Allen'ın teşekkürünü kabul ettikten sonra anında kaçtı.

Mary sessizce, "Ona dükkândan bahsetmedik," dedi. "Şimdilik boş ver. Pembe Ekselanslarından rol çalmış oluruz.

Bugün onun hakkı. Ellen nereye kayboldu?"

"Uyumaya gitmiş," dedi Mary. "Çok düşüncelisin hayatım, haklısın da. Allen, bugün uzun bir gün oldu. Yatma vaktin geldi."

"Sanırım biraz burada oturacağım," dedi Allen nazikçe.

"Ama dinlenmen gerek."

"Dinleniyorum."

Mary yardım için bana döndü.

"Böyle anlar erkeklerin ruhunu sınar. Onu ezip geçebilirim ya da bize karşı bile zafer yaşamasına müsaade edebilirim."

"Aslında daha küçük bir çocuk. Dinlenmeye ihtiyacı var."

"Birkaç şeye ihtiyacı var ama dinlenmek onlardan biri değil."

"Çocukların dinlenmeye ihtiyacı olduğunu herkes bilir."

"Herkesin bildiği şeyler genelde yanlış olma ihtimali en yüksek şeylerdir. Sen hiçbir çocuğun fazla çalışmaktan öldüğünü duydun mu? Hayır; yalnızca yetişkinlerin başına gelir bu. Çocuklar bu hataya düşmeyecek kadar zekidirler; dinlenmeye ihtiyaç duyduklarında dinlenirler."

"Ama saat gece yarısını geçti."

"Evet, geçti hayatım ve o yarın öğlene kadar uyuyacak. Senle bense sabah altıda kalkacağız."

"Yani uyumaya gidip onu burada öylece otururken bırakacak mısın?"

"Onu dünyaya getirdiğimiz için bizden intikamını alması lazım."

"Ne diyorsun, anlamıyorum. Ne intikamı?"

"Seninle bir anlaşma yapmak istiyorum çünkü sinirlenmeye başlıyorsun."

"Evet, sinirleniyorum. Aptalca davranıyorsun."

"Eğer biz yatağa geçtikten sonraki yarım saat içinde yuvasına çekilmezse sana kırk yedi milyon sekiz yüz yirmi altı dolar, sekiz sent ödeyeceğim."

Eh, bahsi kaybettim; ona parayı ödemem gerek. Merdiven ailemizin ünlüsünün altında gıcırdadığında biz iyi geceler dileyeli otuz beş dakika geçmişti.

"Haklı çıkmandan nefret ediyorum," dedi Maryciğim. Bütün geceyi aşağıyı dinleyerek geçirmeye hazırlamıştı kendini.

"Haklı değildim hayatım. Beş dakikayla kaybettim. Yalnızca çocukluğumu hatırlıyorum."

Sonra Mary uyudu. Ellen'ın usul usul merdivenden aşağı indiğini duymadı. Ben karanlıkta kırmızı noktacıklarımın hareketlerini izliyordum. Ellen'ı izlemedim çünkü dolabın kilidinde dönen pirinç anahtarın hafif klik sesini duydum; kızımın pilini şarj ettiğini anlamıştım.

Kırmızı noktacıklarım hareketliydi. Gözlerimin önünde dört dönüyor, üstlerinde odaklanmaya çalıştığımda kaçıyorlardı. İhtiyar kaptan beni görmezden geliyordu. Ne zamandır... eh, Paskalya'dan bu yana belirginleşmemişti. Bu Harriet Teyze gibi

değildi –"mekânı cennet olsun"–* ama kendimle dost olmadığım zaman ihtiyar kaptanın belirginleşmediğini biliyordum. Bu, kendimle şahsi ilişkimi bir şekilde test etme yöntemimdi.

Bu gece ihtiyarı zorladım. Dümdüz, kaskatı bir şekilde, yatağın kendi tarafımın en ucunda uzandım. Vücudumdaki tüm kasları kastım, özellikle de boynumla çenemi, iki elimi göbeğimin üstünde yumruk yaptım ve ihtiyarı zorladım; mesafeli bakışlı küçük gözler, beyaz ve sert bıyık, bir zamanlar güçlü kuvvetli olduğunu ve bu gücü kullandığını gösteren, öne eğimli omuzlar. Mavi şapkasını, kısa, parlak siperlikli, üstünde iki demirle altın H yazan şapkasını bile taktırdım; hiç takmadığı şapkasını. İhtiyar hevessizdi ama onu gelmeye zorladım ve Yer'in yakınına, eski limanın yıkılan deniz surlarına oturttum. Onu bir balast taşı yığınının ucuna iyice yerleştirdim ve birleştirdiği ellerini denizgergedanı dişi bastonunun topuzuna koydum. O baston bir fili bile yere indirebilirdi.

"Nefret edeceğim bir şeylere ihtiyacım var. Üzgün ve anlayışlı olmak – o babamın işi. Ben, sakinleşebilmek için gerçekten nefret edeceğim bir şey arıyorum."

Hafıza üretkendir. Belirgin, ayrıntılı bir baskıyla başladıktan sonra dönmeye başlar ve bir kere harekete geçtikten sonra bir film gibi ileri ya da geri sarılabilir.

İhtiyar kaptan hareketlendi. Bastonuyla ileriye işaret etti. "Sular yükselince, dalgakıranın ötesindeki üçüncü taşla Porty Burnu'nun ucunu aynı hizaya getir; gemi o hizadan yarım gomina uzaklıkta yatıyor, en azından gemiden arta kalanlar."

"Yarım gomina uzunluğu ne kadar eder efendim?"

"Ne kadar mı eder? Aa, elli kulaç eder elbette. Dönmek için demir atmıştı, deniz dalgalıydı. İki uğursuz yıl. Yağ varillerinin yarısı boş. Alev aldığında ben kıyıdaydım, neredeyse gece yarı-

---

* Louis Armstrong'un söylediği "Rockin' Chair" şarkısından bir dize: *"Sevgili ihtiyar Harriet Teyze'm, mekânın cennet olsun."* (ç.n.)

sıydı. Yağ tutuştuğunda kasabayı gün gibi aydınlattı, alevler suyun üstündeki yağla Osprey Burnu'na kadar vardı. Doklar yanar korkusundan onu kıyıya çekemiyorduk. Bir saatte yanıp suya karıştı. Omurgasıyla kontra omurgası şu an orada, dipte – sağlamlar da. Shelter Adası'ndan gelen bakir meşelerden yapılmaydılar, paraçolları da öyleydi."

"Nasıl başladı?"

"Başladığına hiç inanmadım. Ben kıyıdaydım."

"Onu kim yakmak istemiş olabilir ki?"

"Eh, sahipleri elbette."

"Sahibi sendin."

"Ben yarı sahibiydim. Ben bir gemiyi yakamam. O keresteleri görmek isterdim, ne durumda olduklarını görmek..."

"Artık gidebilirsiniz kaptan, efendim."

"Bunda nefret edilecek pek bir şey yok."

"Hiç yoktan iyidir. O omurgayı çıkartacağım – zengin olur olmaz. Bunu senin için yapacağım; sular yükselince üçüncü taşla Porty Burnu'nu aynı hizaya getireceğim, yarım gomina uzaklıkta." Uyumuyordum. İhtiyar kaptanın silinmesini engellemek için kaskatı kesilmiş yumruklarımla kollarımı karnuma bastırıyordum ama gitmesine izin verdikten sonra uykuya daldım.

Firavun rüya gördüğünde uzmanları çağırırmış; onlar da firavuna rüyaya göre krallığın ne durumda olduğunu, ne durumda olacağını söylermiş; olması gereken de buymuş çünkü firavun bizzat krallıkmış. Bazılarımız rüya gördüğümüzde rüyayı bir uzmana götürüyoruz, o da bize, "kendimiz" ülkesinin ne durumda olacağını söylüyor. Modern insanların çoğu gibi ben de kehanete ya da büyüye inanmıyor, sonra vaktimin yarısını bunlarla geçiriyorum.

Baharda, Allen kendini keyifsiz ve yalnız hissettiği için Tanrı'yı ve ailesini cezalandırmak adına ateist olduğunu beyan etmişti. Ona, fazla riske girmemesini, yoksa merdivenlerin altında yürümeme, siyah kedilerin uğursuzluğunu tükürük ve baş-

parmağıyla iptal etme ve hilalde dilek dileme özgürlüğünü yitireceğini söylemiştim.

Rüyalarından en çok korkan insanlar kendilerini hiç rüya görmediklerine inandırıyorlar. Ben rüyamı kolaylıkla yorumlayabilirim ama bu rüyayı daha az korkutucu kılmıyor.

Danny'den bir emir aldım; nasıl, bilmiyorum. Hava yoluyla uzaklara gidiyordu ve benden belli şeyler istemişti, elle yapmam gereken şeyler. Mary için bir şapka istiyordu. Koyu kahverengi, süet, koyun derisi ve içi yünlü olmalıydı. Benim koyun derisi kaplı eski terliklerimin derisinden ve beysbol şapkası gibi uzun siperlikli olmalıydı. Bir de yelölçer istiyordu – fırıldak gibi dönen metal kâseciklerden değil; hükümete ait kartpostalların ince, sert kartonundan elle yapılmış ve bambu çubuklarına tutturulmuş bir yelölçer. Ayrıca yola çıkmadan önce onunla buluşmamı istemişti. İhtiyar kaptanın denizgergedanı dişi bastonunu da yanımda götürüyordum. Koridorda, fil ayağı şeklindeki şemsiyeliğimizde durur baston.

Fil ayağını hediye olarak aldığımızda kocaman, fildişi renkli ayak tırnaklarına bakmıştım. Çocuklara, "Bu tırnaklara oje süren ilk çocuk sıkı bir sopadan geçecek, anlaşıldı mı?" demiştim. Sözümü dinlediler, o yüzden tırnakları ben boyamak zorunda kaldım – Mary'nin harem masasından aldığım parlak kırmızı ojeyle.

Danny'yle buluşmaya Marullo'nun Pontiac'ıyla gidiyordum; havaalanı da New Baytown postanesiydi. Otomobili park edince bükülmüş bastonu arka koltuğa koydum ve iki ürkütücü polis bir devriye arabasıyla yaklaşıp, "Koltuğun üstüne koyma," dediler.

"Yasak mı?"

"Çokbilmişlik yapmak istiyorsun demek!"

"Hayır. Sadece sordum."

"Koltuğun üstüne koyma, işte o kadar."

Danny postanenin arka tarafında paketleri ayırıyordu. Koyun derisi şapkayı takmıştı ve kartondan yelölçeri döndürüyordu.

Yüzü iyice süzülmüştü, dudakları çatlaklarla doluydu ama elleri sıcak su torbaları gibi şişmişti; sanki eşekarısı sokmuş gibi.

Tokalaşmak için ayağa kalktı ve sağ elim o sıcak, lastiğimsi kütlenin içinde kayboldu. Elime bir şey bıraktı, küçük, ağır, soğuk bir şey, anahtar boyutlarında ama anahtar değil – bir şekil, keskin kenarları varmış ve cilalanmış gibi gelen metal bir şey. Ne olduğunu bilmiyordum çünkü ona bakmıyordum, yalnızca dokunuyordum. Öne eğilip onu dudaklarından öpüyordum ve kuru dudaklarının çatlaklarını, sertliğini kendi dudaklarımda hissediyordum. O sırada uyandım; sarsılmış, üşümüştüm. Şafak vaktiydi. Gölü görebiliyordum ama içindeki inek henüz belirgin değildi; çatlamış kuru dudakları da hâlâ hissedebiliyordum. Anında kalktım çünkü orada uzanıp düşünmek istemiyordum. Kahve yapmadım ama fil ayağına bakmaya gittim ve baston adı verilen o habis değneğin yerinde durduğunu gördüm.

Şafağın o zonklayan anları yaşanıyordu, sıcak ve nemli anları çünkü sabah rüzgârları henüz esmeye başlamamıştı. Sokak gri ve gümüşi, kaldırımsa insanlıktan arta kalanlarla yağlı yağlıydı. Foremaster henüz açılmamıştı ama zaten canım kahve istemiyordu. Ara sokaktan geçip arka kapımı açtım; ön tarafa şöyle bir baktım ve deri şapka kutumun tezgâhın arkasında durduğunu gördüm. Bir kutu kahve açtım, kahveyi çöpe döktüm. Sonra bir koyulaştırılmış süt konservesine iki delik açıp sütü kahve kutusuna döktüm, arka kapıyı açtım ve kutuyu girişe koydum. Kedi gerçekten de sokaktaydı ama ben dükkânın ön kısmına geçene kadar süte yanaşmadı. Ön taraftan onu görebiliyordum, gri sokaktaki gri kedi, sütü yalıyor. Başını kaldırdığında ağzı süt olmuştu. Oturup ağzını temizledi ve patilerini yaladı.

Şapka kutusunu açıp cumartesinin fişlerini çıkardım; hepsi de listelenmiş ve ataçlarla birbirine tutturulmuştu. Kahverengi banka zarfından otuz tane yüz dolar çıkardım ve diğer yirmi banknotu geri koydum. Bu üç bin dolar, dükkânın mali durumu den-

gelenene kadar benim güvenlik payım olacaktı. Mary'nin diğer iki bini hesabına gidecekti; ben de güvenli bir şekilde ne kadar erken yapabilirsem o zaman diğer üç bini geri ödeyecektim. Otuz banknotu yeni cüzdanıma koydum; arka cebim iyice şişti. Sonra ardiyeden kasalarla kutular çıkardım, onları yırtıp, koparıp açtım ve boşalmış raflarını yeniden doldurmaya başladım; bir paket kâğıdı parçasına da yeniden sipariş edilmesi gereken ürünleri sıraladım. Kartonlarla kutuları çöp arabası için ara sokağa yığdım ve kahve kutusunu yine sütle doldurdum ama kedi dönmedi. Ya doymuştu ya da sadece çaldığı şeylerden keyif alıyordu.

Diğer yıllara hiç benzemeyen yıllar var muhakkak; bir gün bir başka günden ne kadar farklı olabilirse, hava durumu, gidişat ve ruh hali açısından o kadar farklı yıllar. Bu 1960 yılı bir değişim yılıydı, saklı korkuların açığa çıktığı bir yıl, tatminsizliğin uykudan uyanıp adım adım öfkeye dönüştüğü bir yıl. Sırf benim ya da New Baytown için geçerli değildi bu. Başkan adaylarının açıklanacağı gün yaklaşıyordu ve tatminsizlik havası öfkeye, öfkenin getirdiği heyecana dönüşüyordu. Söz konusu sadece ülkemiz de değildi; tatminsizlik öfkeye dönüşürken tüm dünya huzursuzlukla, tedirginlikle kaynıyordu ve öfke bir eylemle, şiddet içerdiği müddetçe herhangi bir eylemle kendini dışa vurmaya çalışıyordu – Afrika, Küba, Güney Amerika, Avrupa, Asya, Yakındoğu, hepsi de başlama kapısındaki atlar gibi huzursuzdu.

5 Temmuz Salı gününün diğer tüm günlerden daha büyük bir gün olacağının farkındaydım. Hatta bence neler yaşanacağını, henüz bir şey yaşanmadan biliyordum ama yaşandıkları için gerçekten bilip bilmediğimden asla emin olamayacağım.

Bence, on yedi taşlı,* darbeye dayanıklı, dakikaları sayan Bay Baker'ın bankanın açılışından bir saat önce kapıma dayanacağını

* Mekanik saatlerde çarkların arasındaki sürtünmeyi azaltmak amacıyla düşük kıymetli taşlar kullanılırdı. On yedi taşlı bir saat orta kalite sayılırdı. (ç.n.)

biliyordum. Dükkânı açmadan önce geldi. Onu içeri alıp ardından kapıları kapattım.

"Ne korkunç," dedi. "Haberim yoktu. Duyar duymaz döndüm."

"Hangi korkunçluktan söz ediyorsunuz efendim?"

"A, skandaldan elbette! O adamlar benim arkadaşlarım, eski arkadaşlarım. Bir şeyler yapmam lazım."

"Seçimden önce sorgulanmayacaklar bile – sadece suçlanacaklar."

"Biliyorum. Masumiyetlerine inandığımıza dair bir bildiri yayınlayamaz mıyız? Hatta gerekirse paralı bir ilan."

"Nerede yayınlayacağız efendim? Bay Harbor Messenger perşembeye kadar çıkmıyor."

"Eh, bir şeyler yapmamız lazım."

"Evet."

Öyle resmiydi ki. Kuşkusuz bildiğimin farkındaydı. Yine de gözlerimin içine baktı; hakikaten endişelenmiş görünüyordu.

"Bir şeyler yapmazsak kaçık marjinaller kasaba seçimlerine el koyacak. Yeni adaylar sunmalıyız. Başka şansımız yok. Eski dostlara böyle bir şey yapmak çok korkunç ama entel marjinallerin seçilmesine mani olmamız gerektiğini en iyi kendileri anlayacaktır."

"Neden onlarla konuşmuyorsunuz?"

"Yaralı ve sinirliler. Konunun üstüne düşünmeye vakitleri olmadı henüz. Marullo geldi mi?"

"Bir arkadaşını yolladı. Dükkânı üç bin dolara aldım."

"Çok iyi. İyi fiyat. Belgeleri aldın mı?"

"Evet."

"Eh, Marullo'nun kaçma ihtimaline karşı banknotların numaraları elimizde."

"Kaçmaz. Gitmek istiyor. Yorulmuş."

"Ona hiç güvenmedim. Hangi tarakta bezi olduğunu hiç bilmiyordum."

"Dolandırıcı mıydı efendim?"

"Hilebazdı, iki taraflı oynuyordu. Mülkünü elden çıkarabilirse epey parası olur ama üç bin dolar... bu neredeyse bedava vermeye eşdeğer."

"Beni severdi."

"Belli. Kimi yolladı, mafyayı mı?"

"Bir devlet adamını. Yani, Marullo bana güvenirdi."

Bay Baker kaşlarını çattı; bu, huyu olmayan bir hareketti. "Bu nasıl daha önce aklıma gelmedi. Aradığımız adam sensin. İyi bir aile, güvenilir, mülk sahibi, işadamı, saygıdeğer. Kasabada tek bir düşmanın yok. Elbette aradığımız adam sensin."

"Aradığımız adam derken?"

"Belediye meclis başkanı için."

"Ben yalnızca cumartesiden bu yana işadamıyım."

"Ne demek istediğimi anladın sen. Senin yanına saygıdeğer yeni isimler ekleyebiliriz. Ah, kusursuz bir plan bu."

"Şarküteri tezgâhtarlığından belediye meclis başkanlığına mı?"

"Kimse bir Hawley'yi asla şarküteri tezgâhtarı olarak görmedi."

"Ben gördüm. Mary gördü."

"Ama öyle değilsin. Şu kaçık marjinaller hazırlanmadan önce duyuruyu bugün yapabiliriz."

"Bunu iç omurgasından kontra yelkenine kadar değerlendirmem gerek."

"Vakit yok."

"Daha önce kimi düşünmüştünüz?"

"Neyden daha önce?"

"Meclisin başı yanmadan önce. Sizinle daha sonra konuşurum. Cumartesi yoğun bir gündü. Teraziyi bile satabilirdim."

"Bu dükkânı iyice çekip çevirebilirsin Ethan. Sana tavsiyem büyütüp satman. Müşterilerle bizzat ilgilenemeyecek kadar büyük bir adam olacaksın. Danny'den hiç haber yok mu?"

"Henüz yok. Şimdilik yok."

"Ona para vermemeliydin."
"Belki de haklısınız. İyilik yaptığımı sanıyordum."
"Elbette öyle sanıyordun. Elbette."
"Bay Baker, efendim... Belle-Adair'e ne oldu?"
"Ne mi oldu? E yandı ya."
"Limanda... yangın nasıl başladı efendim?"
"Böyle bir soru için ne komik bir zamanlama. Ben yalnızca bana anlatıldığı kadarını biliyorum. Hatırlayamayacak kadar küçüktüm. O eski gemiler yağa bulanırmış. Herhalde gemicilerden biri bir kibrit düşürmüş olacak. Büyükbaban kaptandı. Galiba o sırada kıyıdaydı. Henüz gelmişlerdi."
"Kötü bir yolculuk olmuş."
"Ben de öyle duydum."
"Sigorta parasını alırken bir sıkıntı çıkmış mıydı?"
"Eh, her zaman eksper yolluyorlar. Hayır, hatırladığım kadarıyla biraz vakit geçmişti ama parayı almıştık, Hawleyler ve Bakerlar olarak."
"Büyükbabam geminin bilerek yakıldığını düşünüyordu."
"Allah aşkına, kim neden yapsın bunu?"
"Para için. Balinacılık sanayii ölmüştü."
"Öyle bir şey dediğini hiç duymadım."
"Hiç duymadınız mı?"
"Ethan... lafı nereye çekmeye çalışıyorsun? Neden bunca zaman önce yaşanmış olayın sözünü açıyorsun?"
"Bir gemiyi yakmak korkunç bir şey. Bir cinayet. Bir gün onun omurgasını çıkaracağım."
"Omurgasını mı?"
"Tam olarak nerede durduğunu biliyorum. Kıyıdan yarım gomina uzaklıkta."
"Omurgasını neden çıkarmak istiyorsun ki?"
"Meşenin sağlam durup durmadığını görmek için. Shelter Adası'ndan gelme bakir meşeydi. Omurgası hayattaysa gemi öl-

memiş demektir. Kasanın açılışını kutsayacaksanız artık gitmeniz gerek. Benim de dükkânı açmam lazım."

Sonra volanı harekete geçti ve bankaya doğru tik taklamaya başladı.

Şimdi düşünüyorum da, bence Biggers'ın da gelmesini bekliyordum. Zavallı adam vaktinin çoğunu kapıları izleyerek geçiriyor olmalı. Şüphesiz gözetleme mesafesinde bir yerde Bay Baker'ın gitmesini bekliyordu.

"Boğazıma sarılmayacağınızı umuyorum."

"Neden sarılayım ki?"

"Dargınlığınızın sebebini anlayabiliyorum. Sanırım pek... diplomatik davranmadım."

"Belki de ondandır."

"Teklifimi değerlendirdiniz mi?"

"Evet."

"Ne diyorsunuz?"

"Bence yüzde altı daha iyi olur."

"B.B. kabul eder mi, emin değilim."

"Onlara kalmış."

"Beş buçuğa tamam diyebilirler."

"Diğer buçuk da sizde kalır tabii."

"Tanrım! Ben de sizi süt çocuğu sanmıştım. Sıkı pazarlık ediyorsunuz."

"İster kabul edin ister etmeyin, keyfiniz bilir."

"Peki, ne kadarlık bir hacimden söz ediyoruz?"

"Kasanın yanında kısmi bir liste var."

Paket kâğıdı parçasını inceledi. "Görünüşe göre oltaya geldim. Hem de nasıl kanıyorum. Bütün siparişi bugün alabilir miyim?"

"Yarın daha güzel ve büyük bir sipariş olur."

"Bütün hesabı bize mi aktaracaksınız yani?"

"Eğer mızıkçılık yapmazsanız."

"Dostum, patronu fena kıstırmış olmalısınız. Yakalanmamayı başaracak mısınız?"

"Göreceğiz."

"Eh, belki pazarlamacının arkadaşını tavlamaya çalışırım. Ne soğukkanlıymışsınız dostum. O hatun tam bir fıstık diyorum."

"Karımın arkadaşı."

"Ah! Evet! Bu işleri bozabilir tabii. Eve fazla yakın olması hiç iyiye alamet değildir. Akıllısınız. Bunu daha önce fark etmediysem de artık çok iyi biliyorum. Yüzde altı. Tanrım! Yarın sabah."

"Belki, vaktim olursa bugün öğleden sonra."

"Yarın sabah olsun."

Cumartesi günü müşteriler aniden geliyor ve kısa kalıyorlardı. Bu salı günü tempo tamamen değişmişti. İnsanların acelesi yoktu. Skandaldan konuşmak istiyor, korkunç, felaket, üzücü, rezalet olduğunu söylüyor ama bir yandan da tadını çıkarıyorlardı. Uzun süredir skandal yaşamamıştık. Kimse Los Angeles'ta olacak Demokratik Ulusal Kongre'den bir kez dahi bahsetmedi. Elbette New Baytown Cumhuriyetçi bir kasaba ama bence insanlar çoğunlukla kendi çevrelerinde yaşananlarla ilgileniyorlardı. Mezarının üstünde dans ettiğimiz adamları tanıyorduk.

Amir Stonewall Jackson öğle vakti geldi; yorgun ve üzgün görünüyordu.

Yağ tenekesini tezgâhın üstüne koyup eski tabancayı bir telle çıkardım.

"İşte kanıt, amirim. Buradan alıp götürebilir misin? Beni tedirgin ediyor."

"Ah, bir zahmet siliverebilir misin? Şuna bak! Buna iki dolarlık tabanca derlerdi – üstten sürgülü Iver Johnson. Dükkânı bekleyebilecek birileri var mı?"

"Hayır, yok."

"Marullo nerede?"

"Kasaba dışında."

"O zaman belki bir süreliğine dükkânı kapatman gerekecek."

"Neler oluyor amirim?"

"Eh, Charley Pryor'un oğlu bu sabah evden kaçmış. İçecek soğuk bir şeylerin var mı?"

"Tabii. Portakal suyu, yumurta kreması,* limonata, kola?"

"Bir Seven-Up ver. Charley garip bir herif. Oğlu Tom sekiz yaşında. Bütün dünyanın kendisine düşman olduğunu sanıyor, kaçıp korsan olmak istiyor. Başka herkes çocuğun kıçına şaplağı patlatır ama Charley patlatmıyor. Bunu açmayacak mısın?"

"Pardon. Buyur. Charley'den bana ne? Onu severim tabii, o ayrı."

"Yani, Charley başkaları gibi hareket etmez. Tom'u iyileştirmenin en iyi yolunun ona yardım etmekten geçtiği kanaatinde. Böylece kahvaltıdan sonra birlikte bir uyku tulumu alıyor ve sıkı bir öğle yemeği hazırlıyorlar. Tom kendini korumak için bir Japon kılıcı almak istiyor ama çok ağır olduğundan süngüyle idare ediyor. Charley onu otomobile yerleştiriyor ve iyi bir başlangıç yapabilmesi için kasabanın dışına kadar götürüyor. Onu Taylor Ovası'na götürüyor – bilirsin, şu eski Taylor mekanına. Bu, bu sabah dokuz sularında oluyor. Charley çocuğu bir süre izlemiş. Çocuğun ilk işi oturup altı tane sandviç ve iki tane haşlanmış yumurta yemek olmuş. Sonra cesur eşyacıkları ve süngüsüyle ovayı geçmiş, Charley de eve dönmüş."

İşte geliyordu. Biliyordum, biliyordum. Nihayet olup bitmesi neredeyse rahatlamıştı beni.

"On bir gibi ağzından salyalar aka aka yola çıkmış ve otostopla eve dönmüş."

"Sanırım tahmin edebiliyorum Stoney – Danny mi?"

"Korkarım ki evet. Eski evin kiler boşluğunda. Bir sandık viski, yalnızca ikisi boş, bir kutu da uyku hapı. Senden bunu istemek zorunda kaldığım için beni affet Eth. Orada uzun süre kalmış ve

* Süt ve soda, ayrıca vanilya ya da çikolata sosu karıştırılarak yapılan içecek. (ç.n.)

ona bir şeyler saldırmış, yüzüne. Belki kedilerdir. Bir yara izi ya da başka ayırt edici bir lekesi var mıydı, hatırlıyor musun?"

"Onu görmek istemiyorum amirim."

"Eh, kim ister ki! Yara izi falan?"

"Sol dizinin üstünde bir dikenli tel kesiği olduğunu hatırlıyorum, bir de... Bir de..." Kolumu sıyırdım. "...tıpkı bunun gibi bir kalp dövmesi. Çocukken birlikte yaptırmıştık. Jiletle kesip içine mürekkep sürmüştük. Hâlâ oldukça belirgin, görüyor musunuz?"

"Eh, bu işimize yarayabilir. Başka?"

"Evet; sol kolunun altında büyük bir yara izi, kaburgasının bir parçası yok. Yeni ilaçlar çıkmadan önce plöral zatürre olmuştu ve dren takmışlardı."

"Ah, tabii, bir kaburgası kesilmişse bu yeter. Benim bile geri gitmeme gerek yok. Adli tabip kıçını kaldırsın. Eğer oysa bu izlerin gerçek olduğuna yemin etmen gerekecek."

"Tamam. Ama lütfen onu görmeyeyim, Stoney. Biliyorsun... o... dostumdu."

"Tabii Eth. Baksana, il idare memurluğuna adaylığını koymuşsun diye duydum, doğru mu?"

"Benim haberim yok. Amirim, iki dakika burada bekleyebilir misin..."

"Gitmem lazım."

"Yalnızca iki dakika, karşıdan bir içki alacağım."

"Ah! Elbette! Anlıyorum. Tabii; git bakalım. Yeni belediye meclis başkanıyla aramı iyi tutmam gerek."

İçkiyi içtim, yanımda da yarım litrelik bir bira getirdim. Stoney çıktıktan sonra bir kartın üstüne İKİDE DÖNECEĞİM yazdım ve kapıları kapatıp güneşlikleri çektim.

Dükkânımda, tezgâhın arkasındaki deri şapka kutusunun üstüne oturdum; dükkânımın donuk, yeşil karanlığında oturdum.

YİRMİNCİ BÖLÜM

Üçe on kala arka kapıdan çıktım ve köşeyi dönüp bankanın önüne geldim. Bronz kafesinde oturan Morph para ve çek tomarlarını, kahverengi zarfı ve depozito kâğıtlarını aldı. Parmaklarını Y şeklinde açarak küçük banka defterlerini yaydı ve kâğıdın üzerinde fısıltılar çıkaran çelik bir kalemle minik, yatay rakamlar yazdı. Defterleri uzatırken bana gölgeli, temkinli gözlerle baktı.

"Seninle bu konuda konuşmayacağım Ethan. Arkadaşındı, biliyorum."

"Sağol."

"Hemen çıkarsan Beyin'den kaçabilirsin."

Ama kaçamadım. Kim bilir, belki de Morph ona haber vermişti. Büronun buğulu camlı kapısı ardına kadar açıldı ve Bay Baker, tüm titizliği, zayıflığı ve griliğiyle, "Bir dakikan var mı Ethan?" dedi sessizce.

Geciktirmenin bir anlamı yoktu. Buğulu mağarasına girdim; kapıyı öyle usulca kapattı ki kilidin tıkırtısını bile duymadım. Masasının üstünde cam vardı, altında da daktilo edilmiş rakamlardan oluşan listeler duruyordu. Uzun arkalıklı sandalyesinin yanında diz dize duran, müşterilere mahsus sandalyeler, süt emen ikiz danaları andırıyordu. Rahatlardı ama masanın sandalyesinden alçakta duruyorlardı. Oturduğumda Bay Baker'a bakmak için kafamı yukarı kaldırmam gerekiyordu, bu da beni yalvaran konumuna düşürüyordu.

"Çok üzücü."

"Evet."

"Bütün suç sende değil. Muhtemelen her halükârda böyle olurdu."

"Muhtemelen."

"Eminim sen doğruyu yaptığına inanıyordun."

"Bir şansı olduğunu sanmıştım."

"Elbette."

Nefret, boğazımda sarı bir tat bırakarak yükseliyor, beni öfkeden kudurtmaktan ziyade midemi bulandırıyordu.

"İnsani trajedi ve israf bir yana, başka bir zorluk daha var. Hiç akrabası olup olmadığı konusunda bir bilgin var mı?"

"Sanırım yoktu."

"Parası olan herkesin akrabası vardır."

"Parası yoktu."

"Taylor Ovası onundu, boş ve temiz bir şekilde."

"Öyle mi? O zaman bir ovası bir de kiler boşluğu vardı..."

"Ethan, sana tüm bölgeye hizmet edecek bir uçak pisti planladığımızdan bahsetmiştim. Ova düz bir yer. Orayı kullanamazsak tepelerde buldozerle pistler açmak milyonlara mal olacak. Ve şimdi, hiç varisi yoksa bile dava görülmesi gerekecek. Aylar sürecek."

"Anlıyorum."

Celallendi. "Gerçekten de anlıyor musun acaba! İyi niyetinle her şeyi çıkmaza sürükledin. Bazen iyi niyetli insanların dünyadaki en tehlikeli şey olduğunu düşünüyorum."

"Bekli de haklısındır. Dükkâna dönmem lazım."

"Orası senin dükkânın."

"Gerçekten de öyle, değil mi? Bir türlü alışamadım. Unutuyorum."

"Evet, unutuyorsun. Ona verdiğin para Mary'nin parasıydı. Tek kuruşunu bile göremeyecek. Çöpe attın."

"Danny Maryciğimi severdi. Paranın onun parası olduğunu biliyordu."

"Mary'nin de ne çok işine yarayacak bu."

"Şaka yaptığını sanıyordum. Bana bunları verdi." Cebimden iki çizgili kâğıt parçasını çıkardım; onları cebime koyduğumda bu şekilde çıkarmam gerekeceğini biliyordum.

Bay Baker kâğıtları camlı masasının üstünde açtı. Okurken sağ kulağının arkasındaki kas öyle kasıldı ki kulağı hareket etti. Gözleri kâğıtların üstünden tekrar geçti, bu sefer bir açık arıyordu.

Orospu çocuğu bana baktığında içi korku doluydu. Tanımadığı birinin var olduğunu gördü. Bu yabancıya alışması için bir an gerekti ama sorun yaşamadı. Alıştı.

"Ne kadar istiyorsun?"

"Yüzde elli bir."

"Neyin yüzde elli biri?"

"Kurumun ya da ortaklığın ya da her neyse, onun."

"Bu çok gülünç."

"Siz uçak pisti istiyorsunuz. Tek uygun yer bende."

Cebinden çıkardığı bir peçeteyle gözlüklerini dikkatli dikkatli sildi, sonra gözüne taktı. Ama bana bakmadı. Gözleriyle etrafımda bir daire çizip beni dışında bıraktı. Nihayet, "Ne yaptığının farkında mıydın Ethan?" diye sordu.

"Evet."

"Bu konuda kendini iyi hissediyor musun?"

"Sanırım kendimi, ona bir şişe viski götürüp bir belge imzalatmaya çalışan adamla aynı hissediyorumdur."

"Bunu sana o mu anlattı?"

"Evet."

"Tam bir yalancıydı."

"Bana da yalancı olduğunu söyledi. Beni yalancı olduğu konusunda uyardı. Belki bu kâğıtlarda bir numara vardır." Kâğıtları kibarca önünden aldım ve üstüne kurşunkalemle yazılmış, lekeli iki yaprağı katladım.

"Kesinlikle bir numara var, Ethan. O belgeler kusursuz, tarih atılmış, şahit huzurunda imzalanmış, açık. Belki senden nefret ediyordu. Belki numarası bir adamı dağıtmaktı."

"Bay Baker, benim ailemden kimse bir gemi yakmadı."

"Konuşacağız Ethan, birlikte iş yapacağız. Para kazanacağız. Ovanın etrafındaki tepelerde küçük bir kasaba hayat bulacak. Galiba artık belediye meclis başkanı olmak zorundasın."

"Olamam efendim. Bu çıkar çatışması yaratır. Birtakım oldukça üzgün adam şu saniye çıkar çatışmasının ne demek olduğunu anlıyor."

İç çekti; dikkatli dikkatli, sanki boğazındaki bir şeyleri uyandırmaktan çekiniyormuş gibi.

Ayağa kalkıp elimi yalvaranlara mahsus sandalyenin kavisli, dolgun derisine koydum. "Zararsız bir enayi olmadığım gerçeğine alıştığınızda kendinizi daha iyi hissedeceksinizdir efendim."

"Neden niyetini bana açmadın?"

"Suç ortakları tehlikelidir."

"O zaman suç işlediğin kanısındasın."

"Hayır. Suç, bir başkasının işlediği bir şeydir. Dükkânı açmam gerek, kendi dükkânım olsa bile."

Usul usul sorduğunda elim kapının kulpundaydı: "Marullo'yu kim ifşa etti?"

"Sanırım siz ettiniz efendim." Ayağa fırladı ama kapıyı ardımdan kapatıp dükkânıma döndüm.

YİRMİ BİRİNCİ BÖLÜM

Dünyada hiç kimse bir partiye ya da kutlama sürecine benim Maryciğim gibi uyum sağlayamaz. Verdiği değil, aldığı şeyler bir mücevher gibi ışıldamasına yol açıyor. Gözleri parlıyor, tebessüm eden ağzı önemli şeyleri vurguluyor, kısa kahkahası bunaltıcı bir espriyi güçlendiriyor. Mary bir partinin kirişinde durdu mu herkes kendini olduğundan daha çekici, daha zeki hisseder; böylece gerçekten de daha çekici, daha zeki olur. Mary'nin kutlamalara bunun ötesinde bir katkısı yoktur, olması da gerekmez.

Döndüğümde bütün Hawley konağı kutlamayla ışıldıyordu. Parlak renkli, plastik bayraklar ortadaki avizeden kartonpiyerlere kadar tüm tavanı örtecek şekilde asılmıştı; tırabzanlarda sıra sıra renkli, plastik, küçük flamalar vardı.

"İnanamazsın," diye haykırdı Mary. "Bunları Ellen, Esso Servis İstasyonu'ndan aldı. George Sandow ödünç vermiş."

"Neyi kutluyoruz?"

"Her şeyi. Bir iftihar meselesi."

Danny Taylor'ı duymuş muydu, yoksa duyup bir kenara mı kaldırmıştı, bilmiyorum. Onu şölene katiyetle ben davet etmedim ama dışarıda bekleyip durdu. Daha sonra çıkıp onunla yüzleşmem gerekeceğini biliyordum ama onu içeri davet etmedim.

"Sanırsın mansiyon ödülünü Ellen kazanmış," dedi Mary. "Ünlü olan bizzat kendisi olsaydı bu kadar böbürlenmezdi. Yaptığı şu pastaya bir baksana." Çok katlı, beyaz bir pastaydı, tepe-

sinde kırmızı, yeşil, sarı ve mavi harflerle KAHRAMAN yazıyordu. "*Hem* kızarmış tavuk *hem* sos *hem* sakatat suyu *hem de* patates püresi yiyeceğiz, yaz bile olsa."

"Güzel, hayatım, çok güzel. Peki genç ünlümüz nerede?"

"Eh, o da artık çok başka. Akşam yemeği için banyo yapıp kıyafetlerini değiştiriyor."

"Bu mucizelerle dolu bir gün, kâhin. Eminim bir yerlerde bir katır doğum yapmış, gökyüzünde de yeni bir kuyrukluyıldız oluşmuştur. Akşam yemeğinden önce banyo. Hiç aklın alıyor mu!"

"Belki sen de üstünü değiştirmek istersin, diye düşünmüştüm. Bir şişe şarabım var, belki bir konuşma yaparsın ya da şerefe kadeh kaldırırız falan, diye düşündüm, sırf aile içinde bile olsa." Bütün evi iyice parti havasına boğmuştu. Kendimi, banyo yapmak için alelacele yukarı çıkıp o havanın bir parçası olurken buldum.

Allen'ın kapısının önünden geçerken kapıyı çaldım, bir homurtu duyunca da içeri girdim.

Aynasının önünde durmuş, kendini yandan görebilmek için bir el aynası tutuyordu. Koyu renk bir şeylerle, belki Mary'nin rimeliyle incecik, siyah bir bıyık çizmiş, kaşlarının rengini koyulaştırmış, uçlarını şeytanımsı bir edayla yukarı kaldırmıştı.

İçeri girdiğimde aynaya görmüş geçirmiş, alaycı bir cazibeyle tebessüm ediyordu. Ayrıca benim mavi puantiyeli papyonumu takmıştı. Yakalandığı için utanmış görünmüyordu.

"Küçük bir rol için prova yapıyorum," dedi ve el aynasını bıraktı.

"Oğlum, tüm bu heyecan içinde sanırım seninle ne kadar iftihar ettiğimi söylemedim."

"Bu... Yani, bu sadece bir başlangıç."

"Dürüst olmak gerekirse, başkan kadar bile yazabileceğini düşünmüyordum. Hem şaşırdım hem de memnun oldum. Kompozisyonunu dünyaya ne zaman okuyacaksın?"

"Pazar, dört buçukta, üstelik ortak ulusal yayın. New York'a gitmem gerek. Özel uçakla alacaklar."

"İyice prova yaptın mı?"

"Ah, sorun yaşamayacağım. Bu sadece bir başlangıç."

"Şimdi yani, tüm ülke içinde beş kişiden biri olmak başlangıçtan ziyade bir sıçrayış."

"Ortak ulusal yayın," dedi. Pamukla bıyığını silmeye başladı ve hayretler içinde bir makyaj takımı olduğunu fark ettim; far, yağlı boya, makyaj temizleme losyonu.

"Her şey hepimize bir anda oldu. Dükkânı satın aldığımı biliyor musun?"

"Evet! Duydum."

"Eh, bayraklarla süslemeler indiğinde yardımına ihtiyacım olacak."

"Nasıl yani?"

"Daha önce söyledim ya, bana dükkânda yardım etmen için."

"Yapamam," dedi ve el aynasında dişlerini incelemeye başladı.

"Ne yapamazsın?"

"Birkaç programa konuk olacağım, sonra *Mesleğim Ne*? ile 'Gizemli Konuk'* var. Sonra *Genç Tvistçiler* diye yeni bir yarışma programı çıkıyor. Onun sunucusu bile olma ihtimalim var. Yani hiç vaktim olmayacak." Saçına, basınçlı bir sprey şişesinden yapışkan bir şey sıktı.

"Demek mesleğin hazır, öyle mi?"

"Dedim ya, bu sadece bir başlangıç."

"Savaş köpeklerini bu gece salmayacağım.** Bunu daha sonra konuşuruz."

---

* *What's My Line*?, dört ünlü panelistin, sorularla katılımcıların mesleğini tahmin etmeye çalıştığı eski, popüler yarışma programı. 'Gizemli Konuk', programın, katılımcının da ünlü olduğu bölümü. (ç.n.)

** William Shakespeare'in *Julius Caesar*'ındaki "'Yıkın!' diye bağırarak / Savaş köpeklerini salacak" dizeleri, "Savaş köpeklerini salmak" şeklinde bir deyime dönüşmüştür. (ç.n.)

"NBC'den bir adam sana telefonda ulaşmaya çalışıyordu. Belki sözleşmeyle alakalıdır, ben daha reşit olmadığım için."

"Okulu hiç düşündün mü oğlum?"

"Sözleşme oldukça okula ne gerek var?"

Odadan hızla çıkıp kapıyı kapattım, kanın beynime sıçramasına engel olabilmek için banyoda küveti soğuk suyla doldurdum, tenimi iyice dondurup soğuğun iliklerime işlemesine izin verdim. Temiz, parlak ve Maryciğimin kokusundan sıkınmış bir halde ortaya çıktığımda bir kez daha kendime hâkimdim. Akşam yemeğinden önceki dakikalarda Ellen koltuğumun koluna oturdu, sonra kucağıma yuvarlanıp kollarını boynuma doladı.

"Seni öyle seviyorum ki," dedi. "Ne heyecan verici, değil mi? Allen harikulade değil mi? Sanki ünlü olmak için doğmuş." Fevkalade bencil, biraz da fettan olduğunu düşündüğüm bu kız beni şaşırtmıştı.

Pasta kesilmeden önce genç kahramanımızın şerefine kadeh kaldırdım, ona şans diledim ve sözümü, "'Şimdi kaygılarımızın kışı bu York oğluyla* görkemli bir yaza dönüşüyor,'" diye bitirdim.

"Bu Shakespeare'den," dedi Ellen.

"Evet şapşal ama hangi oyunda, kim söylüyor ve nerede söylüyor?"

"Ben bilmem," dedi Allen. "Böyle şeyleri inekler bilir."

Bulaşıkları mutfağa taşımaya yardımcı oldum. Mary hâlâ ışıldıyordu. "Endişelenme," dedi. "Kendi çizgisini bulacak. İyi olacak. Lütfen ona sabır göster."

"Göstereceğim, benim kutsal bıldırcınım."

"New York'tan bir adam telefon etti. Herhalde Allen hakkında. Ne heyecan verici, değil mi, ona özel uçak göndermeleri? Dükkânın sahibi olmana alışamadım. Biliyorum – tüm kasaba senin belediye meclis başkanı olacağından bahsediyor."

"Olmayacağım."

---

* "Sun", güneş yerine "son", oğul kullanılmış. (ç.n.)

"Eh, ben onlarca kez duydum."

"Belediye meclis başkanı olmamı imkânsızlaştıran bir iş anlaşması yaptım. Bir süreliğine çıkmam gerek hayatım. Bir görüşmem var."

"Belki de tekrar tezgâhtarlığa dönmeni istemeye başlarım. O zamanlar geceleri evde kalıyordun. Ya adam tekrar ararsa?"

"Beklesin."

"Beklemek istemiyordu. Geçe mi kalırsın?"

"Kestiremiyorum. Görüşmenin nasıl geçtiğine bağlı."

"Danny Taylor haberi ne üzücü, değil mi? Yağmurluğunu al."

"Kesinlikle üzücü."

Koridorda şapkamı taktım ve bir dürtüyle ihtiyar kaptanın denizgergedanı dişi bastonunu fil ayağının içinden çektim. Ellen yanımda bitti.

"Ben de seninle gelebilir miyim?"

"Bu gece olmaz."

"Seni öyle seviyorum ki."

Bir anlığına kızımın derinliklerine baktım. "Ben de seni seviyorum," dedim. "Sana mücevher getireceğim – bir tercihin var mı?"

Kikirdedi. "Baston mu taşıyacaksın?"

"Nefsi müdafaa için." Sarmal şeklindeki denizgergedanı dişini, bir palaymış gibi siper alarak tuttum.

"Geç mi döneceksin?"

"Çok geç değil."

"Bastonu neden alıyorsun?"

"Sırf süs olsun, bir övünç, tehdit, korku kaynağı olsun diye; silah taşımaya yönelik işlevini yitirmiş bir ihtiyaçtan."

"Seni bekleyeceğim. Pembe şeyi avucumda tutabilir miyim?"

"Yo, hayır, beklemeyeceksin, gübre çiçeğim benim. Pembe şey mi? Tılsımı mı diyorsun? Elbette tutabilirsin."

"Tılsım nedir?"

"Sözlüğe bak. Nasıl yazıldığını biliyor musun?"

"T-ı-l-ı-s-ı-m"

"Hayır, t-ı-l-s-ı-m."

"Neden sen söylemiyorsun?"

"Kendin bakarsan daha iyi öğrenirsin."

Kollarıyla beni sarıp sıktı, sonra aynı hızda bıraktı.

Gece beni tüm yoğunluğu ve ıslaklığıyla sardı; havanın nemi tavuk suyu kıvamındaydı. Elm Sokağındaki dolgun yaprakların ardında gizlenen sokak lambaları nem yüzünden ıslak, tüylü haleler yayıyordu.

İşi olan bir adam normal, gündüz dünyasını öyle az görüyor ki. Haberleri, takınacağı tavırları karısından öğrenmek zorunda kalması gayet doğal. Karısı neler olup bittiğini, o konuda kimin ne dediğini biliyor ama tüm bu bilgi kadınlığının süzgecinden geçtiğinden çoğu çalışan erkek gün ışığını kadınların bakış açısından görüyor. Ama geceleyin, dükkânı ya da ofisi kapandığında, işte o zaman erkeğin dünyası uyanıyor – bir süreliğine.

Denizgergedanı dişi, bükümlü bastonu tutmak güzel bir histi; ihtiyar kaptanın avucu ağır, gümüş topuzu parlatmıştı.

Uzun zaman önce, gündüz dünyasında yaşarken dünyayı içimde çok fazla hissetmeye başlayınca çimlere giderdim. Yüzüstü ve yeşil saplara olabildiğinde yaklaşarak uzanıp karıncalarla, yaprakbitleriyle ve tespihböcekleriyle bir olur, kendimi dev gibi hissetmezdim. Ve çimin vahşi ormanı, kafamı dağıtırak bana huzur verirdi.

Şimdi, gecenin içindeyken eski liman ile Yer'i arıyordum, yaşam döngülerinden, zamandan ve meddücezirden oluşan o kaçınılmaz dünyanın hırpaniliğini dindirebilecek mekânları.

Hızla High Sokağa yürüdüm, yeşil perdeli dükkânıma yalnızca Foremaster'ı geçerken şöyle bir göz attım. İtfaiye istasyonunun önünde şişko Willie devriye arabasında oturuyordu, yüzü kıpkırmızıydı ve bir domuz gibi terliyordu.

"Yine etrafı kolaçan etmeye mi çıktın Eth?"

"Hı hı."

"Danny Taylor'a çok yazık oldu. İyi çocuktu."

"Çok yazık," diyerek aceleyle uzaklaştım.

Birkaç otomobil, bir esinti yaratarak yanımdan geçti ama yayan gezen kimse yoktu. Kimse yürüyüşün döktüreceği terleri göze alamıyordu.

Anıtın yanından dönüp eski limana ilerledim, birkaç yatın ve açıklardaki balıkçı teknelerinin liman fenerlerinden yayılan ışığı gördüm. Sonra bir karaltının Porlock Sokağından dönüp bana yaklaştığını gördüm ve yürüyüşü ile duruşundan bunun Margie Young-Hunt olduğunu anladım.

Önümde durarak yanından geçmeme engel oldu. Bazı kadınlar sıcak bir gecede serin görünebiliyor. Belki de pamuklu eteğinin hafifçe havalanmasından kaynaklanıyordu bu.

"Galiba beni arıyorsun," dedi. Zaten yerinde duran bir saç telini düzeltti.

"Neden öyle diyorsun?"

Döndü, kolumu tuttu ve parmaklarıyla beni yürümeye davet etti. "Beni öyleleri buluyor. Foremaster'daydım. Yoldan geçtiğini gördüm ve beni arıyor olabileceğini düşündüm, o yüzden diğer sokaktan hızlıca geçip önünü kestim."

"Ne tarafa döneceğimi nereden biliyordun?"

"Bilmem. İçime doğdu işte. Ağustosböceklerini duyuyor musun; daha çok sıcak ve rüzgârsız günler demek bu. Merak etme Ethan, birazdan ışığın altından çıkacağız. İstersen bana gelebilirsin. Sana bir içki ikram ederim – uzun boylu, ateşli bir kadından uzun bardakta, soğuk bir içki."

Parmaklarının beni yönlendirip fazla büyümüş kurtbağrından oluşan bir korunun gölgelerine çekmesine müsaade ettim. Yerdeki bir sarı çiçek grubu karanlığa ışık veriyordu.

"Evim burası; üstünde bir keyif sarayı bulunan bir garaj."

"Seni aradığımı nereden çıkardın?"

"Beni ya da benim gibi birini arıyordun. Hiç boğa güreşi izledin mi Ethan?"

"Bir kere Arles'de izledim, savaştan hemen sonra."

"İkinci kocam beni götürürdü. Boğa güreşlerine bayılırdı. Bence boğa güreşleri pek de cesur olmayan ama cesur olmayı dileyen erkekler için. Boğa güreşi gördüysen ne demek istediğimi anlayacaksındır. Tüm o pelerin hadisesinin ardından boğanın orada olmayan bir şeyi öldürmeye çalışmasını hatırlıyor musun?"

"Evet."

"Nasıl kafasının karıştığını, huzursuzlandığını, bazen orada öylece durup bir yanıt aramasını hatırlıyor musun? İşte, sonra ona bir at vermeleri gerekiyor yoksa kalbi kırılıyor. Boynuzlarını katı bir şeye geçirmezse feri sönüyor. İşte, ben o atım. Beni öyle adamlar buluyor, kafası karışık, şaşkın adamlar. Bana boynuzlarını saplayabilirlerse küçük bir zafer kazanmış oluyorlar. Sonra *muleta*'yla *espada*'ya* dönebiliyorlar."

"Margie!"

"Bir dakika. Anahtarımı bulmaya çalışıyorum. Hanımelinin kokusunu alıyor musun!"

"Ama ben daha yeni bir zafer yaşadım."

"Öyle mi? Boynuzlarını bir pelerine geçirip onu ayaklarının altında ezdin mi?"

"Nereden bildin?"

"Bir adamın ne zaman beni ya da bir başka Margie'yi aradığını biliyorum işte. Merdivene dikkat et, çok dar. Kafanı çarpma. Şimdi, işte ışık – görüyor musun? Bir keyif sarayı, yumuşak ışıklar, misk kokusu; güneş görmeyen bir denize kadar!"**

---

* (İsp.) *Muleta*, matadorların güreşin sonlarında kullandığı, bir sopaya takılı kırmızı kumaş; *espada*, matadorun kılıcı. (ç.n.)

** Samuel Taylor Coleridge'in (1772-1834), "Kubla Khan; or, a Vision in a Dream" (Kubilay Han ya da Bir Rüyadaki Hayal) adlı şiirinden: "Xanadu'da Kubilay Han / Görkemli bir keyif sarayı buyurdu: / Kutsal

"Sanırım cadının tekisin sen."

"Öyle olduğumu sen de çok iyi biliyorsun. Fakir, acınası bir küçük kasaba cadısı. Şurada, pencerenin yanında otur. Yalandan rüzgârı açacağım. 'Üstüme rahat bir şeyler geçireyim,' dedikleri şeyi yapacağım, sonra sana uzun bardakta, soğuk bir kafa yaran getireceğim."

"O kelimeyi nereden duydun?"

"Nereden duyduğumu sen de biliyorsun."

"Onu iyi tanır mıydın?"

"Kısmen. Bir erkeğin ancak bir kadının tanıyabileceği tarafını. Kimi zamanlar bu, bir erkeğin en iyi tarafı oluyor ama sık değil. Danny'nin durumunda öyleydi. Bana güveniyordu."

Oda, başka odaların bir hatıra albümü gibiydi, başka hayatlardan ufak tefek parçalar içeriye dipnotlar misali yayılmıştı. Penceredeki fan hafif hafif, fısıldarcasına gürlüyordu.

Margie kısa süre sonra uzun, bol, dalgalı, mavi bir gecelik içinde döndü ve beraberinde bir koku bulutu getirdi. Kokuyu içime çektiğimde şöyle dedi: "Endişelenme. Bu Mary'nin üstümde hiç koklamadığı bir parfüm. İşte içkin – cin tonik. Bardağı tonikle çalkaladım. İçki cin, yalnızca cin. Buzu tıngırdatırsan soğuk olduğunu sanırsın."

Cini biraymış gibi yuvarladım ve kuru sıcaklığının omuzlarımdan kollarıma inip tenimi ışıldattığını hissetim.

"Galiba içkiye ihtiyacın vardı," dedi.

"Galiba."

"Seni cesur bir boğaya dönüştüreceğim – zafer kazandığını zannetmeni sağlayacak kadar karşı koyacağım sana. Bir boğanın ihtiyaç duyduğu şey budur."

Ellerime baktım, kutu açmaktan çizikler ve küçük kesiklerle dolu ellerim ile pek temiz sayılmayan tırnaklarıma.

ırmak Alph'ın aktığı yerde / İnsana uçsuz bucaksız gelen inlerin arasından / Güneş görmeyen bir denize kadar." (ç.n.)

Margie, bastonu bıraktığım koltuktan aldı. "Umarım sönük tutkun için ihtiyaç duymuyorsundur buna."

"Şimdi de düşmanım mı oldun?"

"Ben, New Baytown'un oyun arkadaşı, senin düşmanın mı olacağım?"

Öyle uzun süre sessiz kaldım ki huzursuzlanmaya başladığını hissettim. "Acele etme," dedi. "Yanıt vermek için daha uzun bir ömür var önünde. Sana bir içki getireyim."

Elinden dolu bardağı aldım; dudaklarımla ağzım öyle kuruydu ki konuşabilmek için önce içkiden bir yudum alınam gerekti; aldıktan sonra da boğazım sanki kabuk bağladı.

"Ne istiyorsun?"

"Aşka razı olabilirdim."

"Karısını seven bir adamın aşkına mı?"

"Mary mi? Onu tanımıyorsun bile."

"Şefkatli, tatlı, biraz da biçare olduğunu biliyorum."

"Biçare mi? Taş kadar sağlam o. Senin motorun tekledikten sonra çok daha uzun süre yoluna devam edecek. Havada kalmak için rüzgârdan yararlanan bir martı gibi o, tek bir kere bile kanat çırpmıyor."

"Yanılıyorsun."

"Büyük bir sorunla karşılaştığınızda sen tükenirken o engelleri aşıp geçecek."

"Ne istiyorsun?"

"Bana doğru hamle yapmayacak mısın? Nefretini şu bizim Margie'nin üzerine abanarak çıkarmayacak mısın?"

Yarı boş bardağımı sehpaya bıraktım; bir yılan kadar hızlı davranarak bardağı kaldırdı, altına bir küllük koydu ve ıslak bardak izini eliyle sildi.

"Margie... seni tanımak istiyorum."

"Hadi canım. Performansını nasıl bulduğumu öğrenmek istiyorsun."

"Kim olduğunu bilmeden ne istediğini anlayamam."

"Galiba adam ciddi – bir dolarlık tur istiyor. Silah ve fotoğraf makinesiyle Margie Young-Hunt gezisi. Uslu bir çocukcağızdım, akıllı bir çocukcağız ve hallice bir dansçı. Olgun erkek diye tabir edilen bir adamla tanıştım ve evlendim. Beni sevmiyordu – bana âşıktı. Bu, akıllı uslu bir çocukcağız için altın tepside sunulmuş bir fırsattı. Dans etmekten pek hoşlanmıyor, çalışmaktansa katiyen hazzetmiyordum. Onu bıraktığında öyle allak bullak oldu ki anlaşmaya yeniden evlenmeme dair madde eklemeyi bile unuttu. Başka bir adamla evlendim ve ölümüne neden olacak kadar hızlı yaşadım. Yirmi yıldır her ayın birinin odak noktası o çek. Yirmi yıldır iş babında kolumu bile kıpırdatmadım, hayranlarından tek tük hediye toplamak haricinde. Yirmi yıl nasıl geçti anlamadım ama geçti. Artık uslu bir çocukcağız değilim."

Küçük mutfağına geçip elinde üç tane buz getirdi, buzları bardağa atıp üstlerine cin boşalttı. Mırıldanan fan içeriye, çekilen sularla birlikte ortaya çıkan deniz zemininin kokularını taşıyordu. Margie, "Çok zengin olacaksın Ethan," dedi usulca.

"Anlaşmayı duydun mu?"

"En soylu Romalılardan bazıları iğrenç insanlardır."

"Devam et."

Elini havada silkeledi ve bardağı uçtu; buzlar duvardan zar gibi geri sekti.

"Âşık çocuğa geçen hafta inme indi. O nalları diktikten sonra çekler duracak. Ben yaşlı ve tembelim, korkuyorum. Seni bir rezerv olarak seçtim ama sana güvenmiyorum. Kuralları çiğneyebilirsin. Dürüstleşebilirsin. Gerçekten korkuyorum."

Ayağa kalktım ve bacaklarımın ağırlaştığını ama sallanmadığını fark ettim; sadece ağır ve tepkisizlerdi.

"Elinde kullanabileceğin ne var?"

"Marullo benim de arkadaşımdı."

"Anlıyorum."

"Neden benimle yatmıyorsun? İyiyimdir. Öyle diyorlar."

"Senden nefret etmiyorum."

"İşte bu yüzden güvenemiyorum sana."

"Bir yolunu bulmaya çalışırız. Baker'dan nefret ediyorum. Belki onu yolabilirsin."

"O ne biçim laf. İçkine dokunmadın bile."

"Ben mutlu olduğumda içmeyi yeğliyorum."

"Baker Danny'ye ne yaptığını biliyor mu?"

"Evet."

"Nasıl karşıladı?"

"Fena değil. Ama ona sırtımı dönmek istemem."

"Alfio sana sırtını dönmeliydi."

"Neyi ima etmeye çalışıyorsun?"

"Yalnızca tahmin ettiğim şeyi. Ama tahminim üzerine bahse girerim. Merak etme, ona söylemeyeceğim. Marullo benim arkadaşım."

"Galiba anlıyorum; kılıcı kullanabilmek için içinde nefret uyandırmaya çalışıyorsun. Margie, senin elindeki plastik bir kılıç."

"Bunun farkında olmadığımı mı sanıyorsun Eth? Ama tüm paramı bir dürtüye yatırdım."

"Anlatmak ister misin?"

"Eh, kaybedecek bir şeyim yok. On ayrı nesil Hawley'nin seni tüm sokak boyunca sürüm sürüm süründüreceğine, onlar gittikten sonra da eline yalnızca yarana basmak için tuzla kalakalacağına bahse girerim."

"Eğer bu gerçekleşecekse... o zaman burada senin rolün ne?"

"Dertleşebilecek bir dosta ihtiyacın olacak ve bu role uygun tek kişi benim. Sır insanı fevkalade yalnızlaştıran bir şeydir, Ethan. Üstelik sana pahalıya da patlamayacak bu, belki yalnızca küçük bir yüzdeye."

"Sanırım artık kalkacağım."

"İçkini bitir."

"İstemiyorum."

"Aşağı inerken kafanı çarpmamaya dikkat et, Ethan."

Arkamdan geldiğinde merdiveni yarılamıştım. "Bastonunu bilerek mi bıraktın?"

"Tanrım, hayır."

"Al bakalım. Bunun bir nevi... kurban olabileceğini düşünmüştüm."

Yağmur yağıyordu; yağmur yağınca hanımeli gecenin içine tatlı bir koku yayıyor. Dizlerimin bağı çözülmüştü, öyle ki denizgergedanı dişinden yapılma bastonu gerçekten kullanmam gerekti.

Şişko Willie, alnındaki teri silebilmek için yan koltuğunda bir rulo kâğıt havlu tutuyordu.

"O kadının kim olduğunu bildiğime her iddiasına varım."

"İddiayı kazanırsın."

"Baksana Eth, bir adam seni arıyordu – büyük bir Chrysler'ı ve şoförü olan bir adam."

"Ne istiyormuş?"

"Bilmiyorum. Seni görüp görmediğimi sordu. Hiç renk vermedim."

"Noel hediyeni hak ettin, Willie."

"Baksana Eth, ayaklarına ne oldu?"

"Poker oynuyordum. Uyuştular."

"Evet! Olur öyle. Adamı görürsem eve gittiğini söyleyeyim mi?"

"Yarın dükkâna uğramasını söyle."

"Chrysler Imperial. Devasa bir orospu çocuğu, yük vagonu kadar uzun."

"Bizim Joey", Foremaster'ın önünde kaldırımın yanında durmuş, bitkin ve terli görünüyordu.

"Soğuk bir şişe bira için New York'a gideceğini sanıyordum."

"Fazla sıcak. Çok üşendim. Gel de benimle bir şeyler iç, Ethan. Keyfim yok."

"İçki içmek için hava fazla sıcak, Morph."

"Bira için bile mi?"

"Bira içimi yakıyor."

"Hayatımın özeti. Bıçak kemiğe dayandığında gidecek yerim kalmıyor. Konuşacak kimsem olmuyor."

"Evlenmelisin."

"Bu konuşacak hiç ama hiç kimsemin olmaması anlamına gelir."

"Belki de haklısın."

"Hem de nasıl haklıyım. Her şeyiyle evli bir adam kadar yalnız biri yoktur."

"Nereden biliyorsun?"

"Onları görüyorum. Şu an onlardan birine bakıyorum. Sanırım bir torba soğuk bira alıp Margie Young-Hunt oyun oynamak ister mi diye bakacağım. Geç saatlere kadar oturuyor."

"Galiba kasaba dışına çıktı, Morph. Karıma, sıcaklar bitene dek Maine'e gideceğini söyledi, en azından öyle sanıyorum."

"Allah onu kahretsin. Eh, onun kaybı barmenin kazancı. Boşa harcanmış hayatımın üzücü hikâyelerini ona anlatırım. O da dinlemiyor ki. Görüşürüz Eth. Tanrı eşlikçin olsun!. Meksika'da böyle diyorlar."

Denizgergedanı dişi baston kaldırımda tak tak ses çıkararak Joey'ye neden böyle dediğime dair merakıma eşlik ediyordu. Margie'den laf çıkmazdı. Bu, oyununu bozardı. El bombasının pimini çekmemesi gerekiyordu. Neden, bilmiyorum.

High'dan Elm Sokağına döndüğümde, eski Hawley konağının önünde Chrysler'ın durduğunu görebiliyordum ama bir yük vagonundan çok bir cenaze arabasını andırıyordu; siyahtı ama yağmur damlacıkları ve otoyolda sıçrayan yağlı sular yüzünden ışıldamıyordu. Park lambaları buğuluydu.

Saat çok geç olmalıydı. Elm Sokağındaki uykuya dalmış evlerde tek bir ışık bile yanmıyordu. Islanmıştım, bir yerlerde bir su birikintisine basmış olmalıydım. Ayakkabılarım yürürken vıcık vıcık sesler çıkarıyordu.

Buğulu ön camdan, şoför şapkası takmış bir adam gördüm. Canavar otomobilin yanında durup camı tıklattım, pencere elektronik bir vızıltıyla aşağı kaydı. Yüzüme, klimanın gayritabii havası vurdu.

"Ben Ethan Hawley. Beni mi arıyorsunuz?" Karanlığın içinde dişler gördüm – üstüne sokak lambasının ışığı vuran parıltılı dişler.

Kapı ardına kadar açıldı ve dışarı zayıf, şık giyimli bir adam çıktı. "Ben Dunscombe, Brock ve Schwin'in televizyon bölümünden. Sizinle konuşmam gerek." Şoföre baktı. "Burada olmaz. İçeri girebilir miyiz?"

"Olabilir. Galiba herkes uyuyor. Yavaş konuşursanız..."

Süngerimsi ön bahçemizdeki balast taşlardan oluşan patikada beni izledi. Koridorda gece ışığı yanıyordu. İçeri girerken denizgergedanı dişi bastonu fil ayağına koydum.

Büyük, yaylı koltuğumun yanındaki okuma ışığını yaktım.

Ev sessizdi ama bu bana yanlış bir sessizlik gibi geldi – gergin bir sessizlik. Merdivenden yukarıdaki yatak odası kapılarına göz attım.

"Bu saatte geldiğinize göre önemli bir mesele olmalı."

"Öyle."

Onu artık görebiliyordum. Kendisini dişleri temsil ediyordu, yorgun ama temkinli gözlerininse bir yardımı dokunmuyordu.

"Bunun duyulmasını istemiyoruz. Sizin de çok iyi bildiğiniz gibi kötü bir yıl geçirdik. Yarışma skandalları, ardından rüşvet hadisesi ve kongreyle alakalı komitelerle dibe vurduk. Her şeye dikkat etmemiz gerekiyor. Tehlikeli zamanlardan geçiyoruz."

"Lütfen ne istediğinizi söyleyin."

"Oğlunuzun Amerika'yı Seviyorum kompozisyonunu okudunuz mu?"

"Hayır, okumadım. Bana sürpriz yapmak istedi."

"Yaptı da. Neden gözden kaçırdığımızı bilmiyorum ama kaçırmışız." Bana katlanmış, mavi bir dosya uzattı. "Altı çizili yeri okuyun."

AMERİKA'YI SEVİYORUM

II. ETHAN ALLEN HAWLEY

"Bir birey nedir? Bir atom, büyüteç olmadan neredeyse görünemeyecek kadar küçük – gezegenin yüzeyinde bir zerrecikten ibaret, başı ve sonu olmayan, ölçülemez sonsuzluğa kıyasla bir saniye bile değil, yüce derinliklerdeki bir su damlacığı, buhar olup rüzgârla kaybolan bir damlacık, bir kum taneciği, tozdan gelip kısa sürede yine toza dönüşen. Böylesine küçük, böylesine ehemmiyetsiz, böylesine gelip geçici, böylesine fani bir varlık yıllar, yıllar boyunca ayakta kalacak büyük bir ulusun ilerleyişine nasıl karşı durabilir; zürriyetimizin, dünya döndüğü müddetçe kendini koruyacak gelecek nesillerin o uzun soyuna nasıl karşı durabilir? Ülkemize bakalım, pak ve önyargısız vatanperverler gibi haysiyetli olalım ve ülkemizi tüm olası tehlikelerden kurtaralım. Kendini ülkesi için feda etmeye hazır ve istekli olmazsak bizim –herhangi bir insanın– ne değerimiz olabilir ki?"

Sayfaları karıştırdım ve her yerde siyah işaretler gördüm.

"Anladınız mı?"

"Hayır. Tanıdık geliyor – belki geçtiğimiz yüzyılda yazılmış gibi."

"Öyle. Henry Clay'den, 1850'de yaptığı konuşma."

"Peki ya devamı? Hepsi Clay mi?"

"Hayır – parça parça, kâh Daniel Webster kâh Jefferson ve Tanrı yardımcım olsun ki Lincoln'ün ikinci başkanlık konuşmasından bir kesit. Bunu nasıl atlamışız, bilmiyorum. Herhalde bin-

lerce başvuru geldiğinden. Neyse ki vaktinde yakaladık – tüm o yarışma sıkıntıları ve Van Doren'i falan düşününce."

"Bu bir çocuğun yazım tarzını andırmıyor."

"Nasıl oldu anlamadım. Üstelik kartpostalı almasaydık yine de gözden kaçabilirdi."

"Kartpostal mı?"

"Resimli bir kartpostal, Empire State Binası'nın resmi."

"Kim göndermiş."

"İsimsiz."

"Nereden gönderilmiş?"

"New York."

"Bakabilir miyim?"

"Bir sıkıntı çıkma ihtimaline karşın güvenli bir yerde saklanıyor. Sıkıntı çıksın istemezsiniz, değil mi?"

"Ne istiyorsunuz?"

"Tüm hadiseyi unutmanızı. Biz tüm hadiseyi bırakıp unutacağız – siz de unutursanız."

"Unutması pek de kolay bir şey değil."

"Tanrım, çenenizi kapalı tutun yeter, başımıza bela açmayın. Kötü bir yıl oldu. Seçim yılı herkes her türlü kirli çamaşırı ortaya çıkarıyor."

Parlak mavi dosyayı kapatıp ona geri uzattım. "Başınıza bela açmayacağım."

Dişleri, birbirinin kopyası inciler gibi duruyordu. "Biliyordum. Onlara da söyledim. Sizi araştırdım. Siciliniz temiz; iyi bir ailedensiniz."

"Artık gider misiniz?"

"Nasıl hissettiğinizi anladığımı bilmelisiniz."

"Teşekkürler. Ben de sizin nasıl hissettiğinizi anlıyorum. Üstünü örtebildiğiniz bir şey aslında hiç var olmamıştır."

"Sizi kızgın bir halde bırakmak istemiyorum. Benim alanım halkla ilişkiler. Bir şeyler ayarlayabiliriz. Burs falan – vakur bir şeyler."

"Günah, maaşına zam için greve mi başladı? Hayır, gidin artık – lütfen!"

"Bir şeyler ayarlayacağız."

"Hiç şüphem yok."

Onu geçirdikten sonra tekrar oturdum, ışığı söndürüp evimi dinledim. Nabız gibi atıyordu, belki de sadece benim nabzım ve çatırdayan eski bir evdi söz konusu olan. Dolaba gidip tılsımı avucumda tutmayı düşündüm – onu almak için kalktım.

Bir tıkırtı ile ürkmüş bir tayın kişnemesine benzer bir ses, ardından koridorda hızla ilerleyen adımlar duydum; sonra sessizlik. Ayakkabıların merdivende gıcırdadı. Ellen'ın odasına girip ışığı yaktım. Nevresimin altında der top olmuştu, başı yastığın altındaydı. Yastığı kaldırmaya çalıştığımda ona yapıştı, zorla çekmek zorunda kaldım. Ağzının kenarından kan sızıyordu.

"Banyoda düştüm."

"Öyle mi? Çok canın yandı mı?"

"Sanmıyorum."

"Seni hiç ilgilendirmez diyorsun yani."

"Hapse girmesini istemedim."

Allen yatağının ucunda oturuyordu, üstünde yalnızca külot vardı. Gözleri... bana köşeye kıstırılmış bir fareyi hatırlattılar, nihayet süpürgeyle dövüşmeye hazır bir fareyi.

"Sinsi fitneci!"

"Her şeyi duydun mu?"

"Sinsi fitnecinin ne yaptığını duydum."

"Sen ne yaptın, onu duydun mu peki?"

Kıstırılmış fare saldırıya geçti. "Kimin umurunda! Herkes yapıyor. İşler böyle yürüyor."

"Buna gerçekten inanıyor musun?"

"Gazeteyi okumuyor musun? En tepedekilere kadar herkes, gazeteyi bir okusan görürsün. Kendini fazla kutsal hissetmeye başlarsan aç bir gazeteyi oku. Eminim sen de zamanında bir şey-

ler aşırmışsındır çünkü bunu herkes yapıyor. Ben herkesin suçunu üstlenecek değilim. Hiçbir şey umurumda değil. O sinsi fitneci hariç."

Mary ağır ağır uyanır ama şimdi uyanıktı. Belki de hiç uyumamıştı. Ellen'ın odasında, yatağın kenarında oturuyordu. Sokak lambası onu yeterince sade gösteriyordu, yüzünde yaprakların gölgeleri hareket ediyordu. Bir taştı, güçlü akıntılara karşı duran büyük, granit bir taş. Doğruydu. Bir kaya kadar sağlamdı, kıpırtısız, dirençli, güvenli.

"Yatağa gelecek misin Ethan?"

Demek o da dinliyordu.

"Henüz değil bir tanecik hayatım."

"Yine mi dışarı çıkıyorsun?"

"Evet, yürüyüşe."

"Uykunu alman lazım. Hâlâ yağmur yağıyor. Gitmek zorunda mısın?"

"Evet. Bir yer var. Oraya gitmem lazım."

"Yağmurluğunu al. Daha önce unutmuşsun."

"Tamam hayatım."

Onu öpmedim. Yanında, nevresimin altında o der top olmuş figür dururken öpemezdim. Ama omzuna dokundum, yüzüne dokundum; bir kaya kadar sağlamdı.

Bir paket jilet almak için bir dakikalığına banyoya girdim.

Koridordaydım, Mary'nin isteği üzerine yağmurluğumu almak için dolaba uzanıyordum ki bir itiş kakış, bir çekişme, bir koşuşturma duydum ve Ellen kendini üstüme attı, sızlanıp burnunu çekerek. Kanayan burnunu göğsüme yasladı ve beni saran kollarıyla dirseklerini iki yanıma yapıştırdı. Küçük vücudu baştan aşağı titriyordu.

Onu kâkülünden tutup başını yukarıya, koridordaki gece lambasına doğru kaldırdım.

"Beni de götür."

"Şapşal şey, götüremem. Ama mutfağa gelirsen yüzünü yıkarım."

"Beni de götür. Geri dönmeyeceksin."

"Ne demek istiyorsun güzelim? Elbette döneceğim. Hep dönmüşümdür. Şimdi yatağına git ve dinlen. Kendini daha iyi hissedersin."

"Beni götürmeyecek misin?"

"Gideceğim yere seni almazlar. Geceliğinle dışarı da mı kalmak istiyorsun?"

"Gidemezsin."

Benimle yine cebelleşti, kollarımı, yan tarafımı okşadı, sıvazladı, yumruk yaptığı ellerini yan ceplerime soktu; jileti bulacağından korktum. Her zaman okşamayı seven, sıvazlamayı seven, şaşırtmayı seven bir kız olmuştu. Aniden beni bıraktı ve başını kaldırıp yaşsız gözlerini bana dikerek baktı. Kirli, minik yanağını öptüm ve kurumuş kanı dudaklarımda hissettim. Sonra kapıya döndüm.

"Bastonunu istemiyor musun?"

"Hayır, Ellen. Bu gece istemiyorum. Yatağına git bir tanem. Yatağına git."

Hızla koşarak uzaklaştım. Sanırım ondan ve Mary'den kaçıyordum. Mary'nin ölçülü adımlarla merdivenden indiğini duyabiliyordum.

YİRMİ İKİNCİ BÖLÜM

Sular yükseliyordu. Ilık liman suyuna girip Yer'e tırmandım. Yavaş, küçük bir ölü dalga Yer'in girişine doğru girip çıkıyor, pantolonumun içinden akıyordu. Arka cebimdeki dolgun cüzdan kalçama doğru çıkıntı yaptı, sonra, sırılsıklam olurken ağırlığımın altında iyice inceldi. Yaz denizi bektaşiüzümü büyüklüğünde küçük denizanası kaynıyordu; dokungaçlarıyla nematosistlerini sallandırıyorlardı. Bacaklarıma ve karnıma çarptıkça beni acı acı, yakarak soktuklarını hissedebiliyordum; yavaş dalga, nefes alıp verircesine Yer'in içine girip çıkıyordu. Yağmur artık ince bir sise dönüşmüş ve tüm yıldızlar ile kasabanın tüm ışıklarını toplayıp eşit aralıklarla yaymıştı – koyu, kurşuni bir parıltı. Üçüncü taşı görebiliyordum ama Yer'den bakınca Belle-Adair'in batık omurgasının durduğu noktayla aynı hizaya gelmiyordu. Daha güçlü bir dalga bacaklarımı kaldırdı, özgür, bedenimden ayrı hissetmelerine yol açtı; beklenmedik, hırslı bir rüzgâr çıktı ve sisi koyunmuşçasına sürdü. Sonra bir yıldız görebildim – geç ışıldayan, kenarda çok geç ışıldayan bir yıldız. Bir tekne pata pata geldi, motorunun yavaş, ağır sesinden anladığıma göre yelkenli bir tekneydi. Silyon fenerinin dalgakıranın sivri çıkıntılı yığınının üstünden geçtiğini gördüm ama kırmızısıyla yeşili görüş açımın dışında kalıyordu.

Tenim, denizanalarının mızrakları karşısında yanıyordu. Bir çapanın suya daldığını duydum ve silyon feneri söndü.

Marullo'nun feneri hâlâ yanıyordu, ihtiyar kaptanın feneriyle Deborah Hala'nın feneri de.

Fenerlerden oluşan bir toplum olduğu, dünyayı kaplayan bir şenlik ateşi bulunduğu yalan. Herkes kendi fenerini taşıyor, kendi kimsesiz fenerini.

Avlanmaya çıkmış, minik balıklardan oluşan bir sürü hışırtıyla kıyıdan döndü.

Benim fenerim söndü. Bir fitilden daha siyah bir şey yoktur.

İçten içe dedim ki, eve gitmek istiyorum – hayır, eve değil, evin diğer tarafına, fenerlerin dağıtıldığı yere.

Bir fener söndüğü zaman, hiç yanmasaydı olacağından daha karanlık oluyor ortam. Dünya, karanlık enkazlarla dolu. Daha iyi bir yol... eski Roma'nın Marulli'si bunu bilirdi... düzgün, onurlu bir şekilde geriye çekilme zamanı geliyor, dramatik olmadan, kendini ya da aileyi cezalandırmak için değil... yalnızca bir veda, ılık bir su, kesik bir damar, ılık bir deniz, bir jilet.

Ölü dalga yükselen sularla birlikte Yer'e girdi, bacaklarımla kalçamı kaldırıp yana çekti ve ıslak, katlanmış yağmurluğumu beraberinde götürdü.

Kalçamın üstünde hafifçe doğruldum ve jiletlere ulaşmak için yan cebime uzandım; o sırada yumruyu hissettim. Sonra hayretler içinde fener taşıyıcının okşayan, sıvazlayan ellerini hatırladım. Yumru bir an ıslak cebimden çıkmamakta direndi. Sonra avucumda, oradaki ışığın her zerresini topladı ve kırmızıya büründü... koyu kırmızı.

Büyük bir dalga beni Yer'in en arkasına itti. Denizin temposu hızlandı. Çıkabilmek için suyla debelenmem gerekti; çıkmak zorundaydım. Yuvarlandım, itişip kakıştım, göğsüme kadar dalgaya battım ve dalgalar beni eski deniz surlarına yasladı.

Geri dönmek zorundaydım, tılsımı yeni sahibine bırakmak zorundaydım.

Yoksa bir fener daha sönebilirdi.

Ethan Allen Hawley, bir zamanlar ailesine ait olan şarküteride artık tezgahtar olarak çalışmaktadır. Yaşamış olduğu sınıfsal düşüşle karısının ve çocuklarının taleplerini karşılayamaz duruma gelmesi, iddiasızlık ve yorgunlukla birleşerek varoluşsal bir krize yol açmıştır. Çıkış yolu ise önüne tesadüflerle serilir. Ancak bunun için oyunu kuralına göre oynaması, prensiplerini rafa kaldırarak "herkes" gibi olması gerekmektedir. Geçmiş parlak günlerin anıları, haksızlığa uğradığı kanısını pekiştirdiğinde Hawley giderek hırsın ve intikam duygusunun kılavuzluk ettiği bir çözüm arayışı içinde bulur kendini.

Kaygılarımızın Kışı, bireysel ahlakın toplum tarafından nasıl şekillendirilip yönlendirildiğine dair son derece gerçekçi bir tutum sergiliyor. Vicdan, ahlak, saygınlık gibi kavramların ne denli ikiyüzlü olabileceğini; toplumsal statünün sadece başarı ile ölçüldüğü koşullarda, bireylerin başarıyı elde etmek adına neleri göze alabileceğini gösteriyor. Çağdaş dünya edebiyatının güçlü kaleminden çıkan bu çöküş, tereddüt ve manevi kriz hikayesi, günümüz okurlarını da derinden etkileyebilecek hakiki bir güce sahip.

ISBN: 978-975-570-686-3

18 TL

www.selyayincilik.com
www.twitter.com/selyayincilik
www.facebook.com/SelYayincilik